

**INATSIARTUT
OMBUDSMANDIATA
UKIUMOORTUMIK
NALUNAARUTAA
1997**

IMAI

	Qupp.
Siulequt	7
1. Atorfeqarfimmi pissutsit nalinginnaasut	8
1.1. Sulisut	8
1.2. Angalanerit tikeraarnerillu	9
1.3. Ombudsmandip pisinnaatitaanera	11
1.4. Suleqatiinnikkut attaveqarnerit	16
1.5. Missingersuusiat, naatsorsuutit kukkunersuinerlu	18
2. Kisitsisit atorlugit nassuiaat pillugit nalunaarsukkat	20
Suliat amerlassusii, Suliat aalajangersimasumik suliarineqar- simannngitsut, Suliat aalajangersimasumik suliarineqarsimasut, Suliat allatigut agguataagaanerat, Piffissaq suliat suliarinerinut atorneqartoq, Suliat titartaganngorlugit takussutissianut aggu- ataagaanerat	
3 Apeqqutit ingerlatsineq pillugu inatsisinut tunngasut pillugit nalinginnaasumik oqaaseqaatit	34
4. Suliniutit suliallu nammineerluni misissugassanngortitat	38
1. Ataatsimut sillimmasiernerut akiliutinik akileeqqusissutinut akerliliissutinik kommunip suliaqarnera	38
2. Inuussutissarsiutinut taarsigassarsitsisinerni utertitsillunilu akiliisussanngortitsinikkut pisortat ikiorsiissutaannik tunnius- sinerni allaffissiat immersugassat assigiiaartut	38
3. Tamanut allagarsiissutit inuup-normuinik imallit	39
4. Inuup-normuinik ingerlatsinermi kukkunerit	39
5. Attartortup kiassarnermut akiliutigivallaarsimasaminik utertit- sivigineqarnissamik piumasaqarnera pillugu suliamik A/S Inissiaatileqatigiiffiup INI'p suliaqarnera	39

6.	Namminersornerullutik Oqartussat suliffeqarfiutaanni suli- sumik soraarsitseqqusinermit Sulisoqarnermut Pisortaqa- r-fiup suliaqarnera	40
7.	Ilinniagalinnut inissiani ineqartunut ineqarnermut tapiissutinik aqutsineq	40
8.	Suliaq Kalaallit Nunaanni pisortat oqartussaaffeqarfiisa nap- parsimasut pineqaatissinneqarnermikkut pinngitsaalisaa- nik-kullu napparsimmavimmi Amtshospitalimi Vordingborgimiit- tumi inissinneqarsimasut Kalaallit Nunaannut angerlartinne- qarsinnaanissamik kissaateqarnerannik suliaqarnermut tun- ngasoq	41
5.	Suliat nalinginnaasumik soqutiginaatillit inatsiseqartitsiffiu- sunut agguataakkat	42
<i>01 – Inatsiseqartitsiffiusoq</i>		
1.	Namminersornerullutik Oqartussat mittarfiliassaannik suliari- umannittussarsiussinermit piumasarisanik atortussanillu tun- niussuinermit Namminersornerullutik Oqartussat aalajanger- saanerannut tunngasumik apeqqutit assigiinngitsut	42
2.	1996-imi tuttunniarnerup aqunnissaanut malittarisassanik, al- laffissornikkut aalajangersakkanik, misissuineq	68
<i>04 – Ingerlatsinermit inatsiseqartitsineq</i>		
1.	Piffissaq suliassap sularineranut atorneqartoq	106
2.	Akiligassanik akileeqqusinermit suliaqarnermut atasumik su- liami uppersaatissaqarneq. Toqqugassanik nalunaarsui- nermi inuup-normuanik kukkusumik atuineq	108
3.	Kommunip allaffianit peersinneqarneq ajortumiitsaaliiniar- nermit pissuteqartoq	113
4.	Inuussutissarsiutinut tapersiisarfimmit taarsigassarsisinneqar- nissamik qinnuteqarnermut atasumik kommunip suliamik su- liaqarneranut piumasaqaat. Ombudsmandip saaffiginnissutaa- nik kommunip akissuteqarfiginninnera	126
5.	Akissarsiat ilaannik unerartitsineq pillugu suliami suliap ami- gaateqartumik sularineqarnera	138
<i>16 – Ilinniartitaaneq ilisimatusarnerlu</i>		
1.	Ilinniagaqarnermut akiitsunik isumakkeerinnissaq pillugu qin- nuteqaammik nalinginnaasumik oqaasiliorneqarsimasumik naammaganngitsumik suliaqarsimaneq	143

2.	Naliliinermik eqqarsaatiginnilluarsimanninnerup kingunerisaanik tusagassiornermik ilinniarfimmi ilinniartumik peersitsineq atorsinnaangilaq	162
<i>24 – Inunnik isumaginnineq pillugu inatsisit</i>		
1.	Meeqqamut akilersuutininik, kommuni inatsisitigut tunngavissaqarani tunniussimasaanik utertitseqqusinermut tunngavissaqanngitsoq. Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasimanninneq aalajangiinermillu tunngavilersuuteqartitsisimanninneq	171
<i>32 – Suliffissaqartitsineq</i>		
1.	Akiliunneqarluni angalasinnaatitaanermik nuunermilu aningaasartuutininut taartisisinnaatitaanermik atuinissaq pillugu qinnuteqaateqarnermi ilatsiinnartoqarsimaneranik apeqqut. Malittarisassaqarluni naliliineq	185
2.	Sulinggiffeqarnermut akissarsiassani unerartitsisinnatitaanninneq	193
3.	Napparsimmavimmi portørimik soraarsitsineq suliap suliarinerani kukkuluttortoqarsimamera, matuma ataani suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasimanninneq, pissutigalugu atorsinnaangilaq	203
4.	Kommunimi inunnik isumaginninnermi siunnersortimik soraarsitsineq suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasimanninneq suliallu paasissutissatigut amigaateqarnera pissutigalugit atorsinnaangilaq	209
6.	Sulianik ukiunut siusinnerusunut nalunaarutini eqqartorneqartunik malinnaaffiginninneq	223
7.	Ujarliutit	228

Inatsisartunut

Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu inatsisartut inatsisaanni nr. 7-imi, 13. juni 1994-imeersumi § 10, imm. 2, naapertorlugu Ombudsmandi sulinini pillugu Inatsisartunut ukiumoortumik nalunaaruteqartassaaq. Nalunaarut taanna naqinneqassaaq tamanullu nalunaarutigineqarluni, Ombudsmandillu sulinera pillugu Aalajangersakkat Nalinginnaasut, Inatsisartunit 14. juni 1995-imi aalajangersarneqarsimasut, malillugit Inatsisartut aappassaanik ileqquusumik ataatsimiinneranni tunniunneqartussaalluni. Nalunaarusiaq qaammatisiutit ukiuanni qaangiuttumi Ombudsmandip suliarisimasaa-nik ilaqartussaavoq.

Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu inatsisartut inatsisaanni § 10, imm. 3 naapertorlugu suliat ukiumoortumik nalunaarummi saqqummiunneqartut oqartussaasoqarfii pissutsinut isornartorsiorneqartunut nassuiaataannik ilaqartinneqartussaapput. Taanna tunngavigalugu ukiut Ombudsmandeqarfiup nalunaarusiorfigisaasa pingajuannut nalunaarusiaq imaattunik imaqarpoq:

1. Atorfeqarfimmi pissutsit nalinginnaasut:
 - Sulisut
 - Angalanerit tikeraarnerillu nunanillu assigiinnigitsunik suleqateqarneq
 - Suleqatigiinnikkut attaveqarnerit
 - Ombudsmandip pisinnaatitaanera
 - Missingersuutit, naatsorsuutit kukkunersiuinerlu
2. Kisitsisit atorlugit nassuiaasiat pillugit nalunaarsukkat
3. Apeqqutit ingerlatsinermut inatsisinut tunngassuteqartut nalinginnaasut pillugit oqaaseqaatit
4. Suliassat suliniutillu nammineerluni misissugassanngortitat
5. Suliat nalinginnaasumik soqutiginaatillit inatsisinik atuutsitsiffiusunut agguataakkat
6. Ukiup siuliini ukiumut nalunaarutini eqqartorneqartunik malittarinninneq
7. Ujarliutit.

Suliat nalunaarummi eqqartorneqartut pillugit oqaatigineqassaaq, suliat nalunaarutip immikkoortortaasa 5-nni suliani 1-1-mi aamma 4-5-mi eqqartorneqartut, Inatsisartut Ombudsmandiatut atorfimmi 1997-imi februarip aallaqqaataani sulilerneru sioqqullugu inaarneqarsimmata.

Nuuk, augusti 1998

Vera Leth

1. Atorfeqarfimmi pissutsit nalinginnaasut

1.1 Sulisut

Inatsisilerituut sullissisartut marluk, fuldmægtigi Inge Dam aamma fuldmægtigi Jens Ravn Sørensen, atorfimminnit 1997-ip ingerlanerani soraarput. Taarsiullugit Christian Borch Grell 1997-imi junip aallaqqaataani taamatullu Mette Winther Rasmussen 1997-imi julip aallaqqaataani atorfinit-sippakka. Atorfeqarfimmi inatsisilerituutut sullissisartussatut. Christian Borch Grell 1992-imi Mette Winther Rasmussen’ilu 1993-imi inatsisilerituutut København’ip Universitetianit soraarummeersimapput. Sulisut nikkinnerannut atasumik fuldmægtigitut atorfik qaammatini 6-nni inuttaqarsimannngilaq.

Aammattaaq allaffimmi fuldmægtigi Dorthe Nebel Pedersen atorfimminnit 1997-imi septembarip naanerani soraarpoq. Taarsiullugu Arnarigssaq Jakobsen 1997-imi oktobarip aallaqqaataani atorfinit-sippara. Arnarigssaq Jakobsen 1996-imi Niuernermik Ilinniartarfimmi Nuummiittumi aningaasarsiornermik-allaffissornermik ilinniagaqarnermi EVU-tut soraarummeersimavoq.

Taamaalilluni 1997-ip naanerani sulisut ukua atorfeqartinneqarput:

Inatsisilerinermut pisortaq Michael Mikkelsen

Nutserisoq/oqalutsi Amalie Skøtt

Fuldmægtigi Malene Kleist

Fuldmægtigi Christian Borch Grell

Fuldmægtigi Mette Winther Rasmussen

Allaffimmi fuldmægtigi Arnarigssaq Jakobsen

Inatsisilerinermut pisortap uanga suleqatigalunga Atorfeqarfip allaffissornikkut siulersorneqarnera isumagisarpa. Matuma saniatigut inatsisilerinermut pisortap ilitersuineramik naammagittaalliuutinillu pitsaasumik suniuteqarluartumillu suliaqarneq qularnaallisillugulu ineriartortippaa aamalu suliaassanik nammineerluni misissugassanngortitanik, suliniutinik “misissuiartornernillu” aaqquissuussineq isumagisarlugu. Inatsisilerituut sullissisartut naammagittaalliuutinik suliaqarnerup saniatigut suliaassanik isumaginnittussanngortitaanertik naapertorlugu Atorfeqarfimmi allaffissornikkut suliaassat ilangaatsiaat suliarisarpaat, matumunnga ilanngullugit sulisoqarnermik isumaginninneq, missingersuutinik nakkutilliineq qaraasaiaqarnermik suliaassat. Aammattaaq inatsisilerinermut pisortaq inatsisilerituullu sullissisartut taarsaallutik kommuninut, piffissaq qinigaaffigisara naatinnagu tamakkerlugit angalaffiginissaat pilersaarutigisannut, angalaqataasarput.

Suliaassat amerliartuinnartut Atorfeqarfimmi suliarineqartalernerisa nasatarisaannik, ilaatigut A/S Inissiaatileqatigiiffip INI’p pisinnaatitaaninut ilanngunneqarnera taamatullu kommuninut, Atorfeqarfip oqaluttaata suliaasaqarneruleriartuinnarneranik nassataqartumik, angalanerulerneq pisutigalugit Atorfeqarfip 1998-imi akissarsiaasanut missingersuusiai Inat-

sisartut 1998-imut tunngasumik aningaasanut inatsisaannik Inatsisartut akuersissuteqarneranni qaffanekarput, Atorfeqarfimmi inatsisilerituumik sullississusamik ataatsimik oqalutsimillu suli aamma ataatsimik 1998-imi atorfinitsitsinissamut.

1.2 Angalanerit tikeraarnerillu

Ombudsmandeqarfik pilersinneqarmalli Nuummi innuttaasut kisimik nammineerlutik ornigunermikkut uannut naammagittaalliornissaminnut periarfissaqarsimapput. Kommunini allani innuttaasut taassuma assinganik periarfissikkumallugit piffissap qinigaaffigisama naannginnerani kommunit tamaasa angalaffiginarlugit aalajangersimavunga. Taamaalillunga inatsisilerinermut pisortaq angalaqatigalugu Ittoqortoormiit Kommuniat Ammassallillu Kommuniani Tasiilaq piffissami majip 22-anit 31-anut tikeraarfigaakka. Qaanaap Kommunia piffissami julip 29-anit augustip 3-anut tikeraarfigaara. Kiisalu fuldmægtigi ataaseq oqalutsilu angalaqatigalugit Pamiut Kommuniat piffissami augustip 19-ianit 21-anut tikeraarfigaara. Naammagittaalliortunik oqaloqateqarnerup saniatigut kommunalbestyrelsit kommunillu ingerlatsiviinut pisortat ingerlatsinermut inatsiseqartitsinermi eqqartugassat immikkut toqqagaasut suliassaqarfiillu, naammagittaalliutigineqarajunnerusartut, pillugit oqalugiartigisarpakka. Kiisalu tikeraarnerit taakkua nalaanni, Ombudsmandip sulinera pillugu Aalajangersakkani Nalinginnaasuni § 2, imm. 3-annik tunngaveqarlunga kommunit allaffiinik takusaasarsimavunga tamatumunngalu atasumik kommunit ingerlatsiviini assigiinngitsuni sulianik nalaatsortumik toqqakkanik misissuisarsimallunga, kommunit suliassanik suliaqarnerannik misissuinertut itumik.

Ittoqortoormiinut angalaneq Islandimi illoqarfik Reykjavik aqqusaarlugu timmisartukkut pivoq, silallu ajornera pissutigalugu ulloq ataaseq Reykjavikimiippunga. Periarfissaq taanna iluatsillugu Islandip ombudsmandeqarfia pulaarpara.

Apriilip qaammataani Folketingip Ombudsmandia Hans Gammeltoft-Hansen-ilu immitsinnut ilisaritinniarluta ataatsimeeqatigiippugut. Matumani eqqartugassat Atorfeqarfeqarfitsinnut ataatsimut soqutiginaatillit oqaloqatigiissutiginiissaannut periarfissaqarsimavugut, ilaatigut Folketingip Ombudsmandiata aamma Inatsisartut Ombudsmandiata suliassaqarfinnut pisinnaatitaaneranni killissanik missingiinermut apeqqut, taakkunani ingerlatsinermut pisinnaatitaaneq Kalaallit Nunaanni Namminersornerulutik Oqartussat Naalagaaffiillu akornanni avinneqarsimalluni, tassanilu ingerlatsinermut pisinnaatitaaneq kisimi Namminersornerullutik Oqartusaniinani; pingaartumik suliani sulisilluni ajoqusernermut, tarnikkut nappaatinik katsorsaanermut, aatsitassalerinermut, avatangiisinut il.il. tunngasuni. Aammattaaq Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaanut Inatsisartullu Allattoqarfiannut suleqatigiinnikkut atassuteqarnikka pillugit Folketingip Ombudsmandiata ilaatigullu Folketingip Retsud-

valgiata aammalu ilaatigut Folketingip Allaffissornerata akornanni suleqatigiinnerup annertussusissaa pillugu apeqqut oqaloqatigiissutigisimavarput.

Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaannit qaaqquneqarnikkut inatsisilerinnermut pisortaq peqatigalugu Folketingip Retsudvalgiata aamma Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaata ataatsimiinneranni junip 17-iani peqataavunga, ataatsimiinnermi tassani ataatsimiititaliat ilaatigut aamma Folketingip Ombudsmandiata aamma Folketingip Retsudvalgiata akornanni suleqatigiinnikkut atassuteqarnernut aalajangersimasumik iluseqartinneqalersunut tunngasut oqaloqatigiissuteqarlutik. Tamatuma saniatigut Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaata aamma Folketingip Ombudsmandiata ataatsimeeqatigiinneranni peqataavunga, ataatsimiinnermi tassani Ombudsmandip Retsudvalgillu akornanni suleqatigiinnikkut atassuteqarnerit aalajangersimasumik iluseqartinneqalersut Hans Gammeltoft-Hansen'ip sukumiinnerusumik nassuiaateqarfigalugit Inatsisillu Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliamit apeqqutit akissuteqarfigalugit. Ataatsimiinnermi tassani Hans Gammeltoft-Hansen isumaqatigiissuteqarfigaara atorfeqarfitta marluk taakkua akornanni suleqatigiinnermut najoqqutassaalluni tunngavissusamik suliarinnittoqassasoq. Tamanna pillugu takuuk kinguliini immikkoortortaq 1.4.

Inatsisilerinnermut pisortaq, fuldmægtigi ataaseq oqalutsilu peqatigalugit piffissami septembarip 12-anit 17-ianut atorfimmi suliaasaqarlunga Vordingborgimi Napparsimmavimmut Amtshospitalimut angalavunga suliamik nammineerlunga misissuifiginninnerma maannakkut ingerlatama ilaatut kalaallinik napparsimasunik pineqaatissiinikkut pinngitsaaliinikkullu inissitanik, napparsimmaviup pisortaanik nunallu immikkoortuani politikerinik oqaloqateqarnissara siunertaralugu. Tamanna pillugu erseqqinnerusumik takukkit immikkoortortami 4-mi.

Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiveqarnermi ataatsimiititaliarsuarmit qaaqquneqarlunga piffissami novembarip 28-anit decembarip 3-nut atorfinni suliaasaqarlunga inatsisilerinnermut pisortaq fuldmægtigillu marluk angalaqatigalugit Københavnimut angalavunga ataatsimiititaliarsuup maannamut sulinera pillugu ataatsimiititaliarsuup isumalioqatigiissitsinerani peqataanissara siunertaralugu. Tamatumunga atasumik ataatsimiititaliarsuup siulittaasua Per Walsøe aqutigalugu eqqartuussivinni eqqartuussisut (kredsdommerit) ilinniartitaanissaasa, ilaatigut aamma ingerlatsinerinnermut inatsiseqartitsinerup tungaatigut, ingerlanissaannik pilersaarusiormut atasumik Atorfeqarfiup ikiorsiinissaanik neqerooruteqarsimavunga.

Københavniinnerup taassuma nalaani Folketingip Ombudsmandianit immikkut piginnaaneqartitaasup Jon Andersen-ip uanga sulisukkalu Europami naalagaaffiit Inuttut piginnaatitaaffiit pillugit isumaqatigiissutaannik ulloq attaseq pikkorissartippaatigut.

1997-ip ingerlanerani Nunat Avannarliit Ombudsmandiisa ataatsimiinnissaat pilersaarusiorneqarsimavoq, ataatsimiinnissaagaluarli taanna svenskit Justitieombudsmaniata 1998-imut kinguartittariaqarsimavaa. Aammattaaq septembarip qaammataani fuldmægtigi ataaseq angalaqatigalugu Danmarkiliarsimavunga, Nunani tamani Ombudsmandit Jerusalaami ataatsimiinnissaanni peqataanissara siunertaralugu. Københavnimiitillunga Folketingip Ombudsmandeqarfianik isumasioqatiginnereernerma kingorna Atorfeqarfiup peqataanissaa taamaatiinnartariaqarsimavara Jerusalaami eqqissiviilliornerit pissutigalugit.

Aammattaaq ukiup ingerlanerani inatsisilerineranut pisortaq peqatigalugu Tusagassiornermik Ilinniarfimmi Iisimatusarfimmilu ilinniagallit oqalugiartfigisarsimavakka.

1.3 Ombudsmandip pisinnaatitaanera

A/S Inissiaatileqatigiiffik INI

A/S Inissiaatileqatigiiffimmi INI-mi suliassat suliarineqartarnerat paasitinneqarsinnaatitaanerlu pillugit Naalakkersuisut nalunaarutaat nr. 37, 19. december 1996-imeersoq 1997-imi januarip aallaqqaataani atulerpoq.

Nalunaarutip suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit aamma paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsit inissiaatileqatigiiffimmut atuutilersippai, ingerlatseqatigiiffiup Namminersornerullutik Oqartussat kommuniluunniit sinnerlugit aalajangiisarnissamut pisinnaatitaaffiligaaneranut anertutigisumik.

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 4, imm. 2, naapertorlugu sulininni ingerlatseqatigiiffiit ilaalu ilanngullugit, pisortat ingerlatsinerannut ilagittinneqarsinnaanngitsut, kisiannili Naalakkersuisut suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi aamma paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi ilaatinneqartussatut maleruagassiuussimasaat susassaraakka.

Nalunaarut pisinnaatitaanera pillugu arlallit tungaasigut qularnermut nalorninermullu pissutaasimavoq, taamaattumillu Ombudsmandi pillugu inatsit naapertorlugu Naalakkersuisunut Inatsisartullu Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaannut imaattunik nalunaaruteqarsimavunga:

“A/S Inissiaatileqatigiiffimmi INI-mi suliassat suliarineqartarnerat paasitinneqarsinnaatitaanerlu pillugit nalunaarut nr. 37, 19. december 1996-imeersoq Namminersornerullutik Oqartussat 19. december 1996-imi akuersissutigaa.

Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarummik akuersineratigut Ombudsmandip sulinermi susassai aamma A/S Inissiaatileqatigiiffimmik INI-mik ilaqartinneqalerlutik annertusinneqarput, takuuk Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 4, imm. 2.

Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 11 malillugu Ombudsmandip paasiguniuk Inatsisartut inatsisaat, Inatsisartut peqqussutaat imaluunniit pisortatigut aalajangersakkat atuuttut amigaateqartut Inatsisartut Naalakkersuisullu tamatuminna nalunaarfigisavai.

Tamatumunnga atasumik A/S Inissiaatileqatigiiffimmi INI-mi suliassat suliarineqartarnerat paasitinneqarsinnaatitaanerlu pillugit nalunaarummut oqaatigisassanik imaattunik saqqummiussivunga:

- Nalunaarutip §-iisa 3-annit erserpoq nalunaarut 1997-imi januarip aallaqqaa-taanit atuutilersoq. Kisiannili Ombudsmandeqarfik Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarummik, tassuunakkut pisinnaatitaanera aamma A/S Inissiaatileqatigiiffimmi INI-mik ilaqartinneqalernermigut annertusisinneqarluni, akuersissutiginnissimanerannik aatsaat 16. januar 1997-imi ilisimatinneqarpoq, Ombudsmandeqarfiup allamut tunngasumik Inatsisileriffimmut oqarasuaatikkut saaffiginnissuteqarnerani.
- A/S Inissiaatileqatigiiffik INI kingorna Ombudsmandeqarfiup inissiaatileqatigiiffimmut saaffiginninneratigut aatsaat nalunaarummik ilisimatinneqarpoq.

Nalunaarut, Naalakkersuisut Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 4, imm. 2-kkut ingerlatseqatigiiffiit erseqqinnerusumik taaneqartut suliassat suliarineqartarnerat pisortallu ingerlatsineranni paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugit Inatsisartut inatsisaannut ilaatinneqartussaanerata pillugu malittarisassiuussinissamut pisinnaatitaaffeqalersitsinermik tassannga Naalakkersuisut atuinerisa siullersarimmassuk, isumaqarpunga pissutsit qulaani eqqartorneqartut nalunaarutiginissaat pingaartuusoq.

Tamatumunnga pingaartumik pissutaavoq nalunaarut, taamatut nalunaaruteqarnerit siullerpaajusoq, kingorna nalunaarutigineqartartussanut maligassatut atornerqartarumaarsorinarmat.

Tamatumu saniatigut nalunaarummut tassungarpiaq imaattunik oqaasissaqarpunga:

Nalunaarutip sulinermi atornerqalernerata kingorna qanoq paasinnittariaqarnikkut ajornakusorutaanera arlalitsigut malunniussinavoq.

Tamanna ilaatigut A/S Inissiaatileqatigiiffiup INI'p suliassanik, pisortat inatsiseqartitsinerannut taamatullu inuinnarnut tunngasumik inatsiseqartitsinermut tunngasunik isumaginnittarneranik pissuteqarsinnaavoq, taamatuttaarlu tamanna pissuteqarsinnaalluni, inissiaatileqatigiiffimmi pilersitsineq pillugu Inatsisartut peqqussutaanni nr. 12-imi, 28. oktober 1993-imeersumi inissiaatileqatigiiffiup suliassaqarfinni sorlenni Namminersornerullutik Oqartussat imaluunniit kommunit sinnerlugit aalajangiiviginninnissaminut pisinnaatitaaffilerneqarnerata erseqqissumik nalunaar-neqarsimanginneranik.

Ajornartorsiutit tamakkua paasinarsisikkumallugit A/S Inissiaatileqatigiiffik INI-mik aamma Aningaasaqarnermut Pisortaqaarfimmi peqataaffigineqartunik ataatsimiititsisarsimavunga. Taakkunatigut siunertarineqarpoq nalunaarutip suliassaqaarfiit erseqqinnerusumik taaneqartut ilaannut qanoq sunniuteqartinissaata paasinarsisinnissaa, tamannami nalunaarummit erseqqissumik uppersaateqartinneqarsinnaanngimmat.

Immikkoortut, nalornissuteqalernermut pissutaasut, ataatsimiinnerni oqaloqatigiissutigineqartut ukuupput:

- A/S Inissiaatileqatigiiffik INI'p Aningaasaqarnermullu Pisortaqaarfiup akornanni pisinnaatitaaffeqarnerup tungaatigut killiliineq:

Pingaartumik pisortanut oqartussaasunut tunngasumik ajornartorsiuteqarsinnaavoq, tassami Aningaasaqarnermut Pisortaqaarfiup, inissiaatileqatigiiffimmut tunngasumik pisortaqaarfittut malittarisassiuussisartutut, malittarisassanik inissiaatileqatigiiffiup aqutsinissamini atugassaanit, immikkut akuersissuteqarnera pisinnaasarmat.

Ajornartorsiulli aallaavimmigut eqqarsaataannartut pissuseqarpoq, Ombudsmandimi inissiaatileqatigiiffimmut taamatullu Aningaasaqarnermut Pisortaqaarfimmut tunngasumik pisinnaatitaaffeqarmat.

Taamaattumik naammagittaalliut suliffeqarfik aalajangiisimasoq pillugu naammagittaalliutitut suliarissavara, suliffeqarfik alla isumaqaraluarpalluunniit aalajangiineq inatsisitigut tunngavissaqanngitsoq. Pisariaqassappallu pisinnaatitaanermik apeqqut misissuinnut ilanngutissavara.

Tamatumunnga atassuteqartumik malugivara naammagittaalliornermi periaatsip immikkut pilersitap aammalu ingerlatseqatigiiffittut suliffeqarfiit, ingerlatseqatigiiffiit pillugit inatsimmi oqaatigineqartut, akornanni pisinnaatitaaffe-qarnerup killiligaaneraniq allaatiginnineq amigaatigineqartoq.

Ilimagaara Naalakkersuisut tungaanniit pisortat oqartussaaffiginnittut immikkut akuersissuteqarsinnaatitaanerata pisariaqartutitigut paasinarsisinneqarnissaa piaarnerpaamik pilersinneqassasoq. Aningaasaqarnermut Pisortaqarfik tamatumunnga atasumik ilisimatitsissuteqarsimavoq pisortaqarfiup attartortitsinerup suliassaqarfiunera tamaat misissorumaaraa, tassungalu atasumik pisortaqarfiup apeqqut saqummiuteqqikkumaaraa.

Aammattaaq Aningaasaqarnermut Pisortaqarfimmit taaneqarsimavoq attartorerup tungaatigut naammagittaalliortarfissamik pilersitsinissaq isumaliutigineqartoq. Naatsorsuutigaara tamanna pillugu aalajangerneq taamaassappat naammagittaalliorsinnaatitaanermik erseqqissumik nassuiakkamik imaqarumaartoq, oqartussaasunut qulliunerusunut naammagittaalliuteqarsinnaanermik atuisimannigineq pissutigalugu naammagittaalliutip itigartitsissutigisariaqassaneraniq Ombudsmandip toqqartumik naliliinissaanut ajornarunnaarsitsisumik.

- Nalunaarut naapertorlugu pisinnaatitaanera:

Inissiaatileqatigiiffiup Namminersornerullutik Oqartussat kommunillu sinnerlugit "aalajangiiviginninnissaminut" pisinnaatinneqarnerata annertussusianut nalunaarut innersuussigaluarpalluunniit isumaqarpunga ingerlatsinermik suli-aqarnivik, ingerlatseqatigiiffiup Namminersornerullutik Oqartussat kommunillu sinnerlugit suliarisaa, aalajangiinermik suli-aqarnermut ingerlatseqatigiiffiup suliarisaanut ima atassuteqartigisoq, pisinnaatitaanera nalinginnaasumik sulinermut, ingerlatseqatigiiffiup pisortat sinnerlugit suliarisaanut, ilaalluni. Taamaammat ingerlatsinermi pissusissap kusanartup sulinermut, ingerlatseqatigiiffiup Namminersornerullutik Oqartussat kommunillu sinnerlugit ingerlassaanut atassuteqartumik malinneqarnerata misissornissaanut pisinnaatitaasutut imminut isumaqarfigaanga.

Suliassat aalajangersimasut, ingerlatseqatigiiffiup isumagisaanut aammalu pisinnaatitaaninnut ilaasut, annertussuseqarnerannut tunngassuteqartumik A/S Inissiaatileqatigiiffimmit INI-mit ilisimatitsissutigineqarpoq INI pillugu peqqussut 1993-imeersoq ima paasineqartussaasoq, ingerlatsinissamik isumaqatigiissummut 1975-imeersumut § 1-imi innersuussuteqarneq namminersortunut/inuinnarnut bologstøttemit taarsigassarsitsinernik, A60/40"-usumik sanaartorneq aammalu Nuup avataani Namminersornerullutik Oqartussat illuutaannik maannamut kommuninit aqunneqartunik aqutsinermik ilaqartoq. §1 aammattaaq Namminersornerullutik Oqartussat Nuummi illuutaannik ilaqartinneqarpoq. § 2, boligstøttemut tunngasunik uteqqiisoq, kommunit illuutaannik kommunit isumaqatigiissuteqarfigalugit aamma Namminersornerullutik Oqartussat allaffisornikkut illuutaannik aqutsinermik ilaqarportaaq.

Aningaasaqarnermut Pisortaqarfiup tamatumunnga atasumik taasimavaa pisutsit suut Ombudsmandip pisinnaatitaaneranut ilaatinneqarnissaat nalunaarummi pitsaasumik allaaserineqaraluarpat tamanna qularnangitsumik ajornartorsiutinik ikinnerulersitsissagaluartoq.

Aallaaviusutulli naammagittaalliuutit, pissusissaq eqqorlugu pisinnaatitaagaluurumaluunniit, imatut pissusillit suliarinissaat tunuarsimaarfigissagaluarpakka:

- pissutsit INI A/S-ip illuutillillu akornanni isumaqatigiissuteqarnernut tunngasut pillugit naammagittaalliuutit
- Illuliornermut atasumik akerleriissuteqarnerit namminersortunut /inuinnarnut inatsiseqartitsinermut tunngasut pillugit naammagittaalliuutit
- naammagittaalliuutit, suliarinissaat teknikkip tungaatigut immikkut ilinniakkatigut ilisimasaqarnissamik immikkut ittumik pisariaqartitsiffiusut.

Siullermut oqaatigineqassaaq Ombudsmandip siullermik pingaarnepaamillu suliasarimmagu ingerlatsineq pillugu innuttaasunit naammagittaalliuutit suliarissallugit. Taamaattumik pisortat akornanni suliffiit iluanni isumaqatigiingissutigisat pillugit naammagittaalliuutit nalinginnaasumik taamaallaat innuttaasup naammagittaalliuuteqarnerata ilaatut suliarineqartarumaarput, taamaallaallu pissutsit eqqartorneqartup inatsisitigut inissisimaffigisaanut toqqartumik pingaaruteqaraangata.

Titarnerit aappaannut pingajuannullu tunngasumik oqaatigineqassaaq Ombudsmandip sulinermini susassaasa pingaarnersaat tassaammat ingerlatsinermut inatsiseqartitsineq. Taamaattumik pissutsit, malittarisassanik allanik aqunneqartut pillugit naammagittaalliuutit eqqartuussisunit suliffeqarfinnilluunniit allanit ilinniakkatigut pisariaqartunik paasisimasalinnit suliarineqartariaqarput. Taamaattorli Ombudsmandi qaqutigootumik pisumik apeqqutit ingerlatsinermi inatsiseqartitsinermiit allaasut pillugit oqaaseqaateqartarumaarpoq, pissutsit pisortat pineqartut ingerlatsinermik suliaqarnerisa ilaattut qitiusutut ilaappat, tamatumuunakkullu innuttaasut inatsisit naapertorlugit innarlitsaali-neqarnissaannut pingaaruteqarpat.

- A/S Inissiatileqatigiiffiup INI'p suliffimmi imminermi naammagittaallioriaaseqartitsinernut tunngasumik pisinnaatitaanera:

Ombudsmandi pillugu inatsisip § 6, imm. 3-ani tunngaviusup, ingerlatamut namminersortunut/ inuinnarnut inatsiseqartitsineq najoqqutaralugu pilersinneqartumut, naammagittaalliuutinut atuutinngitsuttaaq kinguneraa Ombudsmandip aallaaviusutut aalajangiinerit, immikkoortortaqqarfimmi siulersuisunut qitiusumillu naammagittaalliuuteqartarfimmut naammagittaalliorinissamut aqqutissanik aqqusaarinnissimangitsut, pillugit naammagittaalliuutit itigartitsissutigisariaqarai. Taamatut pisoqartillugu naammagittaalliuutit ingerlatseqatigiiffiup qullersaqarfianut nassutissavara, naammagittaalliuutit naammagittaalliorfissamut eqqortumut suliarineqartussanngorlugu nassiunneqarnissaa qinnutigalugu.

Tamatumunga peqatigitillugu oqaatigissavara nalunaarutip 1997-imi januarip aallaqqaataani atulernerata nassataqarmat Ombudsmandimi suliarinnineq, naammagittaalliorinissamut periaaseqarnermi aqqusaagassat tamarmik aqqusaarneqareersimagaangata, qanorluunniit pisoqassagaluarpat nalunaarutip 1997-imi januarip aallaqqaataanit atuutilernerata kingorna periaatsimi tassani suliarinninnerinnaasarumaartoq.

Tamatuma saniatigut aalajangiinerit pillugit naammagittaalliuutinik, tamanna peqatigalugu qullersaqarfimmut ingerlatseqatigiiffiullu siulersuisuinut naammagittaalliuutigineqarsimasunik, suliaqarnera ingerlatseqatigiiffimmi suliffeqarfiit pineqartut taakkua naammagittaalliummik suliarinninnginnissaminnik ersersitsisimanerannik tunngaveqassaaq.

Suliamik suliarinninnermi kukkussuteqarnerit pillugit naammagittaalliuutit, suliap aalajangiiviginissaanut isummerfiginninnissamik pisariaqartitsinngitsut, nalinginnaasumik aalajangersimasumillu suliarisarumaarpakka.

Atorfeqartitat/sulisorisat pillugit naammagittaalliutit suliarinissaannut Ombudsmandip periarfissaqarnera:

Ingerlatseqatigiiffiup sulisunik aqutsineranut tunngasumik isumaqarpunga A/S Inissiaatileqatigiiffimmi INI-mi pissutsit atorfeqartitanut, kommunimi imaluunniit Namminersornerullutik Oqartussani atorfeqartitaanermik attassisimasunut, tunngasut misissuiffigisinnaallugit, kisiannili pissutsit inunnut A/S Inissiaatileqatigiiffimmit INI-mit atorfinitsinneqarsimasunut tunngasut misissuiffigissaannut pisinnaatitaasutut imminut isiginanga.

Tamanna ingerlatsinermi suliassa qarfiusunut, A/S Inissiaatileqatigiiffiup INI'p Namminersornerullutik Oqartussanit kommuninillu tigumasasaanut, tamatumani sulisunut tunngasumik allaffissornikkut suliaqarneq ilanngullugu, atasumik Ombudsmandip pisinnaatitaaneranik nalunaarutip nassuiaanera tunuliaqutaralugu isigineqassaaq.

Pisinnaatitaanerma A/S Inissiaatileqatigiiffimmi INI-mi atorfeqartitanut, ingerlatseqatigiiffimik pilersitsinerup kingorna atorfinitsinneqarsimasunut aammattaq qanoq annertutigisumik tunngatinneqarnissaata Naalakkersuisunit isummerfigineqarnissaa qinnutigaara.

Ingerlatseqatigiiffimmi atorfeqartitanut tunngasumik atorfimmi ileqqussanik unioqutitsisimaneq pillugu suliassanngortitat suliarilernissaannut pisinnaatitaanera pillugu nalunaarummi taasaqartoqarsimangilaq, takuuk Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 9. Tamatumunnga tunngavissaasoq tamatigut tassaasariaqarpoq pineqartup atorfeqartitaaneranut malittarisassaallutik tunngavigisassani atorfimmi naalasseriitsuliorneq pillugu suliassanngortitsinermut malittarisassaqaarnissaa.

Tamatumunnga atasumik Naalakkersuisut matuminnga takutitaqarnissaannik qinnuigaakka, missiaatileqatigiiffimmi suliassat suliarineqartarnerat paasitinneqarsinnaatitaanerlu pillugit nalunaarummi Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 9-mut atasumik pisinnaatitaanermik tunineqarnissara aammattaq naatsorsuutigineqarnerseq.

- Allaffissornikkut malitassani A/S Inissiaatileqatigiiffimmit INI-mit atulersinneqarsimasuni kukkunernut amigaatinullu paasineqarsimasunut atasumik Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 11 naapertorlugu nalunaarutiginnittussaataitaneq:

Isumaqarpunga taamatut nalunaarutiginnittussaataitaaasoqartoq malitassat taamaattut innuttaasunut tunngasumik inatsisitigut sunnuteqarnissamik siunertaqarpata.

- Piginneqatigiit pillugit inatsimmi maleruaqqusat A/S Inissiaatileqatigiiffik INI pillugu naammagittaalliutini akuliunnissaannut periarfissaqarnera imaluunniit pisussaataitaanera:

Ombudsmandip misissuinerminut tunngavissaanut inatsisit tamarmik ilaamata aammattaq piginneqatigiit pillugit inatsimmi maleruaqqusat unioqutinneqannginnissaannik isummerfiginninnissaq pisariaqalersinnaavoq.

Taamaattorli tamatumani Ombudsmandip A/S Inissiaatileqatigiiffiup INI'p suliffiunerata iluani pissutsit aaqjissuussaannermut tunngasortaannik misissuiffiginninnissaanut pisinnaatitaaffilinngilaa, tassami Ombudsmandip sulinermini susassai innuttaasut pisortallu akornanni pissutsinik ilaqarmata.

Nalunaarutip nr. 37-p, 19. december 1996-imeersup kingunerinik siuliini eqqartuineq, takuuk Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 4, imm. 2, taamaalilluni imaattunik takutitaqarpoq, Ombudsmandip suliassa qarfinnut arlalinnut pisinnaatitaanera nalunaarummi erseqqissumik isummerfigineqanngitsoq, pingaartumik makkua tungaasigut:

- Aningaasaqarnermut Pisorta qarfiup immikkut akuersissuteqarsinnaatitaanera,

- Ingerlatsinermik suliaqarnivik,
- Pissutsit A/S Inissiaatileqatigiiffimmut INI-mut naammagittaalliornermi aq-
qutigisassanut tunngasut,
- Ingerlatseqatigiiffiup sulisuisa naammagittaalliuutigineqarneri pillugit A/S
Inissiaatileqatigiiffiup INI'p sulisunik aqutsinera,
- § 11 pillugu apeqqut A/S Inissiaatileqatigiiffiup INI'p nammineq maligassiaa-
nik nalunaarutiginnittussaatitaaneq aamma
- Ombudsmandip A/S Inissiaatileqatigiiffik INI pillugu naammagittaalliuutitik
sularinninnermini piginneqatigiit pillugit inatsisip akuliutitinnissaanut periar-
fissaqarnera.

Nalunaarutini siunissami saqqummiunneqartartussani, ingerlatseqatigiiffiit sulif-
feqarfiillu, peqatigiiffiit il.il. pisinnaatitaanerma ataanut ilaatinneqalerfissaanni,
ajornakusoorutit qulaani eqqartorneqartut pinngitsoortinneqallaqagakkat, pissutsit
qulaani eqqartorneqartut taanissaannuttaaq pissutissaqarsorisimavunga.”

Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliap Naalakkersuisullu nalu-
naarutiginninninnik isummerfiginneriarpata, inissiaatileqatigiiffiup tu-
ngaanut pisinnaatitaanera naliliiffigeqqikkumaarpara.

Ukiup nalunaarusiuunneqartup ingerlanerani A/S Inissiaatileqatigiiffiup
INI'p teknikkikkut sulinera pissutsillu aaqquissuusaanerannut tunngasut
pillugit naammagittaalliuutit sularinissaat itigartitsissutigisimavakka.

1.4 Suleqatigiinnikkut attaveqarnerit

Folketingip Ombudsmandianik Københavnimi 17. juni 1997-imi ataatsi-
meeqateqarnermi, Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiiti-
taliaata aamma peqataaffigisaani, Atorfeqarfik 1995-imi pilersinneqarmalli
suleqatigiinnermi periaatsit pillugit Folketingip Ombudsmandiata Atorfe-
qarfimalu akornanni isumaqatigiissutigineqarsimasut allaatiginissaannut
periarfissaqarneq oqaloqatigiissutigineqarpoq. Tamanna suleqatigiinnissa-
mik allaganngorlugu isumaqatigiissutivimmik, oqaasertaatigut tamakker-
lugu kinguliini issuarneqartumik, kinguneqarpoq:

Inatsisartut Ombudsmandiata aamma
Folketingip Ombudsmandiata
akornanni suleqatigiinneq.

Inatsisartut Ombudsmandiata aamma Folketingip Ombudsmandiata ataatsimiit-
tarnerni arlalinni nalinginnaanerusunillu tunngaveqarluni atorfeqarfiit taakkua mar-
luk suleqatigiinnerat oqaloqatigiissutigisarsimavaat.

17. juni 1997-imi ataatsiminnermi aalajangerneqarpoq isumaqatigiissutigineqar-
simasut tamaasa pillugit allakkiortoqassasoq.

1. Suliat aalajangersimasut pillugit paasissutisseeqatigiittarneq.

Folketingip Ombudsmandiata sulianik qallunaat oqartussaasuinut, Namminersor-
nerullutik Oqartussat oqartussaasuinut Kalaallit Nunaanniluunniit kommuninut atas-
suteqartumik naammagittaalliuuteqartarfullutilluunniit nakkutillisuutitaasunut tun-
ngasunik suliaqaraangami Folketingip Ombudsmandiata Inatsisartut Ombudsman-
diat paasissutississavaa.

Inatsisartut Ombudsmandiata sulianik Namminersornerullutik Oqartussat oqar-
tussaaffinut Kalaallit Nunaanniluunniit oqartussaaffinnut tunngasunik suliaqaraa-

ngami, suliallu qallunaat oqartussaaffiit suliaassanngortinneqarsimagaangata, Inatsisartut Ombudsmandiata Folketingip Ombudsmandia paasissutissavaa.

Paasissutissiinerup qaqugu pinissaanut suliaq aalajangersimasoq pineqartoq aalajangiisuusaaq. Imaaginnarsinnaavoq paasissutissiineq inaarutaasumik allagaqarnerup assilineranik nassitsinikkut pisoq.

Suliani Inatsisartup Ombudsmandiata imaluunniit Folketingip Ombudsmandiata pisinnaatitaanerani nalornissuteqarfulersinnaasuni, suliamik suliaqarnerup aallartinninnerani atorfeqarfiit taakkua marluk imminnut atassuteqarfigisassapput.

Aammattaq atorfeqarfiit taakkua marluk suliaassat immikkut soqutiginaateqarsinnaasut pillugit imminnut paasissutissittassapput.

2. Aalajangersimasumik suliani ataasiakkaani ikioqatigiittarneq.

Atorfeqarfiit taakkua marluk allakkatigut oqaasiinnartigulluunniit imminnut oqaaseqaateqarfigisarsinnaapput suliaasanik aalajangersimasunik ataasiakkaanik suliaqarnermi atugassanik.

Oqaaseqaatigisat soorunalimi atorfeqarfimmut tigusisumut pinngitsoorani pisisaaffiliinngillat. Oqaaseqaatit avammut ima atorneqartariaqanngillat, suliami pineqartumi ombudsmandip sorliup pisinnaatitaanera nalornissutigineqalersillugu. Aammattaq oqaaseqaat nalinginnaanerusunngorlugu soorlu assersuutigalugu oqarasuaatikkut apeqqutilliissutinut akissutitut oqaaseqaataasinnaavoq.

3. Allaffissornikkut pissutsit il.il. pillugit siunnersoqatigiinneq.

Atorfeqarfiit taakkua marluk aqqissuusaaanikkut allaffissornikkullu pissutsit al-lat pillugit, matumunnga ilanngullugit pissutsit “ombudsmandip suleriaaseqarneranut” tunngasorpiaat pillugit siunnersoqatigiillutillu ilitseroqatigiissinnaapput.

4. Nunanik tamanik suleqateqarneq.

Atorfeqarfiit taakkua marluk eqqartugassanik nunanik tamanik suleqateqarnermi oqaluuserineqartussanngortinneqartunik oqaloqatigiissuteqarsinnaapput.

Atorfeqarfiit taakkua marluk nunanik tamanik suleqateqarnermut atasumik saaffiginnissutit akissuteqarfiginissaanni ikioqatigiissinnaasassapput.

5. “Ombudsmandip taartigisartagassaa”.

Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaata Hans Gammeltoft-Hansen “ombudsmandip taartigisartagassaatut” toqqarsimavaa, tassa imaappoq Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaata Hans Gammeltoft-Hansen suliani, Inatsisartut Ombudsmandiata peqataasinnaannginnerminik nalunaaruteqarfigisaani, suliaassinnaagaa.

Suliaasani taamaattuni periaasiusoq imaappoq:

Inatsisartut Ombudsmandiata suliami peqataasinnaannginnerminik Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliamut nalunaaruteqassaaq, tamannalu peqatigalugu naammagittaalliuut ataatsimiititaliamut nassiullugu. Ataatsimiititaliaq qanoq iliortoqarnissaanik aalajangissaaq.

Ataatsimiititaliaq Hans Gammeltoft-Hansen’ip ikiorsiinissaa kissaatigippagu, suliaasq tassunga nassiunneqassaaq.

Suliap suliarinerani Hans Gammeltoft-Hansen Inatsisartut Ombudsmandianni oqalutsimit nutserunneqarsinnaavoq. “Ombudsmandip taartigisartagaata” suliaq naammagittaallioortumut pineqartumut atassuteqartumik inaassavaa, Inatsisartullu Ombudsmandiat paasissutissillugu.

Aammattaq “ombudsmandip taartigisartagaata” suliap inaarneqarnera pillugu Inatsisartut Ombudsmandiat paasissutississavaa suliami allagaatit pingaaruteqartut assilineranik nassiussinermigut, ilaatigut taassuma allaffeqarfimmi suliatut ombudsmandimi toqqortarineqarsinnaanissaa siunertaralugu.

6. Takusaasarnert.

Takusaanerni ombudsmandip aappaa imaluunniit atorfeqarfimmi tassani sulisut “pulaartutut” peqataasinnaapput. Taamatut peqataatitsinermut siunertaasooq periaat-

simik ilinniarnerusinnaavoq aamma/ imaluunniit ikiorsiinerusinnaalluni. Ombudsmandip arlaata pisinnaatitaanerani pisortat takusaavigineqartut erseqqissumik paasitinneqassapput.

7. Sulisunik taartigeeqatigiinneq.

Atorfeqarfinni taakkunani marlunni sulisut piffissani sukumiinerusumik isumaqatigiissuteqarfiusuni atorfeqarfiit taakkua aappaani sulisinnaapput. Piffissani aalajangersimasuni taakkunani sulisoq pineqartoq atorfimmini akissarsiaqaatiginagu suliunnaarallassaaq, atorfeqarfimmilu tassani pineqartup suliffigiligaani akissaateqartinneqassalluni.

Inatsisartut Ombudsmandeqarfiani sulisut atorfinitsinneqaaqqammersut piffissami erseqqinnerusumik isumaqatigiissutigineqartumi Folketingip Ombudsmandeqarfiani ilinniagaqaatigalugu sulisinnaapput. Taamatut pisoqarnerni sulisoq pineqartoq Inatsisartut Ombudsmandiannit akissarsiaqartinneqaannassaaq.

8. Pisortat oqartussaaffiit atorfeqarfiup aappaata pisinnaatitaanerata avataanittunut tusarniaaneq.

Inatsisartut Ombudsmandeqarfiani qallunaat oqartussaaffiannut paasiniaanissaminik tassanngaluunniit oqaaseqartitsinissaminik pisariaqartitsigaangat, tamanna Folketingip Ombudsmandia aqutugalugu pisinnaavoq.

Folketingip Ombudsmandia Namminersornerullutik Oqartussani oqartussaaffimmit imaluunniit Kalaallit Nunaanni kommunimit paasissutissanik paasiniaanissaminik oqaaseqaateqartitsinissaminilluunniit pisariaqartitsigaangat, tamanna Inatsisartut Ombudsmandiat aqutugalugu pisinnaavoq.

9. Atorfeqarfimmut saaffigisassarinnngisamut saaffiginnissutit.

Naammagittaalliortoq suliame, ombudsmandip aappaata pisinnaatitaaffigisaani, ombudsmandimut saaffiginnissuteqarpat naammagittaalliuut ombudsmandimut eqqortumik tiguisissamut sulissutigeqqitassanngorlugi nassiinneqassaaq. Ombudsmandip saaffiginnissummik tigusaqartup naammagittaalliortoq ingerlatitseqqinnermik tusarlissavaa.

Nuuk, ulloq 31/8 1997

København, ulloq 24/8 1997

Vera Leth

Hans Gammeltoft-Hansen”

Oqaatigissavara suleqatigiinnissamik isumaqatigiissut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliap suleqatigiinnissamik isumaqatigiissummi suliassanik eqqartorneqartunik Ombudsmandip taartigisartagaanut nassiusinermi periaasissamik isumaqataanerminik nalunaarnerata kingorna isumaqatigiissutigineqarsimasoq.

Folketingip Ombudsmandiata, Inatsisartut Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaata Atorfeqarfimmalu akornanni ataatsimiinneq aammattaaq Atorfeqarfimma Inatsisartullu Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaata akornanni suleqatigiinnikkut attaveqarnerit sukumiinerusumik allaatigineqarnerannik kinguneqarpoq. Ilimagaara tamanna 1998-ip ingerlanerani paasinarsinneqavikkumaartoq.

1.5 Missingersuusat, naatsorsuutit kukkunersuinerlu

1997-imut tunngasumik Atorfeqarfimmut aningaasaliissutissatut akuersissutigineqartunut killiliussat aallaqqaammut 3.091.000,00 kruuniupput.

Aningaasaliissutitut ilassutitut 1.311.000,00 kruuninik akuersissuteqarnissaq akuerineqarpoq akissarsianik iluarsiviginninnernut, sulisoreriikkanik oqilisaassinissamut atorfinitsitsigallarnernut, sulisoreriikkanik attasiinnarnissamut, tikinnernut aallarnernullu, pikkorissarnernut, suliffimmi suliassaqluni angalanernut, ukiumoortumik nalunaarummik naqitertitsinernut EDB-mullu atorneqartussanik. Aningaasaliissutissatut akuersissutigisat tamatuma kingorna 4.402.000,00 kruuninik amerlassuseqalerlutik.

Atorfeqarfiup aningaasaliissutinit 1997-imi atugai 4.096.000,00 kruunippu, taakkulu aningaasaliissutissatut akuersissutinit tamarmiusunit 306.000,00 kruuninit ikinnerupput.

Aningaasaliissutitut akuersissutigisat sinneqarnerat annermik pissuteqarpoq akissarsianut aningaasartuutit atorfiup piffissami aalajangersimammi atorfinitsinneqartup nutaap sulilernissaata tungaanut inuttaqarsimannginnerata nassatarisaanik appasinnerusimanagerat, atorffimmi suliassaqluni angalanernut ilimagisamit aningaasartuutikinnerusimaneq, kommuninummi angalanissama ilaat qassiit 1998-imut kinguartissimagakkit.

Suli aalajangerneqarsimanngilaq atorfeqarfiup naatsorsuuserinernut akisussaaneq Inatsisartut Allattoqarfiannit qaqugu tigussaneraa.

Ukiumut 1998-imut aningaasaliissutissatut akuersissutigineqartussanut killiliussat 4.943.000,00 kruuninut immikkoortinneqarsimappu. Matumunakkut akissarsianut aningaasartuutit amerlanerulernissaat piareersimaffigineqarpoq, naammagittaalliuutit amerliartuinnarnerat ilaatigullu kommuninut angalanerusalerneq pissutigalugit sulisut amerlassusiligaaneranni sulisut fuldmægtigimik oqalutsimillu ataatsimik amerlisinnissaannik atorfeqarfik siunertaqarmat.

1997-ip ingerlanerani Inatsisartut Siulittaasuata Atorfeqarfiullu akornanni oqaloqatigiittoqartarsimavoq Atorfeqarfiimmi atorfeqartinneqartunut isumaqatigiissuteqartoqarnissaanik siunertaqartunik. Inatsilerinernut pi-sortaq fuldmægtigilu ataaseq Inatsisartut Siulittaasoqarfiata Danmarks Jurist- og Økonomforbund-imik isumaqatigiinniuteqarnerani peqataasimappu, tamatumani isumaqatigiissummik pingaarnermik isumaqatigiissutissimillu isumaqatigiinniuteqarnerit 2. december 1997-imi inaarneqarlutik. Isumaqatigiissut pingaarneq isumaqatigiissutissiarlu pissusissaq eqqorlugu 4. februar 1998-imi atsiorneqarpu. Isumaqatigiissut pingaarneq sulinernik unitsitsinernut inerteqqummik imaqarpoq, pisinnaatitaaffimmillu taassuminnga annaasaqarnermut taartissatut aammalu atorfiit immikkut ittumik pissuseqarnerat pissutigalugu Inatsisartut suliffeqarfiini fuldmægtigit isumaqatigiissutissiaq naapertorlugu akissarsiamik saniatigut suliamut tapiummik (bestillingstillæg) tapiissuteqarfigineqarpu Naalakkersuisut Danmarks Jurist- og Økonomforbund-imik isumaqatigiissutaannut naleqquttumik.

Ukiumut 1998-imut aningaasaliissutissatut akuersissutigineqartuni sulinernut tapiut taaneqartoq naatsorsuutigineqarsimavoq.

2. Kisitsisit atorlugit nassuiaasiat pillugit nalunaarsukkat

Suliat amerlassusii

Ukiumi nalunaarusiuunneqartumi 1997-imi (januarip aallaqqaataanit decembarip 31-anut 1997) naammagittaalliuutit tiguneqarsimasut tunuliaqutarlugit suliassanik ataasiakkaanik aalajangersimasumik sularineqartunik 112-inik pilersitsisoqarpoq. Matuma saniatigut suliassanik nammineerluni misissugassanngortitanik 9-nik pilersitsisoqarsimavoq.

Naammagittaalliuutit tiguneqarsimasut ukioq kaajallallugu assigiiaakanersumik agguataarput. Apriilip junillu qaammataanni naammagittaalliuutit amerlanerpaat, naammagittaalliuutit 16-it 17-illu, tiguneqarsimapput, julilli septembarillu qaammataanni naammagittaalliuutit 6-it aamma 4-t tiguneqarsimallutik. Naammagittaalliuutilli ukiup qaammataasa sinnerini tiguneqarsimasut amerlassutsimikkut qaammammut 7-init 11-nut allanngorarlutik.

1997-imi 66-eriarluni ilitsersuineqarsimavoq. Augustip oktobarillu qaammataanni ilitsersuisoqarnerpaasimavoq, katillugit 24-nik, julilli qaammataani ilitsersuisoqarsimanani.

Junip qaammataani naammagittaalliuutit tiguneqarsimasut amerlassutsimikkut qaffasingaatsiarnerannut Paamiut Kommuniani kommunimut siumut nalunaarutigeriikkamik tikeraarnerup, piffissaq pilersaarutigineqartoq eqqorlugu naammassineqarsimannngikkaluartup, kinguneri pequtaasinnaapput. Apriilip qaammataani naammagittaalliuutit tiguneqarsimasut taama amerlatiginerat imaannaq nassuiaatissaqanngilaq.

Suliat, 1997-imi inaarneqarsimasut, ataani immikkoortunut pingaarnernut marlunnut agguataagaapput:

- Suliat aalajangersimasumik sularineqarsimannngitsut. Suliassat ataatsimoortitanut taakkununga ilanngunneqassapput, suliassat ataani taaneqartunik pissuteqarlunga sularisinnaasimannngikkaangakkitt. Oqartussaasoqarfik, suliassap uannit sularineqartussatut tiguneqarnerata kingorna, suliamik nangitseqqikkaangat tamatumalu kingorna tamakkiisumik ilaannaasumilluunniit naammagittaallioortumik tapersii-nermik pisoqarfiusuni taamatuttaaq suliassat, suliassiissutigineri naammagittaallioortumit tunuartinneqarsimasut, naammagittaalliuutit aalajangersimasumik sularineqarsimannngitsunut ilaasutut naatsorsuutigineqassapput.
- Suliat aalajangersimasumik sularisat. Suliat ataatsimoortitanut taakkununga ilanngunneqassapput naammagittaalliuut pillugu suliamik sularinninnissaq imaluunniit suliap aalajangiivigineqarnissaa isummerfigineqarsimagaangat. Suliat nammineerluni misissuiffigisat ilanngunneqanngillat, taakkua kinguliini immikkoortortat 4-anni eqqartorneqarput.

Kisitsisit matuma ataaniittut, suliat itigartitsissutigineqarsimasut inaarneqarsimannngitsullu amerlassusaannik ersersitsisut, qassiit nalunaarneqarput. Taamatuttaaq ataasiakkaani kisitsisinut 1995-imeersunut 1996-imeer-

sunullu innersuussisoqarpoq. Sulianut 1995-imi 1996-imilu saqqummiunneqartunut tunngasumik kisitsiseqarsinnaavoq kisitsisinut, 1995-imut 1996-imullu nalunaarummi taaneqartunut naleqqutinngitsunik. Tamanna pissuteqarsinnaavoq suliat 1995-imeersut 1996-imeersulluunniit ilaat 1996-imi (1997-imi) nangingneqarsimanerannik imaluunniit suliat 1995-imeersut (1996-imeersut) qassiit naammagittaalliortumit, akissuteqarsimanngitsumilli, paasissutissanik amerlanerusunik tigusaqarnissap utaqiqneqarneranik. Taamatut pisoqartillugu suliaq naammagittaalliortumit tunuartinneqartut itigartitsissutigisarpara. Itigartitsissuteqarnermut ulluliusaq tamatumani ullusarpoq paasissutissanik amerlanerusunik nassinneqarnissaq qinnutigalugu naammagittaalliortumut allakkanni ulluliusara.

Suliasat aalajangersimasumik suliarineqarsimanngitsut

Ukiumi nalunaarusiuussami 1997-imi naammagittaalliutit katillugit 76-it itigartitsissutigineqarput. Taakkunannga 51-it naammagittaalliutinit 1997-imi tiguneqarsimasunit pisuupput (takuuk assiliartaq 7), sinnerilu 25-t naammagittaalliutinit 1995-imi imaluunniit 1996-imi tiguneqarsimasunit pisuullutik. Itigartitsinermut pissutaasut amerlassutsinut imaattunut agguataagaapput (takuuk assiliartaq 2) Amerlassutsit assingi 1996-imut 1995-imullu tunngasut ungaluuserlugit nalunaagaapput (takuuk assiliartaq 2a aamma 2b):

Naammagittaalliut kingusinaartumik tunniunneqarsimavoq ..	17	(8,4)
Naammagittaalliut eqqartuussutinut eqqartuussisulluunniit		
atorfimminnik ingerlatsinerannut tunngavoq	1	(5,4)
Naammagittaalliut Naalagaaffiup pisorta qarfiinut tunngavoq	2	(6,6)
Naammagittaalliut namminersortunut/inuinnarnut tunngavoq	8	(6,4)
Naammagittaalliut oqartussaasunut qulliunerusunut		
aalajangigassannortinneqarsinnaavoq	16	(27,2)
Naammagittaalliut Namminersornerullutik Oqartussat		
ingerlatsiviutaannut tunngavoq.....	4	(8,6)
Naammagittaalliut tunuartinneqarpoq	5	(20,1)
Apeqquilliissutit	3	(4,4)
Suliami peqataasinnaannginneq	1	(0,0)
Allat	<u>19</u>	<u>(22,2)</u>
.....	76	(106,30)

Assiliartanit 2, 2a aamma 2b-mit erserpoq naammagittaalliutit, pisoqalivallaarsimanertik pissutigalugu itigartitsissutigineqarsimasut 1996-imit 1997-imut amerleriarsimasut. Tamanna peqatigalugu assiliartanit erserpoq itigartitsissuteqarnerit naalagaaffiup pisorta qarfiit pillugit naammagittaalliutini tunngaveqartinneqartut amerlassutsimikkut 1995-imi 20%-imeeriarlutik 1997-imi 3%-inut appararsimasut. Oqartussaasunut qulliunerusunut

naammagittaalliorsinnaanerup atorneqarsimanninnera pissutigalugu itigartitsissuteqarnerit 1996-imi 25%-imeeriarlutik 1997-imi 21%-inut appararsimapput.

Suliat aalajangersimasumik suliarineqarsimasut

Ukiumi nalunaarusiuunneqartumi 1997-imi naammagittaalliuutit katilugit 16-it aalajangersimasumik suliarineqareernermik kingorna inaarneqarsimapput. Taakkunannga marluk naammagittaalliuutinit 1997-imi tigu-neqarsimasunit pisuupput, sinneri naammagittaalliuutinit 1995-imi 1996-imilu tigu-neqarsimasunit pisuullutik, (takuuk assiliartaq 7 aamma 8).

Suliasat inaarneqarsimangitsut 119-it ukiup naanerani uninngagallarp-ut. Taakkunannga naammagittaalliuutit tallimat 1995-imi tigu-neqarsimal-lutik, 55-illi 1996-imi tigu-neqarsimallutik. Naammagittaalliuutit sinneri 59-iusut 1997-imi tigu-neqarsimapput.

Sulianit aalajangersimasumik suliarisanit 1997-imi inaarneqarsimasunit 16-iusuni, 1997-imi inaarneqarsimasuni, suliani 6-nni isornartorsiullunga oqaaseqaateqarpunga, sulianilu 7-nni isornartorsiullunga peqqussuteqarlun-galu oqaaseqaateqarsimallunga, sulianik peqqussuteqarnerinnarmut pis-sutissaqartitsisunik suliaqartoqarsimangilaq, suliami ataatsimi peqqussu-teqarnermik malinninnissaq utaqqimaarneqarpoq, sulianili 2-nni oqaase-qaateqaateqarnissannut pissutissaqarsimangilanga.

Suliat inaarneqarsimasut assiliartani 6a aamma 6b-mi takutinneqartut inernerini ineriartorneq paasisinnaajumallugu 1995-imi 1996-imilu naam-magittaalliuutit aalajangersimasumik suliarineqareerlutik inaarneqarsima-sut inernerini takutippakka.

Tassuuna paasinarpoq naammagittaalliuutit isornartorsiullunga oqaase-qaateqarfigisimasakka amerliartorsimasut. 1995-imi kisitsit 22%-iusima-voq, 1996-imi 26,9%-iusimalluni 1997-imilu 37,5 %-iulluni. Assinganik naammagittaalliuutit oqaaseqaateqarfigisimangisakka amerlassutsimik-kut ikileriarsimapput 1995-imi 22,2%-imiissimariarlutik 1997-imi 12,5%-imiilerlutik.

Innuttaasunik oqaluussilluni ilitersuisarsimerit tunuliaqutaralugit imaqarnilianik 1997-imi 66-eriarluni allattuisoqarsimavoq. Iltersuinerit taakkua immikkoortunut marluinnut avinneqarsinnaasimapput, tassalu saaffiginnissutitut, tamatumani uannut naammagittaalliuuteqarneq itigar-titsinermik kinguneqartussaasimagaluarluni -ilitersuinerit taamaattut nag-gaserneqarajuttarsimapput innuttaasut oqartussaasoqarfinnut allanut saaffi-ginninnissaannik innersuussivigineqarnerannik – kiisalu saaffiginnissute-qartarpoq suliassaanermikkut imatut pissusilinnik, innuttaasoq uannut al-lakkatigut naammagittaalliuummik nassiussinissaanik siunnersorneqarsin-naasarluni (takuuk assiliartaq 1).

Suliat allatigut agguataagaanerat

1997-imi suliat 16-it, aalajangersimasumik suliarineqareernerisa kingorna, inaarlugit suliarisimavakka. Isumaqarpunga suliat taakkua agguataagaaneri naammattumik erseqqissaatitut tunngavigissallugit amerlassut-simikkut appasippallaartut. Taamaattumik naatsorsuinerit naammagittaalli-uutinik 1997-imi tiguneqarsimasunik tamavinnik aallaaveqartinnissaat toq-qarsimavara, aammattaaq suliassat itigartitsissutigineqarsimasut ilaatillu-git. Matuma ataani taagorneqartut assiliartalersuutinik ilallit tamatumangga tunuliaqutaqarluni isigineqassapput.

Naammagittaalliutit tiguneqarsimasut oqartussaasoqarfimmik sorler-mik naammagittaalliutitigisaqarneq malillugu agguataagaasut imatut amerl-lassuseqarlutik agguataagaapput (takuuk assiliartaq 3). Amerlassutsit taak-kununnga assingusut 1996-imut 1995-imullu tunngasut sanilliussassatut ungaluuserlugit nalunaarneqarput:

Namminersornerullutik Oqartussat oqartussaaffii	30	(60,24)
Kommuni	50	(100,35)
Pisortat suliffeqarfiutaat (ingerlatseqatigiiffik, peqatigiiffik/ aningsaasaateqarfik, allat)	25	(11,8)
Namminersortut (ingerlatseqatigiiffik, peqatigiiffik/ aningsaasaateqarfik, allat)	3	(8,4)
Naalagaaffiup pisortaqaarfiutaa	3	(5,5)
Eqqartuussisut	1	(1,4)
Allat	<u>0</u>	<u>(3,2)</u>
	112	(188,82)

Pisortat suliffiutaat pillugit naammagittaalliutit amerlassutsimikkut procentikkuutaartumik qaffariarsimanerat 1997-imi januarip aallaqqaa-taani A/S Inissiaatileqatigiiffiup INI'p tungaanut 1997-imi januarip aallaq-qaataani pisinnaatitaaffeqalersimaninnut atatillugu isigineqassaaq. Qaffari-arneq tassunga assingusooq sanaartornerup inigisallu tungaasigut naamma-gittaalliutitut kisitsisit ataanni takuneqarsinnaavoq (takuuk kinguliiniit-tut).

Naammagittaalliutit tiguneqarsimasut inatsisinik atuutsitsiffiusup sor-liup naammagittaalliutitigineqarnera malillugu agguataagaasut ima amerla-tigisunut agguarsimapput (takuuk assiliartaq 4). Kisitsisit taakkununnga as-singusut 1996-imut 1995-imullu tunngasut ungaluuserlugit nalunaarneqar-put:

Aalisarneq, piniarneq nunalerinerlu	4	(14,0)
Akileraarutit	4	(13,4)
Aqqusernit, angallassineq, attaveqarneq qatserisartoqarnerlu ..	0	(2,3)
Avatangiisinik isumannaallisaaneq	4	(6,0)
Eqqartuussisaaseq pinerluttulerinermilu inatsiseqartitsineq	1	(9,13)
Ilinniartitaaneq ilisimatusarnerlu	3	(8,3)
Ingerlatsineq pillugu inatsisit	9	(8,1)
Inuinnaat, ilaqutariit kingornussassallu pillugit inatsisit	1	(4,0)
Inunnik isumaginninneq pillugu inatsisit	20	(38,8)
Inuussutissarsiorneq atuisuunerlu	1	(11,9)
Kisitsisit atorlugit nassuiaasiorneq nalunaarsuinerlu	1	(0,0)
Kultureqarneq ilageeqarnerlu	4	(2,1)
Naalagaaffiup naalakkersugaanera pillugu inatsisit	0	(1,0)
Peqqinnissaq	7	(9,6)
Pigisat pillugit inatsisit	10	(12,9)
Sanaartorneq ineqarnerlu	25	(8,3)
Suliffissaqartitsiffiit	16	(42,20)
Allat	<u>2</u>	<u>(1,2)</u>
	112	(188,82)

Eqqartuussiveqarneq, sanaartorneq ineqarnerlu pillugit naammagittaalliuutit amerlassutsimikkut malunnartumik amerleriarsimanerat tassani pineqarpoq. Tamanna A/S Inissiaatileqatigiiffik INI pillugu 1997-imi januarip aallaqqataanit pisinnaatitaaffeqarlarsimanerma kingunerisa sunniutaattut isigisariaqarpoq. Taamatuttaaq erserpoq eqqartuussisaaseq pinerluttulerinermilu inatsiseqartitsinerup suliaasaqarfiunerata iluani naammagittaalliuutit 1995-imi 16%-imiissimariarlutik 1997-imi 1%-imiilerlutik apparsimasut.

Naammagitaalliuutit 1997-imi tiguneqarsimasut naammagittaalliuutigalugit allaatigisanut (naammagittaalliuutigineqartunut) agguataagaasut imatut amerlassuseqarlutik agguataagaapput (takuuk assiliartaq 5). Sanilliusassatut kisitsisit 1996-imut 1995-imullu tunngasut ungaluuserlugit nalunaarneqarput:

Aalajangiinerit	50	105,32)
Allaatigisat ingerlatsinermi inatsisinut tunngassuteqartut allat	14	(15,12)
Ingerlatsinermik suliaqarnivik	12	(10,12)
Paasitinneqarsinnaatitaaneq	2	(1,1)
Piffissaq sulianik suliaqarnermut atorneqartoq	16	(20,12)
Allat	<u>18</u>	<u>(37,13)</u>
	112	(188,82)

Malunnarpoq aalajangiinerit, ingerlatsivimmi aalajangiinernut tunngasuteqartut pillugit naammagittaalliuutit ukiuni pingasuni tamani amerlanerpaajusut.

Naammagittaalliuutit 1997-imi inaarneqarsimasut misissuinerma inerneranut agguataakkat, (takuuk assiliartaq 6). Sanilliusassatut amerlassutsit 1996-imut 1995-imullu tunngasut taakkununnga assingusut ungaluuserlugit nalunaarneqarput:

Isornartorsiuneq.....	6	(7,2)
Peqqusineq kisimiitillugu	0	(2,3)
Isornartorsiuneq Peqqusinerlu	7	(9,2)
Peqqusinermik malinnaaffigininneq.....	1	(3,0)
Oqaaseqarfigineqanngitsut	<u>2</u>	<u>(5,2)</u>
	16	(26,9)

Naammagittaalliuutit 1997-imi tiguneqarsimasut 1997-ip naanerani suliat killiffiinut agguataakkat (takuuk assiliartaq 7). Sanilliusassatut naammagittaalliuutit tiguneqarsimasut tamarmik amerlassusaat taakkununnga assingusut ungaluuserlugit nalunaarneqarput (takuuk assiliartaq 8):

Aalajangersimasumik suliarineqareerneramik kingorna inaakkat 2		(50)
Itigartitsissutigisat.....	51	(213)
Inaarneqanngitsut	<u>59</u>	<u>(119)</u>
	112	(382)

Piffissaq suliamik suliaqarnermut atorpeqartoq

Kisitsisit piffissamik suliamik suliaqarnermut atorsimasannik ersersitsisut qassiit matuma ataani allassimapput. Kisitsisit atuassagaanni eqqaamasariaqarpoq allakkat assigiinngitsut nutserneqarnerinut piffissangaatsiaq atorpeqarlunilu ingerlasarmat, tassalu allakkat Namminersornerullutik Oqartussanit, kommuninit naammagittaalliortunillu tigusimasakka taamatullu allakkat kommuninut naammagittaalliortunullu nassiuttakkakka. Tamatuma kingunerisaanik 1997-imi oktobarimi Namminersornerullutik Oqartussat isumaqatigiissuteqarfigaakka allakkat Namminersornerullutik Oqartussat uannut nassiussaata tamarmik nutserneqarsimassasut.

Tamatuma saniatigut ilanngullugu eqqaamasariaqarpoq Kalaallit Nunaanni nunap ilaanniit taakkunangaanniillu allakkanik nassiussinermi piffissangaatsiaq ingerlasarmattaq. Taamatuttaaq paasissutissat pingaaruteqartut suliamilu allagaatit uannut nassiutitinniarnerat piffissaajaataanngaatsiartaqaaq.

Aammattaq Atorfeqarfik 1997-ip ukiuata affaani siullermi sulisunik amigaateqarluni ingerlasimavoq, sulisumami ilaasa marluk Danmarkimukarnissartik toqqarsimamassuk.

Matuma saniatigut 1997-ip ingerlanerani pingasoriarlunga kommuninut angalasarsimavunga, tamannalu kommunini suliassanik misissuinerma malitsigisaanut atasumik suliassaqangaatsialernermik pilersitsisimavoq. Aammattaq immikkoortortat 4-annut innersuussivunga.

Naammagittaalliuutinit 1997-imi tiguneqartunit taaneqareersutut 51-it itigartitsissutigineqarput. Itigartitsineq procentinngorlugu 45,54-iuvoq. Naammagittaalliuutinit 1996-imi tiguneqarsimasunit 112-it itigartitsissutigineqarsimapput, tamannalu procentinngorlugu 59,6-iuvoq. 1995-imi naammagittaalliuutit 50-it itigartitsissutigineqarsimapput, tamannalu procentinngorlugu 61-iuvoq. Itigartitsinerit amerlassutsimikkut ikiliartorput, ineriartornerullu taassuma siunissami ingerlaannarnissaa neriuutigaaara. Naammagittaalliuutinit tamakkiisumik 1995-imi, 1996-imi 1997-imilu tiguneqarsimasunit katillugit 213-it itigartitsissutigineqarput. Taanna itigartitsinermut katillugit 55,8 procentimut naleqquppoq.

1997-imi sulianut itigartitsissutigineqartunut piffissaq suliassamik suliarinninnermut atorneqartoq agguaqatigiissitsinermi ullunik 66-inik sivissuseqarpoq. Itigartitsissummut ullut suliamik suliarqarnermut atorneqartut amerlassusaasigut qaffasinnerpaaq ullunik 217-inik sivissuseqarpoq. Suliap itigartitsissutigineqartup suliarineqarneranut ullut 217-it angullugit ingerlasinnaanerat naammaginartuunngilaq. Kisiannili matumunnga pissutaasut ilaat tassaasinnaavoq naammagittaalliuutip imaannaq itigartitsissutigisinnaanissaanut naammagittaalliuutigineqartumi paasissutissat naammassimannigitsut. Taamatut pisoqartillugu tusarniaasoqalernissaa pisariaqartarpoq, suliassaq paasinarsisilluarsinnaajumallugu. Naammagittaalliuutinit 1995-imi, 1996-imi 1997-imilu itigartitsissutigineqartunut piffissaq sulianik suliarqarnermut atorneqartoq sanilliussassatut ullunik 123-inik sivissuseqarpoq.

1995-imi, 1996-imi 1997-imilu sulianut aalajangersimasumik suliaralugit inaarneqarsimasunut piffissap suliat suliarinerannut atorneqarsimasoq pillugu, piffissaq suliap suliarineqarput atorneqartoq agguaqatigiissitsinermi ulluni 287-iniippoq. Sanilliussassatut 1996-imi naammagittaalliuutinit inaarlugit suliarineqarsimasunut piffissaq suliat suliarinerannut atorneqartoq ulluni 243-niippoq. Tassa imaappoq naammagittaalliuutinit inaarlugit suliarisanut piffissaq suliat suliarinerinut atorneqartoq 1997-ip ingerlanerani qaffariarsimasoq. Matumunnga pissutaasut ilagaat Atorfeqarfiup suliini taaneqartutut 1997-ip ukiuata affaani siullermi sulisunik amigaaateqarluni ingerlasimanera.

Naammagittaalliuutinit itigartitsissutigineqartunut tunngasumik piffissap suliat suliarinerinut atorneqartup appariartornera nuannaarutigaaara, taamaattorli pitsaanerpaassagaluarpoq piffissaq suliat suliarinerinut atorneqartoq suli annerusumik appartinneqarsinnaasuugaluarpat.

Naammagittaalliuutinit inaarlugit suliarineqarsimasunut piffissaq suliat suliarinerinut atorneqarsimasoq suli qaffasippallaarsoraara. Kisiannili Inatsisartut Ukiakkut Ataatsimiinneranni fuldmægtigitut atorfimmik suli ata-

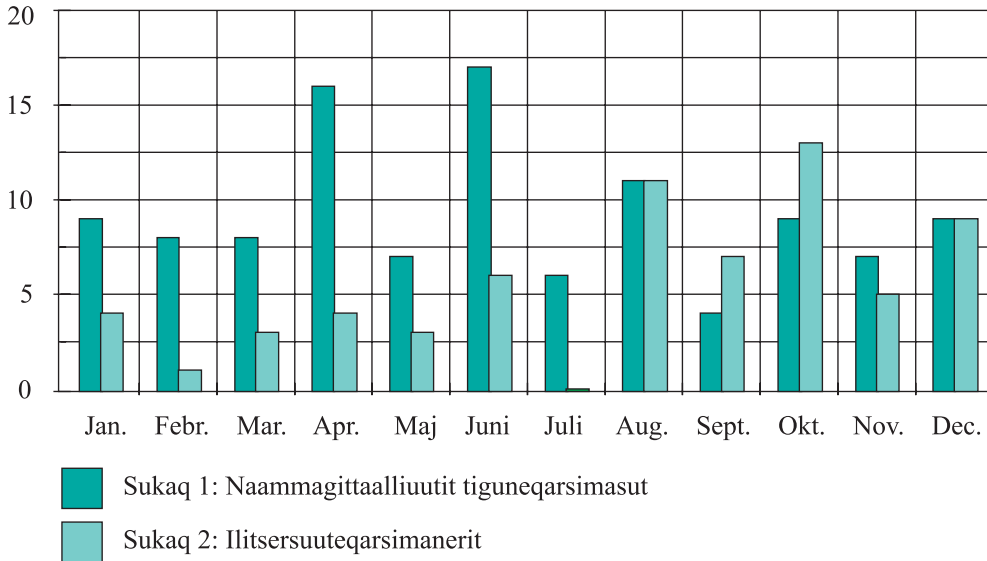
simik aammalu oqalutsimik ataatsimik atorfinitsitsinissannut aningaasaliis-sutissanik akuerineqarsimavunga, neriuppungalu tamanna, Atorfeqar-fimma inuttaqartinniernerata aalajaallisimanera peqatigalugu, piffissap suliat suliarinerinut atorneqartup sivikillisinnerunissaanut ilapittuutaajumaar-toq, aammattaaq sulianut aalajangersimasumik suliarineqarlutik ingerlan-neqartunut.

Nalorninaatsumik paasisimavara ukiup nalunaarusiuunneqartup qaam-mataani kingullerni pissusissaminut naleqquttumik suliat amerlassutsimik-kut ukiup sinneraninngarnit amerlanerusut inaarlugit suliarineqarsimasut.

Suliat titartaganngorlugit takussutissianut inissitsitigaanerat:

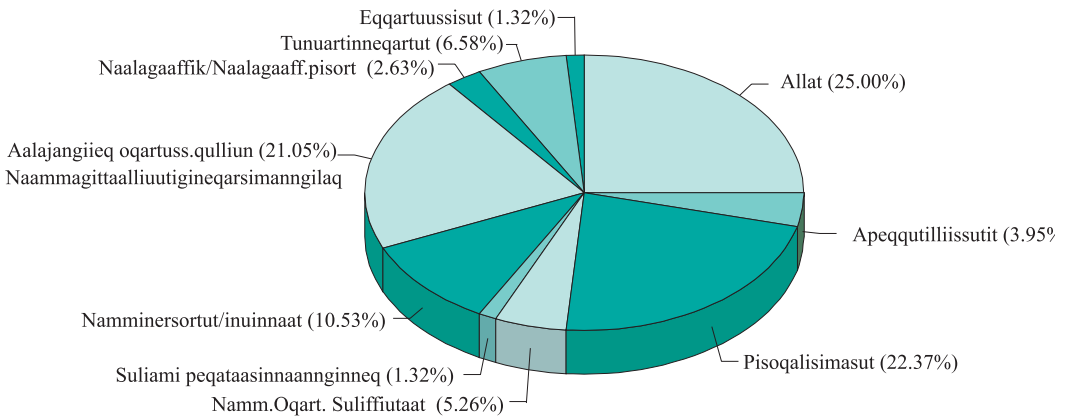
Assiliartaq 1

Suliassat 1997-imi tiguneqarsimasut

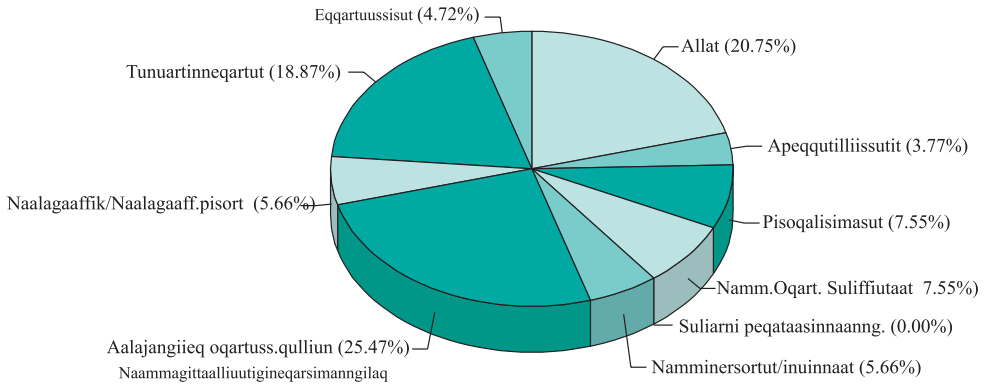
Assiliartaq 2

Naammagittaalliuutit 1997-imi Itigartitsissutigisat - Itigartitsinermut pissutaasoq

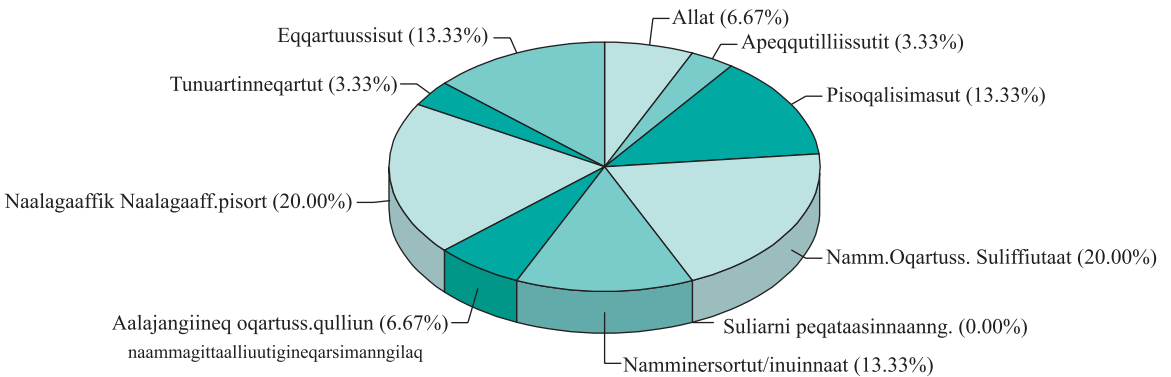
Assiliartaq 2a

Naammagittaalliuutit 1996-imi itigartitsissutigisat - Itigartitsinermut pissutaasoq

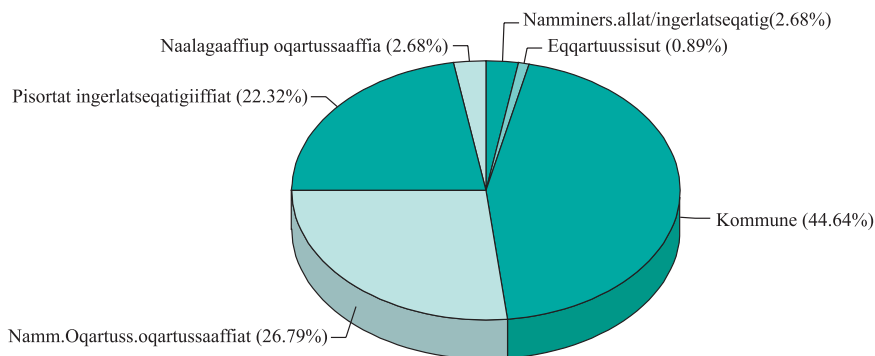
Assiliartaq 2b

Naammagittaalliuutit 1995-imi itigartitsissutigisat - Itigartitsinermut pissutaasoq

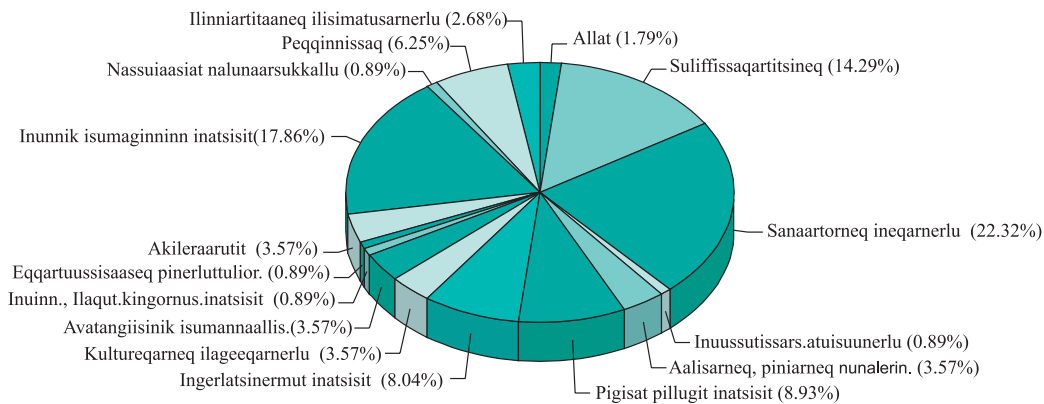
Assiliartaq 3

Naammagittaalliuit 1997-imi tiguneqarsimasut
Pisortat oqartusaasut

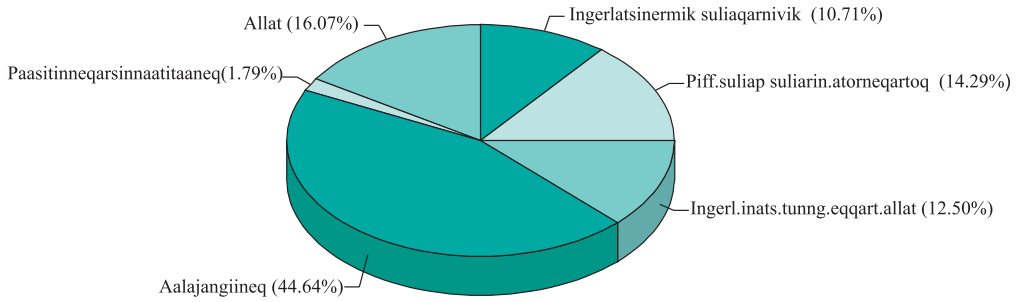
Assiliartaq 4

Naammagittaalliuit 1997-imi tiguneqarsimasut -
Inatsisinik attuutitsiffiusoq

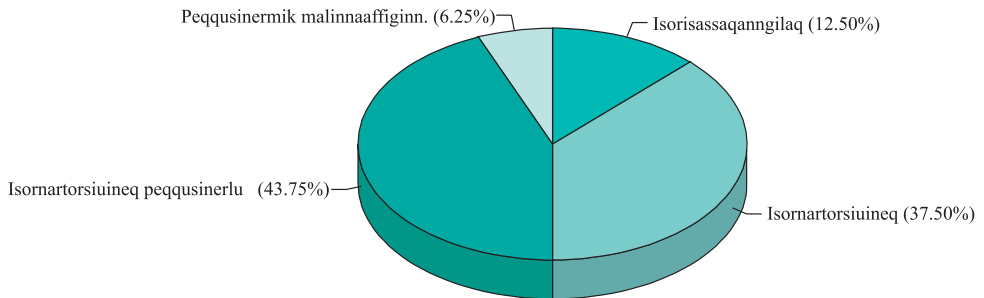
Assiliartaq 5

Naammagittaalliuit 1997-imi tiguneqarsimasut -
Naammagittaalliutigineqartoq

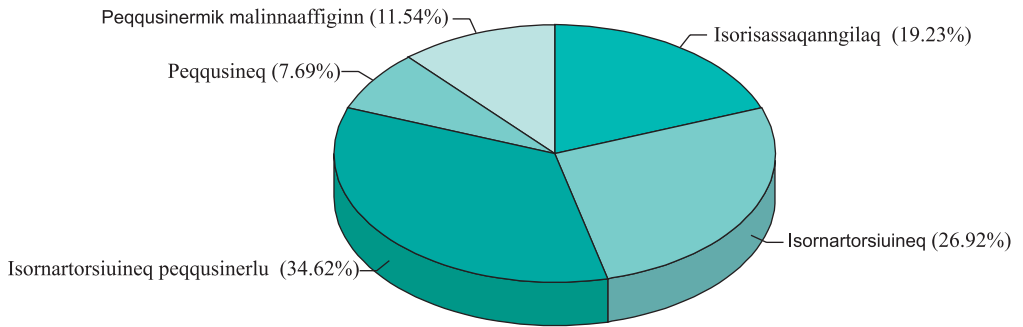
Assiliartaq 6

Suliat 1997-imi inarneqarsimasut - Inereri

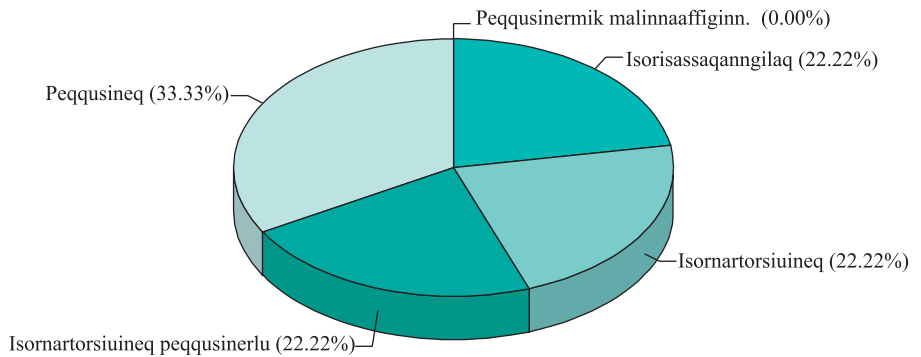
Assiliartaq 6a

Suliat 1996-imi inaarneqarsimasut - Inerner

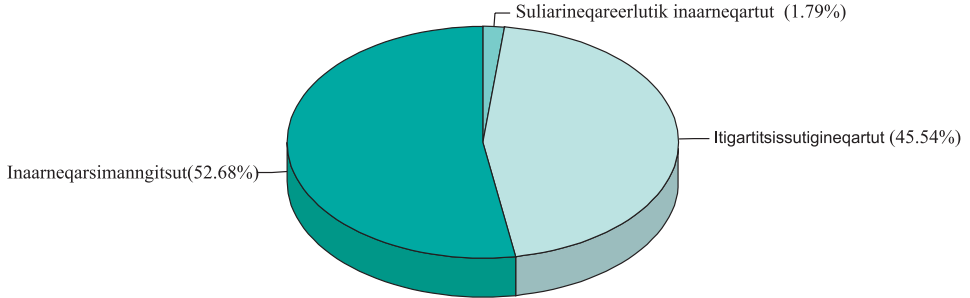
Assiliartaq 6b

Suliat 1995-imi inaarneqarsimasut - Inerner

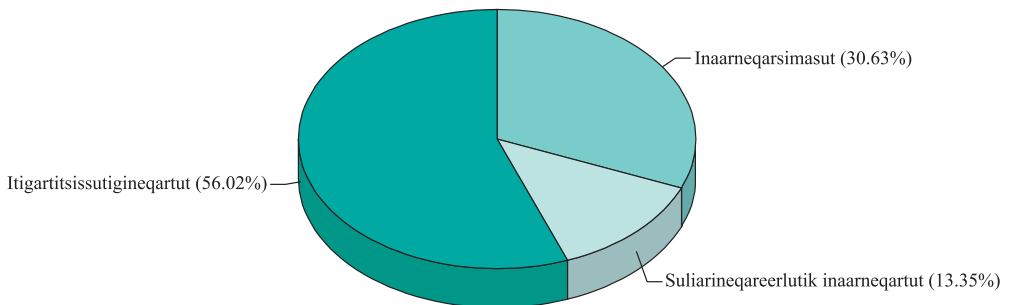
Assiliartaq 7

Naammagittaalliuit 1997-imi tiguneqarsimasut -
Suliani killiffiusoq

Assiliartaq 8

1995-imi, 1996-imi 1997-imilu naammagittaalliuit -
Suliani killiffiusut

3. Apeqquṭit ingerlatsinerṇi inatsiseqartitsinerṇut tunṅa- sut pilluḡit nalinginnaasumiḡ oqaaseqaatit

Immikkoortumi matumani nalinginnaasumiḡ ajornartorsiuteqarfiusut, sulianik arlaqartunik suliaqarninnut atasumiḡ qanoq iliuuseqarfigisima-sama, qassiit ersersinnissaat toqqarsimavara, suliat immikkoortuni 4-mi aamma 5-imi eqqartornissaat pissutissaqarsorisimannḡisakka ilanṅulluḡit.

Kommunit inuup-normulersuinerannik nakkutilliineq.

Suliamut nammineerlunga misissuiffiḡisassanṅortitannut atasumiḡ naalagaaffiup iluani isumagiḡissanut ministereqarfik ilisimatitsivoq:

“Kommunit inuup-normulersuinerṇik ingerlatsinerannut tunṅasumiḡ ministere-qarfiup nakkutilliinerṇik qanoq annertutigisumiḡ sulissutiginnittarnera akuliusima-neraluunniit pilluḡu apeqqummut ministereqarfik ilisimatitsisinnavaoq naalagaaf-fiup iluani isumagiḡissanut ministereqarfip inunnik nalunaarsuisarneq pilluḡu kaa-jallaasitaata ilanṅunneqartup* § 1-iani kommunit paassisutissanik eqqortunik naammattunillu nalunaarsuinissaminnik erseqqissaavigineqarsimasut. Pissusaaffim-mut taassumunṅa ilaavortaaq inuup-normuanik eqqortumik pisassiinissap isumagi-nissaanut pissusaaneq. Kisiannili naalagaaffiup iluani isumagiḡissanut ministereqar-fik kommunit pissusaanerṇinnik taassumunṅa malinninnerannik immikkut naku-tilliineq ajorpoq.”

*) Kaajallaasitaq nr. 127, 27. juli 1995-imeersoq.

Pisortat inatsisinut naapertuuttumik allagaatinik allanillu toqqortuinerṇi nalunaarsuinerṇimilu inuup-normuinik atuisinnaammata eqqortumik inuup-normuliineq innuttaasut pisortanit eqqortumik kiffartuunneqarnerannut pi-nṅaaruteqarsinnaavoq.

Naalagaaffiup iluani isumagiḡissanut ministereqarfik kommunit inuup-normulersuinerinik nakkutilliineq ajormat matuma kingorna kukkunerit, kommunit inuup-normulersuinerṇinni inuullu-normuinik atuineranni kuk-kussutigisartagaat, suliassanik suliaqarninni siunissami maluginiartaru-maarpakka.

Naammagittaalliornissamut ilitsersuisussaatitaanermut tunṅassuteqartu-mik suliani siusinaartumik soraarnerussutisiaqalersitsinissamut tunṅasuni oqaatsip “tamakkiisumiḡ tapersiineq”-rup qanoq paasisariaqarnera.

Suliami innuttaasup isumaginninnerṇut ataatsimiititaliap siusinaartu-mik soraarnerussutisiaqartinneqalernissamik aalajangiinera pilluḡu naam-magittaalliuuteqarfiusumi, naammagittaalliortummi piffissaq soraarnerus-sutisiaqalerfissaq naammaginṅimmagu, suliaq oqartussaasunut qulliune-rusunut naammagittaalliuuteqarsinnaanerup atorneqarsimannḡinnera pis-sutigalugu itigartissutigaaara, tamannalu peqatigalugu suliaq kommunal-bestyrelsimi suliarineqartussanṅorlugu nassiullugu.

Aalajangiininni suliamik aalajangiivigineqareersimasumik nangitseqqinnerup pineqarnera pingaartissimavara, nangitseqqinnerullu inernerisimavaa qinnuteqaatip piffissamit aallaqqaammut qinnuteqaateqarfiusumit kingusinnerusumit pinissaata akuerineqarnera.

Itigartitsinnermut atasumik oqaaseqaateqarpunga suliani, suliami illua'tungiusup aalajangiinermi tamakkiisumik taperserneqarfiginngisaanni tamani, oqartussaasunut qulliunerusunut naammagittaalliorsinnaatitaaneq atorneqarsinnaasoq. Suliami illua'tungiusup tamakkiisumik taperserneqarsimaneranut aalajangiisuvoq illua'tungiusup nammineq aalajangiinermut isumalluarnera. Pisortat oqartussaasut qularutigippassuk aalajangiineq innuttaasup isumalluarneranut naleqqunnersoq, taava naammagittaalliornissamut tamatigut ilitsersuisoqartariaqarpoq.

Suliap imaattut oqaatiginissaannut pissutissaqartilerpaannga, isumagininnikkut pensionit utoqqarnillu paaqqinniffiit il.il. pillugit Inatsisartut peqqussutaanni nr. 8, 22. oktober 1990-imeersumi § 4, imm. 3-mit ersersoq siusinaartumik soraarnerussutiaqarsinnaatitaaneq tunniuttakkanillu allanik pisartagaqarsinnaaneq qinnuteqarnerup kingorna qaammatip tulliup aallartinneraniit atuutilertussaasut.

Aalajangersakkamut oqaaseqaatini ima allassimasoqarpoq:

“Piffissamik qinnuteqaateqarnerup nalaanik aalajangersaanermi piffissaq ilinniaqarnerup imaluunniit timikkut piginnaanngorsagaqqinnerup naligisimasinnaasaa qaangiuttoq ilanngullugu naatsorsorneqassanngitsoq, naak suliffissaqarnermut sungiussitsiniaaneq imaluunniit sungiussitseqqinniaaneq siunertaralugu katsorsaanissamik pilersaarut aallaqqaammut siusinaartumik soraarnerussutisiaqalernissamik qinnuteqaat tunuliaqutaralugu aallartinneqarsimagaluartoq. Taamaammatt piffissaq qinnuteqaateqarfiusoq piffissamit, inuussutissarsiornerup tungaatigut sungiussitsiniaanermut periarfissat tamarmik nungussorineqarfiannit, naatsorsorneqassaaq.”

Ima pisoqarsinnaanera takorloorneqarsinnaavoq, qinnuteqaateqartoq isumaqartoq piffissamit qinnuteqaateqarfiusumit kommunip qinnuteqaateqartumik ilinniaqarnerup imaluunniit timikkut piginnaanngorsagaqqinnerup tungaatigut sungiusaaniarsimanagera sioqqulluguli siusinaartumik soraarnerussutisiaqalersinnaatitaalluni, imaluunniit soraarnerussutisiaqalernissamik qinnuteqaateqartoq isumaqartoq piffissaq ilinniaqarnermut timikkullu piginnaanngorsagaqqinnermut atorneqartoq sivisuallaarsimasoq, taamaammallu tamanna piffissamik soraarnerussutisiaqartinneqalernissamik naatsorsuinnermi qinnuteqaateqartumut ajoqutaasariaqanngitsoq.

Kommuni taamatut pisoqartillugu soraarnerussutisiaqalernissap piffissamit qinnuteqaateqartup inuussutissarsiornermut iluatsinngitsumik sungiussitsiniaagaluarnerup kingorna pisumit soraarnerussutisiaqarneq pillugu peqqussutip piffissami siusinnerusumi soraarnerussutisiaqalernissap pinissaata aalajangersarnissaanut periarfissamik tunngavissaqartitsinnginneranut innersuussilluni aalajangiippat, taamaakkaluartoq kommuni naammagittaalliornissamut ilitsersuinissaminut pisussaassaaq suliassat suliarine-

qartarnerat pillugu inatsimmi § 25 soraarnerussutisiallu pillugit peqqussummi § 29 naapertorlugit.

Assersuutip oqaatigineqartup takutippaa naammagittaalliornissamut ilitsersuisussaannermut inatsisit kingunerisaata inatsisini erseqqissumik aalajangersagaanera aalajangiisuunngitsoq, kisiannili qinnuteqaateqartoq isumalluarnernik sunik isumalluqaateqarsimanersoq, isumalluarnernit taakkua inatsimmi killissarititaasut iluanni erseqqissumik akuersaarneqarsinnaanngikkaluarpataluunniit.

Suliani ataatsimut sillimmasiineranut tunngasuni naammagittaalliorsinnaatitaaneq.

Sulisilluni ajoqusersinnaaneq pillugu sillimmasiineranut Ataatsimiititaliap suliamik suliaqarneranik aammalu inatsisit naapertorlugit ataatsimut sillimmasiineranut akiliummik, sulisilluni ajoqusersinnaaneranut sillimmasiisarneq pillugu peqqussut Kongelig Anordning for Grønland nr. 145, 16. marts 1988-imeersoq malillugu naammagittaalliuuteqartup akiligassaanik aalajangersaaneq pillugu aalajangiineranik innuttaasoq uannut naammagittaalliuuteqarpoq, takuuk Sikringsstyrelsen kaajallaasitaa nr. 157, 18. december 1986-imeersoq.

Naammagittaalliuutip suliarinissaa itigartitsissutigisimavara, tamannalu peqatigalugu taanna Den Sociale Ankestyrelse-mut nassiullugu, imaattumik oqaaseqaateqarlunga:

“Ombudsmandi suliasamik misissuereernerme kingorna tunngavissaallutillu matlittarisassat pigineqartut sulisilluni ajoqusersinnaaneranut sillimmasiineq pillugu Peqqussut nr. 145, 16. marts 1988-imeersoq malillugu maanilu Atorfeqarfimmi matumunnga oqaaserisat takuneqarsinnaasut malillugit isumaqarpoq ilimagisariaqartoq peqqussummi § 57 malillugu naammagittaalliorsinnaatitaaneq suliani ataatsimut sillimmasiineranut tunngasuni Ataatsimiititalap aalajangiineri pillugit naammagittaalliuutinik ilaqtortaaq.”

Tamatuma kingorna Den Sociale Ankestyrelse aalajangerpoq naammagittaalliuutigineqartoq aalajangersimasumik suliarilerniarlugu, Ankestyrelsillu aalajangiinerani, assilineru uannut paasisutissiisutigineqartumi, ilaattigit ima allassimasoqarpoq:

“Ankestyrelsen aalajangiinermini pingaartissimavaa Ataatsimiititalap Peqqussummi § 56, imm. 1, naapertorlugi, peqqussut malillugu apeqqutinik tamanik aalajangiiviginittarnerat, allamik aalajangersaasoqarsimanngikkaangat. Ataatsimut sillimmasiinerme akiliutissamik aalajangersaaneq pillugu apeqqutip tungaatigit allamik aalajangersaasoqarsimasorinangilaq.”

Oqartussaasut oqartussaasut allat pillugit naammagittaalliuutaat.

Inuussutissarsiutigut Tapersiisarnermut Ataatsimiititaliap pillugu kommunimit naammagittaalliuutip suliarinissaa itigartitsissutigisimavara.

Tamatumunnga atasumik oqaaseqaateqarpunga, kommunip suliami pineqartumi Inuussutissarsiutitigut Tapersiisarnermut Ataatsimiititaliamut atassuteqarnera suleqatigiinnertut pissuseqartoq ingerlatsinermut inatsisinit aqunneqanngitsoq, taamaattumillu sulininni susassama nalinginnaasut avataanniittoq.

4. Suliniutit suliallu nammineerluni misissugassanngortitat

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 6, imm. 5, naapertorlugu suliassanik nammineerlunga misissugassanngortitsisinnaatitaavunga.

Periarfissaq taanna 1997-imi sulianni matuma ataani taagorneqartuni ator-simavara.

Suliaq ataasiinnaq, Atorfeqarfup 1996-imi misissugassanngortissimasaa, ukiup nalunaarusiuunneqartup naanerani suli inaarneqarsimangilaq, suliamilu killiffiusoq immikkoortumi matumani naatsumik nassuiaateqarfigaara.

Suliat nammineerluni misissugassanngortitat 1997-imi inaarsimasakka nalunaarummi matumani immikkoortumi tulluuttumi eqqartorneqartup.

4-1 Ataatsimut sillimmasiinnermut akiliutinik akileeqqusissutininut akerliliissutinik kommunip suliagarnera.

Sulisilluni Ajoqusersinnaanermut Sillimmasiisarneq pillugu Ataatsimii-titaliami ataatsimut sillimmasiinnermut akiliutinik akileeqqusinerni kinguar-tooruteqarnerit pillugit naammagittaalluut Ombudsmandip maannakkor-piaq suliarivaa.

1997-imi kommunimut tikeraarsimatillunga kommunimi atorfilittamit ilisimatinneqarpunga aammattaaq kommunimi taassumani akileeqquseri-aaseqarneq ajornartorsiuteqarfiusimasoq.

Tamanna pillugu kommunip sulianni allagaataasa assilinerinik misissu-gassanngortitanik tigusaqarpunga.

Tamanna tunuliaqutaralugu aalajangerpunga kommunimi ataatsimut sil-limmasiinnermut akiliutinik akileeqqusinernut akerliliissutinik, ombuds-mandi pillugu inatsisip 1995-imi aprilip aallaqqaataani atuutilernerata ki-ngorna tiguneqarsimasunik, Namminersornerullutik Oqartussat suliagarne-rat nammineerlunga misissuiffigilerniarlugu.

4-2 Inuussutissarsiutinut taarsigassarsisitsinerni utertitsillunilu akiliisus-sanngortitsinikkut pisortat ikiorsiissutaannik tunniussinerni allaffissiat im-mersugassat assigiiaartut.

1997-imi kommunimut tikeraarnermut atasumik malugisimavara kom-munip arlaleriarluni inuussutissarsiutinut taarsigassarsisitsinerni utertitsil-lunilu akiliisussanngortitsinikkut pisortat ikiorsiissutaannik kommunip tunniussinerni, allaffissiaq immersugassaq assigiissagaq “Taarsigassarsi-sitsinissamik neriorsuut”, atortaraa taarsigassarsinnermut atasumik atugas-sarititaasunik imaattunik imalik:

“Taarsigassarsinnermi periaatsit nalinginnaasut: Taarsersornissaannut periusissaq qulaani pineqartoq malinneqarsinnaanngippat taarsigassarsisitsisup taarsigassarsi-soq nalunaarfīgissavaa taarsigassarsisup aningaasarsiasai suulluunniit allanngortin-neqarsinnaanngitsumik taarsigassarsisitsisup nammineerluni ilanngaaffigittissinnaa-gai – soorlu akissarsiasai, tunisinnermi aningaasarsiat allallu.

Akiligassaqarfik pisinnaatinneqarpoq sulisitsisunut tunisiffinnulluunniit aningaasarsianik ilanngaasisinnaanermik nalunaaruteqassalluni.”

Tamanna tunuliaqutaralugu aalajangersimavunga taarsigassarsinermi atugassarititaasunik issuarneqartunik atuineq pillugu nammineerlunga misissugassannngortitsiniarlunga.

4-3 Tamanut allagarsiissutit inuup-normuinik imallit.

Kommunimut 1997-imi tikeraarnermut atasumik malugisimavara kommunip atuarfinnik ingerlatsivia KNI’p aningaaseriveqarnermut bilitsilerinermullu allaffiani tamanut allagarsiinermigut atualeqqaartussat, atuarfiup 1. klasseani 1997-imi aallartittussat, aqqi inuttullu-normui tamanut nalunaarutigisimagai.

Inunnik nalunaarsuineq pillugu naalagaaffiup iluani isumagisassanut ministereqarfiup nalunaarutaata nr. 652-ip, 27. juli 1995-imeersup § 22-ani imm. 5-imit ersermat inuttut-normut tamanut nalunaarutigineqaqqusaanngitsut, aalajangersimavunga kommunip tamanut allagarsiinermigut inuttut-normunik atuinera nammineerlunga misissugassannngortinniarlugu.

4-4 Inuup-normuinik ingerlatsinermi kukkunerit.

1997-imi kommunip tikeraarfigineranut atasumik malugisimavara sulianik, innuttaasut inuup-normui arlallit atorlugit nalunaarsorneqarfigisimaasaannik kommunimi suli nassaassaqarunartoq.

Tamatumunnga atasumik kommunip inuk inuup-normui marluk atorlugit nalunaarsorneqarsimasoq pillugu Inunnik nalunaarsuisarfimmit allakkiamik tunniussisimavoq.

Suliassami tassani aalajangersimasumi paasisat tunngavigalugit nammineerlunga misissuilernissannik aalajangersimavunga.

Aammattaaq aalajangersimavunga naammagittaalliuutip suliarineqarluni ingerlanneqartup suliallu nammineerluni misissugassannngortitap sukumiinerusumik qanoq inerneqarumaarnissaat apeqqutaatillugit kommunip inuup-normuinik aqutsinerata nalinginnaanerusumik misissuiffigineqaler-nissaa isummerfigineqarumaartoq.

Misissuineri 1997-imi inarneqartoq immikkoortumi matuma qulaaniit-tumi eqqartorneqarpoq.

4-5 Attartortup kiassarnermut akiliutigivallaarsimasaminik utertitsivigineqarnissamik piunasaqarnera pillugu suliamik A/S Inissiaatileqatigiiffiup INI’p suliaqarnera

Innuttaasup naammagittaalliuutigaa 1996-imut tunngasumik kiassarnermut naatsorsuutit naapertorlugit aningaasat pisassami tunniunnissaat INI A/S’ip itigartitsissutigisimagaa.

Aalajangerpunga Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 6, imm. 5 naapertorlugu suliaassaq nammineerlunga misissuiffigilerniarlugu.

Misissuina 1997-imi inaarneqarpoq nalunaarummilu immikkoortumi tullermi eqqartorneqarluni.

4-6 Namminersornerullutik Oqartussat suliffeqarfiutaanni sulisumik so-raarsitseqqusinermik Sulisoqarnermut Pisortaqarfiup suliaqarnera.

Naammagittaalliummik allamik suliaqarninnut atasumik Sulisoqarnermut Pisortaqarfiup suliame allagaataanik misissuininna paasisimavara Namminersornerullutik Oqartussat suliffeqarfiutaanni, naammagittaallior-tup suliffigisaani, pisortap pissutsit atorfimmi naalasseriitsuliornermut tunngasut malitsigisaannik naammagittaalliuuteqartoq soraarsinneqartussatut siunnersuutigisimagaa, tamatumalu kingorna Sulisoqarnermut Pisortaqarfiup naammagittaalliuuteqartoq nalunaarfigisimagaa “atorfeqartitaanini nammineerluni atorunnaarsissimagaa”.

Taamaattumik aalajangersimavunga nammineerlunga misissorniarlugu naammagittaalliuuteqartup atorfeqartitaanerata taamaatinneqarnerani ma-littarisassat atuuttut malinneqarsimanersut.

4-7 Ilinniagalinnut inissiani ineqartunut ineqarnermut tapiissutinik aqutsi-neq.

Radioaviisikkut nutaarsiassani 1997-imi novembarip 19-iani 20-nilu tusagassiarineqartutigit tusarsimavara kommunimi aalajangersimasumi ilinniagalit ilinniagalinnut inissiani najugallit aammalu ineqarnermut tapiissuteqarfigineqarsinnaatitaasut 1997-imi oktobarip aallaqqaataanit atuutiler-sumik ineqarnermut tapiissutinik ikinnerusunik pisartagaqalersimasut, kommunip siusinnerusukkut inatsisinik tunngavissaqarani ineqarnermut tapiissutinik kiassarnermut innaallagissamullu aningaasartuutitut tunniussisarsimanerata kingunerisaanik.

Aammattaq radioaviisimi tusagassiarineqartunut ilanngussanit erserpoq ilinniagalit arlaqaqisut ineqarnermut tapiissutit appartinneqarnerannik ilu-amik paasitinneqarsimanninnertik assorsuaq naammaginnartinnikkaat.

Tamanna pissutigalugu aalajangersimavunga iluarsissuteqarnermut atasumik kommunip suliame suliaqarsimanerata misissuiffiginissaanik aal-lartitsiumallunga.

4-8 Suliaq Kalaallit Nunaanni pisortat oqartussaaffeqarfiisa napparsimasut pineqaatissinneqarnermikkut pinngitsaalisaanikkullu napparsimmavimmi Amtshospitalimi Vordingborgimiittumi inissinneqarsimasut Kalaallit Nunaannut angerlartinneqarsinnaanissamik kissaateqarnerannik suliaqarnermut tunngasoq.

Soorlu aamma immikkoortumi 1.2.-mi, angalanerit tikeraarnerillu, eqqartorneqarsimasutut napparsimmavik Amtshospitali pulaarsimavara napparsimasunillu aammalu amtshospitalimi nakorsanik allaffissornikkullu pi-sortaasunik arlalissuarnik taamatullu Storstrøm Amt-ip peqqinnissamut ataatsimiititaliaaneersunik oqaloqateqartarsimallunga.

Nalunaarutip matuma suliarineqarnerani pisortat oqartussaaffeqarfiinut arlalinnut tusarniaaninnut akissutinik suliami nalilersueqqinnissanni atugassannik tigusaqarnissara utaqqimaarpara.

Akissutit taakkua tiguneqarpata misissuinerup napparsimasunik angerlartitsinissamut malittarisassatigut tunngavigisassat tamanut tunngasortaata inaarsinnaanissaa ilimagaara.

Tamanna peqatigalugu Namminersornerullutik Oqartussat oqartussaaffeqarfii kommunillu attuumassuteqartut tusarniaaviginiarpakka, napparsimasut Kalaallit Nunaannut utersinnaanissaminnik kissaataannik oqartussaaffeqarfiit pineqartut suliaqarnerinik ingerlatsinermut inatsiseqartitsineq najoqqutaralugu naliliinissaq siunertaralugu.

5. Suliat nalinginnaasumik soqutiginaatillit inatsiseqartitsifiusunut agguataakkat

01 – Naalagaaffiup naalakkersugaaneranut inatsisit

01-1 **Namminersornerullutik Oqartussat mittarfiliassaannik suliariumannittussarsiuussinermi piumasarsianik atortussanillu tunniussuinerik Namminersornerullutik Oqartussat aalajangersaanerannut tunngasumik apeqqutit assigiinngitsut.**

Oqaaseqaateqarsimavunga Namminersornerullutik Oqartussat oqartussaaffiisa akulusimasut assigiinngitsut akornanni amigaaateqartumik ataqatigiissitsisimaneq Atorfeqarfiup isumaa mallilugu Namminersornerullutik Oqartussat sanaartugassanik suliniutaannut suliariumannittussarsiuussinermit tunngaviusumik pilersitsinermi kinguortoorteqarnernik nassataqarsimasoq.

Oqaaseqaateqarsimavungattaq nunap immikkoortuini mittarfissanik sanaartornermi suliarineqartussanik atortussanillu tunniussuinissanik neqeroorteqartitsinermit Ataatsimoortumik piumasaqaatit nalunaarutitut iluseqartillugit aalajangersarneqarsimasariaqaanngikkaluartut, tassanimi pineqarmata kiffartuussinissanik naalackiinerit pisortanut sanaartortitsisunut Naalakkersuisut ataanniittunut sammititat.

Tamanna peqatigalugu Inuussutissarsiornermut, Angallannermut Pilersuinernullu Pisortaqarfik Naalakkersuisut suliariumannittussarsiornermi ilusissaq pillugu aalajangernerannik malinnissimanninneranut isornartorsiorneqarpoq.

Aammattaaq qulakkeerlugu paasineqarpoq nunnittarfissanik suliniummut atasumik aqqusinniassat marluk suliarinissaannik suliariumannittussarsiuussinermit tunngavusoq ersernerluttuusoq. (J.nr. 11.72.02./96)

Inuussutissarsiornermut, Angallannermut Pilersuinernullu Pisortaqarfiup nunap immikkoortuini sumiiffinni assigiinngitsuni timmisartunut sulusalinnut mittarfissanik arfineq-marlunnik sanaartornissamut pilersaarummik suliarinninnerani pissutsit arlallit pillugit Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiat 12. september 1995-imi naammagittaalliuteqarpoq.

Naammagittaalliut aamma ilaatigut pissutsinut imaattunut tunngavoq, tassalu Pisortaqarfiup mittarfiliortiternermut atatillugu suliariumannittussarsiuussinerit atortussanillu tunniussuinerit pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaata nr. 25-p, 18. august 1995-imeersup tamanut nalunaarutiginnitsoortinnissaanik aalajangiisimaneragaanera.

Sulisitsisut Peqatigiiffiat 11. oktober 1995-imi nalunaaruteqarpoq naammagittaalliut utertinneqartoq, tassami Peqatigiiffiup ilimagimmagu suliasaq Inatsisartuni oqaluserineqarumaartoq.

Atorfeqarfiup suliassaq tamatuma kingornagut unitsikkallarpaa Inatsisartut 1995-imi ukiakkut ataatsimiinnissaat utaqqimaarumallugu.

Inatsisartut katersuunnerata taassuma nalaani Inatsisartut nalunaarutip pinngorsimaneranik nalunaarutigineqarnissaanillu apeqqut isummerfigingilaat.

Kisiannili atorfeqarfiup inatsisitigut isumannaatsuutitsinissap tungaati-gut tunngavissaaneruset naapertorlugit inatsisit najoqqutaralugit allagaatip, nalunaarutitut ilusillip, innuttaasunut pisussaaffiusup taassuma atorsinnaassusiata qularutigineqalersimanera pingaaruteqartuusoraa.

Taamaattumik Sulisitsisut Peqatigiiffiat, Naalackersuisut Allattoqarfiat Pisorta qarfillu allakkatigut 14. februar 1996-imeersutigut nalunaarfigineqarput naammagittaalliornermut atasumik suliassap suliarinissaa maanngaanniit itigartitsissutigineqartoq, kisiannili aalajangertoqarsimasoq nammineq kajumissutsimik, tak. Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 6, imm. 5, imaattut misissuiffigineqarnissaat aallarnerneqassasoq:

- Aalajangiinermut tunngaviusumik sumik Naalackersuisut nalunaarummik pineqartumik akuersissuteqarnermi tunngaveqarsimanersut, matumunnga ilanngullugit inatsisinut tunngasumik suleriaaseqarnikut naliliinerit suut Naalackersuisut suliamik suliarinninnerannut atu-gassatut suliarineqarsimanersut
- Inuussutissarsiornermut, Angallannermut Pilersuiner Mullu Naalackersuisoqarfiup nalunaarummik akuersissutigineqarsimasumik suliaqarnermini nalunaarutip tamanut nalunaarutigineqarneranut atassuteqartumik naammassaasimanera
- Inuussutissarsiornermut, Angallannermut Pilersuiner Mullu Naalackersuisoqarfiup nalunaarutip tamanut nalunaarutigineqannginnerani nalunaarut atorsimaneraa, matumunnga ilanngullugit ilanngussatut taaneqarsimallutik Ataatsimoorussamik Piumasarisat ataqatigiissut namminersorlutik inuussutissarsiutilinnik isumaqatigiinniuteqarnerni tunngaviusussat.

Misissuineq pillugu imaattunik oqaaseqaateqartitsisimavunga:

Inuussutissarsiornermut, Angallannermut Pilersuiner Mullu Pisorta-qarfik 8. oktober 1995-imi imaattunik oqaaseqaateqarpoq:

“Neqerooruteqarnermut tunngaviusoq tamarmiusoq sanaartornissaq pillugu Inatsisartut inatsisaata § 4-ni aalajangersakkat, imaattunik oqaasertaqartut, naapertorlugit aaqqissugaavoq:

“Suliariumannittussarsiuussisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni maleruagas-sat malillugit suliarinnittussarsiornerup ilusissaa aamma pappiaqqani suliarinnittus-sarsiornermi atortussani piumasaqaatit Naalackersuisut aalajangertassavaat”.

Taamaalilluni sanaartornermut inatsimmi Naalackersuisut piginnaaneqartitaap-put nunnittarfissanik suliariumannittussarsiuussinermut immikkut itunut taakkunun-ga atugassarititaasunik atuuttunik aalajangersaassallutik. Kalaallit sanaartornermik suliffiutaasa mikineruset peqataanissaat annertunerulersikkumallugu pilersaarut tamarmiusoq namminersuutigalugit suliassanut 50-it miss. immikkoortitigaavoq ukiu-nut sanaartorfiusussanut 7-nut agguataakkat.

Suleqatigiinnissamik isumaqatigiisummi anguniagaasut peqatigalugit suliarinnittussarsiuussinissamut tunngaviusussanik immikkut ittunik suliarinnittoqarsimavoq, tamatumani atugassarititaasut immikkut ittut ilanngullugit suliarineqarsimallutik kalaallit suliassaqtartinnissaat kalaallillu sulisorineqarnissaat pingaartikkumalugu. Ilanngussat imaattut unnersuussutigineqarput:

... Pisinnaassuserigiikkanut uppersaasatit ... Kalaallit Nunaanni nunap immikkoortuini mittarfiit arfineq-marluk sananeqarneranni suliassat atortussallu pillugit Ataatsimoortumik Piumasaqaatit ... Neqeroortut kikkuunerinut takussutissaq

...
 Ilisimatitsissutigineqassaaq FGB 79 ukiorpassuarni kukkunersiunerimik sulereernerup kingorna 28. september 1995-imi FBG 95-imik nutaamik taarserneqarsimammat, Naalakersuisummi ulloq taanna ataatsimiinnerminni FBG 95, matuma kingorna Kalaallit Nunaanni suliarinnittussarsiornermi tunngaviusussatut nalinginnaasutut atuuttussaq, akuersissutigimmassuk. Kalaallit Nunaanni nunap immikkoortuini mittarfiit arfineq-marluk sananeqarneranni suliassat atortussallu pillugit Ataatsimoortumik Piumasaqaatit aamma FBG 95 nutaaq marluullutik qallunaat AB 92-annit aallaaveqarput.

...
 Naammagittaallioortup ilisimatitsissutigisimavaattaaq ... ilisimatitsissuteqarsimanageraasut nalunaarummik nr. 25-mik, 18. august 1995-imeersumik tamanut nalunaarutiginninneq pissanngitsoq. Ilisimatitsissut taanna uppersarneqarsinnaanngilaq. Kisiannili ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq nalunaarummut, nalunaarutip oqaasertai malillugit taassuma atortuulersinnginnerani, ilanngussap kalaallisuunngorlugu nutsertinnissaa ajornarsimasoq. Ilanngussaq Namminersornerullutik Oqartussat oqalutseqarfiannut 15. august 1995-imi tunniunneqarsimavoq. Oqalutseqarfiup ilimageqqusimavaa ilanngussaq 18. august 1995-imi nutserneqareersimajumaartoq. Oqalutseqarfiup ulloq manna tikillugu taassuma nutsernera suli naammassimanngilaa, taamaattumik Pisortaqarfik nalunaarummik ilanngussamik ilalimmik tamanut nalunaarutiginnissinnaasimanngilaa.

Nalunaarut Namminersornerullutik Oqartussat Inatsisileriffianni missiliiusiorlugu allanneqarsimavoq, tassanilu nalilerneqarsimavoq nalunaarutip ilusaa pisariqartuusooq Naalakkersuisut sanaartornermut inatsimmi pisinnaatitaanertik mittarfiornermut atasumik suliassanut atortussanillu pilersuuteqarnermut suliarinnittussarsiornermut tunngavissamik immikkut ittunik aalajangersaanissamut atorluarniar-sinnaassappassuk

...”

Inatsisartut Allattoqarfiannit oqaaseqaammi ima allassimasoqarpoq:

...”

Aallarniutaasumik ilisimatitsissutigineqassaaq Allattoqarfiup inatsisinik, peqqusutininik nalunaarutinillu nassiussuinermit atasumik sulissutiginnittarneri aallakaatitsinertut suliassanik naammassisaanertut pissuseqarmata, tamatumuunakkut Allattoqarfik atortussanik ilangussanik ilaqarsinnaasunik allaqqaagaanerisut itsillugit pisortaqarfim mit tigusaqaraangat taakkua Naalagaaffiup Sinniisoqarfianut, politiinut, kommuninut eqqartuussisunullu erngerlugit ingerlateqqinneqartarput tamanna peqatigalugu atortussat Pilersuiffimmi naqitigassanngorlugit nassiunneqartarlutik, kingornalu tassani inatsisinik, peqqussutininik nalunaarutinillu tiguisussumut agguas-sineq isumagineqartarluni.

Inatsisartut Allattoqarfiat pisimasumi piviusumi tassani Inuussutissarsiornermut, Angallannermut Pilersuinernullu Pisortaqarfimmik atassuteqarneq pillugu allatugaqarsimanngilaq, suliamik suliarinninnerup suliassamik naammassisaanertut pissuseqarnera pissutigalugu. Taamaattorli Allattoqarfiup ilisimatitsissutigisinnaavaa

Pisortaqarfik ullup 18. august 1995-ip nalerpiaani nalunaarutip qulaani taaneqartup qallunaatuuanik kalaallisuanillu Allattoqarfimmut aggiussisimasoq. Tamanna pismavoq ...-p tamanna peqatigalugu ilisimatitsilluni nalunaarut ...mit ilitsersuutigineqartut malillugit nassiussuunneqassanngitsoq mittarfiliortiternerit suliarineqarnissaannut ataatsimut piumasaqaataasut pillugit nalunaarummi taaneqarluni ilanngus-saq nutserneqarsimalluni malinnaatinneqalersinnaatinnagu. Ilisimatitsissutigineqar-poq ilanngus-saq Namminersornerullutik Oqartussat oqalutseqarfiannut nassiunne-qarsimasoq.

Kingorna Inatsisartut Allattoqarfiata ilanngus-saq pillugu pisortaqarfik oqarasuaa-tikkut nukingisaartarsimavaa. Allattaaviisivitsinni ... ikinnerpaamik marloriarluni ...-ip tungaanut taamaaliortarsimavoq, ataatigullu atsiortup ... ilanngus-saq pillugu oqarasuaatikkut marloriarluni nukingisaartarsimavaa, tamatumunngalu oqaatigine-qarpoq ilanngussamik nutserineq ingerlanneqartoq, nalunaarutinillu nassiussuinis-sami taanna utaqqineqartariaqartoq. Ataatigut atsiortup aappaasaanik ...-mut saaffi-ginninnerani taassuma oqaatigaa nalunaarut immaqa nassiunneqanngilluinnartus-saasoq.

...”

Pisortaqarfiup maanga oqaaseqaatigisaani 28. februar 1996-imeersuni ima allassimasoqarpoq:

...”

Ombudsmandi qinnuteqarsimavoq nalunaarutip tamanut nalunaarutigineqartin-nissaanut Pisortaqarfiup qanoq iliuuseqarsimaneranut nassuiaateqartoqaqqullugu. Aallaqqaataasumik Pisortaqarfiup tusarniaassummut akissutaa 6. oktober 1995-imeersoq innersuussutigineqassaaq, tassani pissutsit nalunaarutip nr. 25-p 18. august 1995-imeersup pilerneranut pissutaqaataasut allaaserineqarlutik ilanngussap, uagut naliliinerput malillugu taamatut oqaasiliorneqarsimanermisut illuni nalunaarummut ilaalluni pinngitsoorneqarsinnaanani pisariaqartuusooq, piffissaq eqqorlugu nutserne-qarsimannginneraniit ingerlanera ilanngullugu.

Namminersuutigalugit suliassanut sanaartornermut inatsit naapertorlugu suliari-neqartunut atamugit suliarinnittussarsiormermit atorussanik Naalakkersuisut akuer-sinissaannut atugassamik Pisortaqarfik Naalakkersuisunut oqallisissiamik ilangus-satut 1-itut ilanngunneqartumik suliarinnissimavoq, Sulisisisut Peqatigiiffianit al-lakkiamut 4. august 1995-imeersumut, eqqartuussissuserisunit ...-nit akissummut kiisalu inatsileriffimmit akissummut 17. august 1995-imeersumut ilanngunneqar-simasoq. Naalakkersuisut ataatsimiinnissaat sioqqutitsiarlugu inatsileriffik nalu-naarummut missingersuusiorsimavoq, naalakkersuisut ataatsimiitsillugit agguaan-neqarsimasumik nalunaarutitullu nr. 25-tut, 18. august 1995-imeersutut akuerineqar-tumik. Nalunaarummi ilanngussamut, qallunaatuinnaq oqaasertaqartillugu pigine-qartumut, innersuussisoqarpoq, taassumalu kalaallisut nutserneqarnissaa naatsor-suutigineqarmat oqalutserqarfik isumaqatigiissuteqarfineqarpoq suliffiup avataa-niittunik ikiorteqarluni ilanngus-saq arfininngornerup/sapaatip ingerlanerani nutser-tinneqassasoq, taamaaliornikkut nalunaarut Maniitsumi Aasiannilu 21. august 1995-imi suliariumannittussarsiussilinninnermi tamanut nalunaarutigineqarsinnaaqqul-lugu.

Kisiannili ilanngussap annertussuseqarnera pissutaavoq nutserneqarnerata sulia-riumannittussarsiussinerit taakkua marluk pilinnginneranni naammassineqarsin-naasimannginneranut. Suliariumannittussarsiussinerit tulliusut 1996-ip aallartinne-rani pisussatut pilersaarusiorneqarsimapput, nutserinerlu inaarneqarpoq taamaalillu-nilu nalunaarut Inatsisartut Allattoqarfiannit 15. januar 1996-imi nassiunneqarluni.

Ataatsimoortumik Piumasaqaatit assigiimmik oqaasertallit nalunaarummut bila-giusut tamatuma siornagut Maniitsumi Aasiannilu aqqusinniassanik namminersuuti-

galugu suliariumannikkumasinnaasunut suliarinnittussarsiuussinermi atortussatut nassiunneqarsimapput, tassaallutillu atortussat suliariumannittussarsiuussisimaner-mut tunngaviusimasut.

Nalunaarutip tamanut nalunaarutigineqannginnerani Naalakkersuisoqarfiup tas-sanga atuisimaneramik Ombudsmandip apeqquilliissutaa pillugu taamaalilluni ili-simatitsissutigineqarsinnaavoq ataatsimoortumik piumasaqaatit ataqatigiissut ilan-ngullugit nassiunneqartut atorneqarsimasut, oqaasertamikkut nalunaarummut ilan-ngussap oqaasertaanik taamaaqateqartut.

...
Nalunaarummik nr. 25-mik 18. auguat 1995-imeersumik tamanut nalunaarutigin-ninnissap suliariumannittussarsiuussinissaq sioqqullugu pisinnaassannginnera qu-larnaatumik paasineqarsinnaasimammat neqerooruteqartussat pissutigalugit pi-ngaartuusimavoq paasinarsisissallugu pissutsit taakkua suliariumannittussarsiuussi-nerit taamaatinneqartariaqarnerannik nassataqartussaassanersut taamatuttaarlu mit-tarfiliorerup immikkoortuata siulliup inaarsarneqarnissaanut piffissalersuummik eqquutitsinissamik apeqquut pingaartinneqarlunissaq, tak. sanaartornermut inat-simmi § 3 aamma nassuiaatini nalinginnaasuni qupperneq 29 aamma 30 kiisalu ...Mittarfeqarfiit sanaartortitsivianit GLV-A-imit nassuiaatitut allagaq naalakkersui-sunut oqallisissiamik 17. august 1995-imeersumik ilanngussivigisaq.

Eqqarsaatersuuteqarneq taanna suliariumannittussarsiuussisarneq pillugu inat-simmik aallaaveqarluni pisimavoq neqerooruteqartullu suliarinnittussarsiornermi atortussanik AP-nik ataatsimoortumik neqerooruteqartunillu tamanit ilisimaneqartu-nik neqerooruteqarmata suliariumannittussarsiuussinerup aalajangiusimaneqaannar-nissaa toqqarneqarsimavoq aqqusinniassallu namminersuutigalugit suliarineqartus-sat taakkua marluk pillugit isumaqatigiissutissiat atsiortlugit, suliarinnittussarsior-nermi atortussat nassiunneqarsimasut tunngavigalugit.

Nalunaarummut nr. 41-mut 7. oktober 1994-imeersumut pissusiusut pillugit apeqquummut tunngasumik tamanna ...-mit (eqqartuussissuserisunit suleqatigiinnit, uanga oqaas.) 16. august 1995-imi akissuteqartitsinikkut paasinarsisinniarneqarsi-mavoq. Aammattaq innersuussutigineqassapput ... suliassanik suliarinnittussarsior-neq atortussanillu pilersuuteqarneq il.il. pillugit nalunaarutissatut siunnersuut pil-lugu Naalakkersuisunut oqallisissiaq pingaartumik nalunaarutip atorneqarfissaa pil-lugu § 1-imit nassuiaatit taamatullu suliariumannittussarsiuussisarnermut inatsisar-tut inatsisaanni § 6-imi inatsisitigut tunngavigisassat pillugit aalajangersagaq.

Kalaallit Nunaanni sanaartornermi suliassanut atortussallu tunniunneqartarneran-ut piumasaqaatinik nalinginnaasunik, PN 92, nutaanik, mittarfinnut Ataatsimoortu-mik Piumasaqaatit assigalugit qallunaat AB 92-imik taasagaannik tunngaveqartu-nik, Naalakkersuisut akuersinerisa kingorna aalajangertoqarpoq nalunaarut nr. 25, 18. august 1995-imeersoq atorunnaarsinneqassasoq, tamannalu nalunaarutikkut nr. 5, 22. februar 1996-imeersukkut pivoq. A

Naalakkersuisut Allattoqarfiat maanga imaattumik oqaaseqarpoq:

...
... nassuiaatitut allakkanit erserpoq Allattoqarfik nalunaaruterpiamik inatsisilior-nermi periaaseq atorlugu naliliisimangitsoq, taamaallaalli timmisartunut suluusa-linnut mittarfinnik sanaartornissaq pillugu inatsisartut inatsisaannik nr. 4-mik, 12. juni 1995-imeersumik tunngaveqarluni inatsit naapertorlugu suliarinnittussarsiuus-seriaasissaq sanaartugassanillu suliassanut atugassarititaasut pillugit aalajangersak-kanik immikkut ittunik atulersitsisoqarsinnaanissaa pillugu apeqquummut akuliuti-tinneqarsimasoq.

Allattoqarfiup notatitit allagaanit qulaani taaneqartumit 27. september 1995-imeersumit erserpoq Inatsisileriffiup nalunaarutip tamanut nalunaarutigineqarsimannngiffiata nalaani atorneqarsinnaasorisimannngikkaa.

Namminersornerullutik Oqartussat inatsisitigut malittarisassaannik tamanut nalunaarutiginninnermut inatsisitigut tunngaviusoq nassaassaavoq Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 11-mi, 20. oktober 1988-imeersumi, '25-ani peqqussutigineqarluni soorlu ilaatigut Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaannik aalajangersimasumik nalunaarutiginneriaaseq tassaasoq naalagaaffiup sinniisuanut, politiinut, kommuninut eqqartuussiveqarfinnullu nassiussisarneq.

Inatsisileriffik isumaqarpoq nalunaarutiginninneq inatsisitigut sunniuteqanngitsoq (nalunaarummi manna pillugu immikkut aalajangersagaqanngippat) taamatuttaarlu nalunaaruteqarnissaq Inatsisartut Naalakkersuisullu pillugit Inatsisartut inatsisaanni peqqussutigineqartoq sioqqullugu atorneqarsinnaananiluunniit unioqqutit-saalioneqarsinnaanngitsoq, tak. Dansk Statsforvaltningsret (Qallunaat Naalagaaffiata naalakkersugaanissaanik inatsisit) Alf Ross-imit allataq, pingajussaani saqqummersitaq, qupp. 342 ff. aamma qupp. 351 ff., Statsforfatningsret (Naalagaaffiup naalakkersugaanissaanik inatsisit) Max Sørensenimit allataq, aappasaanik saqqummersitaq, qupp. 190 ff. Kiisalu Forvaltningsret (Ingerlatsinermi inatsiseqartitsineq) Hans Gammeltoft-Hansenimit il.il. allataq, qupp. 381 ff.

Nalunaarut taamaalilluni, taassuma §-iisa 3-at soqutiginaq, matuma kingorna 18. august 1995-imi atulertussaasoq taamatuttaarlu Maniitsumi Aasiannilu aqqusinniassat namminersuutigalugit suliarinissaannut suliarinnittussarsiornermut sunniuteqarluni, tamanut nalunaarutiginninnissaq sioqqullugu atorneqarsinnaassanngilaq. Taamaattorli nalunaarut aqqusinniassat namminersuutigalugit suliarinissaannut sunniuteqartussaavoq, nalunaarutimmi atortussanngortitsinermittaqaq namminersuutigalugu suliaasanut taakkununga atuuttumik kingumut sunniuteqartumik atortuulernissaa naatsorsuutigineqarmat.

Ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq nalunaarut kingorna 15. januar 1996-imi tamanut nalunaarutigineqarsimasoq kingornalu atorunnaarsinneqarsimasoq nalunaarutikkut 29. februar 1996-imeersukkut ulloq taanna tamanut nalunaarutigineqarsimasukkut.”

Allattoqarfiup tapertamik maanga oqaaseqaammi 4. juli 1996-imeersumi nangilluni imaattut ilisimatitsissutigai:

”...

Allattoqarfiup ... ilisimatitsissutigisinnaavaa nalunaarut taannarpiaq Naalakkersuisut allattoqarfiannit (Inatsisileriffik) suliarineqarsimasoq Inuussutissarsiornermut, Angallannermut Pilersuinermulu Pisortaqarfik sinnerlugu tassanngalu qinnuteqarfigineqarsimaneq malillugu Naalakkersuisut 18. august 1995-imi ataatsimiinnerat sioqqutitsiarlugu.

Naalakkersuisut allattoqarfiat tamatuma saniatigut nalunaarummut missingersuutip qanoq ililluni Naalakkersuisunut saqqummiunneqarsimanerata paasinarsisinnissaanut tapersiisinnaanngilaq.”

Suliami pappiaranit atortussanit, misissorsinnaasimasanit, imaattut maluginiarsimavakka:

Mittarfiliortiternissaq pillugu inatsisartut inatsisissaattut siunnersuut pillugu Naalakkersuisunut oqallisissiami 3. maj 1995-imeersumi “Asuliarinnittussarsiornermi piumasaqaatit” pillugit ima allasimasoqarpoq:

“Suliarinnittussarsiornerit ataasiakkaat suliariumannittussarsiuussisarneq pillugu inatsisartut inatsisaannik aallaaveqartinneqassapput, AP (ataatsimoortumik piumasaqaatit) nunnittarfiliornissamut pilersaarummut, piumasaqaatit immikkut ittut PII aamma Suliassap Allaaserineqarneri immikkut ittut SA.
...”

Pisortaqarfimmit notatitut allakkamit 30. juli 1995-imeersumit ataatigut atsiorneqarsimannigitsumit qaatiguuliugaanngitsumillu, j.nr. 32.50.10-mik normulikkamit, ilaatigut imaattut erserput:

”...
Taamaalilluni pilersaarummut tunngavissaasimavoq nunnittarfissanut il.il. imikkoortumik suliarisaq AP tunngavigalugu suliarinnittussarsiorortoqassasoq. Nunnittarfissanut AP-mik immikkut suliarinninnissamik pisariaqartitsineq pingaartumik aqutsinerup tungaatigut ataatsimut kattussimassusermut piffissallu tungaatigut pilersaarummik sivitsuinerumut atassuteqarpoq.

...
Suliarinnittussarsiorinnissamut tunngavigisassamik immikkut suliarinninnissamik pisariaqartitsineq taamatutaaq pissutsinik imaattunik sakkortusisinneqarpoq AKalaallit Nunaanni sanaartornermi suliassat atortussallu tunniunneqartarnerat pillugit ataatsimoortumik piumasaqaatit” (FBG 79) atuuttut arlaqaqisut tungaatigut nalitsinut naleqqukkunnaarsimasutut isumaqarfigisariaqarmata, taamaattumillu pingaartinnartumitaaq misissorneqarlutik. PN 92 tunuliaqutaralugu kukkunersiuisoqarpoq, erseqqissisinneqarsimannigilarli aalajangersakkat nutaat taakkua qaqugu atulersinneqarsinnaanersut.

Taamaattumik nunnittarfissanik pilersaarummut AP-mik immikkut ittumik suliarinnittoqarsimavoq, FBG nutaaq, FBG 79-imik taarsiinissaa ilimagineqartoq, assigalugu PN 92-imik aallaaveqartumik.

Ilimagineqarportaaq AP taanna Aasianni Maniitsumilu aqqusinniassat, pingaartinnartumik maanna suliarinnittussarsiorneqartut, namminersuutigalugit suliarinnissannut inatsisit tungaatigut najoqqutassatigut tunngavissaviujumaartut. Mittarfiliortiternissaq pillugu inatsisartut inatsisaat inatsisartut inatsisaanni aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatini pilersaarummik aqqissuussinerumut tunngavigisassatut imaattut taaneqarsimagaluarpataluunniit, tassalu suliarinnittussarsiornerit nunnittarfissanut il.il. Immikkut suliarisaalluni AP tunngavigalugu ingerlanneqassasut, Inatsileriffiup nalilersuinerivaa AP-mik immikkut ittumik atuinerumut tunngavissaasoq sanaartornermi Namminersornerullutik Oqartussanit aningaasalersorneqartuni suliassanut tunniutassanullu suliarinnittussarsiorarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaa-rutaanni nr. 41-mi, 7. oktober 1994-imeersumi allannguinnissaq.

Nalunaarutip § 2-nni taamaalilluni aalajangersagaavoq “suliarinnittussarsiorneq pisassaaq Kalaallit Nunaanni sanaartornermi suliassanut tunniutassanullu Ataatsimut Piumasarisat” sukkulluunniit atuuttut tunngavigalugit”, imm. 2-mili aalajangersagaalluni “tassannga allaassuteqartitsisoqarsinnaavoq taamaallaat taamaaliornissamut immikkut pissutissaqaraangat, allaassuteqartitsisoqarsimappallu tamanna erseqqissumik allassimassaaq suliarinnittussarsiornermi atortuni”.

Sanaartornissanik pilersaarummut piffissalersuummik tamarmiusumik eqquutisinerup, tamatumani pingaartumik Aasianni Maniitsumilu aqqusinniassat sukkoortinnissaat nalornisoornartutut oqaatigisariaqarlutik, nalunaarummik naleqquttunngorsaaniisap sukkaqisumik pinissaa pisariaqalersippaa. Taamaattumik inassutigineqassaaq suliarinnittussarsiorneq pillugu nalunaarummut allannguutissatut siun-

nersuummik § 2, imm. 3-mik nutaamik ilaqtumik Naalakkersuisunut piaarnerpaamik saqqummiussisoqassasoq. Allannguut imatut ilusilersorneqarsinnaavoq: AImm. 3., imm. 1-imi aamma 2-mi aalajangersakkat soqutiginaq inatsisitigut najoqqutasat immikkut ittut tunngavigalugit suliarinnittussarsiortoqarsinnaavoq sanaartornisanik pilersaarutip tamarmiusup ataatsimut kattussimassusia piffissallu tungaatigut sivilissuserisassaq taamaalioqquippata.”

Notatitit allakkat qulaani taaneqartut 31. juli 1995-imi Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiannut telefaxerutigineqarput tassannga oqaaseqarfigineqarnissaat qinnutigineqarluni, Aningaasaqarnermullu Pisortaqarfimmu 3. august 1995-imi nassiunneqarluni nangilluni naammassisa-gassatut.

Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik tamatuma kingorna naalakkersuisunut oqallisissiorpoq 3. august 1995-imik ullulikkamik notatitit allakkani issuaaffigineqartuni isumaliutigineqartut naapertorlugit.

Ulloq taanna Sulisitsisut Peqatigiiffiata oqaaseriniakkani Pisortaqarfimmu nassiupai. Allakkani taakkunani ilaatigut ima allassimasoqarpoq:

“...
Aallarniutaasumik taaneqassaaq Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiata oqaaseqatigisai suliarineqarsimasut Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiata akerlilissuteqarneranut, tassalu mittarfeqarfinnit suliarineqarsimallutik suliarinnittussarsiornermi atorussat inatsisinut naapertuuttuunersut, Inatsisileriffiup tapersiisimanagera tunuliaqutaralugu.

Mittarfiliortiternissaq pillugu Inatsisartut inatsisaannik inatsisartut akuersissuteqarnerminni aalajangersimapput suliarinnittussarsiornermut atorussani suliarinnittussarsioriaasissaq atugassarititaasullu suliariumannittussarsiuussisarneq pillugu inatsisartut inatsisaanni maleruagassat malillugit aalajangersarneqassasut.

Suliariumannittussiuussisarneq pillugu inatsit neqerooruteqarfiginninnermi ator-neqartussaavoq, tamatumalu saniatigut § 6 sanaartugassat suliassanik suliarinnittussarsiorneq pillugu maleruagassaliornissamut piginnaassuseqartitaanermik ima-qarluni.

Narunaarutip taaneqartup § 2-ni aalajangersagaavoq suliarinnittussarsiuussinerit “Kalaallit Nunaanni sanaartornermi suliassat atorussallu tunniunneqartarnerat pillugit Ataatsimoortumik Piumasarisat” sukkulluunniit atuuttut tunngavigalugit pissa-soq.

Tassalu Inatsisartut sanaartorneq pillugu inatsimmik akuersissuteqarnermikkut aalajangersimavaat maleruagassat ataqatigiissut qulaani taaneqartut pingasut taak-ku tunngavigalugit suliarinnittussarsiortoqassasoq.

Matuma kingorna sanaartorneq pillugu inatsimmi § 4-mut nassuiaatigisanit erse-ropoq suliarinnittussarsiornermut inatsisit tungaatigut tunngavigisassaq tamatuma sa-niatigut tassaassasoq AP nunnittarfissanut, PII aamma SA.

Taamaattumik eqqunngilaq notatitit allagassatut missingersuummi taaneqarmat pilersaarummut tunngavissaasimasoq AP, qulliunerusumik maleruagassanut ataqa-tigiissunut taakkununga pingasunut naapertuutinnngitsoq, tunngavigalugu suliarinnit-tussarsiortoqassasoq.

Aammattaq aqutsinerup tungaatigut ataatsimut kattussinerup piffissallu tungaa-tigut pilersaarummik sivilissusiliinerup AP-mik immikkut ittumik suliarinninnissam-ik pisariaqalersitsisimaneraganera uppernarsarneqarsimannngilluinnarpoq. Kisi-

annili tassani atugassarititaasunik assigiiaartunik, isumaqatigiissutigineqarsimallutik atuuttunik, erseqqissumik qaangiinnaaneq pineqarpoq.

Taamaattumik Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiat isumaqarpoq suliarinnittussarsiortarneq pillugu nalunaarummik allannguinessamut siunnersuummut oqaasertassatut pisorta qarfiup siunnersuutigisaa AP-mik, tamanna peqatigalugu isumaqatigiissutigineqarsimallutik atugassarititaasunik assigiiaartunik (FBG 79 imaluunniit FBG 95) atorunnaarsitsisoq, immikkut itumik tunngaveqarluni suliarinnittussarsiornissamut inatsisitigut pisariaqartumik tunngavissisimangitsoq, tassami sanaartornissamik pilersaarutip ataatsimut kattussimassusia piffissalluunniit tungaatigut sivilissuseqartitaanera imatut pissuseqanngimmata, pilersaarut FBG ullumikkut atuuttoq tunngavigalugu imaluunniit FBG 95 Sanaartornermut Aqutsisoqarfiup aamma Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiata akornanni maanna inaarlugu isumaqatigiinniutigineqarsimasoq tunngavigalugu isumannaatsumik naammassineqarsinnaassanngitsoq.

Aammattaaq nalunaarummik allannguinnissaq siunnersuutigineqartoq atorneqarluni pilersaarummut pingaartinnartumut tassunga pingaaruteqangaassanngilaq. Suliarinnittussarsiortarneq pillugu nalunaarutip § 7-ianit erserpoq neqerooruteqartup immikkut ilinniakkanut tunngasumik inatsisitigut najoqqutassat tungaatigut akerleriisuteqalernernik aqqiisinnaanissaq uppersaateqarfigissagaa. Aalajangersagaq taanna sanaartornermut inatsisip § 4-nik kattussimaneqarluni, tassami piumasariqarluni neqerooruteqartoq Kalaallit Nunaanni namminersorluni inuussutissarsiorfeqarnermut akuersissummik allagartaqassasoq, nalunanngivissuugunarpog tamatuma nunnittarfissanik pilersaarut pillugu suliariumannittussarsiuussinerni peqataasinaassagaanni Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiannut ilaasortaannissaq pisariaqartikkaa.

...”

Aningaasaqarnermut Pisorta qarfimmit, Aningaasaqarnikkut Pilersaarusiornermut immikkoortorta qarfimmit Inuussutissarsiornermut, Angallannermut Pilersuiner mullu Naalakkersuisoqarfimmut notatitit allakkani 7. august 1995-imeersuni Aningaasaqarnermut Pisorta qarfiup inassutigaa suliarinnittussarsiortarneq pillugu nalunaarummut ilanngussassamik suliarinnittoqassasoq pingaarnerusutigut notatitit allakkani qulaani issuarneqartuni siunnersuummut naleqquttoq.

Naalakersuisunut ilaasortap Peter Grønvold Samuelsenip allaffiani 8. august 1995-imi ataatsimiinnermit Allaannaasumik imaqarner siukkami” 11. august 1995-imeersumi Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiannit suliarineqarsimasumi aamma Inuussutissarsiornermut, Angallannermut Pilersuiner mullu Pisorta qarfimmukartitani imaattunik allassimasoqarpoq:

...”

Peqataapput: Naalakkersuisunut ilaasortap Peter Grønvold Samuelsen, A aamma B, Kalaallit Nunaani Sulisitsisut Peqatigiiffiannit C aamma D.

Nunnittarfissanut pilersaarummut suliarinnittussarsiornissamut atortussat pillugit oqaloqatigiissuteqartoqartillugu naalakkersuisunut ilaasortap oqaaseqarpoq sanaartornermut inatsimmik akuersissuteqarnermut atasumik Namminersorerullutik Oqartussat Kalaallit Nunaannilu Sulisitsisut Peqatigiiffiata akornnani isumaqatigiingissuteqartarsimanerit inunnik pingaaruteqartunik taarsersuingaatsiarsimaneq pisorta qarfimmi aammalu Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffianni pisimasoq

tunuliaqataralugu isigineqartariaqartoq. Tamatumunnga atassuteqartumik naalakkersuisunut ilaasortap erseqqissarpaa naalakkersuisut isumaqatigiissut, nunnittarfisanut pilersaarut pillugu Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiannik qanimut suleqateqarnissamik kissaateqarnermut, tunuliaqutaajuarsinnartut.

Isumaqatigiittoqarportaaq AP mittarfeqarfinnit suliarineqarsimasoq suliarinnittussarsiornermilu atortussanut tunngaviusussap suup matuma kingorna atuutussaananik D-mit toqqartumik apeqqummut A akivoq tassaasoq FBG 95.

...
 Ataatsimeereernerup kingunitsiannua D-p A oqarasuaatikkut atassuteqarfignaa, taassumalu qulaaniittut uppersarparai imaattumik ilanngussilluni, “neriuutigingikkini FBG 95-ip inaarlugu isumaqatigiinniutiginera qaammatinik arfinilinnik sisivissuseqarumaartoq”.
 ...”

“Ilaannaasumik imaqarneriukkamat” tassunga 16. august 1995-imi oqaaserisani naalakkersuisunut ilaasortaq Peter Grønvoold Samuelsen imaattunik oqaaseqarpoq:

”...
 Uannut ... uissuumminartuusimavoq ilaannaasumik imaqarniliamik ilissi direktø-rissinnit maanna tigusaqarsimanerput, qaqutigoorluinnartuusorigakkumi ilumoor-saartuunngitsumik politikkikkut oqaloqatigiissuteqarnerit taamatut ittu, soorlumi ataatsimiinneq taamatut pissuseqarsimasoq, maanna illuatungerisamit imaqarnilian-gortinneqarsimammata. Uanga isumaga malillugu ataatsimiissutit allanneri taama-tut ittu isumaqatigiinniuteqavilluniataatsimiinnermut ilaapput pissusissamisoorut, maannamullu ataatsimiittarsimanivut taamatut isiginngilakka.

Aammattaq isumaqarpunga ilaannaasumik imaqarniliaq pigineqartoq peqatigiif-fiup direktørianeersoq, tamarmiusumik ilaannakuusumilluunniit, aggustip 8-ni ilu-moorsaartuunngitsumik oqaloqatigiissutigisatsinnik ersersitsinngitsoq. Taamaattu-mik siunnersuuteqarfignissavakkut ilaannaasumik imaqarniliamik taasaq taanna naat-sorsuutigeqqunagu
 ...”

Naalakkersuisunut oqallisissiaq 3. august 1995-imi suliarineqarsimasoq taanna Aningaasaqarnermut Pisorta qarfiup 16. august 1995-imi Inuussutis-sarsiornermut, Angallannermut Pilersuiner mullu Pisorta qarfimmu tusarni-aassutitut nassiuppaa imaattumik ilisimatitsissuteqarluni:

“Aningaasaqarnermut Pisorta qarfiup oqallisissiaq naalakkersuisut tallimangor-nermi 18. august 1995-imi ataatsimiinnissaanni saqqummiutilersarpaa.”

Pisorta qarfiup suliami allagaataanit erserportaaq eqqartuussissuserisut suliffiat 16. august 1995-imi Grønlands Baseselskab A/S-imut imaattumik oqaaseqaateqartoq:

” ...

FBG 79-IMIK ATUINISSAQ PILLUGU PIUMASAQAATIT QANOQ ANNERTUSISINNEQARSINNAATIGAAT ?

Aallarniutaasumik oqaatigineqassaaq suliariumanittussarsiuussisarnermut inatsimmi atuuttumi FBG 79 pillugu aalajangersakkanik nassaassaqqanngitsoq. Malerua-gassatut pingaarnerusut FBG-mik atuinissamik piumasaqarneq taamaalilluni Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaannit 7. oktober 1994-imeersumit erserpoq. Nalunaarummili aalajangiivigisassanngortinneqareersimavoq allaassuteqartitsisoqarsinnaajumaartoq “taamaaliornissamut immikkut pissutissaqaraangat”. Suliasami piviusumi tassani paasisimavara Grønlands Baseselskab ataatsimoortumik piumasaqaatinik ataqatigiissunik piukkunnaateqareernissanut eqqarsaatigineqartunut atasumik namminersuutiginnillutik suliassaqartitsiffissuarnut arlalinnut nassiunneqarsimasunik suliarinnissimasoq. (Piumasaqaatit taakkua assilinerinik tigusaqarsimannngilanga)

Taamaalilluni FBG-mik atuinissaq pillugu inatsisitigut piumasaqaammik piumasaqarfuiunngilaq. Nalunaarummit atulersinneqarsimasumit erserpoq FBG malerua-gassatut pingaarnertut atorneqartussaasoq, nalunaarummili taaneqarpoq allaassuteqartitsinerinik pisoqarsinnaasoq taamaaliornissamut immikkut pissutissaqaraangat.

Tassalu tassani pilersaarut innuttaaqatigiinnut kalaaliusunut pingaarutilerujusuaq pineqarmat, annertussutimigut sanaartornermi suliassanut allanut imaannaq sannilliunneqarsinnaanngitsoq, nalilersuinerivara pissutsit taakkua imminneq “pissutsit immikkut ittut pissutaaqataasut taamaattut”, FBG 79-imit allaassuteqartitsinissamik pisariaqartitsilersinnaasut, tunngavilersuuteqartinnissaannut naammattut.

Nalunaarummut ilitersuummit erserportaaq FBG saneqqunneqassagaangat erseqqissaanermik ataatsimoortumik piumasaqaatit ilusilimmik pisoqassasoq. FBG-p atornissaanik piumasaqarneq malerua-gassatut pingaarnerusutut sanatitsisup immikkut piumasaqaatiliorsinnaatitaaneranut akornusiineq ajormat, nalilersuinerivara Namminersornerullutik Oqartussat iliuserisassamittut toqqagarigallagaat inatsiseqartitsinerimut – imaluunniit nalunaarummut atulersinneqarsimasumut – akerliusutut isornartorsiorneqarsinnaanngitsoq.

Tamatama atuunna anneruinnarpoq pissutigalugu timmisartunut suluusalinnut mittarfinnik sanaartornissaq pillugu inatsisartut inatsisaata § 4-ni oqaatigineqarmat “Suliariumanittussarsiuussisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni malerua-gassat malillugit neqerooruteqarnerup ilusissaa aamma pappiaqqani piumasaqaatit Naalakkersuisut aalajangertassavaat”. Taamaalilluni inatsimmi namminermi Naalakkersuisunut piginnaatitsineqarpoq suliariumannittussarsiuussisarnermut immikkut ittunut taakkununga atuullutik atugassarititaasut taakkua aalajangersarnissaannut.

Piginaassuseqartitaanermi tassani erseqqissumik suliariumannittussarsiuussisarnermut inatsit – tassani FBG 79 eqqartorneqarani -, tassanngali pissuteqartumik nalunaarut atortuulersinneqarsimasoq pinnani, kisimi taaneqarmat FBG uanga naliliinera malillugu suliarinnittussarsiornermut atortussanut ilanngutinngitsoorluinnaqarsinnaavoq, tamanna kissaatigineqassappat.

Taamaattumik ataatsimut kattussillunga nalilersuinerivara Grønlands Baseselskab A/S-imit atorneqarsimalluni periaasiusoq suliariumannittussarsiuussisarneq pillugu inatsimmut atuuttumut naapertuuttoq, matumunnga ilanngullugit nalunaarutit ilitersuinerillu inatsit naapertorlugu suliarineqarsimasut.”

Atortussanit Inuussuutissarsiornermut, Angallannermut Pilersuiner-mullu Pisortaqarfimmit tiguisimasannit erserpoq Aningaasaqarnermut Pisortaqarfik 16. august 1995-imi naalakkersuisunut oqallisissamik missi-ngersuusiorsimasoq “nunap immikkoortuini mittarfinnik pilersitsinissamut

atasumik sanaartornermi suliassanik suliarinnittussarsiorinissamut inatsisitigut najoqqutassaallutik tunngavigisassat pillugit”, tassannga aamma ilaatigut erserluni mittarfiliornissanik pilersaarummut atasumik sanaartornermi suliassanik suliarinnittussarsiornerit tamarmik FBG 95, Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiat peqatigalugu inaarutaasumik isumaqatigiinniutigineqarenermi kingorna Naalakkersuisunut akuerineqartussanngorlugu saqqummiunneqartussaq, tunngavigalugu pissasut.

Taamatuttaa q erserpoq Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiup tamatumunnga atassuteqartumik siunnersuutigigaa, Maniitsumi Aasiannilu aqqusinniornissat suliarinnittussarsioreerneqarsimasut, utertinneqaqqullugit.

Inatsisileriffik Inuussutissarsiornermut, Angallannermut Pilersuiner-mullu notatitit allakkani 17. august 1995-imeersuni imaattunik oqaaseqaa-teqarpoq:

“Inuussutissarsiornermut, Angallannermut Pilersuiner-mullu Pisorta-qarfiup ul-lumi ulloq qinnutigisimavaa Inatsisileriffik timmisartunut suluusalinnut mittarfinnik sanaartornissaq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 4, 12. juni 1995-imeersoq naaper-torlugu sanatsisutit enterprenørillu akornanni pissutsinik, “Kalaallit Nunaanni sa-naartornermi suliassanut Ataatsimoortumik Piumasaqaatinut” FBG 1979-imi tulliu-sumi (imaluunniit FBG 1995-imi taakkua akuersissutigineqarneranni), avissaartitsi-sunik aqquiviginninnissamut inatsisitigut najoqqutassaallutik tunngavissanik im-mikkut ittunik suliarinnittoqarsinnaanerani nalilersuisimanersoq.

Timmisartunut suluusalinnut mittarfiliornissamut atassuteqartumik suliassanik suliarinnittussarsiornerup tungaa pillugu timmisartunut suluusalinnut mittarfinnik sanaartornissaq pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 4-mi, 12. juni 1995-imeersumi § 4-mi taaneqarpoq “Suliariumannittussarsiuussisarneq pillugu Inatsisartut inatsi-saanni maleruagassat malillugit neqerooruteqarnerup ilusissaa aamma neqeroorute-qarnermi pappiaqqani piumasaqaatit Naalakkersuisut aalajangertassagaat. Sa-naart...”

Inatsisartut Naalakkersuisunik piginnaassuseqartitsinerata annertussusianik aala-jangersaaneq “Suliariumannittussarsiuussisarnermut Inatsisartut inatsisaannut” un-nersuussummik paasinninnermik pissuteqassaaq.

Mittarfiliassanik sanaartornissamut inatsisivimmik akuersissuteqartoqarnerati-gut isumaqartoqartariaqarpoq Inatsisartut matumuunakkut takutissimagaat sanaar-tornissamik pilersaarummut taama ittumut atassuteqartumik soqutiginninnermik im-mikkut illuinnartumik malunnartitsiniaasoqartoq.

Ilumut pisimasup, tassalu Naalakkersuisut piginnaaneqartitaanerata, nassatarin-gilaa Naalakkersuisut piginnaassuseqartitaanermik taassuminnga atuinissaminnut pisussaasut. Naalakkersuisut piginnaassuseqartitaanermittut annertutigisumik atui-simannginnerat isumaqarpoq allaffissornermi aqutsisut tamatuma tungaatigut inatsi-seqartitsinerup sukkulluunniit atuuttup malinnissaanut pisussaasut.

Inatsisileriffik isumaqarpoq inatsisartut inatsisaanni nr. 4-mi 12. juni 1995-imeer-sumi piginnaaneqartitsinerit nassatarigaat Inatsisartut soqutiginninneq immikkut it-toq, sanaartornissanik pilersaarummik taamaattumik akuerinninnermut atasumik malunnartinneqartoq pissutigalugu sanaartugassatut suliassanik suliarinnittussarsi-uusseriaasissaq atugassaritaasullu pillugit aalangersakkanik immikkut ittunik aala-jangersaasoqarsinnaasoq timmisartunut suluusalinnut mittarfinnik sanaartornissaq pillugu Inatsisartut inatsisaat naapertorlugu.

Inatsisileriffik isumaqarpoq timmisartunut suluusalinnut mittarfinnik sanaartornissaq pillugu Inatsisartut inatsisaata nr. 4-p 12. juni 1995-imeersup §-iisa 4-ni Naalakkersuisunut piginnaaneqartitsineq imatut atuarneqassasoq, suliariumannittussarsiuussisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni maleruagassat malillugit neqeroruteqarnerup ilusissaa aamma neqeroruteqarnermi pappiaqqani piumasaqaatit Naalakkersuisut aalajangertassagaat taamaattorli imatut, neqeroruteqarnerup ilusissaa neqeroruteqarnermilu pappiaqqani piumasaqaatit suliariumannittussarsiuussisarneq pillugu inatsisartut inatsisaanni aalajangersakkanut akertilusussaangitsoq.

Suliariumannittussarsiuussisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat qanoq periaasegarnissaq pillugu inatsisaavoq sanaartornermik nunniuinermillu suliaqarnerup iluani suliaassanik atortussanillu tunniussinernik suliarinnittussarsiornermut atassuteqartumik sanatitsisup qanoq pissusilersornissaanik peqqussuteqarfiusoq. Inatsit aalajangersakkanik inatsisitigut tunngavissamik (assers. FBG 79) aalajangersimasumik atuinnissamik peqqussummik imaqqanngilaq. Taamaalilluni suliariumannittussarsiuussisarneq pillugu inatsimmut nassuiaatigisanik ersinngilartaaq inatsisitigut tunngavissamik aalajangersimasumik atuinnissaq naatsorsuutigineqartoq.

Timmisartunut suluusalinnut mittarfinnik sanaartornissaq pillugu inatsisartut inatsisaannut nr. 4-mut 12. juni 1995-imeersumut nassuiaatit quppernerisa 33-annit erserpoq “Suliarinnittussarsiornerit ataasiakkaat suliariumannittussarsiuussisarneq pillugu inatsisartut inatsisaannik aallaaveqartinneqassasut, AP nunnittarfissanik pilersaarutit pillugit (ataatsimoortumik piumasaqaatit), Piumasaqaatit immikkut ittut aamma Suliassap allaaserineqarneri immikkut ittut (SA).

Nassuiaatigisat quppernerisa 65-iannit erserportaaq “Suliarinnittussarsiornermi tunngavigisassanut inatsisitigut najoqqutassat matuma kingorna tassaassasut AP nunnittarfissanut, piumasaqaatit immikkut ittut PII aamma suliassap allaaserineqarneri immikkut ittut SA. Qularnaaveeqqusiineq il.il. pillugit piumasaqaatinik AP-mi aalajangersaasoqarumaarpoq.”

Tamanna tunuliaqutaralugu tunngaveqartumik paasineqarsinnaavoq Naalakkersuisut timmisartunut suluusalinnut mittarfinnik sanaartornissaq pillugu inatsisartut inatsisaanni nr. 4-mi 12. juni 1995-imeersumi § 4 naapertorlugu piginnaassuseqartitaanerminnik atuinerimikkut inatsisit najoqqutaralugit tunngavigisassamik aallaaveqartumik suliarinnittussarsiorsinnaasut, mittarfiit pillugit inatsisartut inatsisaanni siunertarisasunik Naalakkersuisut naammassinnissinnaanerpaasorisannik.”

Naalakkersuisunut oqallisissiaq naalakkersuisut 18. oktober 1995-imi ataatsimiinneranni saqqummiunneqartussaq Pisorta qarfiup aggustip 17-iani suliaraa.

Oqallisissiami ima allassimasoqarpoq:

”...

Taamaalilluni pilersaarummut tunngavissaasimavoq nunnittarfissanut il.il. AP immikkut suliarisaasoq tunngavigalugu suliarinnittussarsiortoqassasoq. Nunnittarfissanut AP-mik immikkoortumik suliarinninnissamik pisariaqartitsineq pingaartumik pilersaarutit aqutsinerup tungaatigut ataatsimut kattussimassusianut piffissallu tungaatigut sivisussusiligaaneranut attuumassuteqarpoq.

...

Suliarinnittussarsiornermut tunngavissamik immikkut ittumik suliarisamik pisariaqartitsineq pissutsinik imaattunittaaq sakkortusisinneqarsimavoq, tassalu “Kallaallit Nunaanni sanaartornermi suliassat atortussallu tunniunneqartarnerat pillugu piumasaqaatit nalinginnaasut” (FBG 79) arlallit tungaatigut nalitsinnut naleqquk-kunnaarsimasutut isigisariaqarmat taamaattumillu aammattaaq naqqissorneqarnis-

saa pingaartinnartunngorsimalluni. PN 92 tunngavigalugu kukkunersiuisoqassaaq; paasiuminaapporli aalajangersaakkat nutaat qaqugu atortuulersinneqarsinnaanersut.

Taamaattumik nunnittarfissanut pilersaarummut AP-mik immikkoortumik suliarinnittoqarsimavoq taanna, FBG nutaaq FBG 79-imik taarseneqassanngatinneqartoq assigalugu, PN 92-imik aallaaveqarluni.

AP taanna aammattaaq Aasianni Maniitsumilu aqqusinniassanik namminersuuti-ginnilluni ingerlassinissanut pingaartinnartumik suliarinnittussarsiorneqartunut, suliariumannittussarsiuussinissap 21. august 1995-imi pinissaa pilersarusiorneqarsimalluni, naggataarutaasumik inatsisit najoqqutaralugit tunngavissiissanngatinneqarpoq.

Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiat allakkiami ilanngunneqartumi 4. august 1995-imeersumi AP, PN 92-imik tunngaveqarluni suliarisaq, tunngavigalugu suliarinnittussarsiorsimanerup inatsisinut naapertuussuseqarnera akerleralugu nalunaarsimavoq, peqatigiiffimmi isumaqarmat suliarinnittussarsiuussisarneq pillugu nalunaarut atuuttoq FBG 79-imik atuinissamik peqqussuteqartoq.

Kisiannili eqqartuussissuserisut suliffiannit akissummi ilanngunneqartumi nalilersuisoqarpoq “Iliortaaseq Namminersornerullutik Oqartussanit atorneqartoq inatsiseqartitsinermut imaluunniit nalunaarummut atortuulersinneqartumut akerliusutut assortorneqarsinnaanngitsoq”.

Taamatutaaq inatsisileriffimmit nalilersuineq imaattoq pigineqarpoq, tassalu naalackersuisut aalajangersinnaasut mittarfissanik sanaartornissaq pillugu inatsit tunngavigalugu suliarinnittussarsiorneq naammassineqarsinnaasooq tunngavissamik inatsisit najoqqutaralugit immikkut suliarineqarsimasumik aallaaveqarluni, tak. akissut 17. august 1995-imeersoq ilanngunneqartoq.

AP’p pigineqartup, FBG nutarterneqarsimasooq pingaartinnartumik peqatigiiffiup Aningaasaqarnermullu Pisorta qarfiup akornanni isumaqatigiinniutaasooq assigalugu, PN 92-imik aallaaveqartup imaarisaa tungaannut Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiannit sunik akerlilissutaasinnasunik pigisaqartoqanngilaq.

Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiata, Aningaasaqarnermut Pisorta qarfiup aamma Inuussuutissarsiornermut, Angallannermut Pilersuiner mullu Pisorta qarfiup akornanni oqaloqatigiissuteqartoqartarsimavoq ilusissaasinnasooq pillugu, FBG 95-ip Aningaasaqarnermut Pisorta qarfiup sulisitsisullu peqatigiiffiata akornanni inaarlugu isumaqatigiinniutigineqarneranik nassataqartussamik, atulersinneqarnermilu kingorna sanaartornissanik pilersaarummut tamarmiusumut tunngaviutinneqartussamik.

Kisiannili ilusissap nassatarissavaa Aasianni Maniitsumilu aqqusinniassanik ingerlas-sinissat 1995-ip ukiaanerani naammassineqarsinnaassanngitsut, tamatumuunakkullu aqqusinniornissap immikkoortuata siulliup inaarsarnissaanut piffissalersuut aalaja-ngiissutaasumik nikisillugu, tak. notatitut allakkat ilanngunneqartut 17. august 1995-imeersut.

Tamanna tunuliaqutaralugu **siunnersuutigineqarpoq**

- naalackersuisut akuerissagaat nunap immikkoortuini mittarfiliornernut il.il. atasuteqartumik namminersuutigalugit ingalassasanik ataasiakkaanik suliarinnittussarsiornissat inatsisit najoqqutaralugit isumaqatigiissummut tunngavissaq PN 92-imik aallaavilik immikkoortillugu suliarineqarsimasooq tunngavigalugu naammassineqassasut”

Allakkiatut allakkani Aningaasaqarnermut Pisorta qarffimmit 18. august 1995-imi aningaasaqarnermut tunngasunut naalackersuisumut suliarineqarsimasuni, assilineri Inuussutissarsiornermut, Angallannermut Pilersui-

nermullu Pisortaqarfiup suliami allagaataanut ilanngunneqartuni, ima allassimasoqarpoq:

”Ilinnut paasissutissiissutitut ullumilu tallimangornermi 18. august 1995-imi naalak-kersuisuni ataatsimiinnissami atugassatut – ullormut oqaluuserisassat immikk. 3 h – Aningaasaqarnermut Pisortaqarfiup siunertarisamat naleqquttuusorivaa siunnersuutip, immikkut suliarisaalluni tunngavigisassaq – AP – tunngavigalugu nunap immikkoortuini mittarfissanik sanaartornissami suliaassanik suliarinnittussarsiorneq pillugu naalakkersuisut Inuussutissarsiornermut, Angallannermut Pilersuiner-mullu Naalakkersuisoqarfimmu oqallisissiaannit ersersup Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiannit qisuariaateqarnermik akuersunngitsumik nassataqarsinnaa-jumaarnera ilinnut kalerriutissallugu.

Naalakkersuisunut oqallisissiami Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiata, Aningaasaqarnermut Pisortaqarfiup aamma Inuussutissarsiornermut, Angallanner-mut Pilersuiner-mullu Pisortaqarfiup akornanni oqaloqatigiissuteqartarsimaner-nut unnersuussisoqarpoq ...

Oqaloqatigiissuteqartarnerni taakkunani erseqqivissumik saqqummersimavoq Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiata AP immikkut ittumik suliaasimasoq akuersissutigisinnaangikkaa...”

Kiisalu Naalakkersuisut qaammatip taannaasup 18-iani ataatsimiinne-rannit imaqarner-siukkami 25. august 1995-imeersumi ima allassimasoqar-poq:

“Naalakkersuisunut ilaasortap Peter Grønvold Samuelsenip mittarfiliornissamat atassuteqartumik suliaassanik atortussanillu suliarinnittussarsiorneq pillugu nalunaa-rutissamat missingersuummik, Naalakkersuisut suliamik oqaluuserinninnissaanni atugassamik, agguaassivoq.

Naalakkersuisut aalajangerput:

- akueriumallugu nunap immikkoortuini nunnittarfiliornissanut il.il. atassute-qartumik namminersuutigalugit ingerlassinissat isumaqatigiissummut tunngavissaq, PN 92-imik aallaaveqartoq, inatsisit najoqqutaralugit immikkut ittumik suliarineqarsimasoq tunngavigalugu naammassineqassat
- nalunaarutissatut missingersuut agguaanneqartoq pigineqartutut iluseqartil-lugu akueriumallugu.”

Matuma kingorna Atorfeqarfik oqaaseqaateqarpoq:

”1) Nalunaarummik 1995-imeersumik akuersissuteqarnermi Naalakker-suisut aalajangiinnerminnut tunngavigisaat pillugu.

Suliap taamatut ililluni ilisimatitsisutigineqarsimaneratut Naalakker-suisut nalunaarummik nr. 25-mik, 18. august 1995-imeersumik akuerin-ninnerminni suliarinnittussarsior-nissamat atortussanut inatsisit najoq-qutaralugit tunngaviusunut Inuussutissarsiornermut, Angallanner-mut Pilersuiner-mullu Naalakkersuisoqarfiup isumaa, naalakkersuisunut oqallisissiami allaatigineqartutut, nalusimangilaat. Tassa imaappoq Naalakkersuisut inatsisit najoqqutaralugit akissut, naalakkersuisoqar-fiup naliliineranik tapersersuisoq aammalu Grønlands Baseselskab A/S-

imit qinnutigisaqarnerup kingorna eqqartuussissuserisut namminersortut suliffiannit suliarineqarsimasoq nalusimannngikkaattaq, soorlulu aamma Naalackersuisut nalusimannngikkaat Inatsisileriffiup naalackersuisuni ataatsimiinnissaq sioqqullugu notatitit allakkani suliarisani kingullerpaani akuerisimagaat suliariumannittussarsiornermut tunngavissaq immikkut ittoq sanaartornissaq pillugu inatsimmik tunngaveqartineqarluni pilersinneqarsinnaasoq.

Tamatumunnga atassuteqartumik aammattaaq tunngavilersuutigisinaavara Inatsisileriffik nalunaarutip akuersissutigineqartup oqaasertaanik suliarinnissimasoq.

Kiisalu Naalackersuisut AP-mik immikkut ittumik, PN 92 Danmarkimeersoq aallaavigalugu suliarineqarsimasumik, Naalackersuisut atuinissaminnut inatsisitigut tunngavissaqarsimanerannik Sulisitsisut Peqatigiiffiata isumaqatiginninginneranik ilisimasaqarsimapput.

Erseqqinnngitsuusoraarali Naalackersuisut suliamik oqaluuserinninnerminni ataatsimoortumik piumasaqaatinik (AP), nalunaarummi unnersuussutigineqartunik, taakkuninnga saqqummiussivigineqarsimanersut.

Apeqqummut tassunga attuumassuteqartumik malugisimavara Naalackersuisut Allattoqarfiata maanga oqaaseqaatimini 4. juli 1996-imeersumi ilisimatitsissutigimmagu nalunaarutissatut missingersuutip qanoq ililluni Naalackersuisunut saqqummiunneqarsimaneranut Allattoqarfik annertunerusumik tapersiissuteqarsinnaanngitsoq.

Taamatut oqaaseqarnermik paasinninnginnera oqaatigisariaqarpara, Naalackersuisummi Allattoqarfiat naalackersuisuni ataatsimiinnerit allaffeqarfikkut kiffartuunneqarnerinik siulersuisarmat. Kisiannili apeqqu-tip taassuma misissuinerimi matumani sukumiinerusumik suliarinissaanut pissutissaqarsorinngilara, tak. ombudsmandi pillugu inatsimmi § 6, imm. 4.

Taamaalilluni Naalackersuisunut erseqqissuusimassaaq suliarinnittussarsiornermi piumasaqaatit, tassalu FBG 79-ip, sanaartornerni Namminersornerullutik Oqartussanit aningaasalersorneqartuni suliasaanut tunniutassanullu suliarinnittussarsiorarneq pillugu nalunaarummit nr. 41-mit 7. oktober 1994-imeersumit ersersut, atornissaannut qanoq anertutigisumik pisussaassuseqarneq isumaqatigiinngissutigineqartoq.

Kisiannili tunngaveqartumik paasisariaqarpara Naalackersuisut tunngavigisassat pigineqartut tunngavigalugit, naak Sulisitsisut Peqatigiiffiat akerliliissuteqarsimagaluartoq, nunnittarfissanut AP-mik immikkut ittumik akuersissuteqarsimanerat isornartorsiorneqartussanngortinneqarsinnaanngitsoq, tassami eqqartuussissuserisut akissutaanni taaneqartumi taamatullu Inatsisileriffik qularnaveeqquisiimmata AP-mik immikkut ittumik akuersissuteqarneq inatsiseqartitsineq malillugu Naalackersuisut pisinnaatitaanerisa iluanittooq.

Paatsuungasoqaqqunagu oqaatigissavara ilisimagakku Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiat ima isumaqarnermik ersersitsisimasoq,

Naalackersuisut aalajangernerat peqatigiiffiup Naalackersuisullu akornanni suleqatigiinnissamik isumaqatigiissummut akerliusoq. Apeqqut taanna misissuinerma, Naalackersuisut inatsiseqartitsineq naaportorlugu aalajangiinerminnut tunngavigisaannik, matumunnga ilanngullugu nalunaarummik akuersissuteqarnermut atassuteqartumik, pisortatigoortumik suliarinninnermik taamaallaat ilaqartup, avataaniippoq.

Tamanna peqatigalugu suliarinnittussarsioriaatsip nalunaarutitut iluseqartinneqarluni aalajangersarneqarsimanerata eqqortuusutut ilumut isigisariaqarneranik apeqqummut qassiinik oqaaseqassaanga:

Suliami apeqqut saqitsaassutigineqartooq unaasimavoq sanaartornisamat inatsisip § 4-nni suliariumannittussarsiuussisarneq pillugu inatsimmuut innersuussuteqarneq Naalackersuisut suliarinnittussarsiornermi piumasarisaa sunik aalajangersaasinnaatitaanneranni killegartitsinerneq nassataqarnersoq.

Oqallisigineqartooq pingaartumik tassaasimavoq tamanna suliarinnittussarsiorarneq pillugu nalunaarummut 1994-imeersumut, suliariumannittussarsiuussisarneq pillugu inatsimmik tunngaveqarluni atortuulerinneqarsimasumut naleqqiussilluni Naalackersuisut pituttorneqarnerannik nassataqarnersoq.

Suliariumannittussiuussisarnermut Inatsisartut inatsisaata nr. 3-p, 6. april 1992-imeersup §-iisa 6-iat, imm. 1 piginnaassuseqartitaanermik imaqarpoq, tassalu Naalackersuisut, Namminersornerullutik Oqartus-sat tapiiffigisartagaannut, atukkertagaannut qularnaveeqqusiivigisartagaannulluunniit, negeroortitsinerneq sanaartornermut aqutsinermullu malittarisassanik aalajangersaasinnaasut.

Aalajangersakkamut nassuiaatini ima allassimasoqarpoq:

”...

Malittarisassanik taakkuninnga aalajangersaanermut siunertarisaa soq tassaasinnavaoq:

(Ileqqusutut nalunaarutitut iluseqartinneqarluni)

- *suliassanik ingerlatseriaatsinik il.il. eqqornerusunningsaaneq allannngortitsinerlu, taamaaliornikkut suliffiit, Kalaallit Nunaanni namminersorluni inuus-sutissarsuteqarfeqalernissamat akuersissummik pigisallit sulisussanillu kalaallinik sulisullit, illuliornermik nunniornermillu suliassanik arlaqarnerusunik suliaqarsinnaaleqqullugit,*
- *tamatumuunakkullu aammattaaq sulisussanik ilinniartitsineq siuarsarlugu,*
- *pisortat sanatitsisuisa suliarinnittussarsiarisallu/mesterillu akornanni/taakkunungalu malittarisassaliussalluni,*
- *illuliornermik nunniornermillu suliassanik ataasiakkaanik eqqarsaatigilluugaanerumik aqqiussuissarnissaq qulakkeerumallugu,*
- *pisortat sanaartortitsineranni inuttaaqatigiinnerup tungaa eqqarsaatigalugu akit nalleqqatigiiffiat akuersaarnerusoq aalajangiussimassallugu.*

Malittarisassat ataqatigiissut imaat ilaatigut ukuusinnaapput:

- *isumaqatigiissuteqarnermi atugassarititaasut nalinginnaasut, sanaartornermi illuatungeriinnut atugassarititaasut suut siunertarisamat naleqquttuunerinik ukiorpassuarni misiliitakkat tunngavigalugit suliarisaasut,*

- *namminersuutigalugit suliassat assiigiingitsut, tamatumani pingaarnersu-
mik tamakkiisumillu suliassiissutitut naleqqiussilluni assassugassatigut suli-
assiissutit salliutinneqassallutik,*
- *suliariumannittussarsioriaatsit, tamatumani pisortat suliariumannittussarsi-
uussinerat suliariumannittussarsiuussinermut qilersorsimaffiusumut, anngi-
ortumik neqerooruteqarnermut, naatsorsuinermik/kisitsinermik suliaqarner-
mut naleqqiussilluni salliutinneqassalluni,*
- *misissuinermik ilisimasaqarnerup akuliutitinneqarnissaanik piumasaqarneq.”*

*Inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatini nalinginnaasuni ima allas-
simasoqarpoq:*

*“Inatsisip nalunaarutininik, pisortat sanatitsisuisa suliassanik naammassinninnis-
saannut malittarisassanik erseqqinnerusunik aalajangersaasunik, malitseqartinne-
qarnissaa ilimagineqarpoq.”*

*Ineqarnermut teknikkimullu naalakkersuisoq, Kuupik Kleist, inatsisis-
satut siunnersuutip Inatsisartuni siullermeersumik oqaluuserineqarnera-
nut atasumik ilaatigut imaattunik oqaaseqarpoq:*

*“Inatsisissatut siunnersuut killiliussatut inatsisaavoq, suliariumannittussarsiuus-
sisarnernut atassuteqartumik qitiunerpaallutik periaatsinik aalajangersaasutut, ilu-
seqartoq.*

*Tamanna pisortat sanatitsisuisa suliassanik naammassinninnissaannut piumasa-
qaatinik sukumiinerusunik Naalakkersuisut aalajangersaanissaannut piginnaassu-
seqartitsivoq, matumunnga ilanngullugu s.assers. namminersuutigalugu suliassa-
mik ingerlasseriaasissaq sorleq nalinginnaasumik atorneqassanersoq. Tamanna pi-
ginnaassuseqartitsivortaaq pisortat sanaartugassanik suliassaataannut malittari-
sasanik ataqatigiissunik, suliffiup sivisussusissaa nalinginnaasoq pillugu, suliner-
mik ilinniarfissanik periarfissaqarnerit pillugit sanaartugassanillu suliassiissutinik
ataatsiakkaanik allatigut naleqquttumik aqqiussuussinissaq pillugu anguniagarisat-
sinnut naapertuuttunik sukumiinerusunik aqqiussuussinissamut”.*

*Teknikkimut Ataatsimiititat inatsisissatut siunnersuummut isumaliutis-
siissutaannit imaattut erserput:*

*“Ataatsimiititat isumaqatigiipput inatsisip §-iisa 6-ni taaneqarlutik suliarinnit-
tussarsiornerup tungaanut malittarisassanik aalajangersaanermut periarfissat
atorneqassasut assersuutigalugu najugaqavissunik suliassaqartitsinissaq suliamik
ilinniakkamik sungiusarfissaqartitsinissamik siuarsaanissamut”.*

*Inatsisartut suliap aappassaaneersumik pingajussaaneersumillu oqa-
luuserineqarnerani ataatsimiititat isumaliutissiissutaata immikkoortua-
nut tassunga oqaatigisassaqaangillat.*

*Inatsimmi siunertarisasoq pillugu naalakkersuisunut ilaasortap saq-
qummiussilluni oqaaserisaani imaattunik allassimasoqarpoq:*

“Inatsit, illuliornermik nunniornermillu suliaqarnerup iluani pissutsinik arlaqagisunik naleqqussaasoq, sanaartornermi illuatungeriinnit tamanit sivirusumik ujar-torneqarsimavoq. Taamaattorli inatsisissatut siunnersuutip taassuma pissutsit taak-kua tamaasa naleqqussarsinnaanngilai. Inatsit pingaarnerpaanut qassiinut qanoq iliorsinnaanermut malittarisassanik ataqatigiissunik saqqummiussivoq, taakkunun-ga maannamut inatsisitigut aalajangersagavinnik atasoqarsimanani, tassalu sa-naartugassanik nunniugassanillu suliaassat suliarinnittussarsiorneqartarnerat pil-lugu pissutsinik.

Inatsisissatut siunnersuutip suliarinera ajornakusoortuusimavoq, siumullu suli-nermik annertoqisumik oqallittarnerpassuarnik, soqutigisaqatigiillutillu illuatun-geriinnik tamanik tusarniaanernik kiisalu inatsisinut, aningaasanut atoruminar-saanernullu tunngasutigut nalilersuinernik nassataqarsimalluni. Inatsisip paragraf-ferpassuaqartariaqarnera pissutiginnikkaluarlugu, pissutigaluguli illuliornerup nunniornermillu suliaqarfuienerata tungaa suliffissaqartitsinerup pingaaruteqarlun-innartuummat, minnerunngitsumillu maannakkorpiaq nunatta aningaasarsiornera-nut pingaartorujussuulluni. Tamanna peqatigalugu nunatsinni illuliornermik nunn-iormermillu suliaqarneq pissutsinik arlaqartunik, nunat allat amerlanersaannut sa-nilliuissilluni immikkut ittuusunik, sunnersimaneqarpoq.

Taamaalilluni pisortat sanatitsisui, Namminersornerullutik Oqartussat kommu-nillu tassaapput illuliornermik nunniornermillu suliaassat amerlanerpaartaannut sa-natiitsisuusut. Taamaattumik oqartoqarsinnaavoq sanatitsisut amerlassutsimikkut ilumut oqarluni ikittuaraannanguusut. Taamatuttaaq illuni kommuniti amerlaqisuni ikittuaraannannguanik suliffeqarpoq. Tamanna, kommuniti isorartussutsikkut im-minnut ungasissorujussuugajunnerannut ataqatigiissillugu, pissutaavoq unammille-qatigiittarnerup kissaatigineqarsinnaasutut tamatigut malunnarpallaartannginne-ranut.

Taamaattumik Naalakkersuisut suliariumannittussarsiuussisarnermi aalajanger-sakkanik arlalinnik, assersuutigalugu qallunaat suliariumannittussarsiuussinerup inatsisaanni imarineqanngitsunik, siunnersuuteqarnissaq pisariaqarsorisimavaat, inatsimmi taanna unammilleqatigiinnermik annertuumik pisoqarnissaa pillugu piu-masarisunik tunngaveqarmat

...”

Tamanna tunngavigalugu suliariumannittussarsiuussisarnermut inat-sisip § 6-iani, imm. 1-imi piginnaassuseqartitaaneq imatut paasisaria-qarpara, Naalakkersuisut sanaartugassanik suliaasaqarnera naatsorsuu-tigalugu, taakkununnga Namminersornerullutik Oqartussat aningaasa-liissuteqarlutik, tamanna imatut iliorluni pissasoq, suliariumannittussar-siuussisarnermut inatsisip tunuani siunertarisaasut siuliini allaatigine-qartut siuarsarnissaannut naleqquttuussalluni.

Tamanna siullermik pingaarnerpaamillu illuliornermik nunniorner-millu suliaassanut Namminersornerullutik Oqartussat tapiiffigisartagaan-nut, taarsigarsarsisitsivigisartagaannut qularnaveeqqusiivigisartagaan-nulluunniit atuuppoq.

Piginnaassuseqartitaanerataaq matumunnga tunngaviusutut nassuiar-neqartariaqarpoq, taamaaqataa sanaartornermik suliaassanut, Nammi-nersornerullutik Oqartussat namminneq sanatitsisuuffigisaannut, atuu-tissasoq.

Piginnaaneqartitsineq taanna matuma kingorna suliarinnittussarsior-tarneq pillugu nalunaarummi 7. oktober 1994-imeersumi atorluarneqar-

poq, taassuma §-iisa 1-anni aalajangersagaalluni “sanaartornermi suliasanun tunniutassanullu, Namminersornerullutik Oqartussat tamakkununga tapiissuteqaraangata, utertitsissuteqartussaagaangata, taarsigassarsitsigaangata imaluunniit qularnaveeqqusiigaangata” atornerqartassasoq.

Suliarinnittusarsiornermut tunngaviusoq pillugu § 2-mi ima allasimasoqarpoq Asuliarinnittussarsiorneq pisassaaq”Kalaallit Nunaanni sanaartornermi suliasanun tunniutassanullu Ataatsimut Piumasarisat” sukkulluunniit atortuusut tunngavigalugit, allaassuteqartitsisoqarsinnaasorlu “taamaallaat taamaaliornissamut immikkut pissutissaqaraangat”.

Mittarfiliornissat pillugit Inatsisartut inatsisaannut nassuiaatigisani, § 4-mi imatut allasimasoqarpoq – aammattaaq siusinnerusukktu issuarneqarsimasutut – suliarinnittusarsiornermut inatsisitigit tunngaviusus-sat tassaassasut AP nunnittarfissanut, Piumasaqaatit Immikkut Ittut aamma Suliassap Allaaserineqarneri immikkut ittut SA.

Aalajangersagarpiaap tamakkiisumik oqaasertaani ima allasimasoqarpoq:

“Naalakkersuisut suliariumannittussarsiuussisarnermut inatsisartut inatsisaanni maleruagassat malillugit suliarinnittussarsioriaaseq suliarinnittussarsiornermilu atortussani atugassarititaasut aalajangersartassavai. Neqerooruteqartunut piumasaqaatinik tulleriinnilersukkanik aalajangersaasoqartassaaq sanaartornermik suliaqarnerup ingerlanneqarnerani kalaallit peqataanissaannik qulakkeerussissutaa-sussamik matumunnga ilanngullugit Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiummik ingerlassinissamut akuersissummik piumasaqarneq, kalaallinik sulisoqarnissaq sulisussanillu ilinniartitsineq. Appasinnerpaamik neqerooruteqartutut matuma kingorna isigineqassaaq suliarinnittussarsiornermi atortussani siumut aalajangersagaalluni akimik kalaallillu peqataanissaannik pingaartitsinissaq malillugu appasinnerpaamik neqerooruteqarsimasoq.”

Aalajangersakkamut nassuiaatigisani aammattaaq ima allasimasoqarpoq:

“§ 4-mi aalajangersakkap qulakkeerpaa pilersaarummik ilusilersuineq piviusunngortitsinerlu imatut iliorluni pissasoq kalaallit siunnersuisartuinik, entreprenørit suliffiinik pilersuisunillu peqataatitaqarnikkut taamatullu sulisussanik kalaallinik sapinngisamik annerpaamik sulisoqarnikkut sulisisussaqarniarnerup tungaatigit inuussutissarsiornermilu aningaasarsiornikkut sunniuteqartitsineq annerpaaq anguneqassasoq.

...
Ataatsimut kattussilluni naliliineruvoq suliniutaalluni pilersaarutip angissusia, annermik nunnittarfissanik sanaartornerup tungaa pillugu, nassataqassasoq najugaqarfiusuni suliffiit sanaartugassanik suliniummi peqataanerat najugaqarfiusuni suleqatigiinnissamik pisariaqartitsisoq isumalluutissat katersorsinnaajumallugit. Aammattaaq ilimagisariaqarpoq pisariaqartuussasoq pisinnaatitaanermik pisariaqartumik avataaneersumik tikussisoqassasoq ilaatigit pilersaarusiornissap aallar-

tinneqarnissaanut ilaatigullu malitsigitinneqarluni suliniutigisap naammassineqarnissaanut.

§ 4-mi aalajangersakkakut ilaatigut suliassamik namminersuussilluni ingerlaseriaasissamik ilaatigullu suliarinnittussarsiornermi atortussanik aqqissuisinnaanissaq ammaanqassaaq imatut iliorluni, neqerooruteqarfiginninnermi peqataasinnaanissaq najugaqarfiusuni suliffinnut ajornarunnaassalluni.

...
Najugarisami peqataanerup imarisai neqeroorutitik takkussimasunik nalilersuinnermi unammilleqatigiinnerup annertussusianut ilaatinneqassaaq akeqatitsinerit allat naligalugit. Suiarinnittussarsiornermut atortussani taaneqarumaarpoq najugarisami peqataaneq qanoq ililluni nalilerneqassasoq neqerooruteqartullu neqeroorutigisaminni pituttorsimaffigalugu taassavaat najugarisami peqataaneq qanoq annertutiginersoq.

Suliarinnittussarsiornermi tunngaviusoq taamatut ataatsimut kattussimatigaluni sanaartugassamik pilersaarutip nalorninartortaqarneranik aqutsineq pissutigalugu aammalu kalaallit suliffiutaasa aningaasarsiornikkut pisinnaanerat pissutigalugu oqimaaqatigiissaarinermik imaqassaaq. Inatsisinut tunngasumik suliarinnittussarsiornermut tunngaviususaaq matuma kingorna tassaalissaaq AP mittarfissanut, Piumasaqaatit immikkut ittut PII aamma Suliassap allaaserineqarneri immikkut ittut SA. Qularnaveeqqusinnermut il.il. tunngasumik piumasaqaatinik AP-mi aalajangersaasoqarumaarpoq.

Taamaalilluni sanaartornermut inatsimmi taaneqarpoq timmisartut mittarfissaannik pilersaarusiaq immikkoortut arlallit tungaatigut sanaartornermut pilersaarusanit allaninngarnit avissaaruteqangaatsiaqisoq, suliarinnittussarsiornermullu atortussani tamanna pingaartinneqartussaasoq.

Suliariumannittussarsiuussisarneq pillugu Inatsisartut inatsisaannut, Kalaallit Nunaata iluani unammilleqatigiinnermi pissusiusunik aammalu sanaartorerup nunniuinerullu tungaatigut akinik aalajangersaanermik aallaaveqartumut, naleqqiussilluni sanaartornermik inatsimmut piareersaataasumik suliani avataanit tikisitanik sulisoqarnermut naleqqiussilluni angerlarsimaffigisami najugaqarfiusunilu sulisoqarnissap tungaa pingaartumik ersersinneruneqarpoq.

Matumangga paasinarsisinneqartumik suliarinnittussarsiornermi tunngaviusunik allaatiginninneq imatut paasineqassaaq FBG 79 mittarfissanik suliariniagaqarnermi assigiiaartumik atugassarititaasutut atorneqarnissaat naatsorsuutigineqartariaqanngitsoq, tamannalu aammattaaq uuminnga taperserineqarpoq, sanaartornermik inatsisip § 4-nut nassuiatigisani nunnittarfissanut AP taamatullu piumasaqaatit immikkut ittut isumaqatigiissutigisaqarnermi imminiusumik atugassarittarpiatut, assigiiaartumik atugassaritaasunik akuersissutigisanik sanioqquitsisutut naammaqquusiisutulluunniit eqqartorneqarnerannik.

Matuma kingorna sanaartornermik inatsisip suliariumannittussarsiuussisarneq pillugu inatsimmut unnersuussinera imatut paasisariaqarpoq suliariumannittussarsiuussisarneq pillugu inatsimmi maleruaqqusat mittarfiliornissamik pilersaarummi ima annertutigisumik atorneqassa-

sut, sanaartornermik inatsit taakkuninnga saneqqutsissanani, matumalu kingunerisaanik Naalakkersuisut taamatut annertutigisumik suliaassanik ataasiakkaanik suliarinnittussarsiornermi soqutiginninnernik, suliariumannittussarsiuussisarneq pillugu inatsimmi siunertarisaasunut (matumunnga ilanngullugu siunertarisanik suliariumannittussasiuussi-sarneq pillugu inatsisip § 6-iani piginnaassuseqartitsineramik aalajangersagartaanut nassuiaatigisani allaaserineqartut) akerliusunik isumaginneqqusaanngitsut.

Taamaattumik isumaqarpunga Naalakkersuisut mittarfissanik suliarinnittussarsiornermut assigiiaartumik atugassarititaasunik immikkut itunik (AP)ima annertutigisumik, taakkua sanaartornermik inatsimmik aamma suliariumannittussarsiuussisarneq pillugu inatsimmik eqquutisillutik, akuersissuteqarnermikkut Inatsisartut piginnaassuseqartitsinerat naapertorlugu iliorsimasut.

Assigiiaartumik atugassarititaasunik taakkuninnga atortuulersitsinermut ilusiusup tungaa pillugu oqaatigissavara suliarinnittussarsiornermut nalunaarutip nalunaarutitut ilusiligaanera pissusissamisoortumik kommunalit namminersortullu sanatitsisuinut, Namminersornerullutik Oqartussat sanaartugassanik nunniugassanillu suliaassanik aningaa-saliinermi peqataaffigisaanni, malittarisassanik pituttorsimaffiusunik aalajangersaanissamik siunertaqartariaqartoq.

Pilersaarutit, Namminersornerullutik Oqartussat nammineerlutik sanatitsisuuffigisaat, pillugit Naalakkersuisut suliarinnittussarsiornermi assigiiaartumik atugassarititanik il.il., Inatsisartut matumani killeqartitsinissanik aalajangersaasimannginnerattut annertutigisumik, aalajangersaanermut pisinnaatitaanerat inatsisini tunngavissaqarnissamik piumasaqarfiunngilaq, kisiannili Namminersornerullutik Oqartussat atsiornikkut isumaqatigiissummi illuatungerisaannut naleqqiussilluni isumaqatigiisuteqarnerup imassaatur toqqartumik aalajangersarneqarsinnaallutik.

Tamatuma kingunerisatut nassatarissavaa nalunaarutitut iluseqartitsineq pisariaarutissasoq, suliarinnittussarsiornermi piumasarisaasunut malittarisassani taakkunani, inatsisinut tunngasutigut imaluunniit inunik Namminersornerullutik Oqartussat avataanniittunik pisussaaffiliisunik taakkuninngaluunniit pisinnaatitaaffiliisunik, aalajangersaasoqanngippat.

Nalunaarut nr. 25, 18. august 1995-imeersoq naleqqussaanernik taamaattunik imaqarsorinangilaq, taamaallaalli sanatitsisup (Namminersornerullutik Oqartussat) entreprenørit pilersaarummi peqataanissaanut piumasarisaanik allaatiginnillutik.

Taamaattumik isumaqarpunga Kalaallit Nunaanni nunap immikkoortuini mittarfiit arfineq marluk sananeqarneranni suliassat atortussallu pillugit Ataatsimoortumik Piumasagaatit nalunaarutitut iluseqartillugit aalajangersarneqarsimasariaqanngikkaluartut, tassanili kiffartuussi-

nermi peqqusinerit sanaartornermut pisortanut Naalakkersuisut ataanittunut tunngatinneqartut pineqartut. Taamaattumik suliarinnittussarsiornermi piumasarisat kaajallaasitatut ilusilerlugit imaluunniit Naalakkersuisuni toqqartumik akuersissuteqartitsinikkut atortuulersinneqarsinnaasimagaluarput.

Kiffartuussinermi naalakkiutaaneri nassataqarputtaa Naalakkersuisut suliarinnittussarsiornermi piumasarisat annikitsutigut aalajangersagaanerisa Inuussutissarsiornermut, Angallanermut Pilersuinerimullu suliassanngortinnissaannut pisussaataasimasut.

Taamaattumik suliamik suliarinninnermut Naalakkersuisut akisussaanerannut aalajangiissutaasumik pingaartinneqarsinnaanngilaq Naalakkersuisut ataatsimoortumik piumasaqaatinik ataqatigiissunik taakkuninga, allakkanik ilanngussanik akuersissutaalluni Analunaarutinngortit-sisunik”, akuersaarnangitsumik saqqummiussivigineqarsimasinnaaner- rat. Naalakkersuisut akisussaanerannut aalajangiisuusoq taamaalilluni tassaaginnarpoq akuersissutigineqartut imarisaat, akuersissuteqarner- milu ilusiusoq pinnani.

Nalunaarutip piareersagaaneranut atassuteqartumik Kalaallit Nu- naanni Sulisitsisut Peqatigiiffiat Inuussutissarsiornermut, Angallanerm- mut Pilersuinerimullu Pisortaqarfiup tungaanut allakkatigut taamatullu pisortaqarfiup taassuma tungaanut oqaatsitigut kiisalu Inatsisileriffiup Aningaasaqarnerimullu Pisortaqarfiup tungaanut PN 92 aallaavigalugu nunnittarfissanut tunngasumik AP-mik immikkut ittumik suliarinninner- mut akerliliissuteqarsimavoq.

Tamatuma imaattunik oqaaseqarnissannut pissutissaqalersippaanga:

Isumaqarpunga inatsisit tungaatigut nalornissuteqarnerup, Nammi- nersornerullutik Oqartussat suliamik suliarinninnerannut atassuteqartu- mik tussarneqarsinnaasimasup, ilangaatsiaa minnerunngitsumik Nam- minersornerullutik oqartussani pisortaqarfiit assigiinngitsut (Inatsisile- riffik, Aningaasaqarnermut Pisortaqarfik aamma Inuussutissarsiorner- mut, Angallanermut Pilersuinerimullu Pisortaqarfik) mittarfiliornissa- nik pilersaarummut suliarinnittussarsiornermi tunngaviusussaq periaa- sissarlu pillugit apeqqummik suliarinnissimanerat tunuliaqutaralugu isi- gisariaqartoq. Matuma saniatigut Grønlands Baseselskab A/S suliarin- nittussarsiornermut piareersaatigisassat pillugit siunnersortit suli- saannik arlalinnik Inuussutissarsiornermut, Angallanermut Pilersui- nerimullu Pisortaqarfimmut sullissisimavoq.

Namminersornerullutik Oqartussat iluanni sulineq piffissami Naalak- kersuisut suliarinnittussarsiornermi tungaviusumik 18. august 1995-imi oqaluserinninnerat sioqqutitsiarlugu siusinnerusumik pisumi pitsaane- rusumik ataqatigiissinneqarsimagaluarpat isumaqarpunga suliarin- nit- tussarsiornermi tunngaviusussap kissaatigineqartup piffissamit pisima- sumit siusinnerusukkut pilersinneqarnissaa ajornarsimassanngikkaluar- poq imatullu, avammut paatsuugassaanginnerusut, matumunnga ilan-

ngullugu Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiannut naleqqiussil-luni, pilersaarummut tunngasumik inatsisitigut tunngaviusunik allaati-ginninnermut naleqquuttuusimallutik.

2) Nalunaarutip akuersissutigisap tamanut nalunaarutigineqarnera-nut atassuteqartumik Inuussutissarsiornermut, Angallannermut Pi-lersuinernullu Naalakkersuisoqarfiup naammassisaasimanagera:

Qulaani taaneqartutut isumaqarpunga nalunaarut nr. 25, 18. august 1995-imeersoq innuttaasut suliffiilluunniit pissusaannik, suliarinnittus-sarsiornermi atugassarititaasut nalunaarutininut tunngasumik peqqussuti-gineqarluni periaatsip atornissaanik tunngaveqarnerup aalajangersar-nissaanik atortuussuseqalersitsisut, pillugit inatsisit tungaatigut naleq-qussaanernik imaqanngitsoq.

Taamaattumik tunngaveqartumik paasisimavara Naalakkersuisut pi-lersaarummut suliarinnittussarsiornermi atugassarititaasunik aalaja-ngersaanissaminut inatsisitigut toqqartumik tunngavissaqarsimasut.

Isumaqarpungali pisimasumi pissutaaqataasooq, tassalu Naalakkersui-sut aalajangersimammata suliarinnittussarsiornermi piumasagaatit ilaa-tigut nalunaarutitut iluseqartillugit aalajangersarneqassasut, suliaritin-niakkanik suliarinnittussarsioreernernut taamatullu nalunaarutip tama-nut nalunaarutigineqarnissaata tungaanut suliaritinniakkanik nutaanik suliarinnittussarsiornermut inatsisitigut tunngaviususaq pillugu nalor-ninassuseqalersitsinermit piukkunnaateqarsimasooq.

Naalakkersuisut Namminersorerullutik Oqartussat nalunaarutaan-nut (matumunnga ilanngullugu tamanut nalunaarutiginninnermik taa-matullu atorsinnaassuseqartitsinermit tunngaviusumik) periaatsimik qi-merluuinatik mittarfissanut AP-mik atuinissamat pissusissaq eqqorlugu piginnaassuseqartitsisimagaluarpataluunniit Inuussutissarsiornermut, Angallannermut Pilersuinernullu Pisortaqarfik piviusumik oqarluni aa-lajangersakkanik atuinermut akisussaasimavoq Naalakkersuisut ilumut aalajangiisimanagerat naapertorlugu tamatumuunakkullu Naalakkersui-sut nalunaarummik akuersissuteqarnerata inatsisit tungaatigut nalornis-suteqalernermik pilersitsinnginnissaanut.

Taamaattumik isumaqarpunga Pisortaqarfik isumalluutininik pisaria-qartinneqartunik sapinngisamik annertunerpaamik sulisoqarnissaq ta-maviaarussimasariaqaraluaruaa, suliarinnittussarsiornermi tunngaviu-soq pillugu nalornissuteqarneq peersikkumallugu nalunaarutip akuersis-sutigineqarnermi kingorna piaarnerpaamik tamanut nalunaarutigine-qarnissaata isumagineratigut.

Matumunnga atassuteqartumik matuma ersersinnissaanut pissutissa-qarpoq, tassalu suliami atortussanit ersersoq nalunaarutip tamanut na-lunaarutigineqarsimannginnerpiaa kingorna Kalaallit Nunaanni Sulisit-sisut Peqatigiiffiata aamma Namminersorerullutik Oqartussat akor-nanni Maniitsumi Aasiannilu aqqusinniassat suliassatut namminersuuti-galugit ingerlassassatut suliarinnittussarsiorneqarnerisa inatsisimut

naapertuussusiat pillugu tunngaviusutigut isumaqatigiikkunnaarneranut pissutaasimasoq.

3) Inuussutissarsiornermut, angallannermut Pilersuiner Mullu Naalakkersuisoqarfiup nalunaarutip tamanut nalunaarutigineqannginnerani nalunaarummik atuisimanerani apeqquut pillugu, matumunnga ilanngullugu inuussutissarsiutilinnik namminersortunik isumaqatigiinniuteqarnerni tunngaviusussatut Ataatsimoortumik Piumasaqaatit ataqatigiissut ilanngussatut taaneqarsimasut.

Siuliini taaneqartutut ilisimatitsissutigineqarsimavoq nunnittarfissanut AP pingaartinnartumik Maniitsumi Aasiannilu aqqusinniassanik namminersuutigalugu ingerlassassatut suliarinnittussarsiornermi tunngavittut atorineqarsimasut nalunaarutip nr. 25-p 18. august 1995-imeersup tamanut nalunaarutigineqannginneraniinnaangitsoq, aammattaarli taassuma Naalakkersuisuni akuersissutigineqannginnerani.

Taamaalilluni Maniitsumi aqqusinniassap suliarinnittussarsiornermi suliarinnittussarsiorneq pillugu Mittarfearfiit Sanaartornermut Aaqqissuisoqarfianit allakkiamit 18. juli 1995-imeersumit ima allassimasoqarpoq:

”...

Suliariumannittussarsiuussisarnermut il.il. Inatsisartut inatsisaat nr. 3 matumunngalu atalluni nalunaarut 7. oktober 1994-imeersoq suliariumannittussarsiuussinermit atuupput.

Suliarinnittussarsiornermi atorussat allattuiffimmi ilanngunneqartumi immikkut nalunaarsugaapput, qulakkeertariaqarpallu atorussat taagorneqartut tamakkerlutik allakkiamut matumunnga ilanngullugit nassiunneqarsimanersut.

...”

Atortussatut ilanngullugit nassiunneqarsimasutut ilaatigut nassaasaapput mittarfiliassanik pilersaarummut ataatsimoortumik piumasaqaatit ataqatigiissut, nalunaarut nr. 25, 18. august 1995-imeersoq naapertorlugi suliarinnittussarsiornermut tunngavissatut kingorna akuerneqarsimasut.

Suliarinnittussarsiornermi allakkiap nalunaarummut 1994-imeersumut immikkut ittumik unnersuussinera pissusissamisoortumik ima atuartariaqarpoq FBG 79-ip suliarinnittussarsiornermi atorineqarnera pillugu ilisimatitsissutitut, tassami nalunaarut, issuarneqartutut, § 2, imm. 1-imi, Kalaallit Nunaanni sanaartornermi suliassanut tunniutassanullu Ataatsimut piumasarisanut sukkulluunniit atuuttumut unnersuussimmat.

Matumani pingaartippara FBG 95-i, ilisimatitsissutigineqartut malillugit FBG 79-imik taarsiisussa, aatsaat 28. september 1995-imi Naalakkersuisunit akuersissutigineqarsimammat.

Matuma kingorna suliarinnittussarsiornermi allakkiamut ilanngussap (AP) taassumalu akornanni taamaaqatigiinngitsorpoq. Pissutsit taakua taamaannerat ajuusaarnartuusoraara.

Nalunaarutip 1995-ip ukiaani akuersissutigineqarnerata kingorna oqallisigineqarsimavoq inatsisit tungaatigut kingunerisanik sunik kinguneqassanersoq nalunaarut aammattaaq Maniitsumi Aasiannilu aqqusinniassatut suliassat namminersuutigalugit ingerlannissaannik sularinnittussarsiorsimanernut malunniuteqartinneqassappat.

Taaneqareersutut isumaqarama Naalackersuisut sularinnittussarsiornermi piumasaqaatinik aalajangersaanagerat kiffartuussinermi peqqusinertertut pissuseqartoq, nalunaarumik tamanut nalunaarutiginninneq taamaalliluni Analunaarutip” aqqusinniassatut suliassanik namminersuutigalugit ingerlassassanik taakkuninnga marlunnik sularinnittussarsiornermut naleqqiussilluni sunniuteqarnera aalajangiisuusumik pingaaruteqanngilaq.

Taamaattorli ingerlatsinermi ileqqussaavoq kusanartoq Naalackersuisut, Pisortaqarfiup imaluunniit Mittarfegarfiit sanaartortitsiviata suliffiit, Naalackersuisunit akuersissutigineqarsimasumit allaasumik tunngaveqarlutik neqerooruteqarfiginnissimasut, sapinngisamik piaarnerpaa-mik paasissutississimasariaqaraluaaraat, aammalu tamanna sularinnittussarsiornermi piumasaqaatinik nalornissuteqarnermik ilisimasaqannginnermilluunniit pissuteqarsimagunarartoq.

Uannut ilisimatitsissutigineqarsimanngilaq allaasumik tunngaveqarluni neqerooruteqartoqarsimanersoq, taamaassimappallu Namminersorerullutik Oqartussat neqerooruteqartut pineqartut nalunaaruteqarfiginnissaannut pisussaaffimminnik naammassinnissimanersut.

4) Naggataarutaasumik ataatsimullu kattussilluni oqaaserisat.

Suliassaqarfiusorpiamik misissuinerma avataatigut malugisimavara Inuussutissarsiornermut, Angallannermut Pilersuinernullu Naalackersuisup Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiannut 16. august 1995-imi allakkamini akuersaarsimanngikkaa Sulisitsisut Peqatigiiffiat ataatsimiinnermi oqaluuserisanik allaganngorlugit imaqarneruisisimammat.

Nalilersorsinnaanngilara ataatsimiinnermi tassani Naalackersunut ilaasortamut taassumaluunniit atorfilittaanut allattuisussaataitanermik pisussaaffiliisoqarsimanersoq.

Ingerlatsinermi inatsisitigut najoqqutassani nalinginnaasumik tunngavissaasoq, tassalu ingerlatsinermi suliani suugaluartuniluunniit uppernarsaatissanik naammattunik takussutissaqartoqassasoq, pissutigalugu iluatsitsinnginnerusoraara Naalackersuisunut ilaasortap ataatsimiinnermi imaqarneruikkamik sularinnittoqarsimanagera toqqartumik akuersaarsimanngimmagu.

Naalackersuisunut ilaasortaq isumaqarpat imaqarneruigaq aqqutigisassaq eqqorlugu toraarsisuunngitsoq, taanna kisimiitillugu Sulisitsisut Peqatigiiffiata tungaanut oqaatigineqarsimasariaqaraluarpoq.

Pissutsit, tamarmik immikkut mittarfissanik pilersaarusiordermik suliassanik namminersuutigalugit ingerlassassanik sularinnittussarsiorner-

mut inatsisit najoqqutaralugit tunngavissaq pillugu nalornissuteqalersit-sinissamut piukkunnartuusimasut, arlallit assuarliutigisimavakka:

- *apeqqummik taannaasumik oqartussaasoqarfinni assigiinngitsuni arlalinni suliarinninneq,*
- *nalunaarummik nalunaarutiginneriaatsimik eqqunngitsumik atuineq,*
- *suliarinnittussarsiornermut tunngaviusussaq pillugu Naalackersuisut aalajangernerannik naammangitsumik malinnaaffiginninneq (tak. siuliini pkt. 2) aamma*
- *Aasianni Maniitsumilu aqqusinniassatut suliassat namminersuutigalugit ingerlannissaannut suliarinnittussarsiornermut tunngaviusussaq pillugu erseqqinngissuseqartitsineq.*

Isumaqarpunga nalorninartoqartitsissutaasut taakkua ilangaatsiaat ilaatigut pissutsinik imaattunik naggueqartut, tassalu suliamik suliarinninnerup, nalunaarutip nr. 25-p 18. august 1995-imeersup piareersarneranut atorneqartup, ilangaatsiarsua paasissutissat ilisimatitsissutigineqartut malillugit aatsaat ulloq taanna sioqqutitsiarlugu ingerlasimammamat taamatullu tamatumunnga peqatigitillugu FBG 79-ip FBG 95-imik taarserneqarnissaanik suliaqarneq nunnittarfissat suliarinnittussarsiornerannut tunngaviusussamik aalajangersaanermut naammattumik ataqatigiissinneqarsimangimmat.

Kiisalu isumaqarpunga suliamik suliarinninneq, matumunnga ilanngullugu aaqqissuuseriaatsikkut aqutsineq, mittarfissanik suliarinnittussarsiornermut tunngaviusussamik pilersitsinermut ataatsimoortumik isiginnilluni ajuusaarnarluinnartuusimasoq, pissutsimmi assuarliutigineqartut ataatsimut kattullutik suliarinnittussarsiornermut tunngaviusooq pillugu nalornissuteqarnermik annertungaatsiaqisumik pilersitsinissamut naleqquttuusimammata.

Taamaattorli suliami annertunerusumik qanoq iliuuseqarnissannut pissutissaqarsorinngilara.”

01-2 1996-imi tuttunniarnerup aqunnissaanut malittarisassanik, allaffissornikkut aalajangersakkanik, misissuineq.

Tuttunniarnermik aqutsinerit pillugit allaffissornikkut aalajangersakkanik misissuineri Ombudsmandip nammineerluni misissuiffigisaani Ombudsmandip matuma isornartorsiornissaanut pissutissaqarsoraa, Naalackersuisut inatsisinik tunngavissaqaratik inuussutissarsiutiginaq tuttunniarsinnaatitaalernissamut Kallaallit Nunaanni ukiuni pingasuni najugaqarsimanissamik piumasasaqammik nalunaarummi aalajangersaasimasut.

(J.nr. 11.80.01.)

Naammagittaalliuutinik tuttuttassiinerup tungaatigut malittarisassanik aqutsinermut tunngassuteqartunik arlalinnik 1996-ip aasaata ingerlanerani tigusaqarsimavunga.

Taamaattumik aalajangersimavunga malittarisassat sukumiinerusumik misissornissaat siunertaralugu suliasamik nammineerlunga misissugas-sannortitsiniarlunga. Tamanna peqatigalugu aalajangerpunga naammagittaalliutigineqartunik suliaqarneq kinguartikkallarumallugu, misissuinnerma inernera pineqareerserlugu.

Suliap saqqummiunneqarnerata issuarlugu allaaserinerani kinguliiniit-tumi taamaallaat suliap ingerlasimanera aammalu suliaq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat oqartussaaffiinit oqaaseqartitsisarsimanikka nassuiaateqarfigineqarput.

1996-imi novembarip 4-ni Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Pisortaqarfik nalunaarfigaara nammineerluni misissuineramik aallartitsisimasunga, tamatumani naammagittaalliutit tiguneqarsimasut aallaavigalugit tututtassiisarnermut malittarisassat iternga tikillugu misissussalugit.

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Pisortaqarfik 17. december 1996-imi oqarasuaatikku qinnuigaara 1996-imi tutunniarnermik aqut-sinermi periaaseqarnissap tungaatigut kommunitut ilitsersuusiap, pisorta-qarfimmit suliarineqarsimasup, assilineranik nassiusseqqullugu. Atortus-saq taanna 18. december 1996-imi tiguara.

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Pisortaqarfik 20. december 1996-imi nalunaarfigaara inuussutissarsiutigiginagu aallaaniartartunut tututtassiinermut maleruagassanik tunngaviusunik paasissutissat ilisima-neqartut tunngavigalugit misissuinissannik aalajangersimasunga. Tamatu-munnga atasumik pisortaqarfik qinnuigisimavara pingaartumik tutut eq-qissisimatitaanerat piniagaanerallu pillugit nalunaarummi nr. 15-imi, 27. juni 1996-imeersumi § 4, imm. 4, uniffiit 3-nnut inatsisitigut tunngavigine-qartoq nassuiaateqarfigeqqullugu, matumunnga ilanngullugu pingaartumik Kalaallit Nunaanni ukiuni pingasuni najugaqarsimasussaarnermik piumasa-qaat pillugu.

Tutut eqqissisimatitaanerat piniagaanerallu pillugit Namminersornerul-lutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 15, 27. juni 1996-imeersumi § 4, imm. 4 ima oqaasertaqarpoq:

§ 4, imm. 4: Qinnuteqartunut inuutissarsiutigiginagu piniarnermut aallaaniarner-mullu allagartamik pigisaqartunut tunniussineq makitsinikkut pissaaq. Makit-sineq ingerlanneqassaaq kikkunnilluunniit alaatsinaanneqarsinnaanngorlugu. Inuutissarsiutigiginagu piniarnermut aallaaniarnermullu allagartaqarnissamik piumasaqarnerup saniatigut qinnuteqartut najugaqavissuussapput ukiullu ki-ngulliit pingasut aalajangersimasumik nunaqareersimassallutik akuersissu-mik tunineqarsinnaassagunik.

Suliamik suliarinninnerma nalaani Aalisarnermut, Piniarnermut Nunale-rinermullu Pisortaqarfik taamatullu Naalackersuisut Allattoqarfiat, Inatsi-sileriffik, oqaaseqateqarsinnaatinneqarsimapput.

Pisortaqarfiup akissutaanik 7. februar 1997-imi tigusaqarsimavunga. Pisortaqarfik ilaatigut imaattunik akissuteqarpoq:

“ ...

1. pillugu.

Nalunaarummi taaneqartumi inatsisinut ukununnga innersuussisoqarpoq a) inuussutissarsiutigiginagu piniarneq, aallaaniarneq aalisarnerlu pillugit inatsisartut inatsisaat nr. 11, 29. april 1992-imeersoq taamatullu b) Kalaallit Nunaanni pinngortitamik allanngutsaaliuineq pillugu landstingip inatsisaa nr. 11, 12. november 1980-imeersoq.

A pillugu) inuussutissarsiutigiginagu piniarneq, aallaaniarneq aalisarnerlu pillugit inatsisip §-iisa 5-nni ima allassimasoqarpoq: ”§ 5. Naalakkersuisut piniarsinnaanermut, aallaaniarsinnaanermut aalisarsinnaanermullu akuersissutit inatsimmi pineqartut pillugit erseqqinnerusunik malittarisassiussapput.”

Akuersissutit § 5-nni taaneqartut taakkua, tamatumunnga atassuteqartumik pingaaruteqartuusut, inuussutissarsiutigiginagu piniarneq, aallaaniarneq aalisarnerlu pillugit inatsisartut inatsisaata §-iisa 2-nni eqqartorneqarput. Ima allassimasoqarluni:

”§ 2. Qallunaatut innuttaassuseqartut Kalaallit Nunaanni najugaqavissut Kalaallit Nunaata nunataani imartaanilu inuussutissarsiutigiginagu piniarsinnaatiapput, aallaaniarsinnaatiapput aalisarsinnaatiapput.

Imm. 2: Naalakkersuisut taama piginnaatitaanermut piumasaqaatigisinnaavaat piniarnermik, aallaaniarnermik aalisarnermilluunniit ingerlataqarsinnaanermut akuersissummik pigisaqarnissaa. Aallaaniarsinnaanermut akuersissummik tunniussineq Naalakkersuisut akiliutitaqartissinnaavaat.”

Uniffiup siulliup aalajangersarpaa Naalakkersuisut piniarnermik aallaaniarnermillu ingerlataqarsinnaatitaaneq akuersissummik pigisaqarnissamik piumasaqaateqartitsiffiutissinnaagaat. Uniffiilli pingajuanni aalajangersarneqarpoq Naalakkersuisut aallaaniarsinnaanermut akuersissummik tunniussinermikkut akiliummik akileeqquisinnaasut.

Taamaamat pisortaqarfik isumaqarpoq akuersissutit uniffimmi siullemi taaneqartut taakkua aallaaniarsinnaanermut uppersaataannangorlugit killilerneqartariaqanngitsut, aammattaarli uumasunik assigiinngitsunik ataatsiakkaanik aallaaniarnermut akuersissutaasinnaasut, assersuutigalugu tutunniarsinnaatitaanermut akuersissutit.

Taamaalilluni isumaqartoqarpoq akuersissutinik tunniussinermut atasumik tutunniarsinnaatitaanermut atugassarititaasunik amerlanerusunik saqqummiussineq inatsisip §-iisa 5-nni Naalakkersuisunut tunngavissiinermi imaritinneqarsinnaasoq, matuma kingorna Naalakkersuisut piniarnermut, aallaaniarnermut aalisarnermullu akuersissutinut inatsimmi taaneqartunut erseqqinnerusumik malittarisassiussinermut tunngavissaqartitsissallutik.

Aammattaarluni inuussutissarsiutigiginagu piniarnermi aallaaniarnermilu aallaaniarsinnaanermut uppersaata (inuussutissarsiutigiginagu piniartunut) pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaata nr. 19-ip, 22. juli 1993-imeersup §-iisa 4-nnit erserpoq, “Aallaaniarsinnaanermut allagartaq inatsisit periarfissarititaasa iluanni piniarnissamut aallaaniarnissamullu pisinnaatitsisoq.”

Tassami soorlu aamma tutut tungaatigut killeqanngitsumik isumalluuteqarneq tassani pineqanngimmat, kisiannili piniagassat isumannaatsumik iluaqutiginninnissaq pissutigalugu sukangasuumik killilersuiffigineqartariaqarsimasut, matumunnga ilanngullugu aallaaniarsinnaatitaanermut atassuteqartumik.

Piviusumik oqarluni tutut pillugit nalunaarummi § 4, imm. 4, uniffiit pingajuat taamaalilluni aalajangersakkamik imaqarpoq, tamatum kingorna inuussutissarsiuti-

ginagu aallaaniartartut inuussutissarsiutigiginagu aallaaniarsinnaatitaanermut allagar-tamik atorsinnaasumik peqartussaaneermik saniatigut Kalaallit Nunaanni najugaqa-vissuusussaallutik (*tuttunniarsinnaanermullu*) *akuersissummik tunineqarnissamin-nik naatsorsuutiginnilersinnaalersinnatik* ukiuni kingullerpaani pingasuni najuga-qavissuusimassallutik.

B pillugu) Inuussutissarsiutigiginagu piniarneq, aallaaniarneq aalisarnerlu pillugit inatsisartut inatsisaanni tunngavissamik atuinerup saniatigut pinngortitamik allan-gutsaaliuineq pilugu inatsisartut inatsisaat aammattaaq inatsisinik tunngaveqarner-mut tunngaviusimavoq.

Kalaallit Nunaanni pinngortitamik allanngutsaaliuineq pillugu landstingip inatsi-saata nr. 11-p, 12. november 1980-imeersup §-iisa 2-nni, imm. 3-nni aalajangersak-kami allassimasoqarpoq:

“Eqqissimatitsinerup suunera qanorlu annertutiginera pillugit maleruaqqusa-nik erseqqinnerusunik Namminersornerullutik Oqartussat aalajangersaasinnaap-put.”

...
Naak pisortaqarfik taamaalilluni ima isumaqaraluartoq tuttu pillugit nalunaa-
rummi ' 4, imm. 3-mut inatsisitigut tunngavissaqarsimasoq, tunngavigineqartoq im-
maqa annertunerusimasinnaagaluarpoq oqallissutigitinneqarsinnaasimagaluarlu-
nilu.

Piniarnermut inatsiseqartitsinermik 1996-imi ukiuakkut ataatsimiinnermi kukku-
nersiuisoqarneranut atasumik taamatut erseqqissunngortitsineq ilumut pisimagalua-
rpoq atugassarititaasunik, inuussutissarsiutigiginagu aallaaniarsinnaanermut allagar-
taqalernissamat, assersuutigalugu nalunaarutini siunissami saqqummiunneqartartus-
sani tuttuunik piniagassanilluunniit allanik aallaaniarsinnaatitaanermut, piumasarine-
qartartuninngarnit amerlanerusunik aalajangersaanissamat inatsisitigut tunngavissa-
qarmissamat atassuteqartumik, sutigulluunniit qularutiginnilersinnaanerpiaq pinngit-
soortikkumallugu.

Naggataarutaasumik maleruaqqusamat tunuliaqutaasooq naatsumik nassuiaateqar-
figineqarsinnaavoq.

Tuttunniarnermik ingerlatsinermut atassuteqartumik tunngaviusumik ajornartor-
siutaasooq oqaatigineqartutut tassaavoq piumaneqarnerannut naleqqiussilluni isumal-
luutigisat killeqarluninngartuunerat. Allatut oqarluni tuttuassinneqarnissamik qinnu-
teqaatigineqartut amerlassutsimikkut pisassiissutigineqarlutik akuersissutigineqar-
tuninngarnit amerlanerujussuullutik.

Tamatununga atassuteqartumik tuttuunik eqqissimatitsinerup 1995-imi atorun-
naarsinneqarnerata kingorna Naalakkersuisut politikkerisimavaat, innuttaasut pini-
arnermik aalisarnermillu pingaernerusutut inuussutissarsiutillit akuersissutigineqar-
tut amerlanerpaartaannik pisassinneqartassat.

Aammattaaq 1996-imi tuttu pillugit nalunaarummi § 4, imm. 4, uniffik 3 aqqu-
tigalugu aalajangertoqarpoq, innuttaasut Kalaallit Nunaanni najugallit piffissamilu si-
visunerusumi najugaqarsimasut innuttaasut tikerlaarluinnaat tunuarsimatinnerisigut
pingaartinneqartussaasut.

Tamanna innuttaasut amerlaqisut, inuunertik tamaat tuttuanniarsinnaatitaasarsima-
sut pisoqarnerillu ilaanni innuttaasunut Kalaallit Nunaannut tikeqqammersunut tut-
tunniarsinnaanermillu qinnuteqarsimasunut naleqqiussilluni 1995-imi qaangiinnar-
neqarsimasut tungaannit isornartorsiuiineq tunuliaqutaralugu pisimavoq. Periarfis-
saq taanna soorunami pilersimavoq pissutigalugu 1995-imi aallaaniarnermi inuussu-
tissarsiutigiginagu aallaaniarsinnaatitaanermut allagartallit akornanni makitsinermik
pisoqarsimammat.

Sukanganerulersitsinerup taassuma siullermik oqallissutaasimannginnera paasi-
narsarneqarsinnaavoq nalunaarummik akuersissutiginninneq sioqqullugu 1995-imi

tusarniaasitsinermut atasumik kommuninit tusarniaanermiluunniit illua'tungerisanit allanit aalajangersakkamut oqaaseqartoqarsimanninneranik.”

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Pisortaqarfik 3. marts 1997-imi tapertamik paasisutisseeqqusimavara, taakkulu pisortaqarfiup allagaasigut 15. april 1997-imeersutigut tigusimavakka. Taakkunanga ilaatigut imaattut erserput:

”...

1) pillugu

Ombudsmandi suliffiup iluani nassuiaatitit allakkanut 6. maj 1996-imeersunut innersuussuteqarpoq pisortaqarfillu aperalugu inuussutissarsiutigiginagu aallaaniartartut tututtassinneqarsinnaalernissaminnut ukiuni kingullerpaani pingasuni najugaqavissuunissaannik piumasaqaateqarnermut tunngavissaqarnera qularutigineqarsimanersoq?

Aammattaq Ombudsmandi aperivoq taamaassimappat pisortaqarfiup Inatsisileriffik tunngavissaqarnermik apeqqut pillugu pisortaqarfiup Inatsisileriffimmut nassuiaatitit allagaasigut 17. maj 1996-imeersutigut pisimaneraninngarnit allaasumik ilisimatissimaneraa?

Pisortaqarfiup nalunaarummik suliarinninnermut atasumik inatsisitigut tunngavissaqarnissamik apeqqummut atassuteqartumik taamaallaat nassuiaatitit allakkat eqqartorneqartut 17. maj 1996-imeersut taakkua nassiussimavai.

Nassuiaatitit allakkani ilaatigut § 4, imm. 3 aamma imm. 4 immikkut pingaaruteqarlutik misissugassatut innersuussutigineqarput, taakkumi 1996-imi aallaaniarnermut naleqqiussilluni allannguutaammata pingaaruteqartut. Suliffiup iluani nassuiaatitit allakkani 6. maj 1996-imeersuni oqaaserineqartut taaneqartut taakkua taamaalillutik § 4, imm. 3 aamma imm. 4-mut tunngapput.

Pisortaqarfik 17. maj 1996-imeersunik allagaqarnermigut pingaartumik aalajangersakkanut nalunaarneqartunut taakkununga inatsisitigut tunngavissaqarnerpiaq pillugu apeqqummik paasinarsisitsiniarsimavoq.

2) pillugu

1996-imi tutunniarnissamik aqutsinermi periaaseqarnissamik ilitsersuuteqarnek pillugu pisortaqarfiup kommuninut KANUKOKA-mullu nassuiaatitit allagaanut 28. juni 1996-imeersumut Ombudsmandi innersuussuteqarpoq, tassannga ilaatigut imaattut erserlutik:

“Sunnigiffimmi aallaaniartartunut pisassiissutit uppernarsaataat

§ 4, imm. 2 malillugu sunngiffimmi aallaaniartartut qinnuteqarniarunik maani najugaqavissuussapput ukiunilu pingasuni najugaqarsimassallutik makitsinermut ilaasinnassagunik.

Tamatuma nalilerniarnerani komunip tunngavilersuutigisinnaavai inuit allattorsimaffianni

najukkap allassimanagera, inuiaqatigiinnut kalaallinut attuumassuseq Kalaallit Nu-naannullu akileraartussaaneq.”

Tamatununga atassuteqartumik Ombudsmandi aperivoq ilitsersuummi taagorneqartut nalunaarummi § 4, imm. 2 [imm. 4]-mit allaassuteqartutut isigisariaqarner-sut imaluunniit ilitsersuummi immikkoortortaq issuarneqartoq pisortaqarfiup nalunaarummik paasinninneranut ersiutaanersoq. Ombudsmandip tulliuullugu pisortaqarfik qinnuigaa allaassuseqartitsinermut paasinninnermulluunniit inatsisit tungaatigut tunngaviusumik saqqummiusseqqullugu.

Nassuiaatit allakkat 28. juni 1996-imeersut 1996-imi tuttunniarnissap aquneqarnissaani periaasissamik ilitseruuteqarnermut tunngasut taakkua, soorlu qulequ-taanit ersersoq, ilitseruutaapput – qanoq paasineqarnissaanut tapersiutit.

Taamatutaaq tamanna kommuninut allakkanit, nassuiaatit allakkanut ilanngus-saasunit, allakkat 118732-mik normullit 28. junimeersunit, erserpoq. Matumani nas-suiaatit allakkani ima allassimasoqarpoq, “Ilanngussat aappaattut ilanngunneqar-poq 1996-imi tuttunniarnissamik aqutsinermi periaasissamut ilitseruut. Taanna kommunit aqutsinerannik oqilisaassisussatut suliarineqarsimavoq.”

Pisortaqarfiup allakkamini 3. februar 1997-imeersuni § 4, imm. 4-mut inatsisiti-gut tunngaveqarnermi tunngaviusumik isumaqarfigninnini nassuiaateqarfignaa. Matumani ilaatigut inuussutissarsiutiginagu piniarneq, aallaaniarneq aalisarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 11-mi 29. april 1992-imeersumi § 5 aamma § 2-mut innersuussisoqarpoq.

Pisortaqarfiup aalajangersakkamik paasinninnera nassuiaatit allakkani 28. juni 1996-imeersuni allaatigineqartoq pillugu “*najugaqavissuunerup*” qanoq paasisaria-qarnera tassani pineqarpoq. Inuussutissarsiutiginagu piniarneq, aallaaniarneq aali-sarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 11-mi 29. april 1992-imeersumi oqaaseq tassunga assingusooq “Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqartut” ator-neqarsimavoq.

Inatsimmi taassumunngaluunniit piareersaataasuni sukumiinerusumik nassuiaa-teqarfigneqarsimannigilaq oqaaseq taanna qanoq paasisariaqarnersoq. Taamaattu-mik pisortaqarfiup naleqquttuusorisimavaa ' 4, imm. 4-mik, tuttutassiissutinik tun-niussinermi kommuninut ilanngunneqarsimasumik, aqutsinermi taassuma qanoq paasineqarsinnaaneraniq kommunit siunnersuuteqarfignissallugit.

3) pillugu

Ombudsmandi ilaatigut K kommunimit pisortaqarfimmut allakkanut 23. juli 1996-imeersunut, suliffiup iluani nassuiaatit allakkanut 1. august 1996-imeersunut taamatullu K kommunimut akissummut taamatutaaq 1. august 1996-imeersumut in-nersuussivoq. Allakkanit taakkunangga erserpoq nalunaarutip maleruagassartaanik atuinermi paasinninenrup sorliup tunngavigineqartariaqarnera pillugu nalornissuti-ginnittoqangaatsiartoq. Taamaattumik Ombudsmandip pisortaqarfimmit ilisimatit-sissutigineqaqqussavaa sooq pisortaqarfik, oqartussaaffittut qulliunerusutut, apeq-qutip qanoq paasineqartariaqarneraniq paasinarsisisimannginnersooq, tassami K kommunip ilisimatitsissutigisimammagu aalajangersakkat qanoq paasisariaqarnerat nalornissutigineqalersinnaasoq.

Piffissap tamatuma nalaani aamma ilinniagaqartunit Kalaallit Nunaannullu nooq-qammersunit, itigartinneqarnermikk nalunaarfigineqarsimasunit, pisortaqarfim-mut saaffiginnittoqangaatsiarsimaqaaq.

Aammattaaq pisortaqarfik tuttunniarnermut maleruagassanut tunngaviusorpiaq pillugu pingaartumillu nalunaarummi § 4, imm. 4 eqqarsaatigalugu Inatsisartut Om-budsmandianni 17. juli 1996-imi saaffigineqarsimavoq. Taamaalluni Ombuds-mandip manna pillugu arlalinnik naammagittaalliorfigineqarsimaneraniq ilisimatin-neqartoqarsimavoq. Taamaattumik nalunaarut nassuiaatitullu allakkat 28. juli 1996-imeersut qinnutigineqarnerat malillugu Ombudsmandimut nassinneqarsimapput.

Pisortaqarfiup K kommunimut akissummini 1. august 1996-imeersumini eqqar-torpaalunaarummi aalajangersagaq ilitseruullu qanoq paasineqassanersut kom-munillu ingerlatsivia K kommunip allagaani 23. juli 1996-imeersuni allaatigineqar-tutut tassunga naleqqiullugu inissillugu.

Akissummi 1. august 1996-imeersumi ilaatigut imaattut oqaatigineqarput: ”Pisor-taqarfik isumaqarpoq taamatut periaaseqarnerneq [kommunip allagaani 23. juli 1996-imeersuni allaatigineqartutut] nalunaarutip aalajangersagartaanut imaluunniit ilitser-

suutip imaanut toqqartumik akerliusutut oqaatigineqarsinnaanngivissoq, kisiannili taassuminnga paasininnerusoq sukangangaatsiartoq.”

Taamanikkut tunuliaqutallu pigineqartut tunuliaqutaralugit pisorta qarfik naliler-suisimavoq K kommunimut allakkat 1. august 1996-imeersut kommunimut naleqqi-ussilluni malittarisassat nassuiarnerunissaannut tapersiinissamut pisorta qarfiup peri-arfissaanut ersiutaasut.

Taamaamat pisorta qarfik isumaqarpoq apeqqut kommunip tungaanut ilumut qulaarniarneqarsimagaluartoq, tassalu pisorta qarfiup naleqquttumik piumasaqarfi-ginnissinnaaneratus annertutigisumik.

Naggataarutaasumik oqaatigineqassaaq tututtassiinerit tusagassiorfinnut nalu-naarut pisorta qarfimmi 19. juli 1996-imi tiguneqarsimasooq malillugu qinnuteqartu-nut inuussutissarsiutiginagu aallaaniarnermut allagartalinnut tututtassiinissaaq pil-lugu 23. juli 1996-imi makitsinissap tamanut nalunaarutigineqarnerani piumaarpoq.

Kommunip pisorta qarfiup apeqqutilliissutaa, Ombudsmandip allagaani inner-suussutigineqartoq, 23. julimeersuuvooq faxikkullu pisorta qarfiup nassiunneqar-luni 24. julimi, tassalu akuersissutinik tunniussuinerit kommunimit suliarineqareer-nerisa kingorna.

Taamaattumik taamanikkut pisorta qarfiup annerusumik nassuiaasimasinnaa-neq akuersissutinik tunniussuivinnut sunniuteqarsimanaviannngilluinnarpoq, allaat matumani taaneqarsimagaluarpuunniit kommunip agguassinermini tunngavigi-sai sukanganninnerusariaqaraluartut. Taamaalilluni inunnut itigartinneqarsimasu-nut akuersissutinik tunniussuinissamut periarfissaqassanngilaq, tamatumami pisari-aqartissammaq, qinnuteqartut allat akuersissutinik neriorsorneqarnerisa taamaas-sappat uterteqquneqartussaaneratus, periaaserlu tamakkerluni tamatuma kingorna utertarneqassalluni.”

5. maj 1997-imi Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Pisorta-qarfiup ilaatigut imaattunik allappunga:

”...

Pisorta qarfiup oqaaseqaataa imatus paasineqarpoq ukiuni kingullerni pingasuni najugaqavissuunissamik piumasaqaat pillugu tunngavissaqarnermik apeqqut pisor-taqarfiup qularutigisimagaa, aammalu pisorta qarfiup Inatsisileriffimmut 17. maj 1996-imi saaffiginnissuteqarnermigut tamanna paasinarsisinniarsarisimagaa.

Aammattaaq pisorta qarfiup oqaaseqaataa imatus paasineqarpoq pisorta qarfik isu-maqartoq pisorta qarfik nalunaarutip §-iisa 4-nni, imm. 4-mi maleruaqqusat nassui-arnissaannut, pisorta qarfiup K kommunimut 1. august 1996-imi allakkatigut nassui-aaneraninngarnit annertunerusumik tapersiinnaanngitsoq.

Taamaamat ilisimatitsissutigineqassaaq Ombudsmandip, allamik tusagaqan-gikkuni, misissuinermik ingerlateqqiinermini siuliini taaneqartut tunngaviutinniar-magit.

...”

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Pisorta qarfik allakkani 10. juni 1997-imeersuni nalunaaruteqarpoq pisorta qarfik annertunerusumik oqaatigisassaqaanngitsoq.

Namminersorerullutik Oqartussat, Inatsisileriffiup oqaaseqaataa 10. juni 1997-imi tiguara. Inatsisileriffiup oqaaseqaataanit ilaatigut imaattut er-serput:

”1996-imi tuttuttassiinermut maleruaqqusanut tunngaviusoq pillugu Ombudsmandip misissuineranut atasumik Inatsisileriffik qinnuigineqarsimavoq ilisimatitsisutigeqqullugu Inatsisileriffiup tuttu eqqissimatitaanerat piniagaanerallu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaannik nr. 15-imik 27. juni 1996-imeersumik inatsisilioriaaseqarnikkut misissuineranut atasumik nalunaarutip §-iisa 4-maat, imm. 4 pillugu tunngaveqarnermik apeqquq isumaliutigisimaneraa, tamannami Inatsisileriffiup Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Pisorta qarfirmut akissutaanit 31. maj 1996-imeersumit ersinngimmat.

Nalunaarummik inatsisilioriaaseqarnerup tungaatigut misissuineranut atasumik Inatsisileriffiup nalinginnaasumik sianigisarpaa nalunaarummi imaallutik aalajangersakkanut inatsisitigut tunngavissaqarnissaa, mannalugu pillugu oqaaseqaateqartarluni Inatsisileriffiup naliliinera malillugu pisariaqartumik tunngavissaqanngikkaangat.

Tuttu eqqissimatitaanerat piniagaanerallu pillugit nalunaarummik nr. 15-imik 27. juni 1996-imeersumik Inatsisileriffiup inatsisilioriaaseqarnikkut misissuineranut atasumik annermik pisorta qarfirmut pingaartinneqarlutik aalajangersakkat taaneqarsimasut pillugit tunngavissaqarnermik apeqquq maluginiarneqarsimavoq.

Tamanna pillugu ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq Inatsisileriffiup allakkamini 31. maj 1996-imeersuni nalunaarummi amigaataasinnaasut kisiisa uparuarsimammagit, matumunnga ilanngullugit aalajangersakkanut ataasiakkaanut tunngavissanit amigaataasut.

Naalakkersuisut tassani tunngaveqarlutik tuttu eqqissimatitaanerat piniagaanerallu pillugit nalunaarummik, aallaaviusutut Kalaallit Nunaanni tamarmi tuttu eqqissimatitaanerannik aalajangersaasumik, nr. 15-imik 27. juni 1996-imeersumik atulersitsisimapput. Taamaattorli Naalakkersuisut tuttu killilimmik piniagaanisaaunik akuersissuteqarsinnaapput matumunnga ilanngullugit aamma tuttu ataatsimoortut sorliit pisarineqarsinnaaneranut inunnullu taakkuninnga pisaqarsinnaatitaasunut piimasaqaatiliorlutik.

Aalajangersakkat taakkua Inatsisileriffiup naliliinera malillugu Kalaallit Nunaanni pinngortitamik allanngutsaaliuineq pillugu landstingip inatsisaani nr. 11-mi 12. november 1980-imeersumi tunngaveqarput, tamatuma kingorna Namminersornerullutik Oqartussat (Naalakkersuisut) Kalaallit Nunaanni tamarmi imaluunniit nunap ilaani aalajangersimasuni uumasunik eqqissimatitsisinnaallutik aalajangersakkallu taannaasup imm. 3-t malillugu eqqissimatitsinerup imarisaanut annertussusiannullu malittarisassanik sukumiinerusunik aalajangersaallutik.”

Matuma kingorna imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

1. Pisortat akisussaasut:

Naalakkersuisut 27. juni 1996-imi ataatsimiinnerannit imaqarnerisiukkamit, Namminersornerullutik Oqartussat iluanni atugassatut allatamit, ersepoq Naalakkersuisut aalajangersimasut tuttu eqqissimatitaanerat pinigaanerallu pillugit nalunaarutissatut siunnersuut ilusiligaaneratut akueriumallugu.

Matuma malitsigisaatut nalunaarut eqqartorneqartoq naalakkersuisunit tamarmiusunit akuersissutigineqarsimasutut isumaqarfigaara.

2. Inatsisinik tunngavissaqarnermik apeqquq.

Ingerlatsinermut inatsiseqartitsinerup iluani nalinginnaasumik tunngaviuvoq ingerlatsiviup sulinerata eqqortuussusia inatsimmi imaluun-

niit inatsisitigut najoqqutassa qarfiusumi uppernarsarsimassasoq. Tamanna ingerlatsiviup nalinginnaasumik taamatullu ingerlatsinermi oqartussaasut oqaaseqaatigisaannut piviusunut atuuppoq.

Allaffissornikkut maligassanik suliarinninneq pillugu Inatsisinik ator-titsinermut ministereqarfiup ilitersuutaani 1987-imeersumi nalunaarutit inatsisinik tunngavissaqarnissaat pillugu ilaatigut imaattut oqaatigine-qarput:

“Maligassat inatsisit tungaatigut innuttaasunut, suliffinnut il.il. ataavartumik sunniuteqartussat najoqqutassa anerusutut inatsimmi tunngaveqartussaapput. Taamaattorli nalinginnaanerusunik qassiinik maligassaqarpoq inatsimmi tunngaveqar-tatik innuttaasup pisortat suliffeqarfutaannik, soorlu naparsimmavinnik, atuisin-naaneranut ataavartunik pissuseqartunik. Aaqqissukkanik taaneqartartut taakkua tulliusuni eqqartorneqassanngillat, malugeqquneqassaarli annikitsunik killeqartit-sisoqarmat maligassat suut annertunerusumik tunngaveqarani aaqqissukkami aala-jangersarneqarsinnaanerannut.

Najoqqutassa anerusutut nalunaarut taamaallaat aalajangersakkanik, piginnaas-suseqartitaanermut aalajangersakkami tunngaveqarlutik aalajangersarneqartartu-nik innuttaasunullu saaffiginnittunik, imaqartariaqarpoq, manna pillugu takuuk pkt. 4-5.

Iluarsiinerup suup aalajangersimasumik tunngaveqarluni inaarneqarsinnaa-nera, inatsimmi nalinginnaasumik nassuiaanikkut aalajangerneqartariaqarpoq. Tassunga atasumik pingaartumik uparuarneqassaaq, malittarisassat sunniuteqar-neruleriartortillugit inatsimmi tunngavigineqartoq qulakkeerneruleriartortariaqar-toq. Aalajangersakkat sunniuteqarnermik annertuumik pissuseqartut taamaalillutik kisimiillutik ator-tussanngortinneqarsinnaapput, inatsit tunngavigineqartoq tamatu-munnga piginnaassuseqartitaanermik erseqqissumik imaqarpat. Taamaalilluni nali-ninginnaasumik soorlu assers. pillaa neq malittarisassallu nammakkersuutaasut ki-ngumut uterluni atuuttussat pillugit aalajangersakkanik aalajangersaanermut er-seqqissumik tunngaveqarnissaq piumasarineqartariaqarpoq. Aammattaaq aalaja-ngersakkanik, inatsisitigut aalajangersakkanik allanik saneqqutsisunik imaluunniit inatsisinik pisariaqartitsinernik nalinginnaasumik akuerisanik saneqqutsisunik aa-lajangersaaneq inatsimmi taassumunngaluunniit piareersaataasuni immikkut ittu-nik najoqqutarisaqarnissamik piumasaqarfiuvoq.

...”

Qulaani taagorneqartut malitsigaat nalunaarut, inatsisitigut innuttaa-sunut il.il. ataavartumik sunniuteqartussaq, najoqqutassa anerusutut inatsimmi tunngaveqartussaasoq, taamatullu tunngaveqarnissamik apeqqut inatsisip nalinginnaasumik nassuiagaaneratigut aalajangiivigi-neqassasoq.

Inatsisinik tunngavissaqarnissamik piumasaqarneq pinngitsoorani isumaqartariaqanngilaq ingerlatsivimmi aalajangiinermut toqqartumik tunngaviusoq inatsimmi najoqqutassami nassaassaasariaqartoq. Inatsi-sitigut maligassat allatut ilusillit inatsisip aamma ingerlatsiviup aalaja-ngigaata akornannut akunniliunneqarsimasinnaapput.

Qaqutiguinnaq pisumik inatsisitigut tunngavissaqarnissamik piumasa-qarneq inatsisitigut najoqqutassa qarfissanut inatsimmit maleruaqqusa-

mit, matumunnga ilanngullugit assigiissusermit inatsisillu naapertorlugit ileqquusumit, allaasunut innersuussinikkut naammassineqarsinnaavoq.

Immikkut illuinnartumik pisoqartillugu allatut ajornartumik iliuuseqartariaqarnerup inatsisinik tunngavissaqartariaqarnermik piumasaqarnermik uniunerup eqqortuussia uppernarsarsinnaasassavaa.

Inatsisinik tunngavissaqarnissamik piumasaqarneq tamatigut assi-giinnik imaqarneq ajorpoq, taamaalluni pisoqarnerit ilaanni inatsisinik tunngavissaqarnissamat sukannernerusumik piumasaqartoqartarpoq, pisoqarnernili allani piumasaqarneq sallaannerusarluni.

Inatsisinut tunngasut pillugit atuakkiani imaattoq isumaqatigiissutigineqarpoq, tassalu maleruagassatut pingaarnertut atortuusooq, aalajangiineq innuttaasup kiffaanngissuseqarneranut pigisaanullu itinerusumik akuliunneruleriartortillugu tunngaviusooq nalinginnaasumik erseqqinneruleriartuinnaarlunilu paatsuugassaajunnaariartuinnaasooq.

“Ingerlatsinermit inatsiseqartitsineq” pillugu atuakkia Hans Gammeltoft-Hansen-imit allanillu atuakkiarineqartup quppernerisa 210-anni ilaatigut imaattut oqaatigineqarput:

“Inatsiseqartitsinerup tungaatigut tunngaveqarnissamik piumasaqaat ingerlatsiviit aalajangiinerinut, innuttaasut kiffaanngissuseqarnerannut pigisaanullu akuliunnerusunut, aallaqqaammut siunnerfeqartinneqarsimagaluarpooq. Naak ullumikkut isuma najoqqutassarlu pingaarnerusooq annertunerujussuarmik atortuuffissalittut akuersissutigineqarsimagaluarpooq, najoqqutassap aallaqqaammullu siunertaa suli amiakkoqarpoq. Aalajangiineq innuttaasut soqutigisaqarfigisaannut itinerusumik akuliukkiaartortillugu inatsisitigut najoqqutassaqarfiulluni tunngaviusooq qularnaalinerujartuinnaarussaavoq; piumasarineqarajunnerusassaaq aalajangiineq taamaattoq inatsimmi aalajangersakkami paatsuugassaanngitsumik tunngaveqassa-soq. ...

...

Innuttaasut inuinnartut inuunerannut akuliunnerit imaluunniit inuuneranni killiliinerit inatsisitigut erseqqissumik paatsuugassaanngitsumillu tunngavissaqarnissamik tamatigut piumasaqarfiupput. ...”

Tunngavissaqarnissamik piumasaqarneq suli annerusumik atuuttarpoq ingerlatsiviup inatsisitigut maligassanik, innuttaasut tungaannut inatsisitigut kinguneqartussanik, atortuulersitsinera pineqaraangat.

Inatsisinut naapertuuttumik tunngaveqarneq inatsisinillu tunngaveqarnissamik piumasaqarneq pillugit takuuk Ellen Margrethe Basse’p allallu atuakkiaat “Ingerlatsinermit inatsiseqartitsineq, eqqartugassat Nalinginnaasut”, aappasaanik naqiternera, 1989, qupperneq 185 ff.

3. Kalaallit Nunaanni pinngortitamik allanngutsaaliuineq pillugu landstingip inatsisaa nr. 11, 12. november 1980-imeersoq malillugu eqqissisimatitsineq.

Qulaani oqaatigineqarpoq ingerlatsivik nalunaarutininik maligassanillu allanik atortuulersitsinissaminut tunngavissaqassasoq. Immikkoortumi matumani taamaallaat siunertarineqarpoq misissussallugu Kalaallit Nu-

naanni pinngortitamik allangutsaaliuineq pillugu landstingip inatsisaa nr. 11, 12. november 1980-imeersaq allangutsaaliuinermik / eqqissisimatitsinermik qanoq annertutigisumik tunngaveqarnerisq.

Kalaallit Nunaanni pinngortitamik allangutsaaliuineq pillugu landstingip inatsisaani kapitalit siulliat inatsisip siunertarisaanik taasaqarpoq. Kapitali 1 aalajangersakkamik imaattumik imaqqarpoq:

§ 1. Landstingip inatsisaatigut matumuuna anguniarneqqarpoq Kalaallit Nunaata nunataata nunallu pissusiata pingaarutaasa sapinngisamik annertunerpaamik illersorneqqarnissaat.

Imm. 2. Inatsisip pisinnaatitsiffii makkununga atornerqarnerussapput:

1. ...

2. nunap ilaasa, naasuisa uumasuisalu kiisalu nunap sananeqaataasa pinngortitamut tunngasumik ilisimatuussutsikkut tamatumunngalu atasumik atuartitsinermut tunngatillugu annertuumik soqutiginaatillit piginnarneqqarlutillu isumagineqqarnissaannut.

3. ...

Inatsisip §-iisa 2-nni Namminersornerullutik Oqartussanut piginnaasuseqqartinneqqarput eqqissisimatitsinissaq pillugu malittarisassanik aalajangersaanissamat. Aalajangersagaq imaattumik oqaaseqqartaqqarpoq:

§ 2. Namminersornerullutik Oqartussat Kalaallit Nunaanni tamarmi nunalluunniit ilaani aalajangersimasuni naasunik uumasunillu eqqissisimatitassanngortitsinnaapput.

Imm. 2. Namminersornerullutik Oqartussat aamma eqqissisimatitassanngortitsinnaavaat nunap ilai nunamernillu inoqqanngitsut ikkussuiffigilersaakkat uumasullu piaraannik inissiivigilersaakkat imaluunniit taamaaliorfingineqqarsimasut.

Imm. 3. Eqqissisimatitsinerup suunera qanoqlu annertutiginera pillugit maleruqqusanik erseqqinnerusunik Namminersornerullutik Oqartussat aalajangersaasinnaapput.

Inatsimmi § 3 aamma 4 ima oqaasertaqqarput:

§ 3. Maleruagassiat " 4 – 9-niittut malillugit makkua eqqissisimatitassanngortitaasinnaapput:

1. nunap ilai alutornarsusertik inoqqarfinnullu qanittuunertik tunngavigalugu inunnut tamanut asiartarfittut pingaaruteqqartut,

2. nunap ilai sumiiffillu piginnarnissaat eqqarsaatigalugu imaluunniit ilisimatuussutsip tassungalu atasumik ilinniartitsinerup tungaanit isigalugit annertuumik soqutiginaateqqartut.

' 4. ' 3 malillugu allangutsaaliugassanngortitsinerup atasumik allangutsaaliuinerup annertussusia suuneralu pillugit aalajangiisoqassaaq. Aamma aalajangerneqqarsinnaavoq allangutsaaliuineq piviusunngortinniarlugu piginnittoq atuisorluunniit imaluunniit kommuni susassaqqartoq sunik qanoq iliuuseqqarsanersut.

Pinnngortitamik eqqissisimatitsineq pillugu inatsisartut inatsisaannut nalinginnaasumik oqaaseqaatini ilaatigut imaattut oqaatigineqarput:

“Landstingip inatsisaa taanna allanngutsaaliuinermit tunngasumik inatsisit pi-sariaqartut ilagaat, Namminersornerullutik Oqartussat suliassaqarfimmik taassu-minnga 1. januar 1981-imi tiguseratigut allanngutsaaliuinermit Kalaallit Nunaannut inatsisip 22. maj 1974-imeersup taartissaatut suliarineqartariaqartoq.

Landstingip inatsisaatigut nunap ilaasa sumiiffiillu tamanut soqutiginaatillit aammalu sumiiffiit, naasut, uumasut aatsitassallu siumugassaajunnartut ilisima-tuussutsikkullu allatulluunniit annertuumik soqutiginaatillit pigiinnarneqarlutillu isumagineqarnissaat siunertarineqarpoq.

Inuit pilersitaannik kulturikkut kingornutat, aamma taakkununga ilanngullugit qanganitsanit eqqaassutissat nassaallu, allanngutsaaliorneqarnerat landstingip inatsisaani allani ilanngunneqarput, aammalu taamaalluni inuussutissarsiutinut tunngasumik allanngutsaaliuinermit landstingip inatsisaani uani ilanngunneqan-ngitsunut tunngatillugu.

...

Landstingip inatsisaa annertunerusutigut Pinnngortitamik allanngutsaaliuineq pillugu maannamut inatsisaasumut assinguvoq, ...

... ”

Inatsisissatut siunnersuutip aalajangersagartaanut ataasiakkaanut oqaaseqaatinit imaattut erserput:

“Kapitali I-imut.

Pissusissamisoorsorineqarpoq landstingip inatsisaa taanna aallaqqaaserneqas-sappat aalajangersakkanik innuttaasunit ajornaannerusumik paasineqarsinnaan-ngorlugu inatsisip suna anguniagarigaa, aamma taamaalluni oqaasertaliussat ki-ngorna inatsisip atorinneqarnerani qanoq paasineqarnissaanut ilapittuutaanias-sammata.

Kapitali II-mut.

Kapitalip imarai siunertat, §§ 2 aamma 3, siulersuinermit eqqissisimatitsinissa-mik aalajangernikkut anguniarneqarsinnaasut, aammalu allanngutsaaliuinissamik suliassanngortitsisoqartillugu qanoq periaaseqartarnissaq tassani eqqartorneqar-luni, (§§ 4-9).

...

§ 2. Aalajangersagaq taanna malillugu allanngutsaaliuisinnaatitaanerup §§ 4-9 malillugit allanngutsaaliuinermit suliassanngortitsinermit periaaserineqar-tussat malinnagit landsstyremiitineqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq, pis-sutigalugu pilertortumik qanoq iliuuseqarnissaq imaluunniit tamanut ator-tunerusumik piffissamiluunniit killilikkami allanngutsaaliuinissaq kissaati-gineqarsinnaamat. Naatsorsuutigineqarporli tamanna pitinnagu sapinngi-samik annertuumik paasisimasagarluartunik ikiortissarsiortoqartarumaar-toq.

Uumasunik eqqissisimatitsineq eqqarsaatigalugu inatsit Kalaallit Nunaanni inuutissarsiutinut atasumik eqqissisimatitsinernut tapertaavoq, maleruagas-sat marluit taakkua sianigisassat assigiinngitsut sulissutarimmatigik. Inuu-tissarsiornermik peqquteqartumik uumasut ilaat eqqissisimatitaappat, eqqis-sisimatitsinerup uumasup pineqartup eqqissisimatitsinikkut illersorneqartup inuutissarsiornermut pingaaruteqarnera tunngaviusimassaaq, inatsilli una

tunngavigalugu allanngutsaaliuinermi ilisimatuussuseq, atuartitsineq assigisaalluunniit sianiginiarneqassallutik

Stk. 3-mi aalajangerneqarpoq maleruagassat itisilerlugit kaajallaasitatut (nalunaarut) ilillugit tamanut ilisimatitsissutigineqassasut, innuttaasut sior-natigut qanoq iliorsinnaanerannik killiliisumik pisoqarsinnaammat.

§ 3. *Nr. 1...*

§ 3. *Imm. 2.* siunertat ilisimatuussutsimut tunngassutillit arlallit iluaquserniarlu-git allanngutsaaliuinermik imaqarpoq. Naasunik eqqissisimatitsineq ...

Uumasunut tunngatillugu aamma uumasunik eqqissisimatitsinermut ilan-gullugu sumiiffiup, soorlu assersuutigalugu nalinginnaanngitsumik amerla-suujullutik najortagaata, allanngutsaaliorneqarnissaa pisariaqarajuttarpoq. Uumasunik ilisimatuut tungaanniit tutut umimmaallu ingerlaarfiisa allan-gutsaaliorneqarnissaasa pingaassusiat uparuarneqarsimavoq. Tamatu-mani pineqarput aqquiti isortuut piffissani siusinnerusuni uumasunit ta-makkuninnga issittumit allanut

siaruariartormer-mi aqquutigineqartarsimasut. Kalaallit Nunaanni uumasuu-sunut – silaannaap pissusianik peqquteqartumik nungutitaaratarsinnaasunut – tunngatillugu issittup nunataanit allanit takkuttoqarsinnaaneranut periar-fissat ammatinnehqarnissaat annertuumik pingaaruteqarpoq. ...

§ 4. *Kalaallit Nunaanni allanngutsaaliuineq inooqatigiit nunap pisuussutaanik ataatsimut atuisinnaanerannik killiliisutut nalinginnaasutut pissuseqartus-saavoq.*

Tamatuma sumiiffinni aalajangersimasuni angalaarnermi peqqissaarnissa-mik malittarisassat imaluunniit sumiiffimmi angalaarnissamut inerteqqutit pineqarsinnaapput. Aallaaniarsinnaaneq, naasunik uumasunillu katersineq, assaasinnaaneq, aatsitassanik allanillu pīaasinnaaneq killilerneqarlutil-luunniit ajornartitaasinnaapput.

...”

Allanngutsaaliuinissamik inatsit oqaaseqaatini innersuussutigineqar-toq, Allanngutsaaliuinissamik Kalaallit Nunaannut inatsit, inatsit nr. 266, 22. maj 1974-imeersoq kapitali II-mi innimigisassanngortitsinermut malittarisassanik imaqarpoq. Inatsimmi §§ 9, 10 aamma II ima oqaaser-taqarput:

§ 9. *Kalaallit Nunaannut ministeri Kalaallit Nunaanni tamarmi nunalluunniit ilaani aalajangersimasuni naasunik uumasunillu eqqissisimatittassanngortitsisin-naavoq.*

Imm. 2. Ministerip aamma innimigisassanngortissinnaavai nunap ilai nunamer-nillu inoqanngitsut ikkussuiffigilersaakkat uumasullu piaraannik inissiivigilersaak-kat imaluunniit taamaaliorfigineqarsimasut.

Imm. 3. Innimigisassaatisinerup suunera qanorlu annertutiginer-a pillugit male-ruagassianik erseqqinnerusunik ministeri aalajangersaasinnaavoq.

§ 10. *Maleruagassat §§ 11-17-imiittut malillugit makkua innimigisassanngortitaa-sinnaapput:*

1) *Nunap ilai alutornarsusertik inoqarfinnnulluunniit qanittumiinnertik tunngavi-galugu inunnut tamanut pingaaruteqartut.*

2) *Nunap ilai sumiiffillu ilisimatuussutsip, ilinniartitsinerup oqaluttuarisaane-rulluunniit tungaanit isigalugit annertuumik soqutiginaateqartut.*

3) Illorsuit, illorsuit ilamerni inussuillu oqaluttuarisaanerup tungaatigut anner-tuumik pingaaruteqartut.

§ 11. § 10 malillugu allangutsaaliugassannortitsiner-mut atasumik allangut-saaliuinerup annertussusia suuneralu pillugit aalajangiisoqassaaq. Aamma aalaja-ngerneqarsinnaavoq allangutsaaliuineq piviusunngortinniarlugu piginnittoq atui-sorluunniit imaluunniit kommuni susassaqartoq sunik qanoq iliuuseqassanersut.

Aalajangersakkanut taakkununga piareersaataasunit imaattut erser-put:

“Kapitali II-mut.

Kapitali ilaatigut siunertanik, allangutsaaliuiner-mik allaffissornermut atasumik naammassinnikkut isumagineqarsinnaasunik (§§ 9-10) imaqarpoq ilaatigullu suliaassanik allangutsaaliuiner-mut tunngasunik suliarinninner-mut maleruagassa-nik imaqarluni (§§ 11-17). Inooqatigiit ataatsimut iluaqutissaat siunertaralugu pigi-saareersunik naalagaaffiup immi-nut pigisassannortitsisar-nera pillugu Kalaallit Nunaannut inatsimmi nr. 182-imi 26. maj 1972-imeersumi § 1, nr. 9 kapitalip taas-uma §§ 11-17-anut maleruagqusat allangutsaaliuinissamut kissaatigineqartumut taassumunnga tunngaviusumik imaqarnerattut annertutigisumik ator-neqassangi-laq.

§ 9. imm. 1. qallunaat allangutsaaliuinissaq pillugu inatsisaata §-iisa 59-iannut naleqquppoq. Taassuma uumasunik eqqissisimatitsinerup tungaa pillugu kalaallit inuussutissarsiorner-mut inatsisaanni § 4 taperser-paa, maleruagassammi ataqa-tigiissut taakkua marluk soqutiginninner-nik assiginnigitsunik isumaginnittussaam-mata. Uumasumik eqqissisimatitsineq inuussutissarsiorner-mut inatsit naapertor-lugu naatsorsuutigineqarsorineqartariaqarpoq uumasooq eqqissisimatitaq taanna eq-qissisimatitsinikkut illersorneqartumik inuussutissarsiornerup tungaatigut pingaa-ruteqartoq, inatsilli taanna malillugu eqqissisimatitsineq ilisimatuussutisip, ilinniar-titsinerup, oqaluttuarisaanerup imaluunniit taakkununga assingusut tungaatigut soqutigisanut iluaqutaasussanik siunertaqarluni. ...

§ 10. nr. 1, allangutsaaliuiner-nut nunap ilaanik immikkuukajaartumik isikkulin-nik “nunaminertanillu naggoris-sunik” inuinnaat nalinginnaasumik angalaarneran-ut iluaqutissaasut ataannartinnissaannik siunertaqarner-mut tunngavoq. ...

§ 10, nr. 2, allangutsaaliuiner-nut ilisimatuussutikkut siunertarisanut annertune-rusunut arlalinnut iluaqutissaasunut tunngavoq. ... Aammattaaq uumasut tungaati-gut atuuppoq uumasumik aalajangersimasumik eqqissisimatitsineq sumiiffimmik, s.i. uumasumik aalajangersimasumik annermik peqarfiusumik, allangutsaaliuiner-mut pigajuttartumik ataqa-tigiissinneqartariaqartoq.

...

§ 11. Aalajangersagaq pinngortitamik allangutsaaliuiner-mut inatsimmi § 19-imut naleqquppoq. Danmarkimi allangutsaaliuineq nunaatillip illuutillilluunniit piumasaminik iliorsinnaaner-anik killiliilluni allangutsaallieq-qusinikkut imaluun-niit illuutigisap naalagaaffim-mut kommunimulluunniit tunniunneratigut pisartillugu Kalaallit Nunaanni allangutsaaliuineq pisuussutinik pinngortitap tunniussaamik ataatsimoorluni pigisanik innuttaasut atuisinnaanerannik atui-nerannillu killiliiner-ut nalinginnaasutut isikkoqarluni pigajunnerusassaaq.

Tassani pineqarsinnaapput peqqissaarussinissamut malit-tarisassat sumiiffiit aa-lajangersimasut iluanni angalaarsinnaaner-mut angalaqqusaanginner-mulluunniit tunngasut. “allaaniarsinnaatitaaneq, naasunik katersuineq, assaaneq, aatsitassanik piiaaneq allallu killeqartinneqarsinnaapput inerteqqutaallutilluunniit. ...”

Kalaallit Nunaanni pinngortitamik allanngutsaaliuineq pillugu Inatsiartut inatsisaanni § 2-mit, imm. 1-imit erserpoq Namminersornerullutik Oqartussat uumasunik eqqissisimatitassanngortitsisinnaasut. Inatsimmut oqaaseqaatinit erserportaaq taamatut eqqissisimatitsineq aallaaniarnermik killiliinermik imaluunniit aallaaniarsinnaanerup inerteqqutigineqalerneranik nassataqarsinnaasoq. Taamaattorli tamanna ilutigalugu inatsimmit erserportaaq inatsit malillugu eqqissisimatitsinerit “ilisimatuussut, atuartitsinerup, oqaluttuarisaanerup taakkunungaluunniit assingusut tungaatigut soqutiginninnertut iluaqutaassasut”.

Kalaallit Nunaanni pinngortitamik allanngutsaaliuineq pillugu inatsimmi taassumungaluunniit piareersaataasuni oqaatigineqanngilaq eqqissisimatitsinerik sunik inatsimmi tunngaveqarluni eqqissisimatitsisoqarsinnaasoq.

Uumasunik eqqissisimatitsineq uumasunik pineqartumik eqqissisimatitsilluinnarnertut pigajunnerusassaaq, uumasut pisarineqarsinnaasut amerlassusaannik killiliinertut imaluunniit ukiup qanoq ilinerisa ilaanni piniarneqarnissaannik inerteqquneqarnertut pisassalluni. Isumaqarpunga Kalaallit Nunaanni pinngortitamik allanngutsaaliuineq pillugu inatsimmi, inatsimmi tunngaveqarluni taamaattunik eqqissisimatitsisoqarnissaanut akornutissaqanngitsoq, eqqissisimatitsineq aammaataaq pingaartitassat inatsimmi tunniunneqartut tunngavigalugit pippat.

4. Naalakkersuisut tutut eqqissisimatitaanerit piniagaanerallu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 15-imi 27. juni 1996-imeersumi § 4, imm. 4, uniffiit 3-anni ukiuni kingullerni pingasuni aalajangersimasumik nunaqareersimanissaq pillugu maleruagassamik atulersitsinissaminnut tunngavissaqarsimanerannik apeqqut.

Siuliini oqaatigaara Naalakkersuisut pinngortitamik allanngutsaaliuineq pillugu inatsimmi tunngaveqarlutik uumasunik ataasiakkaanik eqqissisimatitsisinnaasut, taamatullu taamatut eqqissisimatitsineq aallaaniarsinnaatitaanermi killeqartitsinerik nassataqarsinnaasoq.

Immikkoortuni 4.1-imi, 4.2-mi aamma 4.3-mi kinguliiniittuni misissusavara Naalakkersuisut aalajangersakkanik tunngavigineqartunik nalunaarummi nr. 15-imi 27. juni 1996-imeersumi oqaatigineqartunik atulersitsinermi naluaruttip § 4-ni, imm. 4-mi, uniffiit 3-ni malittarisasamik atulersitsinissaminnut tunngavissaqarsimanersut.

Taamaattorli aallarniutaasumik nalunaarummut namminermut qassii-nik oqaatigisassaarpunga.

Tutut eqqissisimatitaanerit piniagaanerallu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 15, 27. juni 1996-imeersumi §§-ini 3, 4, 6-imi imm. 1 aamma 9, imm. 1-imi imaattunik aalajangiivoq

§ 3. Tutut aallaaniarnikkut pisarineqarsinnaasut amerlassusissaat Naalakkersuisut ukiukkuutaartumik aalajangersarsinnaavaat.

Imm. 2. Pisassarisat Naalakkersuisunit killiliiffigineqarsinnaapput tutut suaasusiinut utoqqaassusiinullu aalajangerisimasunut.

Imm. 3. Naalakkersuisut pisassarisat pisassiissutinut ikinnerusunut sumiiffiit kil-lilikkat iluini piniarneqarsinnaasunut agguataarsinnaavaat.

Imm. 4. Naalakkersuisut pisassarisat imm. 1-3-mi aalajangersarneqartut aggu-aatissavaat aallaaniarnermut allagartat suussusii malillugit kommuninut imaluun-niit sumiiffinnut kommunit aggornerisa avataaniittunut KNAPK aamma KANU-KOKA suleqatigalugit.

Imm. 5. Ukiuumoortumik pisassiissutit aammalu tamatumani piumasaqaatit piffis-sap tuttunnarfissap aallartinginnerani nuna tamakkerlugu tusagassiuutitigut ta-manut saqqummiunneqassapput.

§ 4. Naalakkersuisut kommunimi pisassiissutinik kommunimi pineqartumi inuit allattorsimaffiannut najugaqartutut allassimasunut aammalu atuuttumik inuutissar-siutigalugu piniarnermut aallaaniarnermullu allagartalinnut imaluunniit inuutis-sarsiutiginagu piniarnermut aallaaniarnermullu allagartalinnut akuersissutinik tunniussissapput. Taamaattorli akuersissutinik tunniussuineri akisussaassuseq Naalakkersuisut isumaqatigalugit kommunimut isumagisassannngortinneqarsinnaa-voq, tak. imm. 3 aamma 4.

imm. 2.

Imm. 3.

Imm. 4. Qinnuteqartunut inuutissarsiutiginagu piniarnermut aallaaniarnermullu allagartamik pigisaqartunut tunniussineq nakitsinikkut pissaaq. Makitsineq inger-lanneqassaaq kikkunnulluunniit alaatsinaanneqarsinnaannngorlugu. Inuutissarsiuti-ginagu piniarnermut aallaaniarnermullu allagartaqarnissamik piumasaqarnerup saniatigut qinnuteqartut najugaqavissuussapput ukiullu kingulliit pingasut aalaja-ngersimasumik nunaqareersimassallutik akuersissummik tunineqarsinnaassagunik.

...

§ 6. Inuit § 4-mi imm. 1 imaluunniit imm. 2 malillugu akuersissummik pigisaqar-tut kisimik, akuersissummilu pisassaritititut amerlatigisuinnarnik tuttussinnaati-taapput.

...

§ 9. Inuit § 4-mi imm. 1 aamma 2 aamma § 6-imi imm. 1 naapertorlugit tuttunni-arnissamat akuerineqartut akuersissummik ilanngullugu uumasumut ataatsimut na-lunaaqutsiutassat ataasiaannarlugit atortakkat marluk assigiinnik normullit pissar-siarissavaat uumasut pisarineqartut kingusinnerusukkat uppennarsineqarnissaan-nut atugassatut.

Tuttut eqqissisimatitaanerat piniagaanerallu pillugit nalunaarut nr. 15 oqaatsinik 3-nik atuivoq. Tassaapput pisassarisat, akuersissut aallaani-arnermullu allagartaq. Nalunaarutip §-iisa 9-ni, imm. 1-mit erserpog tuttunniarnissamik akuerineqarneq “akuersissutitut” ilusilerlugu tunni-unneqassasoq.

Suliini tunngavilersuutigisimavara ingerlatsivik Kalaallit Nunaanni pinngortitamik allanngutsaaliuineq pillugu inatsimmik taamatullu tassun-ga oqaaseqaatigisanik tunngaveqarluni Kalaallit Nunaanni uumasumik aalajangersimasumik eqqissisimatitsinissaq pillugu aalajangersakkanik aalajangersaasinnaasoq, eqqissisimatitsinerlu taanna innuttaasut aal-laaniarsinnaatitaanerini il.il. killiliiffiginninnernik nassataqarsinnaa-soq.

Taamatutaaq oqaatigineqarpoq eqqissisimatitsineq taamaattoq uu-masumik pineqartumik eqqissisimatitsilluinnarnertut, uumasunik pisari-

neqarsinnaasunik killiliinertut imaluunniit uumasup piffissami erseqqin-
nerusumik taaneqartumi eqqissisimatitaaneratat pigajuttassasoq.

Matuma kingorna isumaqarpunga akornutissaqanngitsoq ingerlatsi-
viup pinngortitamik allanngutsaaliuineq pillugu inatsimmik tunngave-
qarluni uumasut aallaaniarnikkut pisarineqarsinnaatitaasut amerlassu-
sissaannik aalajangersaasinnaanissaanut.

Matuma kingorna isumaqarpungattaq akornutissaqanngitsoq uuma-
sunik, ukiumoortumik aallaaniarnermi pisarineqarsinnaasut amerlas-
susilikkanit amerlanersunik pisaqartoqannginnissaata qulakkeernissaa-
nut tuttussinnaatitaanermut akuersissutinik tunniussisoqartarnissaanut.

4.1. Naalackersuisut tuttut eqqissisimatitaaneratat piniagaanerallu pil-
lugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 15-imi 27.
juni 1996-imeersumi § 4, imm. 4, uniffiit 3-anni ukiuni kingullerni pinga-
suni aalajangersimasumik nunaqareersimanissaq pillugu maleruagassa-
mik atulersitsinissaminut Kalaallit Nunaanni pinngortitamik allanngut-
saaliuineq pillugu Inatsisartut inatsisaanni tunngavissaqarsimanerannik
apeqqut.

Nalunaarummi nr. 15-imi 27. juni 1996-imeersumi § 4, imm. 4, uniffiit
3-anni malittarisassamik atulersitsinermut tunuliaqutaasooq pillugu Aali-
sarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Pisortaqarfik uannut akis-
summini 7. februar 1997-imeersumi ilaatigut imaattunik taasaqarpoq:

“...

Tassami soorlu aamma tuttut tungaatigut killeqanngitsumik isumalluuteqarneq
tassani pineqanngimmat, kisiannili piniagassat isumannaatsumik iluaqutiginninnis-
saq pissutigalugu sukangasuunik killilersuiffigineqartariaqarsimasut, matumunnga
ilannullugu aallaaniarsinnaatitaanermut atassuteqartumik.

...

Naggataarutaasumik maleruagqusamut tunuliaqutaasooq naatsumik nassuiaate-
qarfigineqarsinnaavoq.

Tuttuniarnermik ingerlatsinermut atassuteqartumik tunngaviusumik ajornartor-
siutaasooq oqaatigineqartutut tassaavoq piumaneqarnerannut naleqqiussilluni isu-
malluutigisat killeqarluinnartuunerat. Allatut oqarluni tuttuttassinneqarnissamik
qinnuteqaatigineqartut amerlassutsimikkut pisassiissutigineqartutut akuersissutigi-
neqartuninngarnit amerlanerujussuullutik.

Tamatumunnga atassuteqartumik tuttunik eqqissisimatitsinerup 1995-imi atorun-
naarsinneqarnerata kingorna Naalackersuisut politikkerisimavaat, innuttaasut pi-
niarnermik aalisarnermillu pingaarnersutut inuussutissarsiutillit akuersissutigine-
qartut amerlanerpaartaannik pisassinneqartassasut.

Aammattaq 1996-imi tuttut pillugit nalunaarummi § 4, imm. 4, uniffik 3 aqqu-
tigalugu aalajangertoqarpoq, innuttaasut Kalaallit Nunaanni najugallit piffissamilu
sivisunerusumi najugaqarsimasut innuttaasut tikerlaat tunuarsimatinnerisigut pi-
ngaartinneqartussaasut.

Tamanna innuttaasut amerlaqisut, inuunertik tamaat tuttunniarsinnaatitaasarsi-
masut pisoqarnerillu ilaanni innuttaasunut Kalaallit Nunaannut tikeqqammersunut
tuttunniarsinnaanermillu qinnuteqarsimasunut naleqqiussilluni 1995-imi qaangiin-
narneqarsimasut tungaannit isornartorsiuiineq tunuliaqutaralugu pisimavoq. Peri-
arfissaq taanna soorunami pilersimavoq pissutigalugu 1995-imi aallaaniarnermi

inuussutissarsiutigiginagu aallaaniarsinnaatitaanermut allagartallit akornanni makitsinermik pisoqarsimammat”.

Qulaani issuarneqartunit erserpoq tuttu eqqissisimatitaanerat pinia-gaanerallu pillugu nalunaarummi nr. 15-imi, § 4, imm. 4, uniffiit 3-anni malittarisassap atulersinnissaanik aalajangertoqarsimasoq “innuttaasut inuunertik tamaat tuttunniarsinnaasarsimasut 1995-imi ilaannikkoortu-mik innuttaasunut nunatsinnut tikeqqammersunut tuttunniarsinnaanissa-minnillu qinnuteqarsimasunut naleqqiussilluni qaangiinnarneqartarsi-manerisa amerlaqisut tungaannit isornartorsiorneqarsimanera tunulia-qutaralugu”.

Suliini tunngavilersuutigisimavara ingerlatsivik Kalaallit Nunaanni pinngortitamik allanngutsaaliuineq pillugu inatsimmik taamatullu tas-sunga oqaaseqaatigisanik tunngaveqarluni Kalaallit Nunaanni uumasu-mik aalajangersimasumik eqqissisimatitsinissaq pillugu aalajangersak-kanik aalajangersaasinnaasoq, eqqissisimatitsinerlu taanna innuttaasut aallaaniarsinnaatitaanerini il.il. killiliiffiginninnernik nassataqarsinnaa-soq, taamaattorli imatut, eqqissisimatitsineq inatsimmi taassumunngalu piareersaataasuni pingaartitassaallutik tunniunneqartut tunngavigalu-git pissasoq.

Pingaartitassat pinngortitamik allanngutsaaliuineq pillugu inatsit malillugu eqqissisimatitsinertut pisussat tassaapput “ilisimatuussutsip, atuartitsinerup, oqaluttuarisaanerup taakkunngaluunniit assingusut tu-ngaatigut soqutiginninnerit”.

Matuma kingorna isumaqarpunga malittarisassamik “amerlaqisut tu-ngaannit isornartorsiuineq” tunuliaqutaralugu atulersinneqarsimasumik pinngortitamik allanngutsaaliuineq pillugu inatsimmik tunngaveqarluni nalittarisassaliortoqarsinnaanngitsoq.

Pinngortitamik allanngutsaaliuineq pillugu inatsit malillugu aallaani-arsinnaatitaanerup killilersimaarnissaanik apeqqut pillugu imaattut oqaatigissavakka:

Inatsisartut inatsisissaannut piareersaataasuni oqaatigineqarpoq eq-qissisimatitsineq aallaaniarsinnaatitaanermi killiliinernik nassataqar-sinnaasoq. Kisiannili inatsimmi taassumunngaluunniit piareersaataa-suni taaneqarsimannilaq innuttaasut aallaaniarsinnaatitaanerannik taamatut killiliineq innuttaasut ilaannaannut atuuttussaasoq.

Matuma kingorna inatsit tassungalu piareersaataasut imatut paasisa-riaqarpakka eqqissisimatitsineq aallaaniarsinnaatitaanermi killiliiner-mik nassataqartoq innuttaasunut tamanut atuuttussaasoq.

Matuma kingorna isumaqarpunga Kalaallit Nunaanni pinngortitamik allanngutsaaliuineq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 11, 12. november 1980-imeersoq Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 15-imi 27. juni 1996-imeersumi § 4, imm. 4, 3. pkt.-imi malittarisassamik atulersitsinermut tunngavissiinngitsoq.

4.2. Ingerlatsiviup Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 15-imi 27. juni 1996-imeersumi § 4, imm. 4, uniffiit 3-anni maleruagassamik atulersitsinissaminut inuussutissarsiutigalugu piniarnermut aallaaniarnermullu inatsiseqartitsinermi tunngavissaqarsimaneranik apeqquut.

Inuussutissarsiutigalugu piniarnermut aallaaniarnermullu inatsisartut inatsisaat nr. 12, 22. november 1984-imeersoq inatsisartut inatsisaatigut nr. 4, 16. maj 1990-imeersukkut allanngortinneqarpoq. Allannguutissatut siunnersuut inuussutissarsiutigiginagu aallaaniarneq aalisarnerlu pillugit inatsisartut inatsisissaattut siunnersuummik saqqummiussineq peqatigalugu saqqummiunneqarpoq. Inatsimmut allanngortitamut oqaaseqaatinit nalinginnaasunit imaattut erserput:

“Inuutissarsiutigalugu piniarnermut aallaaniarnermullu inatsisartut inatsisaatigut nr. 12, 22. november 1984-imeersukkut, kingusinnerusukkullu Inatsisartut inatsisaatigut nr. 4, 16. maj 1990-imeersukkut allannguuteqartinneqartukkut Kalaallit Nunaata nunataani aalisarnikkullu imartaani inuutissarsiutigalugu piniarnermut aallaaniarnermullu inatsisatigut sinaakkusiussat aalajangersarneqarput .

...
Peqatigitillugu erseqqissarneqassaaq inatsisissatut siunnersuutikkut siunertarisat ilagimassuk inuutissarsiutigalugu piniarnerup aallaaniarnerullu inuutissarsiutigiginagu piniarnermit aallaaniarnermillu immikkoortinneqarluinnarnissaa, siunissami kingulleq pineqartoq inuutissarsiutigiginagu piniarnermut, aallaaniarnermut aalisarnermullu Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuutikkut malittarisassaqaqalersillugu.

...”
Inuussutissarsiutigalugu piniarneq aallaaniarnerlu pillugit inatsiseqartitsinerup matuma kingorna taamaallaat inuussutissarsiutigalugu piniarnermik aallaaniarnermillu naleqqussaavoq, inatsillu taanna malittarisassat inuussutissarsiutigiginagu piniarnermik, aallaaniarnermik aalisarnermillu naleqqussaaneqarnermut tunngasut atulersinnissaannut tunngavissamik imaqanngilaq.

4.3. Ingerlatsiviup tuttuq eqqissimatitaanerat piniagaanerallu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 15-imi 27. juni 1996-imeersumi § 4, imm. 4, uniffiit 3-anni maleruagassamik atulersitsinissaminut inuutissarsiutigiginagu piniarnermut aallaaniarnermullu inatsiseqartitsinermi tunngavissaqarsimaneranik apeqquut.

Inatsisartut inatsisaata nr. 11-p, 29. april 1992-imeersup inatsisartut inatsisaat nr. 11, 29. maj 1990-imeersoq atorunnaarsippaa.

Tuttuq eqqissimatitaanerat piniagaanerallu pillugit nalunaarut inuussutissarsiutigiginagu piniarneq, aallaaniarneq aalisarnerlu pillugit inatsisartut inatsisaanni nr. 11-mi, 29. april 1992-imeersumi § 5 aamma § 6, imm. 1, naapertorlugit atulersinnerarneragaavoq.

Aalajangersakkat taakkua ima oqaasertaqarput:

§ 5. Naalakkersuisut piniarsinnaanermut, aallaaniarsinnaanermut aalisarsinnaanermullu akuersissutit inatsimmi pineqartut pillugit erseqinnerusumik malittarisassiusapput.

§ 6. § 4, imm. 1, uniffik siullermik, imaluunniit § 2, imm. 2, § 4, imm. 1, uniffiit aappaat, imaluunniit § 5 tunngavigalugu malittarisassianik unioqquitsinerit akiliisussannqortitsissutaasinnaapput.

§ 5 aalajangersakkanik taamaattunik, inatsimmi taannarpiami imaluunniit taassumunnga piareersaataasuni najoqqutarisaasutulli, aalajangersaanermut tunngavissamik taamaallaat imaqarpoq.

Inatsisip malittarisassartaa pingaarneq § 2-miippoq. § 2 ima oqaasertaqarpoq:

§ 2. Qallunaatut innuttaassuseqartut Kalaallit Nunaanni najugaqavissut Kalaallit Nunaata nunataani imartaanilu inuutissarsiutiginagu piniarsinnaatitaapput, aallaaniarsinnaatitaapput aalisarsinnaatitaallutillu.

Imm. 2. Naalakkersuisut taama piginnaatitaanermut piumasaqaatigisinnaavaat piniarnermik, aallaaniarnermik aalisarnermilluunniit ingerlataqarsinnaanermut akuersissummik pigisaqarnissaa. Aallaaniarsinnaanermut akuersissummik tunnius-sineq Naalakkersuisut akiliuitaqartissinnaavaat.

Inuussutissarsiutiginagu aallaaniarneq aalisarnerlu pillugit inatsisartut inatsisaannik nr. 11-mik 29. maj 1990-imeersumik allannguuteqartitsinissamik siunnersuut inatsisartunit aappassaanik oqaluuserineqalinninnermini Inuussutissarsiornermut ataatsimiititaliamut saqqummiunneqarsimavoq. Inatsisissatut siunnersuut aappassaaneersumik oqaluuserineqartillugu Inuussutissarsiornermut siulittaasuugallartup ilaatigut imaattut oqaatigai:

“Inuutissarsiutiginagu piniarnermut aallaaniarnermut aalisarnermullu inatsisartut inatsisaata allannguutissaannut ilaasortat isumaqatigiillutik akuerineqarnissaanik inassuteqarput. Aallaaniarsinnaanermut allagartaqalersinnaanerup siuner-taraa pisanik nalunaaruteqartarnerup aallaaniartartut tamarmik nalunartussaaler-neratigut pitsanngorsarneqarnissaa. Inuimmi qallunaat naalagaaffiani innuttaasut Kalaallit Nunaanni inuit allattorsimaffianni nalunaarsorneqarsimasut sunngiffim-minni aallaaniartartut piaartumik allagartamik pisinnaalernissaat allannguutikkut periarfissinneqarmat.

...”

Inatsisissatut siunnersuutip pingajussaaneersumik oqaluuserineqalinninnerani inatsisissatut siunnersuut Inuussutissarsiornermut ataatsimiititaliamut saqqummiunneqaqqippoq. Inatsisissatut siunnersuutip pingajussaaneersumik oqaluuserineqarnerani Inuussutissarsiornermut ataatsimiititaliamut siulittaasup ilaatigut imaattut oqaatigai:

“Inuussutissarsiornermi ataatsimiititap allannguutissatut siunnersuutit suliare-reerlugit isumaqatigiilluni inassutigaa inatsisip siunnersuutigineqartutut allanngortinneqarnissaa.

Ataatsimiittitap isumaqatigiilluni akueraa "Allakkerivikkoortitsinermut qaquguk-kulluunniit aningaasartuutaasarumaartut taamaallaat matutinneqartarnissaat pillugu akiliut inuussutissarsiutigalugu piniartunut sunngiffimmilu aallaaniartunut assigiissaq."

Inuussutissarsiornermut naalakkersuisoq imaattunik oqaaseqarpoq:

"Suliap taassuma ingerlanerani siunertaasimasoq pingaernerpaaq unaajuarsi-mavoq nunatsinni pisuussutinik uumassusilinnik atuinerup nalunaarsorneqarnerata pitsaanerumik ingerlalernissaa taamaalilluta avatitsinninnaanniit piniarnermut periarfissanik atuinitsinnut ilaatigut isiginiarneqartarnitsinnut sakkussaqaarneruleqqulluta.

*Taamaattumik isumaqarpunga maannakkut Inatsisartut akuersissappata periarfissaqalersugut piniarnermik inuussutissarsiuteqartuarnissatta qulakkeerniarnissaanut sakkussatsinnut pitsaasumik, inuussutissarsiummik illersuisussamik aam-malu nunanik allanik oqaloqateqartarnitsinni nunatta nukittorsaatissaanik.
..."*

Inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatinit nalinginnaasunit imaattut erserput:

"Inuutissarsiutigiginagu piniarnermut aalisarnermullu inatsisartut inatsisaatigut nr. 11, 29. maj 1990-imeersukket Kalaallit Nunaata nunataani aalisarnikkullu imartaani qallunaatut nunanilu allani innuttaassuseqartut Kalaallit Nunaanni najugaqavissut inuutissarsiutigiginagu piniarsinnaanerannut aalisarsinnaanerannullu, taamatullu aamma periarfissaqaarnerannut inuussutissarsiutigiginagu piniarsinnaaner-mut aalisarsinnaanermullu (takornarianut piniarsinnaaner-mut aalisarsinnaanermullu allagartat) inatsisitigut sinaakkusiussat aalajangersarneqarput.

Inatsisissatut siunnersuummi katersorneqarsimapput maannamut atuutereersut nutaartallu makku:

- 1) Kalaallit Nunaata nunataani imartaanilu inuutissarsiutigiginagu piniarneq, aallaaniarneq aalisarnerlu inatsisitigut sinaakkuserneqarput.*
- 2) Periarfissiisoqarpoq Kalaallit Nunaanni nunaqavissunut inuutissarsiutigiginagu piniarsinnaaner-mut aalisarsinnaanermullu akuersissut akiliutitaqartilisallugu.*
- 3) Periarfissiisoqarpoq akiliutitaqartillugit piniarsinnaaner-mut aalisarsinnaanermullu allagartanik tunniussisoqartalernissaanut, tassani pineqarlutik takornarianut piniarsinnaaner-mut aalisarsinnaanermullu akuersissutit tunniunneqartareersut, taamatullu aamma angerlarsimaffimmi nivingatitassanik piniarsinnaaner-mut akuersissutit.*

..."

Aalajangersakkanut ataasiakkaanut oqaaseqaatinit § 2, § 5 aamma § 6 pillugit imaattut erserput:

"§ 2-mut

Qallunaatut innuttaassuseqartut tamarmik Kalaallit Nunaanni najugaqavissut pisinnaatitaapput inuussutissarsiutigiginagu piniarnermik, aallaaniarnermik aalisarnermillu

ingerlataqassallutik. Pisinnaatitsineq tamanna akuersissummik pigisaqarnissamik piumasaqaatitalerneqarsinnaavoq, akuersissutillu tunniunneqarnissaanut akiliuteqaqqaarnissaq piumasaqaataasinnaalluni.

§ 5-imut

Piniarsinnaanermut, aallaaniarsinnaanermut aalisarsinnaanermullu akuersissutitut pineqartunut Naalakkersuisut ersarinnerusunik malittarisassiorsinnaapput.

§ 6-imut

Pineqaatissiissutaasinnaasut naapertuupput pineqaatissiissutaasinnaasunut inuutissarsiutigiginagu aallaaniarnermut piniarnermullu Inatsisartut inatsisaanni nr. 11, 29. maj 1990-imeersumi aalajangersakkanut.”

§ 4-mut oqaaseqaatini inunnut, §§ 2-mi 3-miluunniit ilaatinneqanngitsunut, tunngatinneqartuni imaattut oqaatigineqarput:

“Inuit Kalaallit Nunaanni najugaqavinningsut aallaaniarniarunik, piniarniarniarunik aalisarniarunillu kapisilinnik eqalunnilluunniit tamatumunnga akuersissummik peqqaartariaqarput. Taassuma saniatigut malittarisassiortoqarsinnaavoq aamma aalisakkanik allanik aalisarsinnaanermut akuersissuteqaqqaartoqartarnissaanut.

Akuersissutit taakkua (takornarianut aallaaniarsinnaanermut aalisarsinnaanermullu allagartat aamma illup iluani nivingatitassanik aallaaniarsinnaanermut akuersissutit) akiliutitaqartinneqartassapput.”

Inatsisartut Inuutissarsiornermut Ataatsimiititaliaanit isumaliutissiisummit, inatsisissatut siunnersuummut ilanngunneqartumit, imaattut er-serput:

“Inuutissarsiornermut Ataatsimiititap 19. marts 1992 ataatsimiinnermini Naalakkersuisut inuutissarsiutigalugu piniarnermut aallaaniarnermullu Inatsisartut inatsisaata aammalu inuutissarsiutigiginagu piniarnermut, aallaaniarnermut aalisarnermullu inatsisartut inatsisaata allannguutissaannik siunnersuutaat Inatsisartuni aappassaaneerneqarnissaanut atugassamik suliaraat. Ataatsimiititap taakkununga tunngatillugu ima oqaaseqaateqarniarpoq:

Allannguutissatut siunnersuutit Ataatsimiititap suliarereerlugit isumaqatigiilluni inassutigaa inatsisit siunnersuutigineqartutut allanngortinneqarnissaat. Allannguutit Naalakkersuisut periarfississavaat aallaaniarnermut uppersaatinik akeqartisisinnaanermik.

...

Inuutissarsiutigiginagu piniarnermut, aallaaniarnermut aalisarnermullu Inatsisartut inatsisaata allannguutissaanut ilaasortat isumaqatigiillutik akuerineqarnissaa-nik inassuteqarpoq. Aallaaniarsinnaanermut allagartalersitsiniarnerup siunertaraa pisanik nalunaaruteqartarnerup aallaaniartartut tamarmik nalunaartussaalerne-ratigut pitsannorsarneqarnissaa. Inuimmi danskit naalagaaffianni innuttaasut Ka-laallit Nunaanni inuit allattorsimaffiini nalunaarsorsimasut sunngiffimmi aallaani-artarniartut piaartumik allagartamik pissarsisinnaanissaat allannguutikkut periar-fissinneqassaaq.

...”

Inuutissarsiutigalugu piniarnermut aalisarnermullu inatsisartut inatsisaata allannguutissaatut siunnersuut taamatullu inuutissarsiutigiginagu

piniarnermut, aallaaniarnermut aalisarnermullu inatsisartut inatsisaata allannguutissaatut siunnersuut Inatsisartut 9. oktober 1991-imi ataatsimiinneranni oqaluuserineqarput. Inatsisartuni oqallinnermit ilaatigut imaattut erseerput:

“Siullermik apeqqutigerusuppara immikkoortoq 24 aamma immikkoortoq 25, tassa inuussutissarsiutigalugu piniarnermut aallaaniarnermullu inatsit, taavalu inuussutissarsiutigiginagu piniarnermut aallaaniarnermullu inatsit, taakku imminnut ataqatigiittuummata siulittaasoqarfimmiit akuerineqarsinnaanersoq ataatsikkut maani saqqummiutiinnarnissaat.

Siullermik saqqummiukkusuppara naalakkersuisut inuussutissarsiutigalugu piniarnermut aallaaniarnermullu inatsisartut inatsisaata allannngortinneqarnissaanik inatsisissaatut siunnersuutaat.

...

Piumasaqaatit naatsumik oqaatigissagaanni tassaapput Kalaallit Nunaata nuna-taani imartaanilu inuutissarsiutigalugu piniarneq aallaaniarnerlu taamaallaat ingerlanneqarsinnaasoq inunnit aalajangersimasumik Kalaallit Nunaannut attaveqartunit, Kalaallit Nunaanni inuit allattorsimaffianni nalunaarsorsimasunit minnerpaamillu ukiuni kingullerni marlunni tamakkiisumik Kalaallit Nunaannut akileraartarsimasunit. Taassuma saniatigut inuit inuutissarsiutigalugu piniarnermik aallaaniarnermillu ingerlataqartut immikkut akuersissummik peqassapput. Akuersissut taanna akiliutitaqartinneqalersinnaavoq.

...

Tamatuttaaq siunnersuut isigineqartariaqarpoq qorsunnik, aappaluttunik tungujortunillu aalisarsinnaanermut piniarsinnaanermullu allagartaqartitsinerup asigiiingitsunik arfinilinnik allagartaqartitsinerup atorunnaasinneqarnissaanik kisaateqarnermut atatillugu. Taama allannngortitsisoqarnissaa ukiuni arlalinni ilima-saarutigineqartarsimavoq, maannalu pilersaarutigineqarpoq 1992-imi aaqqissuus-sinermik nutaamik eqqussisoqarnissaa, taamaalilluni siunissami piniarsinnaanermut allagartaq ataasiinnangussalluni. Allagartaq taanna inuutissarsiutigalugu nuannariinnarlugulu piniar-niartartunit tamaginnit atorneqassaaq. ...

Pineqartut tamaasa eqqarsaatigalugit kissaatigineqarpoq piniarsinnaanermut allagartartaarneq akiliutitaqartinneqartassasoq. Naalakkersuisut takorlorpaat inuutissarsiutigiginagu piniartut akiliuteqartassasut 3-500 kr.-it missaanni, inuutissarsiutigaluguli piniartut utoqqalinersiutillillu akiliutissaat 100 kr.-imut killilerneqassalluni.

...

Taavalu nangiinnarlugu inuussutissarsiutigiginagu piniarneq aallaaniarneq aali-sarnerlu pillugit inatsisartut inatsisissaannut siunnersuut saqqummiutissavara.

Tassuuna inatsimmi siunnersuutikkut siunertarineqarpoq inuussutissarsiutigi-nagu piniarneq aallaaniarnerlu eqqarsaatigalugit sinaakkusiussamik aalajanger-saanissaq. Tamatumani pineqarput nuannariinnarlugu aallaaniarnerit takornariat aallaaniarneri taamatullu aamma iikkami nivingatitassarsiorluni aallaaniarnerit.

Inatsisissani siunnersuutikkut aalajangersarneqarpoq Qallunaatut innuttaassu-seqartut kikkulluunniit Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugaqartut Ka-laallit Nunataa nunataani imartaanilu pisinnaatitaasut inuussutissarsiutigiginagu pi-niarnissamat aallaaniarnissamat aalisarnissamullu. Pisinnaatitaaffik piumasaqaat-ilerneqarsinnaavoq akuersissummik pigisaqarnissamik akiliuteqartinneqarsin-naallunilu.

...

Piniarsinnaanermut allagartat ukiumut ataasiinnarmut atuuttassapput tamanalu periarfissiivoq pisat ukiumoortumik nalunaarusiorneqartalernissaannut tamanna pingaarutilerujussuuvoq, pisariaqavimmammi taariikkattut pisuussutinik uumassusilinnik atuineq pillugu sukumiinerpaamik paasisutissanik pigisaqalernissaq. (Nuannariinnarlugu aallaaniartartut aallaaniarnerminni pissarsiarisartagaat maannamut ilisimasaqarfingineqanngivipput. ...) (Ungaluusigaq Atorfeqarfimmi nutsigaavoq).

...
Naatumik oqaatigalugu inatsisissani ukunani marlunni siunnersuutigineqartuni siunertarineqartut ukuupput, siullermik ersarissumik malittarisassaqaalernissaq kikkut inuussutissarsiutigalugu aamma kikkut inuussutissarsiutigiginagu piniartuunerinik.

Aappasaanillu takornariat aallaaniarnissamut aamma iikkani nivingatitassarsiorlutik aallaaniarsinnaanerannut malittarisassiortoqalersinnaanissaanut pingajussaanillu pisarineqartartut amerlassusaat pillugit paasisutissanik ersarissunik pissarsinissaq.

Inatsisissatut siunnersuutit akuerineqarnerisa nassatarisussaavaa piniarneq aamma aallaaniarneq pillugu nutaarluinnarmik periuseqalerneq.

...
Allagartassat pineqartut siunertaannut ilaalluinnarpoq kikkut tamarmik piniarnerminni aalisarnerminnilu akuersissummik pigisaqartut pisaminnik nalunaarsuilutik iliuuseqartarnissaannik siunnerfeqarneq. Tamatumani suliaasaq annertunerusumik siornatigut piniartunik ilaannillu suliarineqartarsimavoq...
 ...”

Inuutissarsiutigiginagu aallaaniarneq aalisarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 11, 29. maj 1990-imeersoq maanna atorunnaarsinneqarsimasoq aalajangersakkanik imaattunik imaqarpoq:

§ 1. Danskisut innuttaassuseqartut Kalaallit Nunaanni najugaqavissut Kalaallit Nunaata nunataani imartaanilu inuutissarsiutigiginagu aallaaniarsinnaatitaallutillu aalisarsinnaatitaapput.

Imm. 2. ...

Imm. 4. Pisinnaatitaaffinnut imm. 1-imi imm. 2-milu taaneqartunut tunngatillugu Naalackersuisut pisassanik killilersuisinnaapput.

§ 2. Inuutissarsiutigiginagu aallaaniarnermut aalisarnermullu akuersissutit aallaaniarnermut aalisarnermullu alagartanngorlugit tunniunneqartassapput.

Imm. 2. Allagartat Naalackersuisunit tunniunneqartassapput.

Imm. 3. ...

§ 3. Naalackersuisut aallaaniarnermut aalisarnermullu allagartat pillugit erseqqinnerusunik aalajangersagaliussapput, allagartallu taakku akilersinneqartarsinnaapput.

§ 4. Imm. 2-mi aamma imm. 3-mi aalajangersakkat kiisalu § 3 naapertorlugu aalajangersagaliat unioqquatinneqarunik akiliisitsissutaasinnaapput.

Imm. 2. ...

Inuussutissarsiutigiginagu aallaaniarneq aalisarnerlu pillugit inatsisartut inatsisaannut nr. 11-mut 29. maj 1990-imeersumut siunnersuummik

aappaasaaneerinninnermi inatsisissatut siunnersuummut imaattunik oqaaseqartoqarpoq:

“Tassa eqqaasitsissutigissavara Namminersornerullutik Oqartussat 1989-imi inuutissarsiutiginagu aallaaniarneq aalisarnerlu oqartussaaffigilermassuk. Suliasat tamakkununga tunngasut siusinnerusukkut naalagaaffimmit oqartussaaffigineqarsimapput, tassa inatsit 1957-imeersaq naapertorlugu. Inatsisip taaneqartup pisoqaassusia suliasallu uatsinnit oqartussaaffigineqalneri pissutigalugit pissusisamisoorpoq Inatsisartut inatsisaannik atortuulersitsinissaq.

1989-imi upernaakkut ataatsimiinnermi inuutissarsiutiginagu aalisarneq aallaaniarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisissaannut siunnersuut siullermeerlugu oqaluserineqarpoq. Inatsimmut pisoqqamut naleqqiullugu siunnersuummi nutaami allannguutiginiarneqarpoq inuit nuna allaneersut qallunaatut innuttaassuseqanngitsut Kalaallit Nunaanni najugallit ataavartumillu qaammatini 6-imi najugaqarsimasut qallunaatut innuttaassuseqartut inuutissarsiutiginagu aallaaniarsinnaallutillu aalisarsinnaalernissaat, aallaaniarnermut aalisarnermullu allagartamik pissarseqqaanngikkaluarlutik.

Suliasap inatsisartuni oqaluserineqarnerani apeqquserneqarpoq, inuit allat qallunaatut innuttaassuseqanngitsut inuutissarsiutiginagu aallaaniarsinnaatitaallutillu aalisarsinnaatitaasariaqarnerisut aamma inuit taaneqartut taamatut pisinnaatitaassanersut ukiup affaani imalt. ukiuni marlunni maani najugaqareeraangamik. Ilanngullugu oqaluserineqarpoq nunani avannarlerni innuttaassuseqartut nunanilu allani innuttaassuseqartut aamma immikkoortittariaqarnerisut.

Taava suliasaq kommuninut kiisalu aamma KNAPK-mut saqqummiunneqassa-soq isumaqatigiissutigineqarpoq.

Maannakkulli kommunit 13-it KNAPK-lu akissuteqarsimapput.

Taavalu oqaatigissavara kommunit 9-t KNAPK-lu isumaqarput inuit qallunaatut innuttaassuseqartut aalajangersimasumillu Kalaallit Nunanani najugaqartut maanamut immikkut akuersissuteqarfigineqaaqaratik inuutissarsiutiginagu aallaaniarsinnaatitaallutillu aalisarsinnaatitaassasut, kisianni aamma kommuni ilai assigiinngitsunik isummertarsimapput, taakku innersuussutigissavakka saqqummiusami.

(Kommunit 2 isumaqarput qallunaatut innuttaassuseqartut ukiuni ataqatigiissuni 2-ni Kalaallit Nunaanni najugaqareersimagaangamik aatsaat taamatut pisinnaatinneqartariaqartut, kommunillu 2 isumaqarlutik taamatut pisinnaatinneqarneq aatsaat ingerlaannartumik ukiup affaani Kalaallit Nunaanni najugaqareernerup kingorna anguneqartariaqartoq. Taamaalilluni maannamut aaqqissukkap atatiinnarneqarnissaanik kissaateqarneq erseqqissumik ersersinneqarpoq, tamatuma kingorna qallunaatut innuttaassuseqartut aalajangersimasumik Kalaallit Nunaanni najugallit inuussutissarsiutiginagu aallaaniarsinnaatitaalerlutillu aalisarsinnaatitaalerlutik.

Kommunit 7 isumaqarput nunani allamiutut innuttaassuseqartut, Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik najugallit qaammatinilu ataqatigiissuni 6-imi najugaqarsimasut qallunaatut innuttaassuseqartut pisinnaatinneqartariaqartut.

Kommunit 5 isumaqarput nunani allamiutut innuttaassuseqartut qallunaatut innuttaassuseqartut pisinnaatinneqarnerisa assinganik pisinnaatinneqalissagunik ukiuni ataqatigiissuni 2-ni Kalaallit Nunaanni najugaqarsimassasut, kommunili 1 isumaqarluni taamatut najugaqarsimanissaq ukiunik ataqatigiissunik 5-nik sivisususeqartariaqartoq.

KNAPK isumaqanngivippoq nunani allamiutut innuttaassuseqartut Kalaallit Nunaanni aallaaniarsinnaatinneqartariaqartut.) (Ungaluusisgaq Atorfeqarfimmi nutsigaavoq.)

Taava naggataatigut taamaalilluni inatsisissamut siunnersuummut saqqummiunneqartumut inuit allat nunani allani innuttaassuseqartut inunnut qallunaatut innuttaassuseqartunut naleqqiullugit sukanganerulaartumik periaaseqarfiginarneqarput, tassa siunnersuutigineqarmat qaammatini 6-ini maani najugaqareersimanisaat, inuttut qallunaatut innuttaassuseqartutut inuutissarsiutiginagu aallaaniarsinnaanermut aalisarsinnaanermullu pisinnaatitaaffeqassagunik.

Inatsisip oqaasertai § 1, imm. 2-mi tamanna naapertorlugu iluarsineqarput maannakkullu siunnersuutigineqarpoq inuit nunani allani innuttaassuseqartut Kalaallit Nunaannilu aalajangersimasumik najugaqartut ataannartumillu ukiuni marlunni najugaqarsimasut inuttut qallunaatut innuttaassuseqartutut piginnaatitaaffeqassasut.

...
Qujassutigaara taamatut akuersaarneqarnera siunnersuutigineqartunut matumunnga, aammalu erseqqissaatigissallugu maannakkut siunnersuut najoqqutarlugu Naalakkersuisut aalajangersimammasuk ... taamatut inuutissarsiutiginagu aalisartut imalt. aallaaniat pisassaat aamma aalajangersimasumik killilerneqarsinnaanerat Naalakkersuisut tassuunakkut pisinnaatitaaffigilissavaat ...”

Inatsisissatut siunnersuummut nassuiaatinit nalinginnaasunit imaattut oqaatigineqarput:

“Namminersornerullutik Oqartussat 1. januar 1989 inuutissarsiutiginagu aalaaniarnermut aalisarnermullu oqartussaaneq tiguaat. Ilaatigut tamanna pissutigalugu ilaatigullu inatsit siulleq naalagaaffiup 1957-imi inatsisiliarisimasaa qanganisaaqimmat Inatsisartut inatsisaannik nutaamik sananissaq pissusissamisoortutut isigineqarsimavoq.

Aalajangersakkanut ataasiakkaanut nassuiaatinit imaattut erserput:

§ 1-imut:

Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuummi maannamut periaasiusimasoq ator-tiinnarneqarpoq, tassalu danskisut innuttaassuseqartut Kalaallit Nunaanni najugaqavissut inuutissarsiutiginagu aallaaniarsinnaatitaallutillu aalisarsinnaatitaasut.

Imm. 2-tut nutaatut siunnersuutigineqarpoq nunani allani innuttaassuseqartut Kalaallit Nunaanni najugaqavissut ataavartumillu ukiuni marlunni najugaqarsimasut danskisut innuttaassuseqartutut pisinnaatitaaffeqassasut. Taamatut siunnersuuteqarnermi ilaatigut nunani avannarlerni allani innuttaassuseqartut eqqarsaatigineqarput, tassa pissusissamisoortutut isigineqarmat taakku ukiuni marlunni nunat-sinni najugaqarsimagaangamik aammattaq taamatut pisinnaatitaaffeqassasut.

Inuit allat tamarmik inuussutissarsiutiginagu aallaaniassagunik aalisassagunil-luunniit akuersissummik peqqaartussaapput, erseqqissarneqarsimavorlu aalisarnermut akuersissummik tunineqassagunik taamaallaat kapisilinniarnermut eqalun-niarnermullu akuersissummik tunineqarsinnaasut.

Aammattaq Naalakkersuisut ullumikkut tuttunniarnermut tunngatillugu atuuttut ittumik najugaqavissut pisinnaatitaaffiisa killilernissaannut inatsisitigut pisinnaatitaaffilerneqarput.

§ 2-mut:

Aallaaniarnermut aalisarnermullu allagartanik – tassa takornariat allagartaanik taaneqartartunik – tunniussisarnermik aaqqissuussineq atortiinnarneqarsimavoq, maannalu aalajangersarneqarpoq taakku Naalakkersuisunit tunniunneqartasasut.

...

§ 3-mit 5-imut:

§ 3 naapertorlugu aallaaniarnermut aalisarnermullu nalunaarut atortuulersineqarsinnaavoq. §§ 4-5-ilu tassaapput pineqaatissiisuteqartarnermut atortuulersitsineremullu aalajangersakkat.”

Inuussutissarsiutigiginagu piniarneq, aallaaniarneq aalisarnerlu pillugit inatsisartut inatsisaata nr. 11-p 29. april 1992-imeersup §-iisa 2-nni aalajangigaavoq qallunaatut innuttaassuseqartut Kalaallit Nunaanni najugaqavissut inuussutissarsiutigiginagu piniarsinnaatitaasut, aallaaniarsinnaatitaasut aalisarsinnaatitaasullu, taamatullu Naalakkersuisut piginnaatitaanermut taamaattumut akuersissummik pigisaqartoqarnissaa piumasagaatigisinnaagaat. Aammattaaq aalajangigaavoq aallaaniarsinnaanermut akuersissummik tunniussineq Naalakkersuisut akiliutitaqartissinnaagaat.

Inuussutissarsiutigiginagu piniarneq, aallaaniarneq aalisarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 11-mi 29. april 1992-imeersumi § 5-imi Naalakkersuisunut piginnaassuseqartitsineq taamaallaat “piniarsinnaanermut, aallaaniarsinnaanermut aalisarsinnaanermullu akuersissutit inatsimmi pineqartut pillugit erseqqinnerusunik malittarisassiuussiner-mut” piginnaassuseqartitsineruvoq.

Matuma kingorna Namminersornerullutik Oqartussat inuussutissarsiutigiginagu piniarneq, aallaaniarneq aalisarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 11-mi 29. april 1992-imeersumi §§ 2, imm. 2 aamma 5-*imik* tunngaveqarluni inuussutissarsiutigiginagu piniarnermi aallaaniarnermilu aallaaniarsinnaanermut (nuannariinnarlugu piniartunut) nalunaarutikkut nr. 19-ikkut 22. juli 1993-imeersukkut aallaaniarsinnaanermut allagartaqarnissaq pillugu malittarisassanik atulersitsisimapput. Nalunaarummi §§ 1, 2 aamma 3 ima oqaasertaqarput:

§ 1. Nalunaarummi uani Kalaallit Nunaata nunataani imartaanilu aalisarfiusuni inuutissarsiutigiginagu piniarneq aallaaniarnerlu pineqarput.

Imm. 2. Nalunaarummi miluumasut timmissallu tamarmik pineqarput.

§ 2. Inuutissarsiutigiginagu piniarneq aallaaniarnerlu taamaallaat ingerlanneqarsinnaavoq inunnit naalakkersuisunit taamaaliornissamut akuerineqarsimasunit.

§ 3. Inuit Inatsisartut inuutissarsiutigiginagu piniarnermut inatsisaanni § 2-mi, imm. 1-imi imaluunii § 3-mi pineqartut aallaaniarsinnaanermut akuerineqarnerat allagartamik tunniussinikkut pisarpoq.

Nalunaarut sunngiffimmi aallaaniarsinnaanermut allagartat pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaatigut nr. 34-kkut, 17. december 1996-imeersukkut atorunnaarsinneqarpoq.

Nalunaarummit erserpoq inunnut, inuutissarsiutigiginagu piniarneq, aallaaniarneq aalisarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 2, imm. 1-imit attorneqartunut (qallunaatut innuttaassuseqartut Kalaallit Nunaanni najugaqavissut) piniarnermut, aallaaniarnermut aalisarnermullu akuersissummik aallaaniarsinnaanermut allagartatut ilusilimmik tunniussisoqassasoq.

Siuliini taasimavara qallunaatut innuttaassuseqartunut najoqqutasaa nerusoq Inatsisartut inatsisaanni nr. 11-mi 29. april 1992-imeersumi, § 2, imm. 1-imi nassaassaasoq. Matuma malitsigaa qallunaatut innuttaassuseqartut Kalaallit Nunaanni najugaqavissut inuussutissarsiutigiginagu piniarsinnaatitaasut, aallaaniarsinnaatitaasut aalisarsinnaatitaasullu .

Inatsimmit erserportaaq piginnaatitaaneq taanna akuersissummik piumasagaateqarfusinnaasoq. Tamanna nalunaarummit nr. 19-imit erserpoq, tassalu akuersissut aallaaniarsinnaanermut allagartatut iluseqartilugu tunniunneqassasoq.

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Pisortaarfik allakka mini 3. februar 1997-imeersuni tunngaveqarnissamik apeqqut pillugu ilaatigut imaattunik taasaqarpoq:

A pillugu) Inuussutissarsiutigiginagu piniarneq, aallaaniarneq aalisarnerlu pillugit inatsisip §-iisa 5-nni ima allassimasoqarpoq: “§ 5. Naalackersuisut piniarsinnaanermut, aallaaniarsinnaanermut aalisarsinnaanermullu akuersissutit inatsimmi pineqartut pillugit erseqqinnerusunik malittarisassiussapput.”

Akuersissutit § 5-mi taaneqartut taakkua, tamatumunnga atassuteqartumik pingaaruteqartuusut, inuussutissarsiutigiginagu piniarneq, aallaaniarneq aalisarnerlu pillugit inatsisartut inatsisaata §-iisa 2-nni eqqartorneqarput. Ima allassimasoqarluni:

“§ 2. Qallunaatut innuttaassuseqartut Kalaallit Nunaanni najugaqavissut Kalaallit Nunaata nunataani imartaanilu inuussutissarsiutigiginagu piniarsinnaatitaapput, aallaaniarsinnaatitaapput aalisarsinnaatitaallutillu.

Imm. 2: Naalackersuisut taama piginnaatitaanermut piumasagaatigisinnaavaat piniarnermik, aallaaniarnermik aalisarnermilluunniit ingerlataqarsinnaanermut akuersissummik pigisaqarnissaa. Aallaaniarsinnaanermut akuersissummik tunniussineq Naalackersuisut akiliutitaqartissinnaavaat.”

Uniffiup siulliup aalajangersarpaa Naalackersuisut piniarnermik aallaaniarnermillu ingerlataqarsinnaatitaaneq akuersissummik pigisaqarnissamik piumasagaateqartitsiffiutissinnaagaat. Uniffiilli pingajuanni aalajangersarneqarpoq Naalackersuisut aallaaniarsinnaanermut akuersissummik tunniussinermikkut akiliummik akileeqqusisinnaasut.

Taamaammat pisortaarfik isumaqarpoq akuersissutit uniffimmi siullemi taaneqartut taakkua aallaaniarsinnaanermut uppernarsaataannangorlugit killilerneqartariaqanngitsut, aammattaarli uumasunik assigiinngitsunik ataasiakkaanik aallaaniarnermut akuersissutaasinnaasut, assersuutigalugu tuttunniarsinnaatitaanermut akuersissutit.

Taamaallilluni isumaqartoqarpoq akuersissutinik tunniussinermut atasumik tuttunniarsinnaatitaanermut atugassarititaasunik amerlanerusunik saqqummiussineq inatsisip §-iisa 5-nni Naalackersuisunut tunngavissiinermi imaritinneqarsinnaasoq,

matuma kingorna Naalakkersuisut piniarnermut, aallaaniarnermut aalisarnermullu akuersissutinut inatsimmi taaneqartunut erseqqinnerusumik malittarisassiuussiner-
mut tunngavissaqartitsissallutik.
... ”.

Inuutissarsiutigiginagu aallaaniarneq aalisarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 11, 29. maj 1990-imeersoq, § 1, imm. 4-mi maleruagassamik imaattumik imaqarsimavoq:

“Pisinnaatitaaffinnut imm. 1-imi imm. 2-milu taaneqartunut tunngatillugu Naalakkersuisut pisassanik killilersuisinnaapput.”

Kisiannili maleruagassaq taanna inuutissarsiutigiginagu piniarneq, aallaaniarneq aalisarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 11-imi 29. april 1992-imeersumi atatiinnarneqarsimannngilaq. Matumunnga oqaatigissavara misissorsimanngikkiga Naalakkersuisunik piginnaassuseqartitsineq siuliini taaneqartoq najugaqarnissamik piumasaqarnerup aalajangersarnissaanut annertusisinnegarsinnaanersoq, soorlumi tutut eqqissimatitaanerat piniagaanerallu pillugit nalunaarummi taamatut pisoqarsimasoq.

Inuussutissarsiutigiginagu piniarneq, aallaaniarneq aalisarnerlu pillugit inatsisartut inatsisaata nr. 11-p, 29. april 1992-imeersup §-iisa 5-nni Naalakkersuisunut piginnaassuseqartitsineq tunniunneqartoq taanna taamaallaat “piniarsinnaanermut, aallaaniarsinnaanermut aalisarsinnaanermullu akuersissutinut inatsimmi pineqartut pillugit erseqqinnerusumik malittarisassiornissamik” piginnaassuseqartitsineruvoq.

Inatsimmi inatsimmulluunniit nassuiaatini, matumunnga ilanngullugit § 5-imut nassuiaatini, malunnaateqannngilaq Naalakkersuisunik § 5-imi pisinnaatitsineq taanna piniarnermut, aallaaniarnermut aalisarnermullu akuersissuteqarfigineqarnissamat piumasaqaatinik saqqummiussinissamat Naalakkersuisunut piginnaatitsinermik aammattaaq imaqarnerosoq.

Matuma kingorna inatsimmik pissusissamisoortumik paasinninnek tunngavigalugu isumaqarpunga piginnaassuseqartitaaneq § 5-imi tunniunneqartoq taanna piniarnermut, aallaaniarnermut aalisarnermullu akuersissutinut taaneqartunut taakkununnga malittarisassanik Naalakkersuisut aalajangersaanissaminnut piginnaassuseqartitaaginnartut, soorlumi Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaatigut nr. 19-ik-kut 22. juli 1993-imeersukkut taamatut pisoqarsimasoq.

Matuma kingorna isumaqarpunga aallaaniarsinnaatitaalernissamat piumasarianik inissitsiterinissamat inuussutissarsiutigiginagu piniarneq, aallaaniarneq aalisarnerlu pillugit inatsisartut inatsisaanni tunngavissaqannngitsoq.

Taamaalillunga isumaqarpunga ingerlatsivik nalunaarummi nr. 15-imi 27. juni 1996-imeersumi § 4, imm. 4 uniffiit pingajuanni malittarisassamik atulersitsinissaminut inuussutissarsiutigiginagu piniarneq aallaaniar-

nerlu (sunngiffiminni aallaaniartartut) pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 11-mi 29. april 1992-imeersumi tunngavissaqarsimanngitsoq.

4.4. Isornartorsiuineq qinnuiginninnerlu.

Aallarniutaasumik immikkoortortami 4-mi nalunaarummut eqqartorneqartumut qassiinik oqaaseqarsimavunga, oqaatigisimavaralu isumaqartunga akornutissaqanngitsoq ingerlatsiviup pinngortitamik allanngutsaaliuineq pillugu inatsimmik tunngaveqarluni uumasut aallaaniarnikkut ukiumoortumik pisarineqarsinnaatitaasut amerlassusissaannik aalajangersaasinnaanissaanut, taamatuttaarlu soorlu akornutissaqarso-risimannikkiga ingerlatsivik, uumasunik ukiumoortunik aallaaniarnermi pisarineqarsinnaatitaasut aalajangersarneqarsimasunit amerlanerusunik pisaqartoqannginnissaa qulakkeerumallugu, tuttunik pisaqarsinnaatitaanermut akuersissutinik tunniussisarpat.

Ingerlatsiviup uannut oqaatigisimavaa nalunaarutip §-iisa 4-nni, imm. 4-mi, uniffiit 3-anni malittarisassamik atulersitsinissamut Kalaallit Nunaanni pinngortitamik allanngutsaaliuineq pillugu inatsisartut inatsisaanni taamatullu inuussutissarsiutiginagu piniarneq, aallaaniarneq aalisarnerlu pillugit inatsisartut inatsisaanni tunngavissaqartoq.

Immikkoortortani 4.1-imit 4.3-mut pinngortitamik allanngutsaaliuinerup, inuussutissarsiutigalugu aallaaniarnerup piniarnerullu taamatullu inuussutissarsiutiginagu piniarnerup, aallaaniarnerup aalisarnerullu tungaasigut inatsisini maleruqqusat eqqartorsimavakka matuma misisornissaa siunertaralugu, tassalu ingerlatsivik tuttunniarnissamut akuersissummik pissarsisinnaalerumalluni ukiuni pingasuni Kalaallit Nunaanni najugaqarsimanissamik piumasarisag pillugu malittarisassamik Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 15-imi 27. juni 1996-imeersumi § 4, imm. 4, uniffiit 3-annik atulersitsinissaminut tunngavissaqarsimanersoq.

Tuttunniarnissamut akuersissummik pissarsisinnaajumalluni Kalaallit Nunaanni ukiuni pingasuni aalajangersimasumik najugaqarsimanissamik piunasaqarneq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 15-imi 27. juni 1996-imeersumi § 4, imm. 4, uniffiit 3-anni maleruagassamik atortuulersitsinissamut Kalaallit Nunaanni pinngortitamik allanngutsaaliuineq pillugu inatsisartut inatsisaanni, inuussutissarsiutigalugu piniarneq aallaaniarnerlu pillugit inatsisartut inatsisaanni imaluunniit inuussutissarsiutiginagu piniarneq, aallaaniarneq aalisarnerlu pillugit inatsisartut inatsisaanni ingerlatsiviup tunngavissaqarsimaneramik nassaarsinnaasimanngilanga.

Isornarluinnartuusoraara ingerlatsivik nalunaarummi malittarisassamik, atortuulersinnissaa inatsisini tunngavissaqanngitsumik, atortuulersitsisimammat, Naalakkersuisunullu ilisimatitsissutigeqqussavara tamanna pillugu qanoq iliuseqalersaartoqarnersoq.

5. Ingerlatsiviup tuttu eqqissimatitaanerat piniagaanerallu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaata nr. 15-ip, 27. juni

1996-imeersup § 4, imm. 4, uniffiit 3-anni malittarisassap atulersinneranut allatigut tunngavissaqarsimaneranik apeqquut.

Siuliini immikkoortortami 2-mi oqaatigisimavara inatsisitigut tunngaveqarnissamik piumasaqarneq qaqutigoortumik pisumik inatsisini najoq-qutassaqarfiusunut, inatsimmit maleruagassiamit allaasunut, matumunga ilanngullugit pissutaasutigut assigiissuseqartunut inatsisillu naaper-torlugit ileqquusumut, innersuussinikkut naammassineqarsinnaasoq.

Taamatutaaq immikkoortortami 1-mi oqaatigisimavara allatut ajornartumik iliuuseqartariaqarnermik pisariaqartitsineq immikkut illuinartumik pisoqartillugu inatsisinik tunngavissaqarnissaq pillugu piumasaqarnermik uniunerup eqqortuussusianik uppernarsaasinnaasaru-maartoq.

Immikkoortortami matumani misissussavara inatsisinik tunngaveqar-nissamik piumasaqarneq pissutaasutigut assigiissuseqarnermit, inatsisit naaper-torlugit ileqquusumit taamatullu allatut ajornartumik iliuuseqar-tariaqarnermik pisariaqartitsinermit naammassineqarsinnaanersoq.

5.1 Ingerlatsiviup pissutaasut assigiissuseqarnerannik innersuussute-garluni tutut eqqissisimatitaanerat piniagaanerallu pillugit Namminer-sornerullutik Oqartussat nalunaarutaata nr. 15-ip, 27. juni 1996-imeer-sup § 4, imm. 4, uniffiit 3-anni malittarisassap atulersinnerani tunngavis-saqarsimaneranik apeqquut.

Assigiissuseqarneq inatsisinut tunngasunik atuakkiani paasinninnertut annertunerusutut nassuigaavoq. W. E. von Eyben'ip Inatsisilerinermi Oqaatsinik qinerlerfissiaani, qulinguussaaniq naqitertitani, 1993, oqaaseq naligiissuseq/assigiissuseq imatut nassuigaavoq:

“Assigiissuseq: Inatsisini maleruagqusamik pisoqarnerni, inatsisip oqaasertaa-nit ilaatinneqanngitsuni, atuineq, naak taakkuninnga paasinninneq annertoorujus-suarmik tunngaviligaagaluartoq, tunngavigisat taakkuusut pisoqarnerni marluu-suni inatsisip maleruagassartaanik malinninnissamut illersuutaappata (tassaasut pissutaasut assigiissuseqarnerat). Assigiissuseq Ainatsimmi soqannginneramik (amigaateqarnermik) tunngaveqarajuttarpoq, tassa imaappoq inatsisitigut maleru-aqqusamik allamik, pisoqarnermik aalajangiisumik, peqartoqanngitsaq; taamaat-torli assigiissuseqarnerup aalajangersakkanit qaqutigoortunit pisarnera pinngit-soortinneqarsinnaanngilaq. ...”.

Jens Garde'p allallu arlallit atuakkiaanni, Ingerlatsinermi inatsise-qartitsineq eqqartugassat Nalinginnaasut, pingajussaaniq naqitertitaaq, 1997, qupp. 149-anni imatut allassimasoqarpoq:

“Assigiissuseqarneq pillugu oqaatigineqassaaq assigiissuseqarnermi isumma-mut tunngavisoq inatsisitigut aalajangersagaammat pissusissamisoor-tumik oqaat-sitigut ator-neqarfissami avataatigut ator-neqaannartar-toq, qanoq paasinneriaase-qarnertut oqaatigineqaannarsinnaasoq.”

Taamatuttaa q takuuk Alf Ross 'ip atuakkaa, Pisinnaatitaaneq naaper-tuilluarnerlu pillugit, qupperneq 176, tassani ima allassimasoqarluni:

Ajornartorsiuteqarfusooq annertunerusumik isumasiuinnermut (assigiissuseqar-nermik isuma) tunuliaqutaasooq imatut oqaluttuaralugu ersersinneqarsinnaavoq. Maleruaqqusaq "oqaatsinik paasinninneq pissusissamisoortoq" malillugu suliasa-qarfusumi a-mi atornerqarleruni, taassuma suliasaqqarfimmut b-mut annertusisin-nissaa pisariaqartitsivoq (1) inatsisit tungaatigut naliliineq siunertarisat isumassar-siallu, maleruaqqusamik aalajangiisimasorineqartut, tunngavigalugit taassuma su-liassaqqarfimmi b-mittaaq atornerqarnissaanik tapersiissasoq. Taamatut naliliineq pingaartumik paasinninnermi imaattumi naggueqarsinnaavoq, tassalu maleruaqqu-saq aalajangersagassat tamaviisa immikkut aalajangerlugit oqaasiliornerusooq, isummamik nalinginnaaneruserumik inaarlugu eqqarsaatigineqarsimangitsumik saqqummersitaqallattaarneq. Aammalu (2) a'p b'llu akornanni taamatut assigiin-ngissuteqartoqanngitsooq inatsisit tungaatigut allatigut nalilersuinerit tunngavigalu-git pisoqarnerit taakkua marluk assigiinngitsumik pineqarnerannik tunngavilersui-sinnaasumik. Assersuutigalugu inatsisitigut aalajangersakkat pisoqaaneruserut soorlu oqaatsinik "taanna" aamma "angut"-mik atuippata imaassinnaavoq aalaja-ngiunneqarumaartoq inatsisinik atuutitsiffiusumi eqqartorneqartumi angutit ar-nallu akonnanni assigiinngissuseqartitsineq isumassarsiani ullumikkut pisinnaati-taanitsinnik qulangersimaffiginnittuni naggueqarunnaartut, taamaammallu aalaja-ngersakkat assigiissuteqartitsinikkut aammattaaq arnanut atuuttussanngorlugit an-neritussinneqartariaqartut.

...”

Assigiissuseqarneq pillugu aammattaaq takuuk W. E. von Eyben, Inat-sisinik ilisimatusaatinut Atuagaq tunngavissaq, atuagaq 1, Inatsisitigut najoqqutassaqqarfusut, tallimasaanik naqiternera, 1991, qupp. 117 ff.

Taamaalluni oqartoqarsinnaavoq assigiissuseqarnermik isuma inat-sisini maleruaqqusamik, taassuma atuuffissaata avataatigut, atuineq.

Siuliini immikkoortortani 4.1-imit 4.3-mut inatsisitigut maleruaqqusat tutut eqqissisimatitaanerit piniagaanerallu pillugit nalunaarutit taak-kua naapertorlugit atulersinneqarfigisimasai eqqartorsimavakka. Inuu-tissarsiuutigalugu piniarneq aallaaniarnerlu pillugit inatsisartut inatsi-saat maleruaqassamik, Kalaallit Nunaanni aalajangersimasumik naju-gaqarnissamut tunngassuteqartumik, taamaallaat imaqqarpoq. Taanna inatsisip §-iisa 3-anni nassaassaavoq. § 3 imatut oqaasertaqqarpoq:

“§ 3. Kalaallit Nunaata nunataani aalisarnikkullu imartaani inuutissarsiu-tigalu piniarneq aallaaniarnerlu taamaallaat ingerlanneqarsinnaavoq inunnit

- 1) inuiaqatigiinnut kalaallinut aalajangersimasumik attuumassuteqartunit,*
- 2) Kalaallit Nunaanni najugaqartutut inuit aqqisa allattorsimaffianni ukiuni ki-ngullerni marlunni nalunaarsorsimasimasunit,*
- 3) Kalaallit Nunaannut tamakkiisumik akileraartartussaasunit, Kalaallit Nu-naannullu ukiuni kingulerni marlunni tamakkiisumik akileraartartuusimasu-nit, aammalu*
- 4) inuutissarsiuutigalugu piniarnermik aallaaniarnermillu ingerlatsisinnaaner-mut immikkut akuersissummik pigisaqartunit.*

Imm. 2. Imm. 1-imi normu 2)-mi 3)-milu piumasarisani Naalackersuisut sanioq-qutiisisinnaapput, tamanna naapertuuttutut isigineqaraangat qinnuteqartup Kalaallit Nunaannut attuumassuteqarnera, qinnuteqartoqartorluunniit ilinniarluni allamilluunniit assigisaanik pissuteqarluni Kalaallit Nunaata avataani najugaqaral-larsimappat.

Imm. 3. Piniarsinnaanermut aallaaniarsinnaanermullu akuersissutit tunniunne-qarsinnaaneri, pissarsiarineqarsinnaaneri annaaneqarsinnaaneri pillugit male-ruagassanik Naalackersuisut aalajangersaassapput.

Imm. 4. Naalackersuisut imm. 1-imi, normu 4) naapertorlugu akuersissummik tunniussineq akiliutitaqartissinnaavaat.”

Inatsit inuutissarsiutigalugu piniarnermut aallaaniarnermullu taamaallaat tunngavoq, matumalu kingorna apeqqutaalerpoq inatsisip oqaasertaata assigiissuseqarnera tunngavigalugu aalajangersagaq aammattaaq inuutissarsiutigiginagu piniarnermut aallaaniarnermullu tunngasussanngorlugu annertusisinneqarsinnaanersoq.

Inatsimmik immikkoortumik, inuutissarsiutigiginagu piniarnermik, aallaaniarnermik aalisarnermillu aqutsisumik, inatsiseqarnera pissutigalugu taamatullu inuutissarsiutigalugu piniarnermut aallaaniarnermullu inatsimmut allannguutaasumut nassuiaatigisani nalinginnaasuni imaatumik taasaqartoqarnera pissutigalugu, tassalu A Erseqqissarneqassaaq inatsisissatut siunnersuummi siunertaasut ilagimmasuk inuutissarsiutigalugu piniarnerup aallaaniarnerullu inuutissarsiutigiginagu piniarnermit aallaaniarnermillu avissaartinneqarnissaa ima ilillugu, kingulliullugu taaneqartoq siunissami inuutissarsiutigiginagu piniarneq aallaaniarnerlu pillugit inatsisartut inatsisissaattut siunersuut malillugu aqunneqalissal-luni.”, isumaqanngilanga inuutissarsiutigalugu piniarneq aallaaniarnerlu pillugit inatsisartut inatsisaanni § 3 assigiissuseqarnermik-isumaqarfiginninnerit tunngavigalugit aammattaaq inunnut, inuutissarsiutiginagu piniariarlutillu aallaaniartartunut, tunngalersillugu annertusisinneqarsinnaasoq.

5.2 Ingerlatsiviup inatsisit naapertorlugit ileqquusumut innersuussil-luni tuttu eqqissisimatitaanerat piniagaanerallu pillugit Namminersor-nerullutik Oqartussat nalunaarutaata nr. 15-ip, 27. juni 1996-imeersup § 4, imm. 4, uniffiit 3-anni malittarisassap atulersinneranut tunngavissa-qarsimanageranik apeqqut.

Jens Garde’p allallu arlallit atuakkiaanni, Ingerlatsinermi inatsiseqartitsineq eqqartugassat Nalinginnaasut, pingajussaanik naqiternera, 1997, qupp. 103 inatsisit naapertorlugit ileqqusoq imatut nassuiarneqarpoq “qanoq-iliorneq taamaassorinnivissusermik nalinginnaasumik, taamaattuarumik sivisuumillu malitseqarluni inatsisit tungaatigut uni-oqqutinneqassanngitsoq.” Taamatutaaq takuuk Max Sørensen ’ip atuak-kiaa, Naalagaaffiup qanoq naalackersorneqarnissaanik inatsiseqartitsi-neq, aappassaanik naqiternera Peter Germer ’imit, 1977, qupp. 34, tas-sani ima allassimasoqarluni:

“... ileqquusut inatsisinut tunngasumik pissuseqarnerannut pingaartumik ilisarnaataasoq pillugu taamaammatt siunertarisamut naleqquttuusinnaavoq qangaanilli ileqquulluni inatsisinut tunngasumik ajoqersuutip ileqquusumik taaguuteqarnera aallaavigissallugu. Piumasaqaataavoq qanoq-iliorneq aalajangersimasoq inatsisinik taamaassorinnivissuseqarnermik nalinginnaasumik, taamaattuartumik sivsumillu aammalu inatsisinik taamaassorinnivissuseq nalinginnaasoq (opinio juris) tunngavigalugu malitseqassasoq.

Inatsisinut tunngasut pillugit atuakkiani piumasarisat suut inatsisit naapertorlugit ileqquusup pineqalersinnaaneranut pumasarineqarnissaat isumaqatigiinngissutaavoq. Taamaalilluni Qallunaat Naalagaaffiata qanoq naalakkersorneqarnissaanik inatsiseqartitsinermik Ole Espersen 'ip Alf Ross 'illu atuakkiaanni, 1980, qupp. 43, ima allassimasoqarpoq:

“Ileqquusooq inatsisitigut najoqqutassaqaqarfiulluni tassaavoq inatsisinik paasininneq. – Qanoq-iliorneq ilaata piffissap siviisuup ingerlanerani malinneqarsimanagera imaangilaq – inuinnartut ilaqutarinnermilu inatsisitigut maleruqqusatut annikitsigisumik – aalajangiisuusumik piumasaqaataasoq. Qanoq-iliorneq uteqataartoq paasinninnerup ilumoorsusianut aalajaassuseqarneranullu uppernarsaatitut atortuuvoq, akornutissaqanngivipporli inatsisinik paasinninnerup naammattumik erseqqissuseqartumik takutinnissaanut iliuuseqarnerni ataasiakkaani arlalialu innarniluunniit allaat.”

Aammattaq takuuk Max Sørensen, Naalagaaffiup qanoq naallakkersorneqarnissaanik inatsiseqartitsineq, aappasaanik naqiternera Peter Germer 'imit, 1977, qupp. 34, tassani ima allassimasoqarluni:

“Pisimasuiusunut tarnikkullu tangertaq oqallinnermut annertuumut pissutaasimavoq. Pingaartumik oqallisigineqarsimavoq periaaseq eqqartorneqartoq qanoq siviutigisumik malinnaaffigineqarsimassanersoq, malunnartinniarneqarsimavorlu qanoq-iliuuseqarneq ataasiakkaaginnannguaq pisimasuni pingaarnerusut malillugit naammassinnaasoq. ...

Tarnikkut tangertaq suli annerusumik assoortuusutaasimavoq. Taannami pingaartumik tunngaveqarmat inatsisitigut taamaassorinnivinnissutsip piumasarineqartup najuunnerpiaanut peqannginnerpiaanulluunniit uppernarsaatissap ajornakusooruteqartitsilersinnaaneramik. ...”.

Aammattaq apeqquut pillugu takuuk Preben Stuer Lauridsen, Inatsisinik ajoqersuut, 1977, qupp. 364 ff., Alf Ross, Pisinnaatitaaneq naapertuilluarnerlu, qupp. 107 ff. taamatullu Max Sørensen, Naalagaaffiup qanoq naalakkersorneqarnissaanik inatsisit, aappasaanik naqiternera Peter Germer 'imit, 1977, qupp. 22 ff., taamatullu W. E. Eyben, Inatsisinut tunngasunut Atuagaq tunngavik, atuagaq 1, Inatsisinik najoqqutassaqaqarfiit, tallimassaanik naqiternera, 1991, qupp. 150 ff.

Qanorluunniit atuakkiani isumaqatigiinnginneqartigigaluarpat taamaattoq aalajangersimavoq qanoq-iliorneq, minnerpaamik ataasiarluni malinneqarsimasoq malinnissaalu kingusinnerusukkut taamaatinneqar-

simasoq tassani pineqartoq. Matuma saniatigut qanoq-ilorneq misigisuseq matumunnga pisussaaffittut misigineqarsimasoq tunngavigalugu malinneqarsimasussaavoq.

Isornartorsiuneq tuttu eqqissisimatitaaner atulersitsinermut tunngareersoq tunuli-aqutaralugu isumaqarpunga inatsisit naapertorlugit ileqquusumik piusogaarsimangitsoq.

Taamaalillunga isumaqanngilanga ingerlatsivik tamatuma tungaata inatsisit naapertorlugit ileqquusumik peqarfiuneranik innersuussilluni tuttu eqqissisimatitaaner atulersitsinermut tunngareersoq tunuli-aqutaralugu isumaqarpunga inatsisit naapertorlugit ileqquusumik piusogaarsimangitsoq.

5.3 Ingerlatsiviup allatut ajornartumik qanoq-iliuuseqartariaqarnermik innersuussilluni tuttu eqqissisimatitaaner atulersitsinermut tunngareersoq tunuli-aqutaralugu isumaqarpunga inatsisit naapertorlugit ileqquusumik piusogaarsimangitsoq.

Allatut ajornartumik qanoq-iliuuseqartariaqarnerup inatsisunik tunngaveqarnissaq pillugu piumasaqarnermik taarsiisinnaanera pillugu apeqqummut imaattut oqaatigissavakka:

Allatut ajornartumik iliuseqartariaqarnerup pillugu ingerlatsinermi inatsiseqartitsinerup tungaatigut atuakkiani allaatiginnittoqartarsimaqaaq. Jens Garde’p allallu arlallit atuakkiaanni, Ingerlatsinermi inatsiseqartitsineq eqqartugassat Nalinginnaasut, pingajussaaniq naqiterneru, 1997, qupp. 150-imi imaattunik allasimasoqarpoq:

“Immikkut illuinnartunik pisaqartillugu allatut ajornartumik qanoq-iliuuseqartariaqarnermik pisariaqartitsineq (pillaanermut inatsisit §-iisa 14-iannut naleqqiuguk) ajunngitsorsiasaq annertunerusoq pingaarutilik annaassinnaagaanni, inatsisinut naapertuussuseqarnermik unioqqutitsinermik uppernarsaasinnaasassaaq imaluunniit ingerlatsiviup aalajangiineranik inatsisinut akerliugaluartumik allatigut uppernarsaasinnaalluni. Allatut ajornartumik qanoq-iliuuseqartariaqarnerup ator-neqarnissaa pillugu piumasaqaatinik naammassinnittoqartarneru qaqutigooortuuvog, ... Taamaattorli tassunga tunngasumik oqaatigineqarpoq “Pisortat allatut ajornartumik qanoq-iliuuseqartariaqarnerarnerannut inatsisit tungaatigut imaattumik pisariaqartitsisoq, pisimasoq eqqartorneqartoq siumut ilisimareernejarsinnaanngitsoq imaluunniit ima qaqutigooortigaluni pisimasuusooq, pisortat inatsisit tungaatigut piareersimanissaat siunertaralugu iluarsiiisuteqarnissaaq naleqquttumik sulis-tiginninnerussanani.”.

Allatut ajornartumik iliuseqartariaqarnerup pillugu aalajangersagaq Inatsimmi nr. 55-imi, 5. marts 1954-imeersumi nassaassaavoq, Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermut inatsimmi, § 6. Aalajangersagaq imaattumik oqaasertaqarpoq:

“Inatsisip taassuma pineqaatissiisutai inunnut, inuup siooranartumik ajoquserneqarnissaata ajoquserneqavinnissaataluunniit pinngitsoortinnissaanut pisariaqartunik iliuuseqarsimasunut, atorneqassanngillat inatsisinik unioqutitsineq pingaaruteqarpallaannginnerusutut isigisariaqarsorinaraangat.”

Aalajangersagaq taanna pillugu Leif Senholt, Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermut inatsimmi, atuagaq 1, 1985, qupperneq 82-imi imatut allappoq:

“Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermi inatsit tunngavigalugu akisussaatinneqarnissaq allanisulli pisinnaanngilaq imminut illersorniarluni inatsisinik unioqutitsisumik iliuuseqartariaqarnerup akuerisaasup iluani iliuusaasimappat. Tamakku pillugit malittarisassat pinerluttulerinermut inatsimmi ilanngunneqarput, *Jur. Eksp. isumaqarmata imminut illersorniarluni inatsisinik unioqutitsisumik iliuuseqartariaqarnerup tunngaviatigut Danmarkimi inatsimmisulli Kalaallit Nunaanni inatsimmi atuussinnaassuseqartutut isigineqartariaqartut.*

...”

Qallunaat pillaanermut inatsisaata §-iisa 14-ianni asserluinnangajaanik aalajangersagaqarpoq. Aalajangersagaq imaattumik oqaasertaqarpoq:

“Iliuuseq pillarneqaatissinneqaataasinnaagaluatoq pillarneqassanngilaq inuit pigisalluunniit ajortumeerneqarsinnaanerit pinngitsoortinniarlugu iliuusaasimappat, inatsimmillu unioqutitsineq taamaattoq pingaaruteqarpallaannginnerusutut isigisariaqarsorinaraangat.”

Karnov’ip inatsisinik katersaani, 13-issaanik 1995-imi saqqummer-suni, atuakkat arfineq-aappaat (7), qupperneq 8604 nassuiaatitaaq 71, § 14 pillugu imaattunik allassimasoqarpoq:

“Inatsit inunnik pigisanilluunniit immikkut ittumik taaguigaangat, tamanna tamakkiisumik mik taaguinertut isigineqarsinnaanngilaq. **Hurwitz:** Alm d 198, tamatumani tamanna peqatigalugu ersersinneqarluni § 14-ip avataatigut allatut ajornartumik iliortariaqarnermi isumap inatsisinik-tunngaviusunik sumiginnaanerup imaluunniit inatsisinik allanik sumiginnaanerup imaluunniit allaffissornikkut akuliun-nermut inatsisitigut tunngavissaqarnermik taarsiinerup eqqortuussusia uppersarsinnaanagu, pissutsit ima immikkut illuinnartiginngippata pinngitsaalliffiutigingippatalu, allatut ajornartumik iliortariaqarnermik pisoqarnera atorneqarluni innutaaqatigiinnut iluaqutaasussat inatsimmik pineqartumik malinninnissamut kattunnissaasa ajornarluinnassusiannut naligitittariaqarluni.”

Taassuma assinga Kalaallit Nunaannut atortuusorineqartariaqarpoq.

Qulaani taagorneqartunit erserpoq allatut ajornartumik iliortariaqar-neq kisimiilluni immikkut illuinnartumik pisoqarnermi, tamatumani innutaaqatigiinnut iluaqutaasussat inatsimmik malinninnermut kattunneqarsinnaanngilluinnartutut isigisariaqarlutik, allaffissornikkut akuliun-

nermut inatsisitigut tunngavissaqarnermik taarsiisinnaanngitsoq. Matuma saniatigut allatut ajornartumik iliortariaqarnermik pisariaqartitsinerup malitsigaa, taassuma atorneqarnera ajunngitsorsiassaq pilliutigineqartuminnigarnit annerujussuaq annaakkumallugu pisartog.

Taanna suli anneruinnartumik atuuttariaqarpoq allatut ajornartumik iliortariaqarnermik pisariaqartitsineq ingerlatsinermi allagaatinik naliginnaasunik atortuulersitsinermit inatsisitigut tunngaveqarnissaq pillugu piunasaqarnermik taarsiissappat.

Tuttunniarnissamat akuersissutinik tunniussuinerup killilersornissaa pillugu isumaqanngilanga tassani ima immikkoorluinnartigisumik pisorqarnera pineqartoq, tassalu allatut ajornartumik iliortariaqarneq inatsisinut naapertuuttuunissaq pillugu najoqqutassaasumik unioqqutitsinermit tunngaviusinnaalluni. Matumani pingaartippara Kalaallit Nunaanni pinngortitamik allangutsaaliuineq pillugu inatsisartut inatsisaanni malittarisassiisoqareersimanera, tamatuma kingorna inatsimmi pingaartitassatut tunniunneqartut tunngavigalugit uumasut ataasiakkaat eqqissisimatinneqarsinnaallutik. Taamaalillunga isumaqarpunga pisimasoq matumani pineqartoq allatut ajornartumik iliortariaqarnermit najoqqutassaasumik atuinermit tunngaveqartinneqarsinnaanngitsoq.

6. Allatigut oqaaserisassat.

Misissuinermi matumani paasilersimavara Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Pisortaqarfik 1996-imi tuttunniarnissap aqunneqarnissaanut ilitsersuummi, immikkoortortaq "Sunngiffimmi aallaaniartartunut pisassiissutit uppersaataat"-nnut tunngasoq, oqaatsip "maani najugaqavissuussapput" qanoq paasisariaqarneranik nassuiaateqartoq. Malugisimavara qularutigineqarsinnaasoq pisortaqarfiup qanoq paasinnittariaqarnermik nassuiaatigisaa nalunaarutip § 4, imm. 4, uniffiit 3-anni aalajangersagartaanut naapertuuttuunersoq.

Taamaattorli malittarisassamik nalunaarutip §-iisa 4-nni, imm. 4-mi, uniffiit 3-anni atulersinneqarsimasumik ingerlatsiviup atortuulersitsinisaanut tunngavissaqarsorisimanninnera pillugu tamatuma tungaatigut annertunerusumik iliuuseqarnissannut pissutissaqarsorinngilara, takuuk matumani Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu inatsisartut inatsisaanni. § 6, imm. 4.

Matuma saniatigut malugisimavara Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Pisortaqarfik kommunip nalunaarummi malittarisassanik aqutsinera pillugu K kommunip qinnutigisaanut akissummik sukumiisumik saqqummiussinissaq itigartitsissutigisimagaa. Matumunnga oqaatigissavara naleqquttuusoralugulu nalorninaannerpaasorigiga pisortat oqartussaasut, aalajangersakkap qanoq paasisariaqarnerata nalornissutigineqalersinnaanera paasigaangamikku, nalornineq taamaattoq piaarnerpaamik paasinarsisittassagaat.

Tamatumunnga atasumik naatsumik oqaatigissavara tamatumunnga tunngasumik pingaaruteqartussaannngimmat naammagittaalliutinik suli inaarneqarsimannngitsunik uanniittoqarnersoq.

Taamaattorli misissuineranut matumunnga misissuinerullu allatigit annertussusianut misissuineranut tunngaviusoq pillugu isumaqarpungat-taaq tamatumunnga tunngasumik anenrtunerusumik iliuseqarnissamat pissutissaqanngitsoq, takuuk matumuuna Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu inatsisartut inatsisaanni § 6, imm. 4.

7. Egikkaaneq.

Pinngortitamik allanngutsaaliuinerup, inuutissarsiutigalugu piniarnerup aallaaniarnerullu taamatullu inuutissarsiutiginagu piniarnerup, aallaaniarnerup aalisarnerullu suliassa qarfiuneranni inatsisitigit maleru-aqqusat siuliini misissorsimavakka tuttunniarnissamat akuersissute qarfigineqarsinnaalerumalluni Kalaallit Nunaanni ukiuni pingasuni aalajangersimasumik najugaqarsimanissamik piumasarisaq pillugu ingerlatsiviup Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 15-imi 27. juni 1996-imeersumi § 4, imm. 4, uniffiit 3-anni maleruagassamik atulersitsinissaminut tunngavissaqarsimanerata misissornissaa siunertaralugu.

Aallarniutaasumik oqaatigisimavara nalunaarut eqqartorneqartoq Naalakkersuisunit tamarmiusunit atulersinneqarsimasutut isumaqarfigigiga..

Immikkoortortami 2-mi oqaatigisimavara ingerlatsivimmi aalajangiinerit, tamarmik, matumunnga ilanngullugit ingerlatsinermi aalajangiinerit nalinginnaasut, atulersinnissaannut ingerlatsivik tunngaveqartussaasoq.

Immikkoortortami 3-mi tunngavilersuutigisimavara Kalaallit Nunaanni pinngortitamik allanngutsaalliuneq pillugu inatsisartut inatsisaat naapertorlugu, allanngutsaaliuinerup pingaartiassat inatsimmi tunniunneqartut malillugit pinissaa naatsorsuutigalugu, uumasunik ataasiakkaanik eqqissisimatitsisoqarsinnaasoq, taamatuttaarlu soorlu eqqissisimatitsinissat suut pineqarnerugajunnerunissaat oqaatigisimagiga.

Aallarniutaasumik immikkoortortami 4-mi nalunaarummut eqqartorneqartumut oqaaserisassanik qassiiniik oqaaseqarsimavunga, oqaatigisimavaralu isumaqartunga ingerlatsiviup pinngortitamik allanngutsaalliuneq pillugu inatsimmik tunngaveqarluni uumasut aallaaniarnikkut ukiuumut pisarineqarsinnaasut amerlassusissaannik aalajangersaasinnaaneranut akornutissaqanngitsoq, taamatullu isumaqartunga ingerlatsiviup, uumasut ukiumoortumik aallaaniarnermi pisarineqarsinnaasunit amerlanerusut pisarineqannginnissaat qulakkeerumallugu, tuttunik pisarsinnaatitaanermut akuersissutinik tunniussuinissaanut akornutissaqanngitsoq.

Immikkoortortani 4.1 – 4.3-mi pinngortitamik allanngutsaaliuinerup, inuussutissarsiutigalugu piniarnerup aallaaniarnerullu taamatullu

inuussutissarsiutigiginagu piniarnerup, aallaaniarnerup aalisarnerullu tungaatigut inatsisitigut maleruagqusat misissorsimavakka, tutunniarnissamut akuersissuteqarfigineqarsinnaalerumalluni Kalaallit Nunaanni ukiuni pingasuni aalajangersimasumik najugaqarsimanissamik piumasarisaq pillugu ingerlatsiviup Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 15-imi 27. juni 1996-imeersumi § 4, imm. 4, uniffiit 3-anni maleruagassamik atulersitsinissaminut tunngavissaqarsimanerata misissornissaa siunertaralugu.

Isumaqanngilanga ingerlatsivik Kalaallit Nunaanni pinngortitamik allanngutsaaliuinissaq pillugu inatsisartut inatsisaanni, inuutissarsiutigalugu piniarneq aallaaniarnerlu pillugit inatsisartut inatsisaanni imaluunniit inuutissarsiutigiginagu piniarneq, aallaaniarneq aalisarnerlu pillugit inatsisartut inatsisaanni, tutunniarnissamut akuersissuteqarfigineqarsinnaalerumalluni Kalaallit Nunaanni ukiuni pingasuni aalajangersimasumik najugaqarsimanissamik piumasarisaq pillugu ingerlatsiviup Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 15-imi 27. juni 1996-imeersumi § 4, imm. 4, uniffiit 3-anni maleruagassamik atulersitsinissaminut tunngavissaqarsimasoq. Oqaatigisimavara isornarluinnartuusorigiga ingerlatsivik nalunaarummi malittarisassamik, atulersinissaa inatsisinik tunngavissaqarsimanngitsumik, atulersitsisimammat, Naalakkersuisullu tamanna pillugu qanoq iliuuseqalersaarnerminnik ilisimatitsissuteqaqqullugit qinnuigisimavakka.

Immikkoortortaq 5-imi misissorsimavara ingerlatsivik nalunaarummi eqqartorneqartumi § 4, imm. 4, uniffiit 3-nni maleruagassamik assigiisuseqarnermut, inatsisit naapertorlugit ileqquusumut aammalu allatut ajornartumik iliuuseqartariaqarnermut innersuussilluni atulersitsinissaminut tunngavissaqarsimanersoq.

Ingerlatsiviup assigiisuseqarnermut, inatsisit naapertorlugit ileqquusumut imaluunniit allatut ajornartumik iliuuseqartariaqarnermut innersuussilluni tutut eqqissisimatitaanerat piniagaanerallu pillugit nalunaarutip nr. 15-ip § 4-mi, imm. 4-mi uniffiit 3-annik atulersitsinissaanut tunngavissaqarsorisimangilara.

Taamaalillunga ingerlatsiviup tutut eqqissisimatitaanerat piniagaanerallu pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaanni nr. 15-imi 27. juni 1996-imeersumi § 4-mi, imm. 4-mi, uniffiit 3-annik atulersitsinissaanut tunngavissaqarsorisimangilara, tamannalu isornarluinnartuusoraara.”

04 – Ingerlatsinermut inatsiseqartitsineq

04-1 Piffissaq suliassap suliarineranut atorneqartoq.

Oqaaseqaateqarpunga kommunip allagartamik inuussutissarsiorfeqalernissamut akuersissummik tunineqarnissaq pillugu qinuteqaammik suliarinninnerminut piffissaq atugaa tamarmiusoq qaammatinik 8-nik sivisussusilik isornartorsiuinissamut pissutisaqartitsisinnaanngitsoq, kommunimmi qanoq ilisukkulluunniit suliassaq qaammatit ataatsimit sivisunerusumi suliarineqartinnagu uninngaannartissimanngimmagu (J.nr. 11.60.20.1./107-96)

Naammagittaalliortup inuussutissarsiorfeqalernissaanut allagartamik akuersissummik tunniussinermut atasumik kommunip suliamik suliarinninninnerminik sivisunaarsinera A'p naammagittaalliutigaa.

Kommunip piffissamut suliamik suliarinninnermut atorneqartumut nassuiaataa misissoreerlugu oqaaseqaateqarpunga:

“Pitsaasumik ingerlatseriaaseqarnermut ilaavoq oqartussat qulakkiissagaat suliassat aalajangiivigineqarnissamik tungaannut piffissami sivisunerusumi uninngatinneqartannginnissaat.

Suliamik qanoq sivisutigisumik ingerlatsisarnissaq eqqarsaatigalugu pitsaasumik ingerlatseriaaseqarneq pillugu malittarisassat Namminersornerullutik Oqartussat Inatsisileriffiata suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsip atorneqarnissaanik ilitersuusuaani allaaserineqarsimapput, ilitersuusiarlu taanna ilaatigut Namminersornerullutik Oqartussani oqartussaqaarfinnut nassiussorneqarsimavoq.

Pitsaasumik ingerlatseriaaseqarnermi akissuteqarnissamut piffissarititaasut il.il. eqqarsaatigalugit malittarisassat suliamut matumunnga tunngassuteqartut ilitersuummi imm. 199-imi immikkoortoq siullermi aamma imm. 204-206-imi allassimapput:

"199. *Suliassat tamarmik pisortat ingerlatsiveqarfiini suliarineqartussat pillugit pisussissamisoortumik piumasaqaatigineqarpoq taakku sapinngisamik pisariitsumik, sukkasuumik aningaasartuutaannginnerpaa-millu ingerlanneqartassasut, tamannalu pingaartumik suliassanut inuit ataasiakkaat imaluunniit ingerlatseqatigiiffiit, suliffeqarfiit, peqatigiiffiit il.il. namminersortut suliami peqataasut eqqarsaatigalugit atuuppoq.*

204. *Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit suliat qanoq sivisutigisumik ingerlanneqartarnissaat pillugu ataatsimut malittarisassanik imaqaanngilaq. Tamatumunnga ilaatigut pissutaavoq suliassat pisortat ingerlatsiveqarfiini ingerlanneqartut qanoq iluseqarnermikkut annertus-sutsimikkullu ima assigiinngitsigisarmata, allaat inatsimmi pisortat*

ingerlatsiveqarfiannut tamanut atuuttussami suliat qanoq sivilutisumik ingerlanneqartarnissaannik aalajangersakkanik aalajangersimalluinnartunik inatsimmi aalajangersaanissaaq ajornarluni, aalajangersarneqartut eqqartuussivinnit naammaginartumik atortinniarneqarsinnaasappata.

Kisianni pitsaasumik ingerlatseriaaseqarnermi sulianik qanoq sivilutisumik ingerlatsineq eqqarsaatigalugu pissuserissarnermut tunngatilugu Folketingep Ombudsmandiata oqaaseqaataani suliamik ingerlatsinerup piareersarneqarnera pillugu tunaartarisassatut malittarisassat taaneqarput, matumani suliap qanoq sivilutisumik ingerlanneqarnissaanik naatsorsuutiginninneq pillugu suliami peqataasumut ilisimatitsisuteqartarneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Aalajangiinerit ilaanni Ombudsmandip aamma tikkuarsimavaa suliat aalajangiivigineqarnissamik tungaanut piffissami sivilunerusumi uninngatinneqannginnissaat, aamma suliat uninngasut puigorneqarnimikkut aalajangiivigineqanngitsoortannginnissaat qulakkeerniarlugu eqqaasiteriaatsinik sukumiisumik atuussinnaassuseqartunik pilersitsisoqartariaqartoq.

205. *Ingerlatsiveqarfimmi oqartussap suliap qanoq ittuussusia pissutigalugu imaluunniit oqartussami pineqartumi sulianik nalinginnaasumik qanoq sivilutisumik ingerlatsisarneq pissutigalugu suliap tiguneqarneranit piffissap sivikinnerusup ingerlanerani suliaq pineqartoq aalajangiivigisinnaanngikkuniuk oqartussap taassuma suliap sumut killinnera ajornanngippallu suliap qaqugukkut aalajangiivigineqassangatinneqarnera suliami peqataasumut nalunaarutigisariaqarpaa.*

206. *Aammattaaq oqartussap suliami peqataasoq ilisimatittariaqarpaa pissutsit immikkut ittut pissutigalugit suliap nalinginnaasumit sivilunerusumik ingerlanneqartariaqarnera pisussanngorpat."*

Suliami matumani imaattutut isigaara, inuussutissarsiorsinnaanermut allagartaq naammagittaalliuteqartup qinnuteqaataata kommunimit tiguneqarneranit qaammatit arfineq pingasut qaangiuttut tunniunneqarsimasoq.

Suliami iliuuserineqarsimasut allattorsimaffianni, naammagittaalliuteqartup oqaaseqaateqarfigisimanngisaani, takuneqarsinnaavoq kommunip suliami iliuuserisarsimasai piffissamik qaammatip ataatsip misaanik sivilunerunngitsumik ingerlanneqartarsimasut.

Tamanna tunngavigalugu piffissaq kommunip suliamik ingerlatsinerminut atorsimasaa isornartorsiussallugu pissutissaqanngilanga."

04-2 Akiligassanik akileeqqusinermik suliaqarnermut atasumik suliami uppernarsaatissaqarneq. Toqqugassanik nalunaarsuineri inuup-normuanik kukkusumik atuineq.

K kommunip, naammagittaalliortup pisortanut akiitsuusa naatsorsorneqarnerat pillugu iluamik ilitersuisimanninneranik naammagittaalliuut pillugu kommunip naammagittaalliortumut tunngasumik suliamut mappiutai aningaasaqarnermut ingerlatsivimmiittut aamma inunnik isumaginninnermut ingerlatsivimmiittut Ombudsmandimut nassiussimavai. Suliat inuup-normua mallillugu toqqortiterneqarsimapput. K ilisimatitsivoq naammagittaalliortoq eqqortumik ilitersorneqarsimasoq, tassami kontop assilinerinik qaammammoortumillu naatsorsukkanik naammagittaalliortoq nassinneqartarsimammat, aammattaarlu akiitsut naatsorsornerannik oqaasiinnartigut ilitersorneqartarsimalluni. Ombudsmandip qulakkeerlugu paasivaa naammagittaalliortumut inuup-normui assigiinnigitsut kommunip atortarsimagai, aamalu kommunip naatsorsuuserinerup tungaatigut akiitsut pillugit naatsorsukkanut uppernarsaatissaqarnera taamatullu akiitsut pilersimanerannut uppernarsaatissaqarnera amigaateqartoq. Ombudsmandip pissutsit taakkua isornarluinnartuuserai. Kiisalu Ombudsmandip peqqussutigaa kommunip akiitsut immikkoortuisa ilaat, uppernarsaaserneqarsinnaanngitsut, isumakkiisagai. (j.nr.11.24.20.7./100-96).

A’p naammagittaalliuutigaa pisortanut akiitsumi naatsorsorneqarnerisa tungaatigut K kommunimit iluamik ilitersorneqarsimanani.

Kommunip uannut oqaaseqaataani ima allassimasoqarpoq:

“A paasissutissanik pissarsiniarluni K kommunimut saaffiginnikkaangami akiitsuni/akiligassani pillugit eqqortumik nassuiaanneqartuaannarpoq, kiisalu akiitsumi/akiligassami allattorsimaffiannik tunineqartarluni. Tamatuma saniatigut kommunip allaffiata nunaqarfimmi immikkoortortaqarfiani sulisoq oqaloqatigineqartarpoq Amullu tunngasunik nassuiaanneqartarluni.

Naggataatigut oqaatigilaassavara A qaammatit tamaasa naatsorsuutininik qaammammoortunik nassinneqartarmat.

Inuup normui arlallit pillugit apeqqummut oqaatigineqarsinnaavoq taakku ataasi-aannarlutik suliamut A-mut tunngasumut ikineqarsimammat, akiligassallu taakku tamarnik inuit normuinut eqqortunut nuunneqarsimallutik.

Nammineq illuliaq eqqarsaatigalugu takuneqarsinnaavoq A amerlasoorujussuar-nik akiitsoqartoq, tamannalu immikkut suliakkersuisimanermik tamatumalu saniatigut illup inaarsarlugu sananeqarneranut atatillugu iluarsaassinernik allanik pissuteqarpoq.

Naggataatigullu oqaatigineqarsinnaavoq nammineq illuliamut akiitsut amerlasoorujussuugaangata naafferartumik akilersuinermi ernialiunneqartartut aamma taakkununga naapertuuttunik amerlassuseqartarmata.”

Aammattaaq kommunip ilassutitut nassuiaataanik imaattumik tigusaqarpunga:

“Matumuuna nalunaarutigaarput inunngornermut kuisinnermullu allagartaq cpr.nr. xxxxxx-xxxx uagut systemetsinni ilisarismannnginnatsigu. Inuup normua yyyyyy-yyyy pillugu oqaatigisinnaavarput inuup normuanut eqqortumut zzzzzz-zzzz-mut nuunneqassasut, cpr.nr. vvvvvv-vvvv-imut kontoudtogi tunngavigalugu.

Nammineq illualiamut taarsigassarsiat:

1992-imi naatsorsorneqarsimasut, saldo katill. kr. 84.729,53

Erniat ukiut tamaasa 4.550 kr.-t missaanniittarput.

Massakkut saldo 76.530,88 kr.-iuvoq, tak. kontoudtog ilanngullugu nassiunneqar-toq.

Takusinnaasavut malillugit kukkuneqanngillat.

Qaamm. akiliutigineqartartut kr. 800 01/92 - 03/92

- - - 1.350 04/93 - 12/93

- - - 1.300 01/94 - 12/94

- - - 1.262 01/95 - 05/96.

Eqqagassanut, innaallagissamat innaallagissamullu ukiumut inaarutaasumik akiligassat takkutissapput.”

Paasissutissat tiguneqartut tunngavigalugit akiitsut qanoq naatsorsorneqarsimanersut imaaliallaannaq takuneqarsinnaanngimmat kommuni qinnuigaara naammagittaalliuuteqartup akiligassanut ataasiakkaanut akiitsuisa ulloq manna tikillugu naatsorsorneqarneri nassiuteqqullugit.

Aammattaq suliami allagaatit naammagittaallioortumut tunngasut kommunip aningaasaqarnermut ingerlatsivianiittut inunnillu isumaginninnermut ingerlatsivimmiittut misissugassanngorlugit inniminnerpakka.

Tamanna tunngavigalugu oqaaseqaateqarpunga:

“Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 6, imm. 2 tunngavigalugu suliasat ukioq ataaseq sinnerlugu pisoqaassusillit misissuiffigisinnaanngilakka.

Suliassami matumani isumaqarpunga naammagittaalliuuteqartup akiitsuisa ilaat piffissamat naammagittaalliuutip uannut 28. marts 1996-imi tunniunneqarneranit ukioq ilivitsoq sinnerlugu siusissusilimmu atuumassuteqartut.

Taamaattumik naammagittaalliuuteqartup 28. marts 1995 sioqqullugu akiitsui eqqortumik naatsorsorneqarsimanersut isummerfigisinnaanngilara.

Naammagittaalliuuteqartup aningaasaqarnermik ingerlatsivimmi suliasartaanut paasissutissanik misissuinerup ataatsimut isigalugu takutippaa kontoudtogini/qaammammut naatsorsuutini suliasamat bilagilunneqarsimasutut taaneqartut tunngavigalugit uppersaasersuiniarneq ajornakusoortorujussuusoq.

Taamaallilunga pingaartumik maluginiarsimavara naammagittaalliuuteqartup nammineq illuliamut taarsigassarsiai qanoq akilerartinneqarsimanersut uppersaasersorneqarsimanngitsoq. Aammattaq naammagittaalliuuteqartup nammineq illuliornermut taarsigassarsiai pillugit aningaasartuut naammagittaalliuuteqartup qaammammut naat-

sorsuutaani arlalinni nalunaaqutserneqartarsimasoq 9223007445-imik, 9. marts 1992-imeersutut "kukkusup naqqinneqarnera" qanoq ililluni pilersimanersoq takuneqarsinnaanngilaq. Aamma uppernaasaaserneqarsimanngilaq aningaasartuut taanna kontoudtogimi kingullermi 30. maj 1997-imi sooq 24.325,98 kr.-inngorlugu sooq naatsorsorneqarsimanersoq, siusinnerusukkummi kontoudtogini/qaammammumut naatsorsuutini kr. 25.875,98-itut naatsorsorneqartarsimagaluarmat.

Taamaattumik misissueqqinnissamik aallartisaanissaq uannut ajornarpoq, matumani naatsorsuuserinermik ilisimasalinnik avataaneersunik ikiortissarsiorneq ilanngullugu eqqarsaatigalugu, tassami suliassarfik taanna uanga suliama siunertaasa avataanniittoq erseqqimmat, tassalu piffissap naammagittaalliuuteqartup akiitsuinik kommunip naatsorsuiffigisimasaata, uangalu misissuiffigissallugu pisinuaatitaaffigisama isummerfiginissaa.

Pissutsit taakku isornartorujussuurtut isigaakka.

Akiitsut naatsorsorneqarnerinut atatillugu naammagittaalliuuteqartup ilitsersorneqarsimaneranut oqaaseqassaanga:

Suliassat sularineqartarnerat pillugu inatsimmi § 7, imm. 1-imi allasimavoq ingerlatsinermit oqartussaaffiup inuit oqartussaaffigisamini suliassat pillugit apeqquteqarlutik saaffiginnittut pisariaqarneratut anner-tutigisumik ilitsersorlugillu ikiortassagai.

Naammagittaalliuuteqartoq uannut erseqqissumik oqanngilaq saaffiginninnerit arlaanni sorlermi eqqunngitsumik ilitsersorneqartarsimanerluni.

Taamaattumik maannangaaq kommunip naammagittaalliuuteqartumut siunnersuineranik misissuinissara unitsinnartariaqarpara, matumani nunaqarfimmi allaffiup ilitsersuineran ilanngullugu eqqarsaatigalugu.

Kommunip tassunga oqaaseqaatai imatut paasivakka kommunip up-pernarsaraa naammagittaalliuuteqartup oqaatigisaa, tassalu naammagittaalliuuteqartup qanoq inuttut normoqarnera erseqqissumik nalornisutigineqarsimasoq.

Kommunip aamma oqaatigisimavaa naammagittaalliuuteqartoq pi-sortanut akiitsuni pillugit ingerlaavartumik ilisimatinnegartarsimasoq kommunip qaammatikkaartumik naatsorsuusiaanik tunineqartarnermit.

Taanna aallaavigalugu ataatsimut isigalugu kommunip akiliitsiniarnermik ingerlatsinermini pisussaaffii pillugit arlalinnik oqaaseqaateqas-saanga:

Kommunip akisussaaffigaa naammagittaalliuuteqartup akiitsuusa eq-qortumik naatsorsorneqarnissaat.

Taamaalilluni kommuni pisussaaffeqarpoq akiliutinik tigusinerit akili-gassanillu nassitsinerit tamaasa ilaatigut qulakkiissallugu akiligassap akiligassalimmumut eqqortumut nassiunneqarnissaa, ilaatigullu qulakkiis-

sallugu akiligassap akiliutigineqartulluunniit naatsorsuutini eqqortumik allannissaa.

Innuttaasoq akiligassamik, qaammammortumik naatsorsuutini kontoutdoginilluunniit paasiniaalluni saaffiginnippat suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 7, imm. 1-imi ilitersuisussaataaneq pillugu aalajangersakkat tunngavigalugit kommuni pisussaavoq oqaatigisallugu akiligassaq sumut tunngasuunersoq, imaluunniit uppersarlugu akiligassat piumasaqaatilluunniit suut kontoutdogimi tunngavigineqarnerat.

Taamaalilluni naammangilaq kommunip innuttaasoq kommunip naatsorsuuserivianit kontoutdogimut innersuutissappagu, tassami kommunip aningaasatigut innuttaasunut piumasaqaatai tunniussassaaluunniit uppersarneqarsinnaasussaammata, aalajangiinernik allakkatigut nalunaarutigineqarsimasutigut, akiitsut uppersaataasigut imaluunniit akiligassat allagartaasigut, taakkunani takuneqarsinnaassalluni akiitsut qanoq ilillutik pilersimanersut.

Akiitsut allattsorsimaffiisa naatsorsorneqarnerat pillugu nalorninar-toqarpat pissutsit misissorneqareertinnagit kommunip aningaasat taakku akileqqusinnaassanngilai. Kommuni taamaaliussaguni misissuinerup inernera pillugu innuttaasumut immikkut nalunaaruteqarnissamut pisussaaffeqartussaavoq pissutsit pineqartut innuttaasup saaffiginninneranut atatillugu ingerlaannaq qulaajarneqarsinnaanngippata. Misissuinerup taassuma inernera innuttaasumut ajoqutaasussaappat kommunip misissuineq pillugu nalunaarutaa aamma tunngavilersuummik imaqassaaq, tak. suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 24.

Aammattaaq indenrigsministeriaqarfiup inuit aqqinik nalunaarsuisarneq pillugu nalunaarutaani nr. 652-imi 27. juli 1995-imeersumi § 22, imm. 1-imi takuneqarsinnaavoq pisortani oqartussat inuit normui atorlugit innuttaasunik kinaassusersiniaasinnaallutiluunniit inuit normui journalnormutut atorsinnaagaat, oqartussap pineqartup suliassai naammassiniarlugit.

Taamaattumik kommunip akiligassanik aqutsinermi innuttaasut inuttut normuunik kinaassusersiniaanermi atuinera oqaaseqaatissaqarfiginngilara.

Kisianni pissutsit taamaannerisa suliassanik uppersaasersuinerup naammattuuneranik qulakkeerinninnissamut kommuni pisussaajunnaarsinngilaa. Tassa imaappoq kommunip akiligassaq akileqqusinnaanngikkaa akiligassap taassuma inuup normua atorlugu nalunaarsorneqarsimanera innersuussutiginnarlugu, kommunip nammineq nalunngikku-niuk inuup normuata atorlugu eqqortuunera nalornineqartoq.

Inuk kukkusumik normulerneqarsimappat kukkuneq aqqissallugu kommuni pisussaavoq, nalunaarummilu qulaani taaneqartumi § 21, imm. 1, nr. 3 tunngavigalugu inuk pineqartoq akeqanngitsumik nalunaarfigalugu taassuma inuttut normua allannngortinneqartoq.

Innuttaasunut qaammatikkaartumik naatsorsuutinik nassiussuisarneq pillugu oqassaanga naatsorsuutit taamaattut suliaassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 7, imm. I tunngavigalugu kommunip innuttaasunut ilitsersuisussaataaenera imaluunniit suliaassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 24 tunngavigalugu kommunip tunngavilersuisussaataaenera taarsersinnaanngikkaat.

Allatut oqaatigalugu imaappoq kommuni akiligassamik immikkut aalajangiinermik tunngaveqartumik nasiussippat innuttaasoq aalajangerneq tassungalugu tunngavilersuutaasut pillugit pisarneq malillugu immikkut nalunaarfigineqassasoq.

Taamatuttaaq qaammammoortumik naatsorsuusiata kommuni innuutaasunut akiligassiissutaanik naatsorsuineri immikkut uppersaataatit atorneqarsinnaangillat. Taamaalillutik innuttaasut oqaatigineqareersutut sukkulluunniit piumasarisinnaavaat kommuni naatsorsuina malillugu akiligassiissutaasut uppersaasersorneqassasut.

Taamaattumik isornartorujussuuartut isigaara suliamut paasissutissani pigineqartuni akiitsutut nalunaarsorneqarsimasut qaammatikkaartumik naatsorsuusiata takuneqarsinnaasut inatsisitigut tunngavigisaasa suu-neri imaaliiallaannaq paasineqarsinnaanngimmata.

Oqaatigissavara akiligassanik naatsorsuuserisarfik kukkunernik malugisaqarpat kommuni pisussaammaat kukkuneq taanna piaarnerpaamik aaqqissallugu.

Kukkunerup taamaattup aaqqinneqarnissaanik aalajangerneq suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsisip tungaanit isigalugu aalajangerneruvoq aallaavittut innuttaasumut allakkatigut tamanna pillugu immikkut nalunaaruteqartariaqalersitsisoq. Taamaalilluni kukkunerup aaqqinneqarnera pillugu innuttaasoq qaammatikkaartumik naatsorsuusiata aq-quitigalugit ilisimatissallugu nalinginnaasumik naammannaviannigilaq.

Aammattaaq sulianik uppersaasersuinerup nalorninartoqarneranik paasisat tunngavigalugit inassutigissavara naammagittaalliuteqartup pisortanut akiitsuinik kommunip naatsorsuutaasa uppersaasersugaanermikkut tunngavii kommunip misissuataaqqissagai, akiitsuillu uppersaasersorneqarsinnaanngitsut isumakkeerneqarnissaat pillugu aalajangiisoqassasoq.

Kommuni qinnuigissavara taamatut misissuineq pillugu ilisimateqqul-lunga.”

04-3 Kommuni allaffianit peersinneqarneq ajortumiitsaaliinier- nermik pissuteqartoq.

Nunaqarfimmi, pineqartup najugarfigisaani, kommunip immikkoortotaqarfiata allaffianut innuttaasup iseqqusaajunaarnissaa-nik kommuni aalajangernerminut isornartorsiorneqarpoq, aala-jangernermi inatsisitigut tunngavissaqanngimmat, taamatut-

taarlu allatut ajornartumik qanoq iliuuseqartariaqarnermut tunngaviusut pisoqarnermi pineqartumi atorsinnaanatik. (J.nr. 11.04.20.0/182-96).

Nunaqarfimmi B-mi kommunip allaffianut iseqqusaajunnaarsinneqar-nissaminik K kommunip aalajangernera A'p naammagittaalliuutigaa.

A nunaqarfimmi B-mi kommunip allaffianut iseqqusaajunnaarsimavoq, tassami nunaqarfimmi B-mi nunaqarfimmi aqutsisunut ilaasorta q C ujaq-qamik miloriarsimagunaramiuk.

Tamatuma kingorna A K Kommunimut sianerpoq, K Kommunimilu atorfilik D qanoq pisoqarsimaneranik paasissutissillugu.

K Kommunip D-p, 29. juli 1996-imi telefaxerummik A-mut nassiussi-voq. Tassanga ilaatigut imaattut erseput:

“Sisamangornermi 25. juli 1996-imi saassussimavat nunaqarfimmi aqutsisunut ilaasorta q ujaaraangunartumik niaquatigut eqqortarsimallugu.

Tamatuma kingorna sianerfigaarma unnuk taanna ilisimatissimallungalu qanoq iliorsimanernik.

Erseqqissassavara taama iliuuseqarsimanerit akuersaarsinnaanngivikkakku ila-nginnaannarsinnaanagulu sulisuma imaluunniit inuit qinigaasa politikerit timimik-kut tarnimikkulluunniit ajoquserneqarsinnaanerat.

Taamaattumik nalunaarfigissuakkit maannakkorluinnaq atulersumik K kommu-nip nunaqarfimmi B-mi immikkoortortaarfianut iseqqusaajunnaaravit aammalu saaffiginnissinnaajunnaarlutit telefonikkut allakkatigulluunniit immikkoortortaarf-imum tassunga.

Naak taama inernerneqaraluarlutit immikkoortortaarfimum saaffiginninniarlutit misiliingaluaruit itigartitaassuutit imaluunniit inuttut immikkoortortaarfimum saaffiginnikkaluaruit aneqquneqassuutit, tamannalu malissinnaanngikkukku sulisut ilitersuunneqassapput erniinnarluinnaq kommunefogedi aqquutigalugu politinit peeqquneqarnissat kommunep allaffiata immikkoortortaarfianit.

Nunaqarfimmi B-mi immikkoortortaarfimmi sullinneqarsinnaanngilatit innut-taasutut.

K kommunimut tungasumik susassaqaruit innuttaasutullu sullinneqarnissarnut pisariaqartitsiguit, allakkatigut saaffiginneqquneqarputit K kommuneanut, Postbox ..., K kommune, tamatumalu kingorna pisariaqartitsinerit malillugu sullinneqarsin-naallutit.

...”

Allakkat 29. juli 1996-imeersut pillugit A Kommunip kommunalbesty-relsianut 31. juli 1996-imi naammagittaalliuuteqarpoq.

K kommuni 2. august 1996-imi A-mut allagaqarpoq. Allakkat D-mit at-siorneqarsimapput. Kommuni imaattunik allappoq:

“Telefax ulloqartoq 01. august 1996 tigoreerlugu suliaq nutaamik nalilersima-vara, tamannalu pillugu aamma borgmesteri oqaloqatigisimallugu.

Immikkoortut ilaannut aalajangiismanera allannngortikkusuppara, tassami siuller-mik aalajangiininni nunaqarfimmi kommunep allaffianut saaffiginnittarnissat iner-teqqutigisimagaluarakku taamaaliornikkullu assut ajornartorsiortilertussaallutit.

Maannakkorluinnaq atulersumik nunaqarfimmi B-mi kommunip allaffianiit sul-
linneqarsinnaangorputit telefonikkut allakkatigulluunniit saaffiginnikkut.

Maannakkuugallartoq aammalu 25. juli 1996 pisimasoq qaangiussillugu sul-
lajangiusimagallarpara nammineerlutit kommunep allaffianut saaffiginnittasan-
ngitsutit. Kisiannili soorunami nuliat kommunep allaffianut illit sinnerlutit saaffigin-
nissinnaavoq.

Illit nammineerlutit kommunep allaffianut saaffiginnissinnaangikkallarnerit
soorunami qaqungorsuarmut atuuttussaangilaq nalileqqinneqassallunili atorun-
naarsinneqartussaassallunilu.

Tamanna piimaarpoq pisimasoq qaangiuteriarpat.
...”

K kommuni 17. oktober 1996-imi A-mut allagaqarpoq nunaqarfimmilu
B-mi pissusiusut Apissusissamittut ilerseqqillugit” imatut, A maanna nam-
mineerluni immikkoortortaqarfimmi kommunip allaffianut saaffiginneq-
qissinnaalerluni.

Nunaqarfimmi B-mi kommunip allaffianut iseqqusaajunnaarnerminik K
kommunip aalajangiinera pillugu A 15. november 1996-imi uannut naam-
magittaalliuteqarpoq.

Naammagittaalliut Kalaallit Nunaanni Kommunit Nakkutilliisoqarfian-
nut 26. november 1996-imi nassiuppara, taamaaliornikkut Kommunit Nak-
kutilliisoqarfiannit nalilerneqarsinnaaqullugu Nakkutilliisoqarfiup sulas-
saq sulariumassaneraa, isumaqaramami Nakkutilliisoqarfik suliassamik
sularinnittussaasoq eqqortoq, matumani takuuk kommunalbestyrelsit, nu-
naqarfinni aqutsisut il.il. pillugit Inatsisartut inatsisaanni nr. 20-mi 3. no-
vember 1994-imeersumi § 54, imm. 1. Aalajangersagaq imaattumik oqaa-
sertaqarpoq:

§ 54: Kommuninik Nakkutilliisoqarfiup nakkutigissavaa kommunalbestyrelsit
ingerlatsinerminni inatsisartut inatsisaanni matumani maleruagassat malinneraat
aammalu pisortani maleruagassat atuuttut naapertorlugit ingerlatsinersut.

Kommuninik Nakkutilliisoqarfiup saaffiginnissutigaa ima akissuteqarfi-
gaa:

“...
Nalunaarutigineqassaaq suliassaq suliassaamat Nakkutilliisoqarfiup sulariler-
saangisaa, taamaattorli eqqaamasassatut nalunaarsimallugu.”

K kommuni suliamut oqaaseqaateqarpoq, tassani kommunip imaattut
oqaatigalugit:

“K kommunep matumuuna nassuiaateqarfigissavaa pisimasup ingerlasimanera
annersaasimanermut tunngasoq pisimasorlu kommunep allaffiani ulloq 25. juli 1996
kiisalu qanoq iliuseqartoqarsimanersoq:

25. juli 1996 unnukkat A kommunep allaffianut isersimavoq tassaniillutillu inuit
arlaqartut ilaallunilu nunaqarfimmi aqutsisunut ilaasortaq C aamma assistent E.

A tikiutsinnagu arlaleriarluni kommunip allaffianut telefonertarsimavoq kanngunartuliorluni, suaartarluni assullu akerartuilluni telefonikkut assistentimut nunaqarfimmi aqutsisunullu ilaasortamut.

Tamatuma kingorna A uannut sianerpoq unnuk taanna nalunaarfigalu-ngalu qa-noq iliorsimanerminik.

Erniinnaq politit attaveqarfigaakka nalunaarutigalugulu nunaqarfimmi B-mi kommunep allaffiani annersaasoqarsimasoq.

Ulloq 26. juli 1996 kommunep allaffia ammarneqarsinnaasimannigilaq, tassami assistent kisimiilluni sulisutuaasoq allaffimmukarsinnaasimannigimmat A-mut ersigami nunarqarfimmilu angalaarmat.

Nunaqarfimmi aqutsisut siulittaasuat F nunaqarfimmi B-mi pisimasoq pillugu oqaloqatigaara kiisalu borgmesteri.

F'p pissutsit pissanganarsisimasut assut eqqarsarnartoqartippai uattullu isumaqarluni pissutsit maannakkut atorsinnaangitsut kommunep allaffiata ingerlaqqinnissaanut.

Taamaattumik aalajangerpunga maannakuugallartoq kommune allatut ajornartumik aalajangiisariaqartoq A kommunep allaffianut iseqqusaajunnaarallassasoq. Taamaaliortoqanngippat immaqa kommunep allaffini ammaqquissinnaassanngilaa imaaliallaannarluni.

...

A ulloq 31. juli 1996 maalaaruteqarpoq aalajangiisimaninnut nunaqarfimmi B-mi kommunep allaffianiit sullinneqarsinnaajunnaavikkami.

Taamaattumik borgmesterilu isumaqatigiippugut A killiliussat sakkukinnerusunngortinniarlugit periarfissillugulu telefonikkut allakkatigullu saaffiginnisnaannorlugu.

Tamanna aamma telefonikkut nunaqarfimmi aqutsisut siulittaasuannut nalunaarutigineqarpoq.

Nunaqarfimmi B-mi assistenti assut erseqqilerpoq telefaxera nassiukkakku 02. august 1996-imi, telefaxi nassiutsinnagu telefonikkut nalunaarigisimavara.

Assistentip telefaxi tigungmiinnarsimavaa A-mut tunniunnagu aatsaallu taamaaliorisimalluni 07. august 1996, ersigigamiuk.

Paasigakku telefaxera tunniussimannigikkaa telefonikkut piunaffigineqarpoq taanna erniinnaq tunniutissagaa. Telefaxerfigaanga ulloqartumik 7. august 1996 tassanilu allalluni pissutsit assut eqqarsarnartoqartillugit.

Ulloq 15. august 1996 nunaqarfimmut B-mukarpunga atorfiga malillugu nunaqarfimmi aqutsisut assistentilu oqaloqatigiartorlugit kiisalu A neqeroorfigalugu suliaq tamaat pillugu oqaloqatiginissaanut kommunep allaffiani pissutsit erseqqissarniarlugit.

Aallannginninni allattoqarfimma telefonikkut A nalunaarfigaa nunaqarfimmut B-mukarniartunga tikilluaqquneqarlunilu nammineerluni oqaloqatigisinnaangaanga. Oqalutsima tikinnitsinni aperaa oqaloqatiginissara kissaatigineraa, kisiannili A'p nalunaarutigaa tamanna kissaatiginagu.

Assistentip ataatsimeeqatiginerani paasilluarpara A assorujussuaq ersigigaa toqqissisimananilu kommunep allaffianiissinnaanissaminut.

Misilippara pissutsit oqaloqatigiissutigalugit nassuiaallugulu sukkulluunniit tikilluaqquneqartoq kommunep allaffianiit ikiorneqarnissaminut.

Ersinerpa paasilluarpara tamannami aamma pissuteqarmat angunni C, A-mit saasunneqartoq isigisimagamiuk.

Atorfiga malillugu angalaninni nunaqarfimmi aqutsisunut ilaasortaq C ataatsimeeqatigaara ataatsimiinermilu tassani nalunaarutigaa pissutsit assut eqqarsarnartoqartillugit aammalu ersissutigalugu taamaalioqqittoqarsinnaanera.

...

Tamatuma kingorna suliamut annerusumik ingerlatsisoqanngilaq piffissammi ingerlanerani eqqissisimanerulermata nunaqarfimmi B-mi pissutsit eqqarsaatigalugit aammalu ingerlaannartumik attaveqarfignarsara nunaqarfimmi aqutsisut siulittaasuat telefonikkut imaluunniit K kommunemut ataatsimiigiarangat.

Ulloq 3. oktober 1996 allakkatigut atuarfiup pisortaaneraniit nalunaarfigineqarpunga nunaqarfimmi B-mi annersaanissamik siorasarisosqarsimasoq atuarfiup pisortaanut A-miit.

Tassunga atasumik qanoq iliuseqarsimanngilanga suliamullu malinnaasimallunnga.

A’p allagai 31. juli 1996 ingerlanneqarsimapput kommunalbestyrelsimut, suliasarlu tiguneqarluni ataatsimiinnissamut siullermut allakkap tighuneraniit tassalu kommunalbestyrelsep ataatsimiinnissaanut 03/96-mi aallartittumi 15. oktober 1996 matoqqasumi.

Suliassaq oqaluuserereerlugu kommunalbestyrelse aalajangerpoq maanna piffissannngorsimasoq pissutsit nalinginnangortinneqarnissaanut taamaaliortoqarporlu ulloq taanna telefaxikkut 17. oktober 1996.

Ajuusaarutigissuara kukkunikkut allakkani 17. oktober 1996 kommunalbestyrelseunngimmat A-mut allagaqarsimasoq maanna pissutsit nalinginnangortinneqartut, tamannali pisimasoq allaffikkoorlugu.

NAGGATAATIGUT:

Tamatigut ajornakusoortarpoq sumiiffimmi mikisunnguami (nunaqarfik 200 misaani inulik) assortuunneqartarnat, pingaartumik uani pineqarluni kommunep allaffia ataasiinnarmik sulisoqartoq kiisalu inuit imminnut ilaqutariikkutaartut, taasinnaavaralu nunaqarfimmi aqutsisut siulittaasuata qatanngutaa uveqarmat A-mik, nunaqarfimmi aqutsisunut ilaasortap C’p pania kommunep allaffiani assistentiummat il.il.

Tamakku nassatarisinnaavaat aseersaarineq aammalu misigissutsit sakkortoorujussuit ilanngunneqartarlutik.

Aalajangersimanera A’p kommunep allaffianiit piffissami aalajangersimasumi sullinneqarnerata killilersimaarneqarnissaanik isumaqartinneqanngilaq pineqartumut pillaanermik, taamaallaalli misiliinerulluni nunaqarfimmiut sullinneqarnerisa ingerlatiinnarneqarnissaanik, taamaattumik salliutissimavara nunaqarfimmi innuttaasut.

Paasinninnera tunngavigalugu taamaaliorsimanngikkaluaruma innuttaasut tamarfik nunaqarfimmi B-miittut immaqa piffissami sivisuumi nunaqarfignarsaminni sullinneqanngitsoorsimasinnaagaluarput.

...
Ajuusaarutiginnassuara allakkat kingulliit allassimagakkit 17. oktober 1996, imaattussaaniassagaluarat kommunalbestyrelsep toqqaannartumik A-mut allagai.

Kommunalbestyrelsep peqqusimavaanga pissutsit nalinginnangortinneqarnissaanut.

...”

K kommunip suliami allagaataanit imaattut erserput:

K kommunimi kommunalbestyrelsip pingajussaanik ileqqusumik ataatsimiinnera 15. oktober 1996-imi pivoq. Ataatsimiinneq matoqqavoq. Oqaluuserisassani immikkoortut 11-at pillugu allassimasut assilinerannit imaattut erserput:

“Immikk. 11.

Nunaqarfimmi B-mi kommunip allaffianut nammineerluni saaffiginninnissamut inerteqquteqarneq pillugu D’p allakkiaa pillugu A-mit naammagittaalliuut.

Kommunalbestyrelsip akuersissutigaa A’p nunaqarfimmi B-mi immikkoortorta-qarfiup allaffianut iseqqusaajunnaarnera atorunnaarsinneqassasoq.”

Assilillugu allatop eqqortuussusia K kommunimit uppernarsarneqarpoq.

K kommuni nunaqarfimmi B-mi nunaqarfimmi aqutsisunut 2. august 1996-imi allappoq ilisimatitsissutigalugulu pissutsit A-mut tunngasut allannortut.

Assistent E K kommunimut, D-mut, 7. august 1996-imi allagaqarpoq. Allakkanit imaattut erserput:

“A-mut allakkasi 2. august 1996.

Nunaqarfimmi aqutsisut oqaloqatingereerlugit telefonikkut saaffigittarnissaa naammanginartippallaannginnakku. Pissutingalugu 25. juli 1996 pisimasumi kamaneq telefonikkut akerartuineq aallartissimammat. Tamatuma kingorna pissutisaqanngittumik saassussineqarluni. A allakkamini ilanngussimavaa sulinerup avataani taamaaliorsimalluni, taamaakkaluartoq sulinita avataani saassussinissaminuit pissutissaqanngilluinnarpoq.

Allakkatingulli saaffiginnissinnaanera ammaffingaarpud. Neriuppunga allagaqqissagussi taama piumasaqarsimanera ilanngutissanngikkissi.

Allakkasi inuttaanut suli tunniutinnginnakkit akiaarnissarsi pisariaqartippara.”

K kommuni suliamut tunngasumik tapertamik paasissutissiissutinik imaattunik paasissutissiivoq:

“K kommunip aalajangiinera inatsisitigut tunngaveqarluni aalajangiinerunngilaq, tassami kommunip nalunngisai malillugit Kalaallit Nunaannut inatsiseqartitsinermi pisimasup pisimaneratut ittup qanoq iliorluni aaqqiiviginiarnissaanut maleruagassa-qanngimmat.

Aalajangiineq pisariaqarlunnartumik isumaliutiginninnerit tunngavigalugit aalajangiineruvoq, kommunimi isumaqarmat killiliinernik qanoq iliuseqartoqanngip-pat immikkoortortaqarfimmi allaffiup nangilluni nunaqarfimmi B-mi ingerlanissaa qularnanngitsumik piffissami sivisunerusumi isasuussammat.

K kommunip matumani taassavaa nunaqarfimmi B-mi immikkoortortaqarfimmi allaffimmi tamakkiisumik inuttaqartitsinermi sulisoq ataasiummat, pineqartorlu pi-simasumi nakuuserfiusumi, tamatumani taassuma ataataa saassunneqarsimalluni, najuussimanerminut atasumik assorsuaq ersillunilu annilaarsimasoq.

K kommuni nangilluni ima isumaqarpoq kommunip A’p isersinnaatitaanerani killiliisimanngikkaluarpud, immikkoortortaqarfimmi allaffik piffissami sivisuneru-sumi sullissinissamut matoqqarsimassagaluartoq. Tamannalu nunaqarfiup inuut tamarmiusunut ajoqutaasimassagaluarluni.

...

Kommunip aalajangernera pillugu A’p naammagittaalliuutaanik tigusaqarnerup kingorna K kommunip pissusiusut naliliivigeqqissimavai.

Nunaqarfimmi B-mi nunaqarfimmi aqutsisunut siulittaasup, Borgmesterip ataati-gullu atsiortup akornanni isumasioqatigeereernerup kingorna isumaqatigiippugut immaqa kommuni inerteqquteqarnermini siullermi sukangalaaluatsiarsimasoq, taa-maattumillu kommunip inerteqquteqarnini millissimaga.

Taamatuttaaqa maani kommunimi ilisimaneqanngilaq aalajangernermut tassunga inatsisitigut tunngavissaqarnerseq.

Kingumut qiviarluni qularnangitsumik K kommunip A illua'tungiliussamik qinigassissimassagaluarpa innuttaasutut qanoq iliorluni kiffartuunneqarsimasinnaas-sagaluartoq, s.i. inummut aalajangersimasumut saaffiginnissinnaaguni (tassaasin-naavoq ataatigut atsiortoq imaluuniit isumaginninnermut pisortaq imaluuniit alla) taassumalu sullinneqarnerup ingerlateqqinnissaa isumagisimassagaluarpa.

K kommunip A-mut allakkamini siullerni allassimavoq K kommunimi kommu-nip allaffianut allakkatigut saaffiginnissinnaasoq.

...

A uannut imaattunik oqaaseqaateqarpoq:

“Oqaaseqaat siulleq: K kommunimi D’p allakkamini arlaleriarlugu angut taasar-simavaa C nulialu G marts 1990-imili kioskiutigisimasara B-777 pisiaringamikku uannut aningaasarpaalunnik akiligassaqalersimapput. Oqaasiinnakkut allakkatigullu akiligassaannit piuffigisarsimagaluarpakka. Marts 1996 naalersoq suliffissaaruk-kama aningaasat pisariaqartilluinnalersimavakka. Akiliinerlu ajornerat kamaammiu-tigisarlugu.

Ullorli 25.07.96 unnukku C maani kommunip allaffianut isertoq takungakku sia-nerfigaara, oqaluukkumangimmanngalu ornippara. Isilerama ujaqqanik tigisivu-nga, taakkulu nerriviup qaanut miloriuppakka. Ujaqqalli ilaata tammilluni C isaata eqqaatigut eqqorsimavaa.

Ataatsimeeqatigiit tassaasimapput peqatigiiffiit arlaasa siulersuisui.

Taamanikkut pisoq pillugu erniinnaq kommunaldirektør sianerfigaara.

Taamanikkullu piliarisimasara pillugu marts 1997 maani eqqartuussisunut sassar-tinneqarpunga. Tassanilu uppernarsarpara C Nunaqarfimmi aqutsisuni ilaasortaa-nera pissutingalugu saassussimangikkiga.

Ulluni taakkunani assorsuaq qamuuna ajuusaarpunga. ... D’p allakkamini C, pani-alu E ersiorsimaqisut taasaqattaarmagit paasilluinnarsinnaavara. Kisianni ingasatta-jaarnerussooq ullorpassuarni annilaangasimappata. Ullummi ilaanni aqqusinii-narmi naapittarsimavakka (immaqami toqqaannartumik ajuusaarfigisimanginnak-kit taama misigisimasinnaapput – uummatimali ilorpiaani ajuusaarutinga takusin-naasimassanngilaat).

K kommunip allagarisarsimasaani 02.01.97 aamma 10.03.97-imeersuni malungi-niarpara ingasattajaarussineq Ullormilu 25.07.96 pisumi soorlu Kommunimit toqqaannartumik aserorsariniarsimasutut naqissuserniarneqarsimasunga. Aammalu maani inuppassuit Kommunip allaffia maani aqqutingalugu Kommunimit sullinne-qartut sullikkunnaaralarnissaat...

Taamanikkut pisimasoq pillugu, ulloq 26-07.96 ullaakkut maani kommunefoqe-deusup ornillunga oqaloqatigimmanga, taamatut sakkortuumik iliuseqarsimanin-nut pissutaasoq matuma allakkama aallaqqaataani taasara oqaatigaara. Taamaannar-luuniit eqqarsaatigissagaanni paasineqarsinnaagunaralarpoq inuit qinigaattut C saassussimangikkiga aammalu K kommunimit saassussiniarsimangitsunga (Kommunefogedemmi taamatut nassuiaateqarsimanera politiinut ingerlatissimassa-gaa naatsorsuutigingakku).

D’p allagaani 02.08.96-imeersuni aatsaalli uannut 13.08.96 anngunneqartuni (naak D’p Ombudsmandimut allakkamini 02.01.97-imeersuni allakkat 07.08.96 tun-niunneqarsimaneralarai) paasivara K kommunip pillarniarsimagaanga, toqqaan-nartumik sullinneqarsinnaajunnaarnikkut. Tamannalu Borgmesterimit naqissuserne-qarsimasoq, allakkamini ersersinneqarmat aalajangiussaqaarnermut peqataasimasoq.

Sapaatillu akunneri aqqanillit (11) taamatut pillarneqarnera uannut inuttut sak-kortusimaqaaq.

...
Allakkani sumiiffimmi mikisunnguami taaneqartumi, allagarineqartut malersui-nerpalaaqisuni aserorsaarerpalaaqisunilu. Uagut nunaqqatigiit, nunaqqatigiittut asa-qatigeeqisugut ullumimut malunnartuarmat inuttut nammineq nuannaarutigisarsi-maqaara. Taamaattumik kommunimi qaffasinnerpaatut atorfeqartinneqartup paasin-nittaasia uniffiginiangilara.

...
Suliffigisimasannili saassussisimanera sulereersimaninnut tunngassuteqanngillu-innartoq matumuuna uppersarumavara.
...”

Matuma kingorna imaattunik oqaaseqaateqarsimavunga:

1. A-p nunaqarfimmi B-mi kommunip allaffianut iseqqusaajunnaarnis-saanik K kommunip 29. juli 1996-imi aalajangiinera.

1 A: Aalajangiisinnanermut pisinnaatitaaneq.

Kommunit siulersorneqarnerat pillugu maleruagassat kommunalbes-tyrelsit, nunaqarfinni aqutsisut il.il. pillugit Inatsisarut inatsisaanni nr.20-mi 3. november 1994-imeersumi nassaassaapput.

Inatsisit §-iisa 1-anni imaattut aalajangigaapput:

“ Inatsit atuuppoq kommunit nunaqarfilla tamarmiusut aqunneqarnerannut, inatsisiliornikkut allatigut immikkut aalajangersaasoqarsimangippat.”

Aalajangersakkamut piareersaataasunit imaattut erserput:

“Aalajangersagaq nutaajuvoq, siunertaqarlumilu nalorninaallisissallugu kom-munit siulersorneqarnerannut maleruagassat kommunalbestyrelsit, nunaqarfinni aqutsisut il.il. pillugit inatsisartut inatsisaanni nassaassaasut, maleruagassallu taakkua kommunit nunaqarfilla siulersugaanerit pillugu apeqqutini tamani atorne-qassasut, immikkut ittumik inatsiseqartitsinermi allatigut erseqqissumik aalajanger-saasoqarsimangippat.

Aammattaaq aalajangersagaq nalinginnaasumik nassuiaatit ataanni kissaatigi-neqartumut atassuteqartumik isigineqassaaq, tassalu immikkut ittumik inatsiseqar-titsineq kommunit siulersorneqarnerannut maleruagassaajarneqassasoq.”

Inatsisip §-iisa 2-at, imm. 1, imaattunik aalajangiivoq:

“Kommunit suliassaataat aqunneqassapput kommunalbestyrelsinit, taakku qi-nerneqartassapput kommunalbestyrelsinit bygderådinullu (nunaqarfinni aqutsisu-nut) qinersisarneq pillugu Inatsisarut inatsisaanni malittarisassat malillugit.”

Imm. 2:

Aalajangersagaq Kalaallit Nunaanni kommunalbestyrelsit aammalu bygderådit il.il. pillugit Landstingip inatsisaani nr. 2-mi 14. maj 1979-imeersumi nassaassaareerpoq. Aalajangersakkamut tassunga nassuiaa-tinik peqartoqanngilaq.

*Maleruagassaq § 2, imm. 1-imut naapertuuttoq qallunaat siulersuiner-
mut inatsisaanni nassaassaavoq, kommunit siulersorneqarnerat pillugu
inatsimmik nalunaarummi nr. 615-imi, 18. juli 1995-imeersumi.*

*Inatsit aamma ilaatigut “Kommunit siulersorneqarnerat pillugu inat-
simmi” nassuiaatitalimmi nassuiagaavoq. Aalajangersakkamut tassunga
nassuiaammi, kalaallisuumi § 2, imm. 1-imut naapertuuttumi, ilaatigut
imaattut oqaatigineqarput:*

*“Kommunalbestyrelsi taamaalilluni kommunimi sulinermut tamarmiusumut qul-
lersaalluni akisussaavoq. ...”*

*Suliani siusinnerusukkut suliarineqarsimasuni oqaaseqarsimavunga
kommunit siulersorneqarnerinut inatsimmi § 2-p, imm. 1-ip kingunerigaa
kommunalbestyrelsit kommunit suliassaataannut akisussaasut, innuttaa-
sut pillugit kommunit ingerlatsinerat ataasiusumik ingerlatsinertut isigi-
sariaqartoq, takuuk Inatsisartut Ombudsmandiata 1995-imut nalunaaru-
taani qupp. 24.*

*Tamatuma ilaatigut nassataraa aalajangiineq, naak taanna kommu-
nimi atorfilimmit aalajangiivigineqarsimasutut erseraluarluni, kommu-
nimit namminermit aalajangerneqarsimasutut isigisariaqartoq.*

*1 B: A-p nunaqarfimmi B-mi kommunip allaffianut iseqqusaajunnaar-
nissaanik K kommunip aalajangernera:*

*Kommunalbestyrelsit, nunaqarfinni aqutsisut il.il. pillugit Inatsisartut
inatsisaanni kommunip innuttaasunik kommunip illuutaanut iseqqusiun-
naarsinnaanera pillugu maleruagassaqanngilaq.*

*Inuit sumiiffinni aalajangersimasuneeqqunagit inerteqquteqarfiginis-
saannut politiit pisinnaatitaapput.*

*K kommunip uannut akissummini 10. marts 1997-imeersumi oqaatigaa
“K kommunip aalajangiiviginninnera inatsisinik tunngaveqarluni aala-
jangiinerunngitsoq, tassami kommunip ilisimasai malillugit Kalaallit
Nunaannut inatsiseqatitsinermi pisimasup qanoq ililluni pisimanerata
aaqqiivigineqarnissaanut maleruagassanik nassaassaqaanngimmat”,
taamatullu aalajangiineq pisariaqarluinnartumik pisoqartillugu isumali-
utiginninnerit tunngavigalugit aalajangiinerusoq.*

*Ingerlatsinermut inatsiseqartitsinerup iluani nalinginnaasumik tun-
ngaviuvoq ingerlatsiviup sulinerata eqqortuussusia inatsimmi imaluun-
niit inatsisitigut najoqqutassaqaarfiusumi uppersarsimassasoq. Tas-
saavoq inatsisinik tunngavissaqaarnissamik piumasaqarneq. Tamanna
pinngitsoorani isumaqartariaqaanngilaq ingerlatsivimmi aalajangiiner-
mut toqqartumik tunngaviusoq inatsimmi najoqqutassami nassaassaasa-
riaqartoq. Inatsisitigut maligassat allatut ilusillit inatsisit aamma inger-
latsiviup aalajangigaata akornannut akunniliunneqarsimasinnaapput.*

*Qaqutigunnaq pisumik inatsisitigut tunngavissaqaarnissamik piumasa-
qarneq inatsisitigut najoqqutassaqaarfissanut inatsimmit maleruagqusa-*

mit, matumunnga ilanngullugit assigiissusermit inatsisillu naapertorlugit ileqquusumit, allaasunut unnersuussinikkut naammassineqarsinnaavoq.

Immikkut illuinnartumik pisoqartillugu inatsisinik unioqqutitsisumik iliuuseqartariaqarnerup inatsisinik tunngavissaqartariaqarnermik piumasaqarnerup eqqortuussusia uppernarsarsinnaassavaa.

Inatsisinik tunngavissaqarnissamik piumasaqarneq tamatigut assi-giinnik imaqarneq ajorpoq, taamaalilluni pisoqarnerit ilaanni inatsisinik tunngavissaqarnissamut sukannernerusumik piumasaqartoqartarpoq, pisoqarnernili allani piumasaqarneq sallaannerusarluni.

Inatsisinut tunngasut pillugit atuakkiani imaattoq isumaqatigiissutigi-neqarpoq, tassalu maleruagassatut pingaarnertut atortuusoq, aalaja-ngiineq innuttaasup kiffaangissuseqarneranut pigisaanullu itinerusumik akuliunneruleriartuinnartillugu tunngaviusoq nalinginnaasumik er-seqqinneruleriartuinnarlunilu paatsuugassaajunnaariartuinnassasoq.

“Ingerlatsinermit inatsiseqartitsineq” pillugu atuakkiaq Hans Gam-meltoft-Hansenimit allanillu atuakkiarineqartup quppernerisa 210-anni ilaatigut imaattut oqaatigineqarput:

“Inatsiseqartitsinerup tungaatigut tunngavieqarnissamik pumasagaat ingerlatsi-viit aalajangiinerinut, innuttaasut kiffaangissuseqarnerannut pigisaanullu akuli-unnerusunut, aallaqqaammut siunnerfeqartinneqarsimagaluarpog. Naak ullumikkut isuma najoqqutassarlu pingaarnerusoq annertunerujussuarmik atortuuffissalittut akuersissutigineqarsimagaluartoq, najoqqutassap aallaqqaammulli siunertaa suli amiakkoqarpoq. Aalajangiineq innuttaasut soqutigisaqarfigisaannut itinerusumik akiliukkiartortillugu inatsisitigut najoqqutassaqaarfiulluni tunngaviusoq qularnaal-linerujartuinnartussaavoq; piumasarineqarajunnerusassaaq aalajangiineq taamaattoq inatsimmi aalajangersakkami paatsuugassaangitsumik tunngaveqassa-soq. ...

...

Innuttaasut inuinnartut inuunerannut akuliunnerit imaluunniit inuune-ranni killiliinerit inatsisitigut erseqqissumik paatsuugassaangitsumillu tunngavissaqarnissamik tamatigut piumasaqarfiupput. ...”

Aammattaaq takuuk Max Sørensen, Naalagaaffiup naalakkersugaanis-saanik inatsit, aappasaanik naqiternera Peter Germer-imit, 1973, qup-perneq 340 ff., tassani ilaatigut imaattut taaneqarlutik:

“...

Oqaatsimik sumunnarsinnaatitaanermik killiliiffigisaanermik killileeqqissaarneq aammattaaq qularutiginnilernermit pissutaasinnaavoq. Illuatungaatigut nalunan-ngilaq oqaatsimi pisortat imaluunniit inuinnaat isertitsivianni pinngitsaaliinikkut inissiineq ilaasoq, ...

Illuatungaatigut sumiiffimmi aalajangersimasumi, allaat nunap immikkoortuani annerusumi, sumiiffimmeeqqusaannginneq imaluunniit sumiiffimmut orniguteqqu-saannginneq qanoq ilioriasinnaajunnaarsitaanerunngilaq. Tassalu piumasamik angalasinnaatitaanernermit imaluunniit Anajugaqarfiusumi piumasamik iliorsin-naatitaanermut” akuliunnerit suugalulluunniit tamarmiunatik inatsisini-tunngavi-

usuni isuma malillugu qanoq ilioriansinnaajunnaarsitaanertut isigineqarsinnaap-
put. ...

Kisiannili aalajangiusimaneqarmat oqaaseq nammineerluni kiffaanngissuseqar-
neq qanoq ilioriansinnaajunnaarsitaanerup akerlerigaa, inuit ataasiakkaat tungaan-
nut akuliunnerit arlallit oqaatsip avataaniipput. Ilaannikkut inuup timikkut innarli-
gaannginnissaanik taaneqartartoq inatsisit-tunngaviusut §-iisa 71-anni ilaatinne-
qanngilaq, naak tamanna paasinnineq nalinginnaasoq malillugu inuup illersornis-
saanut pingaaruteqaraluartoq. Illersugaaneq qallunaat inatsisitigut maleruuaqqu-
saat malillugit inatsisini-tunngaviusuni allassimangilaq, kisiannili taamaallaat
inatsisiliornermik, inatsisinut naapertuuttumik ingerlatsineq pillugu tunngaviusuti-
gut najoqqutaqarnermut kattussimaneqartumik, tunngaveqarluni.

...

... . Taamaattorli akuliunnerit assigiinngitsut taakkua pisinnaatitaanermullu ma-
littarisassat assigisaasa akornanni killit ersarissuunatilluunniit tunngaveqarluar-
tuunngillat. Eqqartukkani marluk kisimik aalajangersimasuuppit: akuliunnerit
taakkua nammineq inuttut kiffaanngissuseqarneq pillugu inatsisini-tunngaviusuni
maleruuaqqusat avataaniipput, illua tungaatigulli inatsisinut naapertuuttumik inger-
latsineq pillugu tunngaviusumik najoqqutaqarneq pissutigalugu inatsisitigut tun-
ngaveqarnissamik pisariaqartitsillutik.”

Inatsisinut naapertuuttumik tunngaveqarneq inatsinillu tunngaveqar-
nissamik piumasaqarneq pillugit aammattaaq takuuk Ellen Margrethe
Basse’p allallu atuakkiaat “Ingerlatsinerimi inatsiseqartitsineq, eqqartu-
gassat Nalinginnaasut”, aappasaanik naqiternera, 1989, qupperneq
185 ff.

Kommunit pillugit Jens Garde aamma Jørgen Mathiassen “Kommunit
pillugit inatsiseqartitsineq”-mi, 1991-imeersuni, qupperneq 15-imi
imaattunik taasaqarput:

“Inatsisinut naapertuuttumik tunngaveqarnerup malitsigaa kommuni inatsisit
najoqqutaralugit aaqqiissuteqarnermut, ingerlatsivimmit nalinginnaasumik suleri-
aatsikkut piviusunngortinneqarsimasumut, inatsisitigut tunngavissaqassasoq.

Kisiannili sullissinerit inatsisiliorinnaatitaasunit piginnaassuseqartitaanani in-
nuttaasunut ilaatioortumik neqeroortugineqarsinnaapput”

Taamatuttaa q takuuk Jon Andersen, Ingerlatsinerimi inatsiseqartitsi-
neq, aappasaanik naqiternera, 1993, qupperneq 74.

Kommunit allaffiisa pisortat allaffiisut tamanut ammasutut isigineqar-
neri pissutigalugit, taakkunani siunertaasoq pingaarnerpaaq tassaalluni
innuttaasut sullinneqarnissaat, aammalu innuttaasooq sullinneqarnerup
assinganik sullinneqarnissanut allanik periarfissaqanngimmat, isuma-
qarpunga K kommunimi A-p nunaqarfimmi B-mi kommunip allaffianut
iseqqusaajunnaarnissaanik aalajangiinera innuttaasumut pineqaatissii-
nerusooq sunniuteqangaartoq. Aammattaaq siuliini taaneqartut malillugit
isumaqarpunga taamatut aalajangiinerup eqqortuussusia inatsimmut
imaluunniit inatsisitigut najoqqutassaqarfisamut, matumunnga naligi-
titaasumut, innersuussuteqarnikkut pisussaasoq.

*Apeqqummut, tassalu allatut ajornartumik iliortariaqarneq akuliunne-
rup eqqortuussusianut patsisaasinnaanersoq, imaattut oqaatigissavakka:*

*Allatut ajornartumik iliortariaqarneq pillugu aalajangersagaq Inat-
simmi nr. 55-imi, 5. marts 1954-imeersumi nassaassaavoq, Kalaallit Nu-
naanni pinerluttulerinermi inatsimmi, § 6. Aalajangersagaq imaattumik
oqaasertaqarpoq:*

*“Inatsisip taassuma pineqaatissiisutai inunnut, inuup sioranartumik ajoquser-
neqarnissaata ajoquserneqavinnissaataluunniit pinngitsoortinnissaanut pisariaqar-
tunik iliuuseqarsimasunut, atorneqassanngillat inatsisinik unioqqutitsineq pingaa-
ruteqarpallaannginnerusutut isigisariaqarsorinaraangat.”*

*Aalajangersagaq taanna pillugu Leif Senholt, Kalaallit Nunaanni pi-
nerluttulerinermi inatsimmi, atuagaq 1, 1985, qupperneq 82-imi imatut
allappoq:*

*“Kalaallit Nunaanni pinerluttulerinermi inatsit tunngavigalugu akisussaatinne-
qarnissaq allanisulli pisinnaanngilaq imminut illersorniarluni inatsisinik unioqqu-
titsisumik iliuuseqartariaqarnerup akuerisaasup iluani iliuusaasimappat. Tamakku
pillugit malittarisassat pinerluttulerinermut inatsimmi ilanngunneqarput, Jur. Eksp.
isumaqarmata imminut illersorniarluni inatsisinik unioqqutitsisumik iliuuseqartari-
aqarnerup tunngaviatigut Danmarkimi inatsimmisulli Kalaallit Nunaanni inatsimmi
atuussinnaassuseqartutut isigineqartariaqartut.
...”*

*Qallunaat pillaanermut inatsisaata §-iisa 14-ianni asserluinnangajaa-
nik aalajangersagaqarpoq. Aalajangersagaq imaattumik oqaasertaqar-
poq:*

*“Iliuseq pillarneqaatissinneqaataasinnaagaluartoq pillarneqassanngilaq inuit
pigisalluunniit ajortumeerneqarsinnaanerat pinngitsoortinniarlugu iliuusaasimappat,
inatsimillu unioqqutitsineq taamaattoq pingaaruteqarpallaannginnerusutut
isigisariaqarsorinaraangat.”*

*Karnov'ip inatsisinik katersaani, 13-issaanik 1995-imi saqqummer-
suni, atuakkat arfineq-aappaat (7), qupperneq 8604 nassuiaatitaq 71, §
14 pillugu imaattunik allassimasoqarpoq:*

*“Inatsit inunnik pigisanilluunniit immikkut ittumik taaguigaangat, tamanna ta-
makkiisumik taaguinertut isigineqarsinnaanngilaq. Hurwitz: Alm d 198, tamatu-
mani tamanna peqatigalugu ersersinneqarluni § 14-ip avataatigut allatut ajornartu-
mik iliortariaqarnermi isumap inatsisinik-tunngaviusunik sumiginnaanerup ima-
luunniit inatsisinik allanik sumiginnaanerup imaluunniit allaffissornikkut akuliun-
nermut inatsisitigut tunngavissaqanermik taarsiinerup eqqortuussusia uppernarsar-
sinnaanagu, pissutsit ima immikkut illuinnartiginngippata pinngitsaaliiffiutig-
nngippatalu, allatut ajornartumik iliortariaqarnermik pisoqarnera atorneqarluni in-
nuttaaqatigiinnut iluaqutaasussat inatsimmik pineqartumik malinninnissamut kat-
tunnissaasa ajornarluinnassusiannut naligittariaqarluni.”*

Taassuma assinga Kalaallit Nunaannut atortuusorineqartariaqarpoq. Qulaani taagorneqartunit erserpoq allatut ajornartumik iliortariaqarneq kisimiilluni immikkut illuinnartumik pisoqarnermi, tamatumani innutaaqatigiinnut iluaqutaasussat inatsimmik malinninnermut kattunneqarsinnaanngilluinnartutut isigisariaqarlutik, allaffissornikkut akuliunnermut inatsisitigut tunngavissaqarnermik taarsiisinnaanngilaq.

Isumaqarpunga pisimasoq ilisimaneqartoq manna allatut ajornartumik iliortariaqarneq pillugu isummamik pisariaqartitsinertut isumaqarfigisamik atuinnermut tunngavilersuutigittinneqarsinnaanngitsoq.

Taamaalillunga isumaqarpunga K kommuni allatut ajornartumik iliortariaqarnermik isumaqarluni allamilluunniit tunngaveqarluni A-p nunaqarfimmi B-mi kommunip allaffianut iseqqusaajunnaarnissaa pillugu aalajangiisinnaanngitsoq.

Aammattaq imaattup erseqqissaaviginissaanut pissutissaqarsoraara, tassalu ingerlatsinnermut inatsiseqartitsinnermi tunngavissaalluni najoq-qutassatut atortuusooq oqartussaasut ataasiakkaat pisussaasut paasissutissat, sulianut oqartussaaffiup aalajangiivigisassaanut atugassat, pisariaqartut pissarsiarissallugit. Tunngaviusooq taanna suliami pisimasuinnut taamatullu inatsisitigut tunngavigisassanut, suliap aalajangiiviginnerani najoqqatarineqartussanut, atuuppoq.

Tamatuma ilaatigut nassataraa oqartussaaffiup, suliami aalajangiilerinnani, suliami pisimasuut taamatullu aalajangiinissamut inatsisitigut tunngaviusussat misissorsimasariaqarai.

Suliap ilisimaneqarnera malillugu tunngavilersuutigittariaqarpara K kommunip aalajangiinissamut inatsisitigut tunngaviusussat, A-p nunaqarfimmi B-mi kommunip allaffianut iseqqusaajunnaarnissaa pillugu kommunip aalajangiilinnginnerani, misissorsimanngikkai.

Isornarluinnartuusoraara K kommunip inatsisinik tunngavissaqarani, aammattaarlu aalajangiinnermut inatsisitigut tunngaviusussanik misissueqqaarnani, A-p kommunip allaffianut iseqqusaajunnaarnissaanik aalajangiisimamat.

Pissutsilli maanna aaqqinneqarsimammata annertunerusumik qanoq iliuuseqarnissannut pissutissaqarsorinngilara.

1 C: Innuttaasut ataasiakkaat sumiiffiit ilaannut orniguteqqusaajunnaarnissaannik aalajangiisinaatitaaneq.

Oqaaseqaatima aallaqqaataani taaneqartutut innuttaasut ataasiakkaat sumiiffiit ilaannut orniguteqqusaajunnaarnissaannik aalajangiisinaatitaaneq poltiiniippoq.

K kommunimut tunngasumik manna pillugu K kommunimi Politiinit malittareqqusami 9. december 1993-imeersumi malittarisassaqarpoq. Malittareqqusat § 1-anni imaattumik aalajangersagaqarpoq:

“Malittareqqusaq kommunemut tamarmut atortuuvoq, malittareqqusap aalajangersagartaani ataasiakkaani allamik aalajangiisoqarsimatinnagu.”

Malittareqqusat § 6-ani imaattumik aalajangersagaqarpoq:

“Kinaluunniit aqqusinermittoq politiinit inerterneqarsinnaavoq uninngaqqunagu imaluunniit isorakitsumi uteqattaqqunagu aammalu sumiiffinni erseqqinnerusumik taasaneqqunagu umiarsuarneeqqunagulu pineqartut uninnganerat angalaarneralluunniit eqqaamiorisanut sanioqquttunulluunniit akornutaasinnaasorinarpat, imaluunniit pissuteqartumik pasitsaanneqarpat taaneqartuni unioqqutitsilluni inuussutissarsiummik ingerlatsisoq.”

Paasisimavara K kommuni A-p nunaqarfimmi B-mi kommunip allaffianut iseqqusaajunnaarnissaa pillugu aalajangiinermut atasumik qanoq ilisukkulluunniit K kommunimi Politiinut saaffiginnissuteqarsimangitsooq.

K kommunip, A-p nunaqarfimmi B-mi kommunip allaffianut iseqqusaajunnaarnissaa kissaatigiguniuk, K kommunimi politiinut saaffiginnissuteqarsimasariaqaraluarpoq.”

04-4 Inuussutissarsiutinut tapersiisarfimmit taarsigassarsisinnerqarnissamik qinnuteqarnermut atasumik kommunip suliamik suliaqarneranut piumasaqaat. Ombudsmandip saaffiginissutaanik kommunip akissuteqarfiginninnera.

A’p naammagittaalliuutigaa mersortarfimmik aallartisaanermi kingornalu matusinermi nalaani kommunimit iluamik ilitsersorneqarsimanani, aammalu inuussutissarsiutinut tapersiisarfimmit kommunikkoortumik taarsigassarsiami kisimiilluni akisussaaffiginissaannut kommunimit ilisimatinneqarsimanani. Siullermik isornartuusoraara kommuni allattuisussaatitaanermik malinnissimangimmat, kommunillu suliami uppernarsaatissaqartitsinera naammassimangimmat. Aappasaanik assut ajuusaarnartuusoraara K kommunip suliami allagaatit tunniunneqarnissaanik Atorfeqarfiup qinnutigisaqarnera piffissami qaammatinik qulingajannik sivisussusilimmi Ombudsmandi qulingiluariarluni taakkuninnga qinnutiginnereersimatinnagu akuerisimangimagu. Ombudsmandi pillugu inatsimmi pisoqalisoornissap tungaatigut piffissartinneqartoq pissutigalugu kommunip inuussutissarsiutinut tapersiisarfianit taarsigassarsiaritinneqartunik naammagittaalliuortup kisimiilluni taarsersuisussaaneranut tungasumik paasisutissat amigaaateqarmata naammagittaalliuut suliarisinnaasimangilara. (J.nr. 11.60.20.8./66-95)

A’p naammagittaalliuutigaa K kommunip ilisimatitsissutigisimangikkaa sooq inuussutissarsiutinut tapersiisarfimmit taarsigassarsiat, A’p

aamma B’p peqatigiillutik mersortarfimmik C-mik pilersitsinermut atasumik taarsigassarsiarisimasaat, kisimiilluni akisussaassuseqarfissanerini. Aammattaq A’p mersortarfimmik aallartisaanerup kingornalu 1994-imi oktobarip aallaqqaataani matusinerup nalaani atorsinnaasumik kommunimit ilitsersorneqarsimanginnini naammagittaalliutigaa.

A aamma B mersortarfimmik pilersitsinissaminut kommunip inuussutissarsiutnut tapersiisarfianit 110.000,00 kruuninik taarsigassarsinissaminik 16. juni 1993-imi kommunimut qinnuteqarput.

K kommunip suliame allagaataanit erserpoq aningaasaqarnermut ataatsimiititaliaq 29. juni 1993-imi ataatsimiinnermini aalajangersimasoq A aamma B kommunip inuussutissarsiutinut tapersiisarfianit 80.000,00 kruuninik taarsigassarsinneqassasut, K kommunimi mersortarfimmik aallartisaanissamut pilersitsinissamullu atugassaannik.

Suliffiup iluani atugassatut K kommunimi 12. november 1993-imi allakkialiarineqarsimasoq malillugu kommunip inuussutissarsiornermut allaffia 10. november 1993-imi A-mik ataatsimeeqateqarsimavoq. A ataatsimeeqateqarumasimavoq isumaqatigiinninnerit A’p B’llu akornanni pilersimasut oqaloqatigiissutigiumallugit. Allakkiaq taassuma suliffiup iluani atugassatut naatsorsuussaana soqutiginaq isuassavara, isumaqaramami tamatumunnga piumasarisat paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisip § 11-ani allasimasut eqquutitinneqartut.

Suliffissaqartitsiniarnermut inuussutissarsiornermullu ataatsimiititaliap 17. maj 1994-imi ataatsimiinnerani aalajangiinnermut protokollimit imaattut erserput:

“Inuussutissarsiornermut ataatsimiititat isumaqatigiipput ingerlatsivik qinnuiginiarlugu ikiortimik atorfinitsitsinissamut periarfissaqarneranik misissueqqullugu. Aammattaq ingerlatsivik qinnuigineqarpoq piffissaq qaninnerusoq ungasinnerusorlu eqqarsaatigalugit C-p ingerlanneqarnerata aaqqiissutissarsinissaanut periarfisantik misissueqqullugu.”

Allagaammit K kommunip Suliffissaqartitsiniarnermut inuussutissarsiornermullu ingerlatsivianit 17. juni 1994-imi suliarineqarsimasumit imaattut erserput:

“A-p arlaleriaqaluni saaffiginnittarnera tunngavigalugu ataani atsiortoq AEU-mi siulittaasoq ... aammalu AEU-mi ilaasortaqaq ... peqatigalugit ippassaqaq 16.6.94 ...-mik ataatsimeeqatiginnippoq. Ataatsimiinnermi pingaarnertullugu eqqartorneqarpoq pisiniarfiup C-p maannakkorpiqaq ingerlaneranut tunngatillugu ajornartorsiutaasut nukinginnartumik aaqqiiffigineqartariallit kiisalu siunissaq ungasinnerusoq isigalugu ataavartumik aaqqiissutaasinnaasunik siunnersorneqarnissaa.

...

... kiserluinnarmi 1.1.94-imiit manna tikillugu pisiniarfini ingerlassimavaa (ulloq manna tikillugu ilanngullugu)...

...

Nammineerluni isumalluarpoq pisiniarfiullu pitsaanerusedumik ineriartulernissaa upperiuarlugu, tassami tunisassiarisani immikkuullarissuuneri peqquutigalugit tuniu-artuarnissaat qularutiginnigilluinnaramiuk.

Kommunimiillu arlaatigut ikiorneqarnissani kissaatigeqaa soorlu ikiorteqalernik-kut taamaalilluni mersorneq nammineq salliullugu suliarilerniassagamiuk.”

Inuussutissarsiorneq pillugu ataatsimiititaliami ilaasortanut nassuiaatitut allakkani 23. juni 1994-ineersuni imaattut erserput:

“... ”

C-mik piginnittoq A ullumikkut oqarasuaatikkut maanga ilisimatitsissutigaa C-mi maskinat mersorfiit marluk suliffissuarni atugassiaasut pisarineqarnissaannut atugassanik aningaasanik kr. 20.000-inik ... (aningaaserivik) akueritissimalluni. ... A-lu isumaqatigiippugut C aningaasatigut ingerlanera nutaamik naliliiffigeqqikkumaaripput ukiamut septemperi naajartornerani/oktoberi aallartisimalernerani. Tamanna ...-p iluaraa.”

K kommunmi naatsorsuutitut inissitsiterinermut bilagimit 3. august 1994-imeersumit erserpoq kommunip inuussutissarsiuutitut tapersiisarfianit taarsigassarsianut akisussaassuseqarfigninneq pillugu allan-nguummik nalunaarsuisoqarsimasoq. Allannguut imatut oqaasertaqarpoq:

“Kommunip Inuussutissasiutitut tapersiisarfianit taarsigassarsianik 00902893-imik normulinnik piginnittuunermut atasumik naqquut B-mit A-mut”.

Allakkani 8. august 1994-imeersuni K kommunip imaattunik nalunaaruteqarpoq:

“Taarsigassarsianik A-mut nuussineq pilugu allakkatigut 3. august 1994-imi nalunaaruteqarnitsinnut nangissutitut nalunaarsukkat allassimaffiata assilineri ilanngullugu nassinneqarpoq, tassannga erserluni aningaasat taarsigassarsiarineqartut A-mut nuunneqarsimasut.

Tamannalu matumuuna paasissutissiissutitut nalunaarutigineqarpoq, maannalu suliaq aaqinneqarsimasussaavoq.”

K kommunimut allakkani 5. september 1994-imeersumi A’p imaattut oqaatigai:

“Matumuuna allakkatigut ilungersortumik saaffiginnillunga massakkut ingerlannut tunngasumik ingerlariaqqiffissamik siunissamillu qulaarininnissamik ingerlariaqqiffigisinnaasannik, neriorsuutaasimasut tunngavigalugit saaffiginnippunga, piumasaralugulu piffissaq siullerpaq atorlugu ataatsimeeqatiseralusi, ingerlaqqinnissaq oqaluuseriniarlugu.

Massakkut mersorfinnik marlunnik bankimi atorluga pissarsiaqarnikuuvunga, taarsersorlugillu atukkakka ingerlallugit, mersorfiillu akeqarlutik kr. 20.000,00.

“... ”

Ilanngullugit ajornartorsiutit taakkartorusuppakka suunersut:

- 1) Niuertarfimmi kisimi mersuutigaluni suliniarneq nukillaanganartorujussuavoq, mersugassaraluanut, niuertitsinermut atukkat...

- 2) Niuertitsumik ikiorteartuuguma, uanga mersorneq kisiat aallullugu ingerlaguma, naammassisakka annertunerujussuannussapput, tunisartakkakalu soorunami aamma annertusissapput, tassuuna mandtiminik tunineartuuguma, ikiortissama aningaarsiasaasa matussutissaanik assorsuaq iluaqutaassagaluarpoq, tamassumalu sullisigineqarnissaa assorsuaq angorusuppara.

...
 Taamaattumik **ilungersortumik qinnuigissavassi taariikkattut piffissaq siul-lerpaaq atorlugu ikioqqullunga**, taamaasiortoqanngippat qanoq ingerlariaqqinnis-sara eqqarsaatigerpiarsinnaannginnakku...
 ...”

Suliffissaqartitsiniarnermut Inuussutissarsiornermullu ataatsimiititaliap 23. september 1994-imi ataatsimiinnerani aalajangiinermut protokollimit suliamut tunngasumik allaatigisanit assilisamit imaattoq ersepoq:

“Ataatsimiititaliap siulittaasorigallagaata peqqusinera pissutigalugu, ... nassuiaa-voq C’p piginnittuanik 26. september 1994-imi ataatsimeeqateqassalluni niuertar-fimmi aningaasatigut pissusiusut pillugit”.

Taamatut ataatsimiinneq pillugu immikkut allattukkanik suliami nas-saassaqaarsorinangilaq.

Naammagittaalliortoq ilisimatitsisimavoq C 1994-imi oktobarip aallaq-qaataani matuneqartoq.

Suliffissaqartitsiniarnermut Inuussutissarsiornermullu ataatsimiititaliap 13. januar 1995-imi ataatsimiinnerani aalajangiinermut protokollimit sulia-mut tunngasumik allaatigisanit assilisamit imaattut ersepoq:

“Suliami “C”-mut tunngasumi ingerlatsiviup allallu inissisimanerat pillugu nas-suiaat.

Unnerluutiginninnerit ajuusaarnaqisut ajoqutaaqisullu aviisimi sapaatip-akunne-ranut saqqummersartumi “C” pillugu saqqummersimasut pissutigalugit ingerlatsi-viup allallu inissisimanerannut nassuiaammik naatsumik imaattumik saqqummiussi-sariaqarlunga misigisimavunga:

Siullermik erseqqissarneqassaaq Suliffissaqartitsiniarnermut Inuussutissarsior-nermullu ingerlatsivik inuussutissarsiornerup tungaa suliaqartitsiniarnermullu ilua-qutaasussanik sulissutiginninnerit pillugit akisussaanermik pisinnaatitaanermillu aatsaat 1.10.94-imi, piginnittup pisiniarfimminik matussinissamik aalajangerena ullunik marlussunnik kingoqqullugu, tigusaqarsimasoq. Tamanna sioqqullugu inuussutissarsiornermut siunnersortip ... taamatullu ingerlatsivimmu pisortap ... akornanni arlaleriarluni oqaloqatigiittoqartarsimavoq niuertarfiullu qanoq qanorlu iliorluni ingerlanneqarsinnaanissaa pillugu siunnersuuteqartoqartarsimalluni, ulluin-narni ingerlatsineq pillugu aalajangiivinnerit piginnittumit namminermut kisiat, Kommunimilu ingerlatsivinni ataasiakkaani imaluunniit tamanna pissutigalugu Kommunimi atorfeqartitanit ataasiakkaanit pinnani, aalajangerneqartarnissaannik erseqqissaavigininnertalik. Taakkua saniatigut ataatsimiititaliami ilaasortat ataasi-akkaat piginnittumik ataatsimeeqateqarnermi peqataasimapput, tassanissaaq inger-latsinermut pisortaq peqataasimalluni.

“C” 1.1.93-imi aallarnerneqarpoq ilaatigut kommunip ESU-anit taarsigassarsinikkut. Piginnittup oqarnera malillugu aallaqaammut piginnittup marluusimapput, tassani aappaa aallartinnerup kingorna qaammatit marlussuit qaangiuttut tunuarsi-malluni, A-p oqarnera malillugu suleqatigiissinnaannginnertik pissutigalugu.

Ingerlatsiniarnikkut ajornakusooruteqarneq pillugu 1994-imi junip qaammataata ingerlanerani A arlaleriarluni oqarasuaatikkut oqaloqatigineqartarsimavoq, tamanalu ilaatigut A-p ataatsimeeqatigineqarneranik kinguneqarsimavoq, soorlumi aamma tamanna nassuiaatitit allakkanit 17. juni 1994-imeersunit ersersoq. Erseqqissarneqassaaq tassani suliffiup namminersortup ingerlatsiniarnikkut ajornakusooruteqarnera pineqarmat, ileqquunngimmallu kommunemi atorfeqartitit suliffimmik ulluinnarni ingerlatsinerpiamut akuliuttarnerat. Ataatsimiititaliami ilaasortanit ataasiakkaanit qinnuigineqarnerup kingorna ingerlatsivik A-p ataatsimeeqatiginissaanik isumaqatigiissuteqarsimavoq niuertarfiup siunnersorneqarnermik piffissaq sivikinnerusoq eqqarsaatigalugu iluaqutiginnissinnaanissaa pillugu naliliinertalimmik. Tamatumani saniatigut ataatsimiititaliap oqaluuserisassani “C” pillugu immikkoortoq oqaluuseraa, tamatumani ilaatigut niuertarfiup ukiup siulliup qaammataanut 5-nut siullernut naatsorsuutaanik saqqumiussisoqarluni.

Ataatsimiititaliap tamatumani kingorna ingerlatsivik qinnuigaa piffissaq sivikinnerusoq ungasinnerusorlu eqqarsaatigalugit “C”-mut aaqqiussutissaasinnaasunik misssueqqullugu.

Matuma kingorna ingerlatsiviup A ilisimatissimavaa kommunit suliffissaqartitsiniutaat akissarsianullu tapiissutit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 1, 11. maj 1993-imeersoq naapertorlugu akissarsianut tapiissutinik qinnuteqarnissaminut periarfissaqartoq, aammalu Kommunal ESU-mit, kisiannili taamanikkut tamatumani nalaatigut taarsigassarsisitsinnissaminut aningaasaataarukkallarsimasumit, taarsigassarsiniarnissaminut suli periarfissaqartoq.

Qanoq iliuuseqarnerit taaneqartut saniatigut ingerlatsivimmi pisortaq arlaleriarluni A-mik oqaloqateqartarlunilu ataatsimeeqateqartarsimavoq, ilaatigut ima kingunilinnik, A ...mit (aningaaserivik) 20.000 kruuninik taarsigassarsisimalluni, ..., tamannalu peqatigalugu isumaqatigiissutigineqarluni niuertarfiup ingerlannera septembarip naanerani/oktoobarip aallartinnerani nutaamik nalilerneqassasoq, tamanalu naammagisimaarsimaqaa.

Ingerlatsivimmut pisortaq augustip qaammataani suli ataasiarluni A-mit oqarasuaatikkut saaffigineqaaqqippoq, tamatumani ilaatigut ilisimatitsissutigineqarluni mas-kiinap atornikutut pisiarisimasami aappaa ingerlasinnaasimanngitsoq...

Kisiannili A junip qaammataata naanerani ataatsimiinnermi isumaqatigiissutigineqartutut akissarsianut tapiissutinik qinnuteqaateqarsimanngilaaq. Taamaattumik pi-sariaqarsimavoq ... nassuiaateqqissallugu akissarsianut tapiissutit pillugit inatsisartut inatsisaat nr. 1, 11. maj 1993-imeersoq naapertorlugu sunik periarfissaqarner-soq, aammalu qinnuteqaatit ataasiakkaat pillugit suliassamik suliqaarneq naliliinerlu qanoq qanorlu iliorluni ingerlanneqartarner-soq.

Akissarsianut tapiissutit pillugit ... qinnuteqaataata 5.9.94-imik ullulernerqarsimasup assilineranik, ...-mut ... aamma ... ingerlatitamik, ingerlatsivik aatsaat 8.9.94-imi tigusaqarpoq. Matuma kingorna qinnuteqaat allaffissormikkut suliarineqarpoq, taavalu septembarip naanerani allaffissormikkut B&S&A-mit itigartitsissut takkulluni. AEF-imi ingerlatsinermut pisortaq septembarip naanerani kingullermeerutaasunik oqaloqateqarpoq, taakkunatigut erseqqissarneqarluni ... allaffissormikkut itigartitsineq taanna suli Suliffissaqartitsiniarnermut Inuussutissarsiornermullu ataatsimiititaliamut suliassannortissinnaagaa, taamaaliornikkut politikikkut isummerfiginnittoqarsinnaaqqullugu, pingaartumik qinnuteqaatip qaqugu/qanoq ilisukkt akuerineqarsinnaanera imaluunniit itigartitsissutigineqarsinnaanera pillugu apeqqutip nalornissutigineqarnerata tungaatigut. Ingerlatsivimmut pisortap ...llu oqaloqatigiinne-

rini kingullerni ingerlatsivimmut pisortaq assigiinnitsunik siunnersuuteqarpoq, taakkua ilagalugu (suliffiup unammillertigisap) pisortaanik oqaloqatigiinnissinnaanersaq soqutigisaqatigiiffiusinnaasut suleqatigiinnissamullu periarfissaasinnaasut pillugit, taammasagaluarpammi peqatigiillutik suleqatigiinnissartik pillugu isumaqatigiussutaasinnaasumut assilisassiamik saqqummiussinnaassagaluarput. Taakkua saniatigut aammattaaq ... siunnersorneqarpoq ullaatungaani matoqqasinnaasooq ualikkullu ammalluni, taamaaliornikkut eqqissilluni nioqutissiornissaminut periarfissaqarsinnaaqullugu, tamannalu peqatigalugu suliasannngorteqqinini pillugu politikkikkut isummerfiginnittoqarsinnaanera utaqqisinnaagaluarlugu...

Ajoraluartumik ... allaffissornikkut itigartinneqarnini suliasannngorteqqissimanguluunniit ullaatungaani eqqissilluni mersortarnissaminik ilisserisarnissaminillu il.il. siunertaqarluni matoqqasarnissaminik siunnersorneqarnini malissimangilaa.

...
 ... aperimmat, niuertarfimminik matusinissaminut akornutissaqarnersooq, ingerlatsivimmut pisortap erseqqissaavigaa, niuertarfimmi ingerlannera ilumut ingerlateq-qikkumangikkuniuk niuertarfimminik matusiniarnini matusinianginniluunniit nammineq akisussaaffigilaa.

...
 ... Taamaattumik ingerlatsivik ataatsimiititaliamut siunnersuuteqarpoq pasillernerqarnerup eqqunngitsuunera uppersarneqassasooq ingerlatsiviullu suliamik kukkulluinnartumik suliaqarsimanerarneqarnerminik, ...-millu siunnersuillunilu ikiuinissamik, ingerlatsiviup tunniuttariaqagaanik, ingerlatsivik siunnersuisimananiluunniit ikiuisimanginnerarneqarnerminik pisuutinneqarunnaassasooq.

Paarlattuani ingerlatsivik ... ingerlatsivimmut saaffiginnissuteqarneri tamaasa ikiorumallugu siunnersorumallugulu sapinngisaminik iliortarsimavoq. Ingerlatsivik isumaqarpoq suut ingerlatsivimmit qanoq iliuserineqarsinnaasut tamaasa atorlugit qanoq iliuseqartoqarniarsimasooq.

...”

Tusagassiuutinut nalunaarummi 16. januar 1995-imeersumi K kommunip, Suliffissaqartitsiniarnermut Inuussutissarsiornermullu ingerlatsiviup, imaattut oqaatigai:

“Siuliini oqaatigineqartut pillugit aviiseeqqami, normuni siullerni marlunni saqqummersuni, allaatigineqartut unnersuussutigalugit K kommuni sinnerlugu imaattut nalunaarutigineqassaput:

Tamanut tunngasumik aalajangersarneqassaaq K kommuni suliat inuinnarnut tunngasut pillugit oqaaseqaateqarneq ajormat. Taamaattorli aalajangersarneqassaaq K kommuni Inuussutissarsiutinut tapersiisarfimmik taarsigassarsisitsisarfeqarmat kommunip nammineq pilersissimasaanik namminersorlutillu inuussutissarsiutillit imaluunniit aalisartut piniartullu neqeroorfigisarlugit. Kommunal ESU aqutigalugu taarsigassarsisitsisarnernut tunngaviusunik maleruagassaqarpoq aalajangersimasumik najoqutassaasunik – tamannalu Kommunal ESU-mit taarsigassarsisimasunut tamanut atuuppoq.

Aammattaaq uppersarneqassaaq inuit Kommunal ESU-mit taarsigassarsisimasut ataasiakkaat, taakkua niuertarfimmik ingerlatsineranut, atisassianik nioqutissi-ornermut imaluunniit sammisaqarnermut allanut taarsigassarsisimagaluarunik, niu-erneramik inuussutissarsiuteqarnermik iluatsitsisumik iluatsitsinngitsumilluunniit ingerlannissaa namminnerluinnaq akisussaaffigimmassuk – tamanna K kommunip akuliuffigisinnaangilaa.

Taamaattorli Suliffissaqartitsiniarnermut Inuussutissarsiornermullu ataatsimiititaliamut siulittaasutut allanit allaassuteqartumik nalunaarutigissavara “C” pillugu suliamik suliaqarneq eqqortuusimasoq naammaginarsimasorlu – aammattaarlu kingusinnerpaamik ataatsimiititaliap 13. januar 1995-imi ataatsimiinnerani oqaluuse-rineqarsimasoq...”

A-mut allakkani 30. marts 1995-imeersuni K kommuni imaattunik nalu-naaruteqarpoq:

“Unga tunngasoq: Kommunimit taarsigassarsiat uppersaataat.

Ullumi telefonikkut saaffiginninnerit tunngavigalugu, ilanngullugit nassiunne-qarput siusinnerusukkut allakkatigut nassuiaatitta regningit fakturallu akilerneqar-nerisa uppersaataasa nuutinneri.”

Suliami allagaatinit nassiunneqarsimasunit ersinngilaq uppersaaitit suut pineqarnersut. Allakkat siuliini eqqartorneqartut saniatigut allagan-gorlugu nassuiaammik suliami nassaassaqaanngilaq.

A 12. september 1995-imi Inuussutissarsiornermut tunngasunik ingerlat-sivimmu allappoq mersortarfik angerlarsimaffimmini ingerlatani unitsik-kini, mersortarfiummi angerlarsimaffimmini ingerlanniarnera ajornaku-soorpallaaqimmat.

Aningaasaqarnermut ataatsimiititaliap 9. april 1996-imi ataatsimiinne-rani oqaluuserisat allannerannit imaattut erserput:

“... (INUUP-nr.) A-MUT TUNNGASUMIK KOMMUNIP INUSSUTIS-SARSIUTITAARNIARTUNUT TAPERSIISARFIANIT TAARSIGASSARSI-ANIK ISUMAKKEERINEQ

1993-ip aasaani A, B peqatigalugu, kommunip inuussutissarsiuutaarniartunut ta-persiisarfianit 80.000 kruuninik taarsigassarsisinneqarpoq, mersortarfimmik “C”-mik aallartitsinissaminut atugassaminik.

Taarsigassarsiat ineqarnermut akiliummik, nioqutissanik pisiortornermut alla-nullu aningaasartuutunik matussutissaqarnermut atornerqarput, taarsigassarsisiner-mullu atasumik akiligassanut uppersaammik pilersitsisoqaraniluunniit piumasa-qarnermut qularnaveeqquusiussassamik sallunaveeqquusiitsisoqarsimannngilaq, taa-maattumik kommuni taamaallaat A’p tungaanut nalinginnaalluinnartumik piumasa-qarpoq, akiliisitsiniarnikkut salliutinneqartitsiffiusussaannngitsumik.

A-p piumasaqarnera/kissaateqarnera malillugu 1993-i naaliinnaraa B mersortar-fimmi sulinerminit tunuarpoq, tamatumunngalu atasuteqartumik kommunip taassu-mangga piumasarineqartut tunuattippai imatut, matuma kingorna tamanna A-muin-naq tunngalerluni.

1994-ip ukiaani A-p mersortarfik matusariaqarsimavaa, matumalu kingorna Su-liffissaqartitsiniarnermut Inuussutissarsiornermullu ingerlatsivimmi naatsorsuiso-qarpoq katillugit 91.086,30 kruunit atukkiukkallakkatut akiliutigineqarsimasut, taakkulu pisassarisatut A-p tungaanut piumasarineqarput.

A, meeqqanik 3-nik kisimi pilersuisuusooq, mersortarfik matummali suliffeqarsi-mannngilaq, kommunillu isumaginninnermut allaffianit ikiuutunik inuussuteqarsi-malluni.

Tamanna tunuliaqutaralugu kommunillu piumasarisasa, takukkit siuliini eqqar-torneqartut, akiliisitsiniarnermi salliutinneqartussaatisinnginnerat tunuliaqutara-

lugu, nalilerneqartariaqarpoq taarsigassarsiat pissarsiarineqarsinnaanngitsut, taamaammatt taakkua isumakkeerneqartussatut siunnersuutigineqarput.

Oqaatigineqassaaq A ombudsmandimut naammagittaalliorsimammat, tassami isumaqarami mersortarfiup matuneranut atasumik kommunimit naammattumik siunnersorneqarsimanani.”

K kommuni suliami allagaatinik Atorfeqarfimmut atukkiusseqqullugu suliarlu pillugu oqaaseqaateqaqqullugu 18. december 1995-imi qinnuigineqarpoq. K kommuni allakkatigut 22. december 1995-imeersutigut, suliami allagaatit ilanngullugit nassiunnagit, ilaatigut imaattumik akissuteqarpoq:

“...

A 1993-imi junip qaammataani, B peqatigalugu, kommunip inuussutissarsiuti-taarniartunut tapersiisarfianit taarsigassarsiniarpoq mersortarfimmik “C”-mik aallartitsinissaminut atugassaminik – taarsigassarsisitsisoqarporlu 1993-imi julip qaamataani.

1993-ip naanerani B, A-p kissaateqarnera malillugu, niuertarfimmit tunuarpoq, matumalu kingorna kommunip inuussutissarsiutinut tapersiisarfiata piumasarisaa Amuinnaq tunngalerluni.

Ombudsmandi pillugu inatsisip § 16-ia, imm. 2 naapertorlugu taamaalluni suliaq suliaasaanngilaq Ilissi misissugassanngortissinnaasarsi, taamaattumillu qinnuigineqarput A innersuuteqqullugu kommunip akiliisitsiniartarfianut saaffiginnissa-soq, ..., aningaasanit pisassarisat taassumanna piumasarineqartut pillugit annertu-nerusumik paasissutissinneqarnissaminik kissaateqassagaluaruni.

...”

Allakkatigut 11. januar 1996-imeersutigut suliami allagaatit atukkiunneqarnissaannik oqaaseqaammillu tigusaqarnissamik qinnuteqarnek qalleq-qissarneqarpoq, taamatuttaarlu kommuni paasissutissinneqarluni, kom-muni pisussaasoq qinnuteqarnek akissuteqarfingissallugu.

17. januar 1996-imi oqarasuaatikkut oqaloqatigiinnermi qinnutigisaqar-nerup akissuteqarfingineqarnissaata kissaatigineqarnera nassuiaateqarfigeq-qinneqarpoq.

Matuma kingorna kommuni allakkatigut 14. februar 1996-imeersutigut akissuteqarnissaminik nukingisaarneqarpoq.

K kommuni allakkatigut 15. februar 1996-imeersutigut akissuteqarpoq – akiligassiisutit C sinnerlugu kommunip akilersimasai pillugit naatsorsuk-kat 27. februar 1995-imeersut eqqaassanngikkaanni suliami allagaatinik ilanngussinani.

Allakkani ilaatigut imaattut taaneqarput:

“...

Suleqataasoq, mersortarfik pillugu taamani A-mik malittuinnarmik atassuteqarfe-qartarsimasooq, 1995-ip aallartinnerani tunuarpoq, aammalu pineqartup A-llu akor-nanni atassuteqarnek annermik oqaasiinnaanerusarsimammat, saaffiginnittarnenilu suut pineqarnerat pillugu piuminarsagaasunik allattuisoqartarsimannngimmat, A-p qanoq siunnersorneqartarsimanera pillugu ullumikkut nassuiaasiornissaq ajornaku-soortuuvoq.

Piffissami siusissukkut, A-p tungaaniit toqqartumik piumasaqarneq/ kissaateqar-neq malillugu, B tunuarsimammat kommunip pisassarisami A-muinnaq piumasa-qaatiginissaat toqqarsimavaa, taamaaliortoqarporlu naak piumasarineqartut ilaat (aningaasanik akiliussinerit pineqartup tunuarnera sioqqullugu pisimasut) qularnan-gitsumik aammattaq B-p tungaanut piumasarineqarsinnaagaluartut.
...”

Allakkatigut 1. marts 1996-imeersutigut K kommuni ilisimatitsissute-qaqquneqarpoq pappiaranik atortussanik amerlanerusunik peqarnersoq, taamaassappallu taakkua Atorfeqarfimmu nassiuteqquneqarlutik.

K kommuni allakkatigut akissuteqarnissaminik 22. marts 1996-imi nuki-ngisaarneqarpoq.

K kommuni allakkatigut 17. april 1996-imeersutigut imaattunik akissu-teqarpoq:

“Siusinnerukkut allaffigeqatigiittarnermut nangissutitut Ilinnut paasissutissiisu-titut ilisimatitsissutigineqassaaq kommuni – erhvervstøttemit taarsigassarsianik aki-liisitsiniamissamut periarfissanik nalorninaatsumik nalileereernerup kingorna – aa-lajangerpoq taakkua isumakkeerumallugit.

A-mut tunngasumik piumasarineqartut Asuliffiup akiligassaasa tigungisigut” taamaalillutik tunuartinneqarmata, suliaq maanngaanniit naammassineqarsimasutut isigineqarpoq.”

K kommunimi kommunaldirektørip Atorfeqarfiullu inatsisilerinerimut pisortaata akornanni oqarasuaatikkut 19. april 1996-imi oqaloqatigiinnermi ilaatigut kommunaldirektørip ilisimatitsissutigaa suliami naammassineqar-lutik suliarineqarsimasut tamarmik oqaasiinnartigut pisarsimasut, allattui-soqartarsimanningsorlu. Kommunaldirektørip ilisimatitsissutigaaattaq suliami allagaatit maanna nassiuqqassasut.

2. oktober 1996-imi K kommuni oqarasuaatikkut nukingisaarneqaaqqip-poq.

14. oktober 1996-imi K kommuni suliami allagaatinik nassiusseqqullugu suli ataasiarluni allakkatigut nukingisaarneqarpoq.

30. oktober 1996-imi K kommunip suliami allagaatit nassiuppai.

K kommunimut allakkani 27. november 1996-imeersuni imaattut oqaati-gineqarput:

“K kommunip allagai Ombudsmandip imatut paasivai, tassa K kommuni aalaja-ngiisimasoq A inuussutissarsiutinut tapertatut taarsigassarsianut kisimiitvillugu akisussaatinneqassasoq, tassami B niuertarfimmik piginneqataanerminut tunuarsimammat.

Aammattaq kommunip tassunga oqaaseqaatai Ombudsmandip imatut paasivai, tassa A-p inuussutissarsiutinut tapertatut taarsigassarsiai A-p pissutsit aningaasaqar-niarnikkut atugai pissutigalugit kommunip massakkut isumakkeersimagai.

Tamatuma kingorna apeqqutigineqassaaq A-p taarsigassarsianut kisimiilluni aki-sussaanissaanik kommunip aalajangerneranut K kommuni ilassutaasunik oqaase-qaateqaatissaqarnersoq, kiisalu tamatumunnga atatillugu kommunip suliassamik ingerlatsisimanera pillugu kommuni ilassutaasunik oqaaseqaatissaqarnersoq.

...”

K kommuni suliamut oqaaseqaatinik allanik saqqummiussisimangilaq.

Tamanna tunuliaqutaralugu imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

1. Iluamik siunnersorneqarsimanginneq pillugu naammagittaalliuut

Ombudsmandi pillugu inatsimmi § 6, imm. 2, naapertorlugu naammagittaalliuutit, naammagittaalliuutigisap pisimaneranit ukioq ataaseq qaangiutsinnagu saqqummiunneqarsimasut, kisiisa suliarisinnaavakka. Inatsisip taannaasup § 16-ia, imm. 2, naapertorlugu pissutsit, 1994-imi apriliip aallaqqaataata ombudsmandilu pillugu inatsisip 1995-imi apriliip aallaqqaataani atulernerata akornanni pisimasut, pillugit ombudsmandimut naammagittaalliuuteqartoqarsinnaavoq.

Naammagittaalliortoq eqqartorneqartutut allaffinnut 5. september 1995-imi saaffiginnippoq. Taamaattumik piffissami 5. september 1994-ip kingornaniittumi, tassa imaappoq C-p matunissaa sioqqullugu qaammammi kingullermi, suliami pisimasut kisiisa suliarisinnaavakka.

Suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 7 naapertorlugu K kommuni ingerlatsinermut oqartussaaffittut pisussaavoq inuit kommunip suliasaqarfigisaata iluani apeqquteqarlutik saaffiginnittut ilitsersortas-sallugit. Taamatut pisussaassuseqarneq aammattaaq inunnut, kommunip inuussutissarsiutinut ikiorsiisarfanit taarsigassarsinissaminnik akuerineqarsimasunut atuuppoq.

Taaneqartutut naammagittaalliortup C-mik aallartisaanerup matusinerullu nalaani K kommunimit atorsinnaasumik siunnersorneqartarsimanginnini naammagittaalliuutigaa. Kisiannili, soorlu kinguliinit ersersaq, uannut ajornarsimavoq isummerfigissallugu ilitsersuisussaassuseqarneq naammassineqarsimanersaq.

a. Allattuisussaatitaaneq

Paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsisip § 6-ianit erserpoq suliasani, ingerlatsinermut oqartussaasunit aalajangiiffigineqartussani, pisortat oqartussaasut allattuisussaatitaasut. K kommuni suliami allattuisussaatitaaneq naalattussaavaa, tassami K kommuni erhvervstøttemit taarsigassarsisitsinissaq pillugu aalajangiimmat kingornalu taarsigassarsiat taakkuusut akiligassallit peqatigiillutik akisussaassuseqarfiginnittut arlaannit ataasiinnarmut utertillugit akilernerqarnissaat pillugu aalajangiilluni.

Allattuisussaatitaanerup nassataraa pisortat oqartussaaffiat taanna, suliami pissutsit pissutaaqataasuviit suliap aalajangiiviginissaanut pingaaruteqartut pillugit, paasissutissanik oqaasiinnartigut tigusaqartoq, allatulluunniit iliorluni paasissutissanik taamaattunik ilisimannittoq, paasissutissat imarisaannik allattuissasoq. Taamaattorli pisussaaneq taanna atuutinngilaq paasissutissat suliap takussutissartaanit allatigut erserpata. Paasissutissat erngerluni allattornissaat ajornaraangat, pif-

fissap sivilsunngitsup qaangiutinnginnerani allattuisoqarsinnaavoq, paasissutissat paasisassaasumik allattugannngortinnissaannut eqqaamallu- arneqaannarpata.

Assersuutigalugu oqartussaaffik paasissutissanik allakkanut immikkut ittunut (soorlu oqaloqatigiittarnernut assigiinngitsunut) allattuisinnaavoq imaluunniit paasissutissat malittuinnarmik imaqarniliornermi allaf-fissiamut allattorlugit. Periarfissaq kingulliullugu taaneqartoq siusinne-rusukkut oqaaseqaatigisartakkanni inassutigisarsimavara.

K kommunip allakkani 15. februar 1996-imeersuni nalunaarfigaanga (siuliini qupperneq 9-mi issuarneqarpoq), "Asaaffiginnittarnernilu suut pineqarnerat pillugu piuminarsagaasunik allattuisoqartarsimanngim-mat, A-p qanoq siunnersorneqartarsimanera pillugu ullumikkut nassui-aasiornissaq ajornakusoortuuvoq."

Nassuiaat Suliffissaqartitsiniarnermut Inuussutissarsiornermullu ataatsimiititaliap 13. januar 1995-imi ataatsimiinnerani atugassatut su-liarineqarsimasooq (qupperneq 4-mi issuarneqartoq) suliap ingerlasima-neranik oqaluppalaarinnippoq, matumunnga ilanngullugu kommunip naammagittaalliortullu akornanni juni 1994-imit C-p 1994-imi oktobarip aallaqqaataani matunera tikillugu ataatsimiittarsimanernik eqqartuil-luni.

Nassuiaatip imaattumik oqaaseqarnissannik pissutissaqartilerpaanga, tassalu allattuisussaaneq suliap ingerlasimaneranik tamarmiusumik imaqarniliamik allagaqarnikkut eqquutitinneqanngitsoq.

Nassuiaatip eqqartorneqartup uppernarsaatissatut naleqassusia aam-mattaaq C-p matuneqarnerata kingorna qaammatit arlallit aatsaat qaa-ngiuttut suliarineqarsimanermigut ajornerulersinneqarpoq. Aammataa-q nassuiaammit erserpoq, C-p matunerata tusagassiuititigut eqqar-torneqarnerata nassatarisaanik taanna suliarineqarsimasooq, taamaam-mat nassuiaatip allattuisussaataitanermut sanilliussilluni piviusunngor-nera nalaatsortumik pisimasutut nassuiarneqarsinnaavoq.

Suliap misissorneratigut paasisimavara kommuni allattuisussaataita-nerminik malinnissimanngitsoq, tamannalu isornartuusorivara.

b. Suliami uppernarsaatissaqarneq

Pisortat oqartussaaffiata suliami aalajangiisoqarnissaanut suliap naammattumik uppernarsaatissaqartinnissaa isumagisussaavaa. Suliap uppernarsaateqartinnissaanik piumasaqarneq oqartussaaffiup suliami qanoq pisoqarsimanera pillugu oqaaseqarsinnaanissaata kingunerivaa.

Tamatumunnga atassuteqartumik K kommunip allagai 15. februar 1996-imeersut (siuliini qupperneq 9-mi issuarneqartoq) innersuussuti-gaakka, tassani kommunip oqaatigaa "ullumikkut ajornakusoortuusooq A-p qanoq siunnersorneqarsimanerata nassuiaasiornissaa". Aammataa-q innersuussutigaaara kommuni allakkiami 17. juni 1994-imeersumi (siuliini qupperneq 2-mi issuarneqartoq) nassuiaammilu Suliffissaqartit-siniarnermut Inuussutissarsiornermullu ataatsimiititaliap 13. januar

1995-imi atugassaatur suliarineqarsimasumi (siuliini qupperneq 4-mi is-suarneqartoq) naammagittaalliortup aallaqqaammup piginneqatigisaata qanga suliffimmit tunuarsimanagera pillugu naapertuutinningsunik paasis-sutissaateqartoq.

Suliap ingerlasimanagera naammaginartumik nassuiaateqarfiginis-saa K kommunimut ajornarsimammup, uannut nalilissallugu ajornarsimavoq naammagittaalliortuq iluamik siunnersorneqarsimanagera. Taarsiullugu paasisimagera kommunip suliame uppersaataissaqartitsinera naammassimanningsuq, tamannalu isornartuusoraara.

2. Naammagittaalliortup kisimiilluni erhvervstøttemit taarsigassarsianik utertitsilluni akiliisussamanagera pillugu iluamik paasisutissinneqarsimanninnerup naammagittaalliutiginerara.

Pisortat oqartussaatur aalajangiinnerminnik suliame illua tungiullutik peqataasunut nalunaaruteqartussaappup, aalajangiineq imarisani naapertorlugit sunniuteqarsinnaassappat.

Pisortat oqartussaatur aalajangiinnerminnik allaganngorlugu nalunaaruteqarnissaminnut nalinginnaasumik pisussaannngillat. Taamaattorli inatsisitigut aalajangersagaasinnaavoq aalajangiineq allaganngorlugu nalunaarutiginerqassasoq, taamatuttaarlu pisoqarnerni ataasiakkaani allagannguinissamik piunasaqarneq ingerlatsinermi ileqqussamik kusannartumik malinninnerusinnaalluni. Pingaartumik aalajangiinnerit annertuumik sunniuteqartussat allaganngorlugit tamatigut nalunaarutiginerqartassappup. Allaganngorlugit aalajangiinnerit, suliame illuatungiusumik tamakkiisumik tapersiinningsut, aammattaaq tunngavilersuummik ingiaqateqartinneqassappup, takuuk suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 22.

1994-imi augustip qaammataani K kommuni aalajangiivoq kommunip inuussutissarsiutinut tapersiisarfianit taarsigassarsiat naammagittaalliortup kisimiilluni utertillugit akilissagai. Tamatuma nalaani akiitsut kattillugit 85.224,30 kruuniuppup. Naammagittaalliortup naammagittaalliutigisimagera soq kommunip taarsigassarsiat taassumannaannaq utertinneqarnissaannik aalajangersimanagerminik tusarlersimanninneraani.

Paasisimagera naammagittaalliortup erhvervstøttemit taarsigassarsianik kisimiilluni utertitsissussamanagerminik nalunaarfigineqarsimanagera nassuiaammup, inuussutissarsiornermut ataatsimiititaliap 13. januar 1995-imi ataatsimiinnissaani atugassatur suliarineqarsimasumit, imaluunniit suliame allatigut ersinngitsuq.

Naammagittaalliortup taarsigassarsianik kisimiilluni taarsiinissamanager aalajangerneq piffissap misissuinissamut pisinnaatitaaffigisama siornanniippoq.

Naammagittaalliortuq paasisutississimagera taarsigassarsianik kisimiilluni taarsiisussaatinneqarnini pillugu aalajangerneq taamatullu tamatumunnga atasumik K kommunip suliamek suliagarnera naammagin-

ngikkunigit Kommunit Nakkutilliisoqarfiannut naammagittaalliornissaminut periarfissaqartoq. Aammattaaq naammagittaalliortoq paasissutis-sissimavara taarsigassarsianik kisimiilluni taarsiinissaminik aalajanger-nerup atorunnaarsinnissaa pillugu Nuup Kommuniata qinnuiginissaanut periarfissaqartoq.

Taamaattumik kommunip 1994-imi septembarip 5-ata kingorna suliamik suliaqarsimanerata misissuiffiginnginnissaa maannakkorpiaq eq-qortuunerpaasorisimavara.

Maluginiarsimavara K kommunip aningaasat naammagitaalliortumit pisassani isumakkeersimagai.

3. Atorfeqarfiup saaffiginissutaanut akissuteqartannginnet

Allakkatigut 18. december 1995-imeersutigut K kommuni qinnugine-qarsimavoq suliami allagaatinik atukkiusseqqullugu taamatullu sulias-saq pillugu Atorfeqarfimmut oqaaseqaateqaqqullugu. K kommuni oqaa-seqaammik 22. december 1995-imi saqqummiussivoq qinnuigineqarnik-kullu 15. februar 1996-imi tapertamik oqaaseqaateqarluni. Suliami alla-gaatit aatsaat 30. oktober 1996-imi tunniunneqarsimapput, Atorfeqar-fiup katillugit qulingiluariarluni allakkatigut oqarasuaatikkullu matu-minnga qinnuteqareernerata kingorna. Pissutsit taakkua piffissamik Atorfeqarfimmi suliamik suliaqarnermut atorneqartumik sivitsortitsisi-mapput.

Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni nr. 7-imi 13. juni 1994-imeersumi § 7, imm. 1, naapertorlugu K kommuni pisus-saavoq paasissutissanik nalunaarfigissallunga aammalu uppernarsaatis-sanik atorfiga naapertorlugu piumasarisannik saqqummiussiffigissallu-nga. Ajuusaarnarluinnartuusoraara K kommunip saaffiginissutikka naammaginartumik sukkassusilimmik akissuteqarfigisimannimmagit.”

04-5 Akissarsiat ilaannik unerartitsineq pillugu suliami suliap amigaateqartumik suliarineqarnera.

Nalunaarummut qulequtsiussaq: A, siusinaartumik soraarnerus-sutisialik, qaammatit tamaasa meeqqamut tapiissutinik soraarne-russutisiaaminut ilanngussanik tigusaqartarpoq. Tapiissutit taak-kua qaammatit tamaasa kontomut allamut ileqqinneqartarput, A’p B-mut akilersuisussaatitaaneranut matusissutissatut. A’p aki-lersuisussaatitaanera taamatullu meeqqamut tapiissutit 1996-imi januarip aallaqqaataani taamaatipput.

Kisiannili aamma X kommuni januarip qaammataani A’p soraar-nerussutisiaani ilanngaateqarpoq. Ilanngaateqarneq akissarsiat allagartaanni Aakilersuutinut” tunngasutut allassimavoq. Suli-ami allakkiamit erserpoq soraarnerussutisiani ilanngaassineq

*meeqqamut akilersuutinit akiitsunut pisoqqanut tunngassuteqar-
toq.*

*Matuma kingorna A'p naammagittaalliuutigaa X kommuni so-
raarnerussutisiaminit ilanngaassisimasoq meeqqamut akilersuu-
tinik A'p akiitsugaqarnera pissutigalugu, ilaatigullu A'p naam-
magittaalliuutigaa A oqarasuaatikkut kommunimut saaffiginnim-
mat kommunimi sullissisup ilanngaassisimaneq naammattumik
nassuiaateqarfigisimangikkaa.*

*Ombudsmandi ilaatigut oqaaseqaateqarpoq ajuusaarnartuusori-
neqartoq X kommunip – A'p oqarasuaatikkut saaffiginninneranut
atasumik suliaq sukumiinerusumik misissuiffigereersimagunar-
nagu – A kukkusumik paasisutississimmagu. Taamatuttaaq
Ombudsmandip paasisariaqarsimavaa, aningaasat A-mut tunni-
unneqarnissaannik X kommunip aalajangernera kukkusumik tun-
ngaveqarluni aalajangiivigineqarsimasoq. Ombudsmandip
oqaaseqaatigaattaaq isornartorsiortariaqarsorineqartoq X kom-
munip suliaq pisariaqartinneqartut annertussusilimmik misis-
suiffigisimangimmagu. Tamanna peqatigalugu Ombudsmandip
oqaaseqaatigaa kissaatiginarsimagaluartoq X kommuni pisoqar-
nermi pineqartumi tassani suliassaq sapinngisamik piaartumik
misissuiffigisimagaluarpagu. Piffissaq sullissinermut atornerqar-
toq sapaatip-akunnerinik 3-nik sivisussusilik sivisussangatinnar-
poq pingaartumik aningaasat soraarnerussutisianik pisartaga-
limmut aningaasatigut pingaaruteqangaatsiarsinnaanerat pissu-
tigalugu, taamatullu kukkunerup paasinissaa suliamik suliaqar-
nermik annertuumik piunasaqarfiusariaqanngimmat. (J.nr.
11.24.20.0./2-96)*

A 1989-imi septembarip aallaqqaataanit atuutilersumik siusinaartumik soraarnerussutisiaqartinneqalerpoq.

1996-imi januarip aallaqqaataa tikillugu A meeqqamut tapiummik so-
raarnerussutisiaminut qaammammut ilanngunneqartartumik tigusaqartarsi-
mavoq. Meeraqarnermut tapiut panianut, ataatamini najugalimmut, tunnga-
voq. Meeqqamut tapiutit qaammatit tamaasa kontomut ileqqinneqartarput,
meeqqap angutaanut A-p akilersuisussaannermini akiliutissaanut matussu-
tissatut.

A-p pania 1996-imi januarip aallaqqaataani 18-inik ukioqalerpoq. Taa-
maattumik akilersuisussaaneq – meeqqamullu tapiutit – 1996-imi januarip
aallaqqaataanit atuutilersumik taamaatipput.

1996-imi januarip qaammataanut 21. december 1995-imi tunniussinermi
K kommuni A-p soraarnerussutisiaanit 759,- kr.-inik ilanngaateqarpoq. Ja-
nuarip qaammataanut akissarsiat allagartaannit erserpoq ilanngaatigineqar-
tut “akilersuummut” tunngassuteqartut.

1995-imi juullip ukiortaallu akornanni A K kommumut oqarasuaatikkut saaffiginnissuteqarpoq soraarnerussutisiannilu ilanngaateqartoqarsimanera naammagittaalliuutigalugu. Sullissisup suliaq pillugu allattugaanit 13. februar 1996-imeersunit erserpoq sullissisup tamatumunnga atasumik A paassissutissimagaa immikkoortorta qarfimmip piffissaalatsineq pissutigalugu suliaasaq aatsaat ukiortaap kingorna sukumiinerusumik misissorneqarsinnaasoq. Allattukkanittaaq erserpoq “... A taamani saaffiginnikkami puffasimaangaatsiarsimaqisoq taamaattumillu oqarasuaatikkut paasitinniarnera ajornakusoorsimaqaluni, taavalu qinnuigisimavara nammineq ornigulluni saaffiginnikkiartoqqullugu, taamaaliornikkut erseqqinnerusumik nassuiaassinnaaniassagakku suliaasaq qanoq paasisariaqarnersoq.”

Suliamut allattukkanittaaq erserpoq soraarnerussutisianit ilanngaateqar-neq sullissisup isumaa malillugu meeqqamut akilersuutinit akiitsunut pi-soqqanut tunngassuteqartoq.

Tamatuma kingorna kommunip suliamik suliaqarsimanera A-p naammagittaalliuutigaa. Naammagitaalliuut ilaatigut meeqqanut akilersuutinit tunngasumik akiitsuminik K kommunip imminerminut ilisimatitsissutaanut taamaattumillu kommunip soraarnerussutisiamini ilanngaateqarsimanera-nut tunngassuteqarpoq, ilaatigullu K kommunimi sullissisup A-p isumaa malillugu ilanngaateqartoqarsimaneranik A oqarasuaatikkut saaffiginnis-suteqarmat naammattumik nassuiaassimanginneranut tunngassuteqar-luni.

1996-imi januarip 18-iani K kommunip aningaasat A-mut akiliutigai. Tamatumunnga atasumik K kommunimi allattaavinnut allattukkani A-mut tunngasuni ima allattuisoqarsimavoq:

“Isumannaagassatut. A’p meeqqamut akilersuutinit akiitsui 1.460,80 kr.-iusut kontomit... tigusassatut tunniutikkut. Akiitsut taakku 1992-imi ikippallaanik tigusas-sannortitsisimanikkut pilersimapput... 759,- kr.-illu A-mut akiliutigalugit. Soraar-nerussutisiaanit ilanngaavigisalersimagaluarparput, isumaqarsimagaluarattami nam-mineq immineq akiitsugarigai...”

Suliamik suliaqarnerma nalaani K kommuni 14. februar 1996-imeersu-mik suliami oqaaseqaateqarsimavoq. Oqaaseqaammi K kommuni ilan-gaateqartarsimanernut tunngaviusumut taamatullu A-p oqarasuaatikkut saaffiginnissutaanut tunngassuteqartumik suliamik suliaqarnermut nassui-aateqarpoq:

“... ”

1) misissuereernerup kingorna meeqqamut akilersuut kr. 1.460,00-iusoq K kom-munimit akuersissutaasimasussaavoq, ajuusaarutigarpullu kr. 759,00-it pineqartup siusinaartumik soraarnerussutisiaanit ilanngaatigisimagatsigit. Aningaasat tunniul-lugit akiliutigineqarsimapput. ...-p A matuminnga tusarlerpaa.

2) A amerlanerpaatigut oqarasuaatikkut saaffiginnissuteqartarsimavoq. Kisiannili ...p sulissutami suliaq pillugu nassuiaanniarneranik ajornakusooruteqartarsimavoq, taamaattumik ...p pitsaaneruserisimavaa sulissutani nammineq aggerluni saaffigin-

nissuteqarpat, taamaaliornikkut pitsaanagerusumik nassuiaanneqarsinnaaniassamat.”

Suliami tapertaasumik apeqqutit arlallit kommunip oqaaseqaammi 14. november 1996-imeersumi akissuteqarfigai.

Suleqatima ilaat matuma kingorna 26. november 1996-imi immikkoortoqarqimmu pisortamik X-mik, K kommuneersumik, suliaq pillugu oqarasuaatikkut oqaloqateqarpoq. Tamatumunnga atassuteqartumik X-ip ilisimatitsissutigaa kukkunerusoq kommuni ilaatigut suliami A-mut tunngasumi allattaavinnut allattukkami ilaatigullu oqaaseqaammi 14. februar 1996-imeersumi akiitsutoqqanut 1996-imi januarip qaammataanut soraarnerussutisiani ilanngaateqarsimanermut tunngavilersuutitut innersuussuteqarsimammatt. Ilangaassineq meeqqamut tapiummik kontomut iliseqqinnerinnaviuvoq akilersuummik akiliisussaannermut, qaammatit tamaasa pania 18-iliinissaata tungaanut A-p soraarnerussutisiaanit ilanngaatigineqartartumut, matussutissaasoq. A-p pania 1996-imi januarip aallaqqaataani 18-inik ukioqalerpoq, meeqqamullu tapiut soraarnerussutisianut ilannguneqartartoq taamaalilluni 31. december 1995-imi taamaatippoq. Qaammamoortumik kontomut iliseqqittarneq taamaalilluni aammattaaq 31. december 1995-imi unitsinneqartussaasimagalarpoq. Soraarnerussutisiani 1996-imi januarip qaammataanut ilanngaassisimaneq taamaallaat pissuteqarpoq kommunip allaffissornikkut ajuusaarnartumik kukkuluttortoqarneratigut meeqqamut tapiutip taamaatinneranut peqatigitillugu qaammamoortumik kontomut iliseqqittarnermik unitsitsisimanninneranik. X-ip ilisimatitsissutigaa taamaalilluni K kommunip akiitsutoqqamik A-p soraarnerussutisiaanit ilanngaassisimaneq tassani pineqanngitsoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu maanngaanniit oqaaseqaatigineqarput:

1. 1996-imi januarip qaammataanut soraarnerussutisiani K kommunip ilanngaassisimaneq.

Maanna ilisimatitsissutigineqartut malillugit tunngavilersuutigisariaqarpara K kommunip soraarnerussutisiani ilanngaassisimaneq pineqarsimannitsoq. Kisiannili taamaallaat pineqartup kommunip akilersuummik akilersuisussaannerup taamaatinneranut atassuteqartumik kukkuluttornikkut kontomut iliseqqittarnermik kaajallaasitaq nr. 198, immikkoortoq B, malillugu unitsitsisimanninnera tassani pineqartoq, tak. Inatsisartut peqqussutaanni nr. 8-mi 22. oktober 1990-imeersumi kapitali 6, § 14.

K kommunip kukkuneq uanga tunginnut ajuusaarutigisimavaa. Ajuusaaruteqarneq akuersorsinnaavara.

Naatsorsuutigaa K kommunimi kukkuluttorneq aammattaaq A-p tungaanut ajuusaarutigisimaga, apeqqullu taanna pillugu taamaalillunga qanoq iliuuseqaqqissanngilanga.

Suliami allakkianit takussutissanit taamatuttaarlu K kommunip uannut oqaaseqaataani 14. februar 1996-imeersumit erserpoq kommuni, tas-

salu 14. februar 1996-imi uannut oqaaseqaateqarnini tikillugu ilanngulugulu ilanngaassisimanermut tunuliaqutaasoq pillugu kukkusumik isumaqarsimasoq.

Piffissami A-p K kommunimut saaffiginninnerata pisimaffiani taamaalilluni kommunip A-mut kukkusumik ilisimatitsissutigisimavaa ilanngaassineq meeqqamut akilersuummik akiliinermut atasumik akiitsutoqqamik pissuteqartoq.

Ajuusaarnartuusoraara K kommunip – A-p 1995-imi juullip ukortaallu akornanni oqarasuaatikkut saaffiginnissutaanut atasumik suliassamik sukumiinerusumik misissueqqaarsimasorinarani – soraarnerussutisiani ilanngaassisimaneq pillugu A kukkusumik nassuiaateqarfigisimammagu.

Aammattaaq qularnaatsumik paasisariaqarsimavara K kommuni aningaasanik ilanngaatigineqarsimasunik 18. januar 1996-imi tunniussinnermi nangilluni kukkusumik isumaqarsimammat ilanngaassineq akiitsutoqqanut tunngassuteqartoq. Taamaalilluni kommunip suliamik suliaraqeqqinnermini paasilersimannigilaa ilanngaassineq kisiat pissuteqartoq akilersuutunik akiliisussaannermt matussutissanik kontomut iliseqqittarnerup unitsineqarsimanginneranik. Taamaaliliuni K kommuni aningaasat ilanngaatigineqarsimasut A-mut akiliutiginnissaannik kukkusumik tunngaveqarluni 18. januar 1996-imi aalajangiisimavoq.

Tamanna ingerlatsinermut inatsisitigut maleruagassani tunngavissaalluni inatsisini aalajangersagaanani najoqqutassatut atuuppoq ingerlatsinermi oqartussaaffik ataasiakkaa pisussaasoq suliassat pigineqartut pillugit paasisutissanik pisariaqartunik pissarsiniassalluni (pisortat paasisutissanik pisariaqartunik tunngavissaqarnissaat).

Isornartuusoraara K kommunip suliassaq pisariaqartumik annertus-susilimmik misissuiffigisimannimmagu, tamatuma nassatarisimallugu tunniussinissamik aalajangiineq kukkusumik tunngaveqarluni aalajangiivigineqarsimasoq.

Kisiannili qulaani taaneqartunit erserpoq K kommunip tamatuma kingorna paasilersimagaa ilanngaassineq pissuteqartoq akilersuutunik akilersuisussaannermt matussutissanik kontomut iliseqqiinnissap unitsinnissaa kommunip puorsimammagu. Taamaalilluni aningaasat pinngitsoorani A-mut akiliutigineqarsimasussaagaluarput.

Naatsorsuutigaara K kommunip suliap eqqortumik ataqatigiinnera A-mut nassuiarsimagaa, taamaalillungalu apeqquq taanna pillugu qanoq iliuuseqaqqissanngilanga.

Suliap qanoq ataqatigiinnerata nassuiarnissaa eqqarsaatigalugu suliassup A-mik K kommunip aggeqqusisimanagera pillugu tamatuma suliami pineqartumi inuup nammineerluni aggeneratigut suliambut tunngasumik nassuiaateqarfiginninnissamik kommunip naleqquttuunerpaasorinnerata oqaaseqarfiginnissaanut pissutissaqarsorinnigilara.

2. Piffissaq aningaasanik kukkusumik kontomut allamut ileqqitanik K kommunip tunniussinerata pisimaffia.

Tamatuma oqaaseqarnissannut pissutissaqartinngilaanga, tassalu K kommunip 1995-imi juullip ukiortaallu akornanni suliamik suliaqarsinnaasimangimmat, suliaassalli sukumiinerusumik misissorneqarsinnaalinnginnerani ukiup nutaap aallartinneranut utaqqinnissaanut A inner-suullugu.

Suliasat suliarineqartarnerat pillugu inatsit pillugu Inatsisileriffiup Ilitersuutaani immikkoortup 199-iani inassutigineqarpoq pisortat suliamik suliaqarnerannut piumasaqaateqartoqarsinnaasooq suliasaq sapinngisamik pisariitsumik, sukkasuumik aningaasartuutaavallaanngitsumillu suliarineqassasooq. Tunngaviusooq pingaartumik annermik suliasani inuit ataasiakkaat illuatungiullutik peqataaffigisaanni atuuppoq.

Suliamik suliaqarnissamik piumasaqarneq, tassalu sapinngisamik aningaasartuutaavallaanngitsumik aaqqissorneqassasooq, ilaatigut aamma isumaqarpoq, suliasani aningaasat tungaatigut illuatungiusumut pingaaruteqartuni suliami aalajangiineq piaartumik nalunaarutigineqassasooq, tamanna suliamik aaqqissuinermi pingaartinneqartussaasooq.

Isumaga malillugu kissaatiginarportaaq pisortat pisimasutut ittunik pisoqartillugu, tamatumani innuttaasooq aalajangiinerit pillugit imaluunniit allaffissornikkut suliamik suliaqarnerup nalinginnaasup innuttaasup isumaa malillugu erseqqinnerusumik taaneqartumik kukkussuteqarfiusup ilaatut pisortanut saaffiginnissuteqarluni, suliaq sapinngisamik piarnerpaamik misissortassagaat.

Suliamik naammassisaaneq sapaatip-akunneri 3 missiliorlugit sivirususilik – taakkunannga ullut qassiit sulinngiffiullutillu nalliuttuullutik – sivirusuallaarsoraara, pingaartumik aningaasat 759 kr.-inik amerlassusillit soraarnerussutisianik pisartagalimmut aningaasat tungaatigut pingaaruteqartuusinnaanerit eqqarsaatigalugu aammalu kukkuluttornermik paasisaqarnerup, K kommunip iluani pissutsinik kisiat tunngaveqartup, suliamik suliaqarnermik annertuumik piumasaqarfiusariaqannginera eqqarsaatigalugu.

Taamaalilluni uanga isumaga malillugu kissaatiginarsimassagaluarpoq A-p 1996-imi juullip ukiortaallu akornanni oqarasuaatikkut saaffiginnissuteqarsimanerata kingorna K kommunip piffissakkut siusinnerusukkut aningaasat kukkussuteqarnikkut ilanngaatigineqarsimasut akiliutigisimagaluarpagit.

Apeqquut taanna pillugu qanoq iliuuseqaqqissanngilanga.”

16 - Ilinniartitaaneq ilisimatusarnerlu

16-1 Ilinniagaqarnermut akiitsunik isumakkeerinissaq pillugu qinnuteqaammik nalinginnaasumik oqaasiliorneqarsimasumik naammaginangitsumik suliaqarsimaneq.

A, ilinniagaqarnermut akiitsunik ukiut arlalissuit ingerlaneranni 200.000 kruuninik qaffasissuseqalerlutik amerlisimasunik akiit-sugaqalersimasoq, ilinniartitaanermut naalakkersuisumut allak-kani nalinginnaasumik oqaasiliukkani akiitsunik taakkuninnga isumakkeerinissamik qinnuteqaateqarpoq.

ilinniagaqarnermut akiitsunik ingerlatsiviup saaffiginnis-summik akissuteqarfignittussanngortitaasup ilinniagaqarner-mut akiitsut ikilisarnissaannut tapiissuteqartarneq pillugu malit-tarisassanut innersuussilluni A'p qinnuteqaataa itigartitsissuti-gaa.

Ombudsmandip ingerlatsivik A'p qinnuteqaataanik akiitsunik isumakkeerinissaq pillugu qinnuteqaatitut suliarinnissimanngin-nerarluguttaaq isornartorsiorpaa, peqqussutigineqarporlu in-gerlatsiviup suliaq ilinniagaqarnermut akiitsunik isumakkeeri-nissaq pillugu malittarisassat malillugit suliareqqissagaa.

Aammattaaq ingerlatsivik ilinniagaqarnermut akiitsunik ikilisa-a-nissaq pillugu Inatsisartut inatsisaat malillugu aalajangiisimasu-tut isornartorsiorpaa, naak Inatsisartut inatsisaat taanna piffis-sap aalajangiiffiusup nalaani ilinniagaqarnermut akiitsut akiler-sornerinut tapiissuteqartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaannik taarserneqarsimagaluartoq.

Ingerlatsivittaaq pissutsit piviusut suut aalajangiinermut tunnga-viunerannik A-mut erseqqissaaviginnissimanngitsutut isornartor-siorneqarpoq.

Kiisalu ingerlatsivik A-mut itigartitsissummik oqaasertaliorne-luisimasutut tamakkiisuunngitsumillu tunngavilersuuteqarsima-sutut isornartorsiorneqarpoq.

Ombudsmandip Ilinniagaqarnermut akiitsunik ingerlatsivik Naammagit-taalliuuteqartarfik isornartorsiorpaa ingerlatsivik, tassani aala-jangiinerup malittarisassat kukkusut malillugit pisimaneranut aalajangiinermilu tunngavilersuuteqartitsinerup tassunga assi-ngusumik amigaateqarneranut ingerlatsivimmik isornartorsiu-nermut pissutaasumik, assuarliuteqarfigisimanngimmagu.

(J.nr. 11.16.10.0./30-95)

A'p naammagittaalliuutigaa ilinniagaqarnermut akiitsumi akilernissaan-nut ikiorneqarnissaminik qinnuteqaateqarnerminik Kultureqarnermut, Ilin-niartitaanermut Ilisimatusarnermullu Pisortaqrarfiup itigartitsinera Ilinnia-

gaqarnersiuteqartitsinermi Naammagittaaliuuteqartarfiup atortussanngortissimmagu.

A ilinniagaqarnermi nalaani 1978-imit 1981-imut ilinniagaqarnersiutini katillugit 77.575 kruuniusunik Namminersorerullutik Oqartussanit qularnaveeqqusigaasunik sisamanik aningaaserivikkut taarsigassarsivoq.

Aningaasarivik naammagittaalliortup attavigisaa 11. januar 1988-imi nalunaaruteqarpoq akiligassanit akilinngitsuukkat akilerneqarsimangitsut, taamaamat aningaaseriviup Namminersorerullutik Oqartussat qinnuigai taarsigassarsiat, 30. januar 1988-imi akiitsut sinneri katillugit 105.766,07 kruuninik amerlassusillit naatsorsorneqarsimasut, akilissagaat.

Aningaaseriviup akiligassanut qularnaveeqqutitut uppersaait eqqartorneqartut taakkua malillugit piumasaqaatigisani allakkatigut 16. marts 1988-imeersutigut Namminersorerullutik Oqartussanut tunniuppai.

Inuussutissarsiutinik ilinniagaqarnermut Pisortaqaarfimmik siornatigut taaneqartartup 10. februar 1988-imi naammagittaalliortup akiitsuminik oqilisaavigineqarnissaa pillugu ilitersuummik naammagittaalliortoq nassiussivigaa.

Pisortaqaarfik 11. august 1988-imi naammagittaalliortumut allakkanik imaattunik nassiussivoq:

“Matumuuna nalunaarfigissavatsigit ilinniagaqarnersiutinut akiitsuit sinneri qitiusumik akissarsialeriffimmut nalunaarutigisimagivut. Taamaattumik qaammammut 2.000 kr.-inik ilanngaaffigineqarumarputit akiitsutit akilerserlugit. Siullermeertumik akissarsiannit ilanngaassisoqassaaq 1988-imi septembarip aallaqqaataa misaani akissarsiassanik tunniussinermi.

Ilinnut paasissutissiissutitut ilisimatitsissutigisinnaavarpuit akiitsut sinneri ullumi ulloq 113.186,12 kruuniummata.

Aatsaat 1989-imi februarip qaammataani akiligassavit ukiumut naatsorsoreranik, ernialiinernik, 1988-imi akiliutigineqarsimasunik akiitsullu 31.12.1988-imi sinnerinik takutitsisunik nassiussisoqartussaavoq. Naatsorsukkanut taakkununga peqatigitillugu paasissutissiissummik aamma akiitsunik oqilisaavigineqarnissaaq pillugu inatsimmik tigusaqarumarputit. Inatsit taanna maannakkut allannguuteqartinriarneqalerpoq, taamaaliornikkut qularnangitsumik, akiitsut amerlavallaaraangata, tapiissutinik immikkut angissusilinnik tapiissuteqartoqarsinnaalissalluni.”

Naammagittaalliortoq Ilinniagaqarnersiuteqartitsinermik ingerlatsivimmut 21. marts 1991-imi imaattunik allagaqarpoq:

“Allakkassinut qujavunga. Ajuusaarutigeqisannillu paasivara ilinniagaqarninnut tunngassuteqartumik assut sulii akiligassaqlunga.

Siusinnerusukkut erseqqissumik nassuiaateqartarsimanginnera, utoqqatsissuti-gaara.

Neriuutigaa matumuunakkut, soq taama pissusilersorsimanginninnik nassuiaatiginiagara paasilluassagissi.

Soorlu takusinnaassagunarissi ilinniarnerna naammassinerata kinguninguagut ilinniagaqarninnut aningaasat atorsimasakka akilerserlugit ingerlassimagaluar-pakka, aamma oqilisaaffigineqarnissannik immersuinikkut qinnuteqarlunga saaffiginnissuteqarnikuuvunga, saaffiginnissulli taana qanoq kinguneqarsimanerpoq?

...
 Soorngunami akiligassarilersimasannut akilersueqqilernissara pisussaaffigaara, akiligassarilersimasamalu tulleriiaarneqarneranni ilanngunneqartariaqassaaq, naatsorsuutigisinnaaassagunanngilarsili annertuunik akilersuuteqarsinnaanissara.

Neriullunga paasisutissat tunngaviusut saqqummiussakka, periarfissamut ammaassinissamut naliliinissami aallaaviusinnaassasut.”

Pisortaqarfiup 27. marts 1991-imi naammagittaalliortoq imaattunik akisuteqarfignaa:

“Namminersorerullutik Oqartussanut akiitsuit akilersornissaanut isumaqatigiisuteqarniarlutit allakkatit tigusimavagut.

Akilersuiniarninnullu qujalluta giro-kkut akiliiffissanik nassippatsigit, siunner-suutigarpullu qaammammut kr. 1000,00-nik akiliisaqqullutit, artukkissagutsigilli minnerpaamik kr. 750,00 qaammammut akiliuteqartaqqullutit. Taamaalillutit periarfissaqalissaatit akiitsut oqilisaavigineqarnissaanut qinnuteqassallutit, 1992-imi 1. april-i tikittinnagu.

Ilanngullugu nassiupparput Inatsisartut inatsisaat nr. 15 ulloq 23. november 1989-imeersoq.”

Naammagittaalliortup 31. december 1992 tikillugu akiitsugaanik pisortaqarfiup naatsorsugaanit 30. januar 1993-imeersumit imaattut erserput:

“Erniat 11%, 31. decemberi 1991-imi akiitsut sinneri 158.485,04 kr., 1992-imi ernialiusat 18.291,94 kr., 1992-imi akiliutigineqarsimasut 500 kr., akiitsut sinneri 31.12. 1992-imi 176.276,98 kr.”

Pisortaqarfik 1993-imi septembarip aallaqqaataani naammagittaalliortumut imaattunik allagaqarpoq:

“Paasisimavarput Namminersorerullutik Oqartussanut akiitsunik, akilersunngisannik, akiligassanngorsimasunik akiitsugaqartutit 31. juli 1993-imi 187.903,93 kruuninik amerlassusilinnik.

30. august 1993-imi Namminersorerullutik Oqartussat akissarsialeriffianut nalunaaruteqarsimavugut qaammammut 2.000 kruunit ilanngaatisassagaat.”

Naammagittaalliortoq 7. november 1993-imi pisortaqarfimmut allagaqarpoq imatut nipilinnik:

“Allakkasi 7349-mik normullit 1.9.1993-imeersut ilinniagaqarnermut atasumik taarsigassarsianut tunngasut.

Ataatigut atsiortoq matumuuna apeqqutillivoq ilinniagaqarminnut atasumik akiitsukka qulaani taaneqartut qanittukkut Inatsisartunit akuersissutigineqartunut, A...ilinniagaqarnermut taarsigassarsianik tamanik misissuinnikkut taarsigassarsiat, pisoqalisoorneq pillugu malittarisassat malillugit akilersinniarneqarsinnaanngitsut, isumakkeerneqassasut A ilaanersut.

Allakkasimi qulaani taaneqartumik ullulikkat naalakkersuisunut ilaasortap Marianne Jensen’ip Ailinniagaqarnermut taarsigassarsiatoqqat 1982-i sioqqullugu ukiunillu qassialunnik kingoqqullugu pisimasut”-nik, Inatsisartunut nassuiaatimini taa-

matut taasaminik, oqilisaavigineqarnissaq pillugu siunersuutaanik akuersissuteqarnermut kingullermut annertoorujussuarmik attuumasuuteqarmat.

Tassami ilinniagaqarninnut atasumik taarsigassarsiamia ilangaatsiaat 1970-ikkut qeqqanniit naanerisa tungaannut taarsigassarsiaammata.

Taamatullu, allakkassinnimmi ersermat Amisissoreernerisigut ilinniagaqarnermut 31. juli 1993-imi akiitsukka paasisimagisi.” – Taamatut paasisimavakka oqaaseqatigiit issuarneqartut taakkua marluk imminnut ima tulluartigisut, ilissinnut paasi-naasariaqarlunga.

Ilinniagaqarnermut atasumik akiitsuma annertussusiannik naliliinera malillugu taakkuninnga taarsersuinaera naammassinngisaannartussaavara, soraarninngoreeraluarumaluunniit allaat.

“ ...”

Naammagittaalliortoq ingerlatsiviup akissutaanik imaattumik 20. december 1993-imi tigusaqarpoq:

“ ...

Namminersornerullutik Oqartussat taarsigassarsiatit aningaaserivimmit taarsigassarsiatut akilerlugit utertinneqarsimasutut nalunaarsorsimavai. Taarsigassarsianut taamaattunut taarsigassarsisitsinermiit pisoqalisoornermut piffissarititaasoq ukiunik 20-nik sivisussuseqarpoq. Taamaattorli pisoqalisoornermut piffissarititaasoq, taarsigassarsisoq kingusinnerusukkut akiitsunut pisussaassuseqarnerminik akuersisimaangaang, s.i. akiitsunik akilersuinikkut, piffissamit atulersitsinerup pisimaffianit kingusinnerusumit naatsorsuunneqassaaq. Kisiannili ernialiussat pisoqalisoorneessaanut ukiunik 5-nik piffissarititaqartoqarpoq, taarsigassarsisoq kingusinnerusukkut, soorlu akiitsunik akilersuinermigut, akiitsunik akuersissuteqarsimannikkaangat.

Pisortaqarfik maannakkorpiaq aningaaserivimmit taarsigassarsiat akilerlugit utertinneqarsimasut tamaasa misissorneri ingerlappai, pisoqalisoornermut piffissarititaasut ullullu akiligassaqarfiit, matumunnga ilanngullugit taarsigassarsiat aningaasartaat taamatullu erniat pisoqalisoornermanersut, paasinarsinneqarnissaat siunertarlugu. Taarsigassarsiatit aammattaaq misissorneqarumaarput. Taarsigassarsiat misissorneqareerpata matuma ingerlasimanera pillugu erseqqinnerusumik tusagaqarumaarputit.

Taamaalilluni taarsigassarsianik isumakkeerinissamat imaannaq periarfissaqanngimmat siunnersorumavatsigit 1994-imi apriliip aallaqqaataa nallertinnagu akiitsunik oqilisaavigineqarnissamat tapiissutinik qinnuteqaateqaqqullutit. Akiitsunik oqilisaavigineqarnissamat tapiissuteqarfigineqarnissaq pillugu malittarisassat skemalu qinnuteqarfissaq ilanngunneqarput.”

Naammagittaaliortup 31. december 1993-imi akiitsunik ingerlatsiviup 3. februar 1994-imi naatsorsugaanit imaattut erserput:

“Erniat 11%, akiitsut sinneri 31. december 1992-imi 176.276,90 kr., 1993-imi ernialiussat 20.287,88 kr., 1993-imi akilikkat 6.000,00 kr., akiitsut sinneri 31. december 1993-imi 190.364,86 kr.”

Ingerlatsiviup kontomut immikkoortiteriffianit 4. februar 1994-imeersumit erserpoq akiliinerit 2.000 kruuninik akiliuteqarluni dtk. 10/93-imi, dtk. 11/93-imi aamma dtk. 12/93-imi pisimasut, ernialiinerillu qaammatikkaartumik pisarsimasut.

Naammagittaallioortup ingerlatsivik 7. marts 1994-imi imatut allaffigaa:

“Allakkasi 10189-istik normullit 20. december 1993-imeersut pillugit.

Allakkasi qulaani taaneqartumik ullullit naapertorlugit taarsigassarsiannik misissuinerup ingerlasimanera matumuuna erseqqinnerusumik tusarumagaluarpara, taamatullu taarsigassarsiat erniaasa pisoqalisoornissaannut piffissarisaq paasinarsisinneqarsinnaasimanersoq.

Tassami eqqaamasakka malillugit taamani katillugit 90.000 kr. miss. taarsigassarsisimavunga, ilinniagaqarnermullu atasumik maannamut akiitsukka 190.564,86 kruuniullutik, piffissamilu akunniliuttumi ilinniagaqarnermut atasumik taarsigassarsiakka ilaannikkut akilersortarsimavakka.

Ilinniagaqarnermut akiitsunik oqilisaavigineqarnissamut tapiiffigineqarnissaq pillugu qinnuteqaat ilanngullugu nassiunneqarpoq.

...”

Ingerlatsivimmit naammagittaallioortumut akissut imaattoq 26. maj 1994-imi nassiunneqarpoq:

“Ilinniagaqarsimanermi akiitsunik taarsersuinermit tapiiffigineqarnissamik qinnuteqaatit innersuussutigalugu matumuuna nalunaarutigineqassaaq, qinnuteqaat akuerineqanngimmat, akiliutit ernialiuksannut matussutaasinnaanninneri pissutigalugit.”

Naammagittaallioortoq ingerlatsivimmut qinnuteqaammik imaattumik 7. juli 1994-imi allagaqarpoq:

“Ilinniagaqarnermut akiitsunik taarsersuinermit atasumik kinguartitsigallarnissamik qinnuteqarneq, takuuk allakkasi 10189-istik normullit 20. december 1993-imeersut.

Matumuuna ataatigut atsiortoq qinnuteqarpoq ... ilinniagaqarnermut akiitsunnik taarsersuinerma qaammatinik 3-nik kinguartinneqarallarnissaanik.

...”

Qinnuteqaat allakkatigut 11. juli 1994-imeersutigut akuerineqarpoq.

1994-imi augustip aallaqqaataani, septembarip 9-ni aamma oktobarip 3-ni naammagittaallioortoq aningaasanik akiligassat kinguartikkallarnissaannut atugassanik akuersissutigineqarsimasunik tunineqarpoq.

Naammagittaallioortoq 7. september 1994-imi pisortaqarfimmut imaattunik allagaqarpoq:

“Ilinniagaqarninnut atasumik akiitsunnik akilersuininna aqqiissutissamik pitsaernerusumik nassaarnarinna ikiuinissarsi neriuutigalugu matumuuna ilissinnut saaffiginnippunga...

Tamatunnga atassuteqartumik qinnuteqaammut qulaani eqqartorneqartumut atasumik allaffigeqatigiittarnermi allakkat assilineri ilanngullugit nassiuppakka.

Aammattaaq saaffiginissuteqarnera tunngavilersuuteqartippara akiitsunik oqilisaavigineqarnissama naatsorsuutiginnissaanik periarfissaqarnerisunga, allakkat 7349-istik normullit 1. september 1993-imeersut aammalu ilinniagaqarnermut atasumik

taarsigassarsianut pisoqalisoorsimasunut akiitsunik oqilisaaviigneqarnissaq pillugu naalakkersuisunut ilaasortap Marianne Jensenip siunnersuutaanit issuakkat ilaat naapertorlugit.

Tassami ilinniagaqarnermut atasumik akiitsuma annersaat 1970-ikkut qiteqquneranniit naanerannut taarsigassarsinernit pisuummata.

Pissutsimmi atugarisakka imaapput, pissutsit maannakkut atuuttut tunngavigalugit 1994-ip naanerani ilinniagaqarnermut akiitsuma 200.000 kruunit sinnissammaticik.

Akiitsut soraarninngorenera tikillugu allaat akilersugariligassakka, naak maannakkorpiaq taakkua qaammammut 2.000 kruuninik akilersoraluarlugit.

Neriuppunga pissutsinik atugarisannik paasinnikkumaartusi. Aningaasatigummi pisussaaffinnik allannittaag pisussaaffeqarpunga...”

Ilinniagaqarner siuteqartitsinermi Naammagittaalliuuteqartarfimmut allaffeqarfimmit naammagittaalliuuteqartarfiup ilaasortaanut siunnersuummit 19. september 1994-imeersumit erserpoq suliaq naammagittaalliortumut tunngasoq naammagittaalliuuteqartarfiup 30. september 1994-imi ataatsimiinnissaani oqaluuserisassanngorlugu ilanngunneqarsimasoq.

Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinerani naammagittaalliortumut allakkatigut 19. oktober 1994-imeersutigut nalunaarutigineqartumi imaattunik allassimasoqarpoq:

“Aalajangerneq atortussanngortinneqarpoq.

Naammagittaalliuuteqartarfiup Pisortaqarfiup aalajangersimanera aalajangiusermasariaqarppaa Inatsisartut inatsisaat nr. 15/89 § 3 naapertorlugu akiliutaasimasut kattillugit minnerpaamik 6.000 kr.-ussammata kiisalu akiliutaasimasunut ernialiuussasimasut akilerneqarsimassallutik.

1993-imi 6.000 kr-it akilersimavatit 1993-imilu 20.287 kr-it ernialiuunneqarsimalutik.

Aalajangersakkami oqaatigineqarpoq:

...

Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangiinera allannngortinneqarsinnaanngilaq, taamaattumillu allaffissornikkut oqartussaasunut allanut naammagittaalliuutigineqarsinnaanani.”

Naammagittaalliortoq 27. oktober 1994-imi ingerlatsivimmut imaattunik allagaqarpoq:

“Ilinniagaqarnermut atasumik taarsigassarsiana misissorneqarnissaat pillugit allakkasi 10189-imik normullit 20. december 1993-imeersut taamatullu allaatigineqartoq taannaasoq pillugu allakkakka 7. marts 1994-imeersut malillugit eqqasitsisut. Ilinniagaqarnermut atasumik taarsigassarsiannik misissuinnissaq neriorsuutigineqarsimasoq pillugu sulii maannamut tusagaqarsimannginnama taamatullu allakkannut qulaani taaneqartumik ullulikkanut sulii akissutisimannginnama matumuuna Ilissinnut toqqartumik saaffiginnissuteqarpunga neriutugalugu misissuinnissap neriorsuutigineqarsimasup, maannamut takkussimanngitsup, inerneranik tusagaqarumaarlunga.

Ilumoornavianngilarmi taarsigassarsianik akilersorneqartunik misissuineq qaamatit 10 (qulit) sinnerlugit sivissuseqarsinnaasoq.

...”

Pisortaqarfik naammagittaallortup allagaanut 5. december 1995-imi imaattunik akissuteqarpoq:

“ ...

Allakkavut 20. december 1993-imeersut naapertorlugit ilinniagaqarnersiuteqar-titsinermi taarsigassarsianik tamavinnik misissuisoqartussaavoq taarsigassarsianut ernialinneqarsimasut pisoqalisoorsimanagerinik misissuinissaq siunertarlugu. Nalinginnaasumik misissuinissaq tassani pineqarmat, tassalu qinnuteqarneq naapertor-lugu suliarinninnerunani, qinnuteqartut taarsigassarsiaat pisoqalisoorsimasut tama-tumalu nassatarisaanik taarsigassarsiaannik appartitsiffiusimasut kisimik allaffigi-neqarsimapput.

Suliami ilinnut tunngasumi pissutsit imaattut marluk malunnartinniarneqarsimap-put:

1. Akiitsut malittuinnarmik akilersorneqarsimapput, taamaattumillu pisoqalisoor-neq tassani pineqarani. Taarsigassarsiat killiffiat appartinneqarsimanngilaq.

2. Akiitsut taarsersornerini akuttunngitsumik kipititsisoqartarsimavoq, taamaam-mallu ukiumoortumik akilersuutigisartakkat akiitsunik oqilisaavigineqarsinnaaner-mut appasippallaarsimapput.

Akiitsunik oqilisaavigineqarnissamat piomasagaataavoq ukiumoortumik akiler-suutit ukiumoortumik ernialiuussat qaangersimassagaat, minnerpaamillu ukiumut 6.000 kruuninik akilersorneqassasut.”

Naammagittaallortoq 14. december 1994-imi pisortaqarfimmuut imaat-tunik allagaqarpoq:

”Allakkat qulaani taaneqartut tiguneqarsimanagerat matumuuna uppersarneqar-poq. Kisiannili allakkat nalinginnaasumik misissuisimaneq pillugu imarisaat paat-suunganartippakka.

Tassani allakkassinni 10189-imeersuni ilaa-tigut ima allassimasoqarmat:

“Pisortaqarfiiup maannakkorpiaq aningaaserivimmit taarsigassarsiat akilerlugit utertinneqarsimasunik tamanik misissuineq ingerlappaa, pisoqalisoornermut piffis-sarititaasut ullullu akiligassaqarfiit, matumunnga ilanngullugit taarsigassarsiat ani-ngaasartaat taamatullu erniat pisoqalisoorsimanagerisut, paasinarsisinneqarnissaat siu-nertarlugu. Taarsigassarsiatit aammattaaq misissorneqarumaarput. Taarsigassarsiat misissorneqareer-pata matuma ingerlasimanera pillugu erseqqinnerusumik tusa-ga-qarumaarputit.”

Aningaasammiuma taarsigassarsiam, ilinniamera 1982-imi naammassigakku 99.126,63 kruuniunerisa uppersarneqarnissaat kissaatigigiga.

Tassami Namminersornerullutik Oqartussani 1982-imi siullermeersumik atorfi-nitsinneqaramali akissarsianit 1.500 kruunit ilanngaatigineqartarsimapput ilinnia-gaqarninnut atasumik taarsigassarsiam taarsersornerinut matussutissanik. Atorfi-nitsinneqarnera siulleq ukiut 2 miss. sivilisuseqarsimavoq, tassalu taamani akiliu-tigineqartut amerlangaatsiarsimaqaat. (1986-imi 15.300 kruunit taarsigassarsianut akilersuutitut akiliutigisimavakka).

1991-imi katillugit 3.000 kruunit giro aqutugalugu akiliutigisimavakka...

1993-imi akissarsiannit 6.000 kruunit ilanngaatigineqarsimapput. 1994-imullu tunngasunik akissarsiannit 9×2.000 kruunit = 18.000 kruunit ilanngaatigineqarsimapput.

Tassalu imaaliinnarlugu naatsorsuinera malillugu ukiut ingerlanerini aningaasat aallaqqaammut amerlassusaat (99.126,63 kr.) tuusintialuppasuarnik (42.000 kr. miss.) appartissimavakka. Taamaattorli ullumikkut sulii 200.000 kruunit miss. akiligassaraakka. Ilumoorinnaava taarsigassarsiat erniaat kisimiullutik taama atsigisunik amerlassuseqarsinnaasut (140.000 kruunit sinnerlugit), ilinniagaqarnermummi atasunik taarsigassarsiat aallaqqaammut 99.126,63 kruuninik amerlassuseqarmata, taakkunannga uanga 42.000 kr. miss. akilersorsimallugit.

Illumut neriuutigaaara taarsigassarsiannik misissuinissaq neriorsuutigineqarsimasooq aallartinneqarlunilu suliarineqassasoq.

Taamaattumik eqqoqqissaartumik paaserusuppakka:

1) Aningaasat aallaqqaammut taarsigassarsiarisat qanoq amerlatigisunik appartissimavakka ?

2) Ukiut ingerlanerini erniat qanoq amerlatigisut ernialiunneqarsimappat ?”

Pisortaqarfik 9. januar 1995-imi naammagittaalliortumut imaattunik akissuteqarpoq:

“Allakkatit 14. decemner 1994-imeersut innersuussutigalugit Ilinniagaqarnerisu-teqartitsinnermut ingerlatsiviup nalunaarutigisinnaavaa taarsigassarsiat pillugit suliaq ilinnut tunngasoq misissorneqarsimasooq, isumakkeerisinnaanissaq siunertarlugu, allakkatsinnimi 5. december 1994-imeersuni pingaartumik imaattunut innersuussisoqarmat:

“Nalinginnaasumik misissuinissaq tassani pineqarmat, tassalu qinnuteqarnek naapertorlugu suliarinninnerunani, qinnuteqartut taarsigassarsiaat pisoqalisoorsimasut tamatumalu nassatarisaanik taarsigassarsiaannik appartitsiffiusimasut kisimik allaffigineqarsimapput. Suliami ilinnut tunngasumi pissutsit imaattut marluk malunnartinniarneqarsimapput: Akiitsut malittuinnarmik akilersorneqarsimapput, taamaattumillu pisoqalisoorneq tassani pineqarani. Taarsigassarsiat killiffiat appartinneqarsimannigilaq.”

Apequtivit aappaanut tunngasumik matumani ilannguppagut aningaasat allasimaffii immikkoortitaarlugit nalunaarsukkanik imallit taarsigassarsianik utertitsinit-sinnit pisut, kisiannili 1994-imut tunngasumik sianigineqassaaq aningaasat akiliutit qassit naatsorsuutitut allanneqarnissaat amigaataammata, erniat akilersuutillu aningaasartaat eqqortut ukiumoortumik naatsorsukkanit, 1995-imi februarip qaamma-taani nassiuunneqartussamit, erserumaarput.”

Naammagittaalliortup 31. december 1994-imi akiitsuunik ingerlatsiviup naatsorsugaanit 10. februar 1995-imeersunit imaattut erserput:

“Erniat 11%, akiligassat sinneri 31. december 1993-imi 190.564,86 kr., 1994-imi ernialiussat 20.958,43 kr., 1994-imi akilikkat 16.000,00 kr., akiligassat sinneri 31. december 1994-imi 195.523,29 kr.”

1994-imut tunngasumik aningaasat allasimaffiannit immikkoortitaarluni nalunaarsuiffiusumit ingerlatsivimmit 2. marts 1995-imi suliarineqarsimasumit erserpoq naammagittaalliortoq taarsigassarsiaminut iluarsissu-

tinik katillugit 10.000 kruuniusunik tunineqarsimasoq, akiliuteqarnerilli naatsorsuutitut allanneqarsimasut 26.000 kruuniusimallutik.

Naammagittaalliortoq 16. februar 1995-imi Kultureqarnermut, Ilinniarti-taanermut Iisimatusarnermullu naalakkersuisumut imaattunik allagaqar-poq:

“... ”

Ilinnut saaffiginninnera tunngaveqarpoq, akiitsorisannik oqlisaanneqarnissamik qinnu-teqartarnikka itigartitsissutigineqartuaannarmata, nassuiaatigineqartarluni ta-manna angusinnaanngikkiga, aaqqissuussinerup iluani periarfiusinnaasutigut takus-utissaqanngimmat taamaalliortoqarsinnaanera.

Ukiuni kingullerni ilinniagaqarsimasut akiitsuinik oqlisaaffiginninnerit inatsi-sartuni akuersissutigineqartaraangata, isumalluaammerlunga oqlisaaffigitittunut ilaatinneqassasoralunga qinnuteqartaraluarpunga itigartinneqartarlungali.

Ilungersuuteqarnera imaattunik tunngaveqartippara:

- 1) Ilinniarnerna nalaani ilinniagaqartutulli allatut ilinniarninnut tapiissutininik pi-sartagaqarsimanngilanga, tamakkuninnga tunineqarsinnaanginnama nuliama aningaasarsiai pissutigalugit.
- 2) Allatut ajornartumik aningaaserivimmit Namminersorerullutik Oqartussat qularnaveeqqusiisoralugit aningaasanik atortariaqartarsimavunga, ukiuni talli-mani – qaammatit qulit ingerlanerini qaammammut 1500,00 kr.-inik annertus-suseqartunik.
- 3) 1982-imi ilinniarnerna naammassigakku aningaaserivimmit ilinniarnerna na-laani atorsimasakka annertussuseqarput: – 99.126,63 kr.
Ilinniarnerna naammassigakku ingerlaannarlunga aningaasat atukkakka taarser-sorlugit aallartippunga, qaammamut aningaasarsiannit ilanngaanneqartarlun-ga, tamanna ingerlavoq 1986-ip tungaanut, Namminersorerullutik Oqartus-sani K kommunimilu suliffeqarnerma nalaani. Ukiup 1986-ip ingerlanerani aningaaserivimmut akiliutigisimavakka 15.300,00 kr. – taannalu aallaavigi-gaanni, ukiuni siulliini akiliutigisimasakka annertulaartukasiussapput.
- 4) Ajoraluartumik ilaqtannut, uannut aningaasaqarniarnitsinnullu kingunipilo-qartumik ukiuni – 1986-imiit 1990-ip aasaanera ilanngullugu – annertuumik imigassamik atornerluisimavunga, ullorlu manna tikillugu suli tamanna ilu-ngersunartumik uannut sunniussimavoq: soorlu illumut akiligassanik angum-manniarnermi, illup aserfallattaaliortariaqalersimasup aningaasartuutaanera-nut, ilinniarnermi taarsigassarsiat taarsersorni aluarlugit akilersorneqarneran-ut il.il.
- 5) 1990-imiilli ilinniagaqarninni akiligassarilersimasannut (akiitsorisannut) aki-lersuullunga aallarteqqippunga, naak aallaqqaataani annikitsuraannaagalua-mik aningaasaqarniarneq aallaavigisarakku. Ullumikkut qaammatit tamaasa aningaasarsiannit – 2000,00 kr. tiguneqartarput, tamanna ingerlanneqarluni 1993-ip ukiaaneraniilli.
- 6) 1988-imi aningaaserivimmit taarsigassarsiarisimasakka Namminersorerullu-tik Oqartussanit tiguneqartut akiligassakka annertussuseqarsimapput: 116.327,36 kr.
- 7) Naak ukiut kingullit akilersuuteqarsimagaluarlunga ulloq manna akiitsukka annertussuseqalersimapput 195.523,29 kr. – ila ilungersunaqaaq.
- 8) Aningaaserivimmit ilinniarninnut tunngatillugu taarsigassarsiaa erniaat (rente) annertussuseqarpoq kukkunngikkuma 10%-imik, maanna Nammin-ersorerullutik Oqartussanut akiligassakka erniaqartinneqarput (rente) 11%-imik.

Tassa aningaasat 1977-imiit ilinniarninnut tunngatillugu atorsimasama ulloq mannalu tikillugu akilersukkama erniaat katillugu – 21%-uvoq.

(Ukiut ingerlanerini akilersuuteqarsimagalurlunga tassa maanna taarsigassarsiasama erniaannaasa 100.000 kr. sinnersimalerpaat.)

Soorlu aaqqissuussinerup iluani oqilisaataasinnaasunik arlaatigut iluarsiissuteqartoqartariaqaraluartoq, eqqarsaatigisariaqarpoq ukiut taama amerlatigisut qaangiussimalerput ilinniarnerna naammassineraniit (1993-imi ukiakkut Inatsisartut ataatsimiinneranni oqaaserisatit.).

1982-imi ilinniagaqartut atugaasigut pingaartumillu ilinniagaqarnerisut aaqqivigineqarnerani aaqqiinermi – ikaarsaariarnermik aaqqiissuteqartitsinermik taaneqarsinnaasunik aaqqiissuteqartoqarsinnaannginnerluni?

Eqqarsaatigigaannimi ilinniarnera 1977-imi tassalu ukiut 20-ingajaat matuma siorna. Ukiut taakku ingerlanerini inuiaqatigiit akornanni ineriartorneq sukkasimaqaaq, taamanikkut aaqqissuussaaneq allaaneroqaluni, ilami Namminersornerullutik Oqartussat suli piviusunngortinneqanngikkallarmatali ilinniartuuvunga, tamatumali kinguneru suli uannut utoqqasaanngulersumut atugassarititaapput aningaasaqarnikkut oqimaagalutik.

Neriuppunga ilungersorlunga saaffiginnissutiga paasilluarlugu suliniuteqassasutit – neriulluarpunga.”

Ingerlatsivik naammagittaalliortumut akissummik ima nipilimmik 27. marts 1995-imi allagaqarpoq:

“Ilinniagaqarnerisuteqartitsinermi ingerlatsiviup allakkatit 16. februar 1995-imi tigusimavai ... akineqartussatut.

Siusinnerusukkut ilisimatitsissutigineqartutut ingerlatsivik ilinniagaqarnerisuteqartitsinermi taarsigassarsianik tamavinnik misissuisimavoq taarsigassarsianut ernialinneqarsimasut pisoqalisoorsimanerininik misissuinissaq siunertaralugu. Matumani paasineqarsimavoq ilinnut tunngasumi pisoqalisoormik pisoqarsimanngitsoq, taarsigassarsiammi malittuinnapajaamik akilersorneqartarsimammata.

Naak malittarisassat atuuttut naapertorlugit manna pillugu qinnuteqaammik tunniussimannikkaluartutit ingerlatsiviup misissorsimavaattaq illinniagaqarnermut akiitsunut oqilisaavigineqartarneq kingusinnerusukkut allannguutitalik pillugu inatsisartut inatsisaat nr. 15, 23. november 1989-imeersoq naapertorlugu akiitsunik oqilisaavigineqarsinnaatitaanersutit.

Inatsisip §-iisa 3-t naapertorlugu akiitsunik oqilisaavigineqarsinnaanermut piunmasaqaataapput ukiumi akilersuiffiusumi tamakkiisumik akiliutigisimasat ikinnerpaamik 6.000 kruuniunissaat tamannalu peqatigalugu ukiup ingerlanerani ernialinneqarsimasunik qaangiisimanissaat, imaluunniit akiitsut amerlasoorujussuusimaangaangata qaammammut akiliutaasartut minnerpaamik 2.000 kruuniussasut.

Akiitsut taarsersornerat akuttunngitsumik kipitinneqartarsimammata ukiumoortumik akilersuutit akiitsunik oqilisaavigineqarsinnaanissamut appasippallaarsimapput. malittarisassat atuuttut naapertorlugit akiitsunik oqilisaavigineqarnissaq anguniarukku, ukioq kaajallallugu qaammatit tamaasa 2.000 kruuninik akilersuinissat pi-sariaqarluinnartuuvuq.

Taamaattoqassappallu, akiitsunik oqilisaavigineqarnissamut tapiissutinut aki aalajangersimasoq akiitsut sinnerisa 150.000 kruuninik qaangiinerisigut marloriaatinngortinneqassappat, pingaartumik ukiumi marlussunni siullerni akiitsut sinnerini appariaateqartoqarsinnaajumaarpoq ukiumut 40.000 kruuninik annerusumilluunniit angissusilimmik, ukiumut isertitavit qanoq annertussuseqarnerat apequtaalluni.

Taamaaliornikkut akiitsuit tamarmik ukiut 2000-inngornerisa missaanni taarsorsor-neqareersimanissaat ilinnut ajornassanngilaq.

Akiitsunik oqilisaavigineqarmissamut piumasqaataasoq tassaavoq ukiumoortu-mik akilersuutit ukiumoortumik ernialiuttakkanik qaangiisimassasut, aammalu min-nerpaamik ukiumut 6.000 kruuninik akilersuisoqassasoq.

Taamaattumik ingerlatsiviup allatut ajornartumik nalunaarfigisariaqarpaatit isu-makkeerinnissaq pillugu qinnuteqaatit itigartinneqavissoq.

Itigartitsissut taanna tiguneraniit sapaatip-akunneri 4 qaangiutsinnagit Ilinniar-nersiuteqartitsinermi Naammagittaalliuuteqartarfimmumut, Postboks 1029, 3900 Nuuk naammagittaalliuutigineqarsinnaavoq. Allakkatigut naammagittaalliuuteqartoqas-saaq.”

Taamaammat naammagittaalliortoq 29. marts 1995-imi ingerlatsivim-mut, assilineri naalakkersuisunut ilaasortamut ingerlatitanik, allagaqarpoq imaattunik:

“...

Allakkat imai atuareerlugit assorsuaq pakatsivunga nukillalaarnerujussuarmillu misigisaqarlunga. Tupinnaqaaq ilinniagaqarninnut atasumik akiitsuma isumakkeer-neqarsinnaanissaannik ikinnerusunilluunniit isumakkeeriffigineqarsinnaanissannik ilungersuuteqarnikka taama sakkortutigisumik inuppalaanngitsigisumillu akissute-qarluni tunuartinneqarsinnaammata.

Ilinniagaqarnermut akiitsunik taarsersuinerumut tapiissuteqartarneq pillugu inatsi-sartut inatsisaanni nr. 24-mi, 3. november 1994-imeersumi § 3, imm. 3, naapertor-lugu ima allasimasoqarpoq: “Akiitsut amerlasoorujussuusimagaangata qaammam-mullu akiliutaasartut minnerpaamik 2.000 kruuniusimagaangata imm. 2, nr. 2-mi patsisissaatitaasoq naatsorsuutigineqanngitsoorsinnaasassaaq.”

Tassami minnerpaamik qaammammumut 2.000 kruunit akilertarakkit taava naatsor-suutigaara oqaaseqatigiinni qulaani taaneqartuni ilaatinneqartutut naatsorsuutigin-nittoqarsinnaasoq imaluunniit itersanik allanik ersinngitsunik nakkarfissiaqarnerami ?

...”

Naammagittaalliortoq Ilinniagaqarneriuteqartitsinermi Naammagittaal-liuuteqartarfimmumut 13. april 1995-imi imaattunik allagaqarpoq:

“...

Ataatigut atsiortunga ... matumuuna naammagittaalliuuteqarpunga misigisima-gama naammaginangitsumik akissuteqarfigineqarlunga.

Allakkani assilineqarneri ilanngunneqartuni naammagittaalliuutigisannut tunnga-vigisara takuneqarsinnaavoq. Ilami saaffiginnissutigiga amigarluinnartumik akineqar-poq.

Patsisigisara mannaavoq, unnersuussutigineqartumi § 3-mi, imm. 2-mi, nr. 2-mi oqaatsit atorneqartut ilaat: A...patsisissaatitaasoq naatsorsuutigineqanngitsoorsin-naasassaaq.”

Tamanna uanga imannak paasigakku, akiligassaqarpallaarsimagaanni minnerpaa-millu qaammammumut 2000 kr.-inik akiitsunut akiliuteqartarsimagaanni, taava patsi-sissaatitaasoq immikkoortumi qulaani pineqartoq atortinngitsoorneqarsinnaasoq ta-piissuteqartoqarsinnaallunili akiitsugaqartup ukiumut akiliutigisimasaasa amerlaqa-taannik.

Taama isumaqarnera aamma allamit tapersernejarpooq. Inatsisartut ataatsimiinnerata 7. oktober 1994-imi pisup imaqarniliornejarnerata ilaani, Atassutip oqaaseqartua Konrad Steenholdt ilaatigut ima oqarmat: A...tassami tapiiffigineqarneq piasammatt akiitsugaqartup ukiumi qaangiutilersumi akiligassaminik akiliisimanera tunngavigalugu ilaatigut akilersimasat annertoqataanik,..."

Inatsisartut ataatsimiinneranni tassani pisumi oqallisigineqartut ilagaat: "Oqaaluuserisassani immikkoortoq 30. – Ilinniagaqarnermut akiitsunut akilersuinermut tapiissuteqartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaannut siunnersuut."

Naammagittaalliuuteqartarfiup aalajangersagaani 31. maj 1995-imeersumi, allakkatigut 10. juli 1995-imeersutigut naammagittaallioortumut nalunaarutigineqartumi, ima allassimasoqarpoq:

"Itigartitsissut atortussanngortinneqarpoq.

Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Pisortaqaarfimmit 1. september 1993-imi allakkat nr. 007349 naapertorlugit ilinniagaqarnermut akiitsutit akissarsianit ilanngaanneqarnikkut qaammammut 2000,00 kruuninik akilersorpatit. 7. juli 1994-imi allakkani qinnuteqarputit ilinniagaqarnermut akiitsunut akilersuinnikkallarumallutit qaamatini pingasuni, tamatumunngalu akuerineqarlutit Ilinniagaqarnermut ingerlatsivimmit 11. juli 1994-imi allakkatigut 000555-imeersumi normoqartutigut, kontospecifikationilu ilinniagaqarnermut ingerlatsivimeersooq naapertorlugu akilersuinnikkallarimavutit 1994-imi qaammattini aggustimi, septemberimi oktobarimilu. Kontospecifikationip nuutinnera ilinnut ilisimatitsissutit ilanngunneqarpoq. Qaammammut 2000,00 kruuninik qaammattini pingasuni taakkunani akilersuinnikkallarfigisassanni akilersuutissat qaangersimanngilaat ukiumi akilersuiffimmi 1994-imi ernialiusat 20.958,45 kruuniusut, taamaattumillu ilinniagaqarnermut akiitsunik taarsersuinermut tapiissuteqartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 24, 3. november 1994-imeersooq, § 3, imm. 2, naapertorlugu tunngavissaqarnani ilinniagaqarnermut akiitsunik taarsersuinermut tapiissuteqarnissamut. 1994-imi qaammammut akilersuutissat qaammattini pingasuni taaneqartuni akilersuinnikkallarneq pissutigalugu minnerpaamik 2000,00 kruuniunngillat, pissuteqanngilarlu § 3, imm. 2-mi patsisissaatit naatsorsuutiginnitsoornissaannut, tak. Inatsisartut inatsisaat nr. 24, 3. november 1994-imeersooq, § 3, imm. 3, taamaattumillu Naammagittaalliuuteqartarfik tunngavissaqanngilaq Ilinniagaqarnermut ingerlatsivup aalajangiinnerata allannngortinnissaanut.

Aalajangersakkat issuarneqartut ima oqaasertaqarput:
..."

Suliamik suliaqarnerma nalaani maanga imaattunik oqaaseqaateqartoqarsimavoq:

Ilinniagaqarnermut ingerlatsivik maanga allakkani 5. januar 1996-imeersuni naammagittallioortup 1994-imi akiliutigisartagaani naatsorsukkat pillugit oqaaseqaateqarpoq:

"..."

Taarsigassarsisup eqqartorneqartup 1994-imi qaammattip tamaasa 2.000 kruuninik ilanngavigineqartarsimaneranut pissutaavoq Sulisoqarnermut Pisortaqaarfiup akissarsialeriffiata akiliinissamik kinguartitsigallarnissat pillugit Ilinniagaqarnermut ingerlatsivimmit allagarisartakkanut qisuariaateqarsimannginnera. Aningaasat taa-

maalillutik ilanngaatigineqarsimapput, kingornali taarsigassarsisunut utertillugit aningaasat allagartaasigut (check-ikkoortillugit) tunniunneqarsimallutik. ...

Naatsorsuutitut allattueriaatsikkut aningaasat taarsigassarsiatut nutaatut isigineqanngillat, checkinilla ataasiakkaanik tunniussereernerup kingorna illua'tungiliuttumik kontomut allanneqarsimallutik. ...

Aammattaaq qaammatinut januarimut februarimullu akiliutigineqartunik marloriaammik naatsorsuutitut allattuisoqarsimavoq, taamaammat 4.000 kruunit illua'tungiliuttumik kontomut allanneqarsimapput. ...

Akiligassanik kinguartitsigallarnissap tungaatigut piumasaqaatit pillugit Ilinniaqaqarnersiuteqartitsinermik ingerlatsivik tamatuma tungaatigut periaatsimik aalajangersimasumik ingerlataqarsimangilaq. Taamatuttaaq ilitsersuummik qinnuteqaateqartunit atorneqartussamik nassaassaqaanngilaq, tassalu akiligassanik kinguartitsigallartarnerit suliaasanik ataasiakkaanik missiliuussilluni naliliinerit tunngavigalugit pisarlutik.

Ilinniagaqarnersiuteqartitsinermut ingerlatsiviup februarip aallartinnerani ilinniaqaqarnersiuteqartitsinermut taarsigassarsisitsisarnerullu suliaasaqarfiunerata tungaa ataatsimut suleriaasinngortillugu naammassisussaavaa, akiligassanik kinguartitsigallartarneq pillugu piumasaqaatit taassannga erserumaarlutik.

...”

Maangaanniit apeqqutilliisoqarneranut Ilinniagaqarnersiuteqartitsinermut ingerlatsivik allakkatigut 25. november 1996-imeersutigut nalunaaruteqarpoq suliamut oqaatigisassanik allanik ilanngutassaqarani.

Allakkatigut 10. januar 1997-imeersutigut naammagittaalliuuteqartarfimmu allaffeqarfik nalunaaruteqarpoq tassanngaanniit naammagittaalliummut aalajangiisimanermulluunniit oqaatigisassaqartoqaanngitsaq.

Matuma kingorna imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

Ilinniagaqarnersiuteqartitsinermi Naammagittaalliuuteqartarfimmu atassuteqartumik pisinnaatitaanera pillugu:

Ilinniagaqarnersiuteqartitsinermi Naammagittaalliuuteqartarfik, taasuma aalajangiinera maanga naammagittaalliuutigineqarsimalluni, ilinniagaqarnersiutinut ilinniartitaaneq, ilinniagaqarnermut tapiissutit inuussutissarsiutinullu tunngasunik siunnersuineq pillugit inatsisartut peqqussutaat nr. 16, 28. oktober 1993-imeersoq naapertorlugu pilersinneqarsimavoq, inatsisartummi peqqussutaata §-iisa 16-ianni, imm. 2-mi ima allassimasoqarmat:

“Naammagittaalliuuteqartarfik siulittaasumik ilaasortanillu pingasunik inuttagassaaq. Inatsisartunit, taakkua qinigaaffiat naallugu ilaasortaasussatut, toqqarneqartartussanik. Ilaasortat ilaat ataaseq ilinniagaqartut kattuffiisa inassuteqarnerisigut toqqarneqassaaq.”

Atorfeqarfik periarfissani siusinnerusukku pisuni suliaqatigisat naammagittaalliuuteqartarfimut, taakkununga ilaasortassanik inatsisartut toqqaasarlutik, atassuteqartumik pisinnaatitaaneq pillugu apeqqummik isummerfiginninnikuuvoq.

Naammagittaalliuuteqartarfiit taamaattut pillugit naammagittaalliuutit suliarinissaannut pisinnaatitaasutut imminut isigivunga, naammagittaalliuuteqartarfik sulianik, ingerlatsinermut oqartussaasut nalinginnaasut ilaatigut soorlu qinnuteqaateqarnerup naammagittaalliuuteqarnerulluunniit kingorna innuttaasunut atassuteqartumik aalajangiinernik aalajangersimasunik aalajangiinermikkut suliarisartagaannut naleqquttunik suliaqartarpat. Taamaallilluni aalajangiisuussaaq naammagittaalliuuteqartarfik naalakkersuisut oqartussaaneranni, Inatsisartulli nalinginnaasumik sulinerata ilaatut pinnani, sulivinnersoq.

Matumuuna Atorfeqarfiup 1995-imut nalunaarutaani quppernerit 13-iat (qallunaatuani) quppernerillu 16-iat (kalaallisuuani) innersuussutigaa.

Taamaattumik Ilinniagaqarnersiuteqartitsinermi Naammagittaalliuuteqartarfik pillugu naammagittaalliuutit suliarinissaanut pisinnaatitaasorivunga.

Ingerlatsiviup aalajangiinera 27. marts 1995-imeersoq pillugu:

Aalajangiineq naammagittaalliortup Kultureqarnermut, Ilinniartitaa-nermut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisumut allakkamini 16. februar 1995-imeersuni qinnuteqaataanik aalajangiinertut saqqummerpoq.

Naammagittaalliortup saaffiginnissutaa naammagittaalliortup ilinniagaqarnerminut atasumik akiitsuinik "isumakkeerinissaq" pillugu ingerlatsivimmuut maannamut qinnuteqaatigisartagaasa itigartitsissutigineqartarsimanagerat pillugu naammagittaalliummik imaqarpoq taamatullu ilinniagaqarnermut akiitsunik taarsersuinerumut malittarisassat pillugit isummorsornernik nalinginnaanerumik imaqarluni.

Isummorsornerit kingulliullugit taaneqartut pillugit isumaqarpunga Namminersornerullutik Oqartussat taakkuninnga suliaqarnerat maanga naammagittaalliummut ilaatinneqanngitsoq.

Ilinniagaqarnermut atasumik akiitsut "isumakkeerneqarnissaat" pillugu qinnuteqaatinik siusinnerusukku itigartitsissuteqarnerit pillugit nalinginnaasumik naammagittaalliuut pillugu naammagittaalliortup taarsigassarsiaminut 1994-imi akiliutigisartagai tunuliaqutaralugit naammagittaalliuutit ilinniagaqarnermut akiitsut taarsersornissaannut tapiissuteqarfigineqarnissamik qinnuteqaatit suliarineqarnissaanik ingerlatsiviup toqqaasimanageranut oqaatigisassaqaanngilanga, tassami naammagittaalliortup 1993-imi akiliutigisartakkani tunuliaqutaralugit tapiissuteqarfigineqarnissamut periarfissaqarneranik apeqqut Ilinniagaqarnersiuteqartitsinermi Naammagittaalliuuteqartarfiup 19. oktober 1994-imi aalajangiivigisimammagu.

Kisiannili ingerlatsiviup aalajangiinernit ersinngilaq tassani naammagittaalliortup 1994-imi akiliutigisarsimasai tunuliaqutaralugit tapiissuteqarfigineqarnissamut periarfissanik suliaqarneq Naammagittaalliuuteqartarfiulluunniit suliamik siornatigut aalajangiivigisimasaanik suliarinneqqiineq pineqarnersoq.

Qularnartuosorineqartariaqarmalli ingerlatsivik suliap, oqartussaa-sunut qulliunerusunut naammagittaalliuutigineqarsimanermigut aalajangiivigineqarsimasup, suliarineranik nangitsisinnanansoq, taava uanga, matumunnga sukumiinerusumik nassuiaat ingerlatsiviup aalajangiinerani amigaatigalugu, aalajangiineq imatut paasisariaqarpara, naammagittaallortup 1994-imi akiliutigisartagaani aallaaveqartumik akiitsunik akilersuinissamut tapiissuteqarfigineqarsinnaanermut naammagittaallortup periarfissaanik suliaqarnerinnaq tassani pineqartoq.

Taamaattorli isumaqarpunga ingerlatsiviup aalajangiinermini erseq-ginnerusumik kalerriussimasariaqaraluaraa naammagittaallortup 1994-imi akiliutigisimasai tunuliaqutaralugit suliamik suliaqarneq taamaallaat tassani pineqartoq.

Naammagittaallortup ilinniagaqarnermut akiitsuisa akilersornissaannut ikiorneqarnissamik kissaateqarnerup naalackersuisunut ilaasortamut saaffiginnissummi nalinginnaasumik oqaasiliortoqarsimanagera pissutigalugu naammagittaallortup suliami siornatigut ingerlatsivimmu saaffiginnissutigisartagaanut kattullugu isumaqarpunga ingerlatsiviup saaffiginnissut ilinniagaqarnermut atasumik akiitsunik isumakkeerinnissaq pillugu qinnuteqaatitut suliarisimasariaqaraluaraa, takuuk ilinniagaqarnermut akiitsunik taarsersuinermut tapiissuteqartarneq pillugu inatsisartut inatsisaanni § 8. Taamaallungu qularnaatsumik paasisinnaavara akiitsunik isumakkeerinninnissaq pillugu apeqqut ilinniagaqarnermut akiitsunut oqilisaavigineqartarneq pillugu inatsisartut inatsisaanni maleruaqqusat siornatigut atuuttut taakkua naapertorlugit naammagittaallortup siornatigut ingerlatsivimmu saaffiginnissutigisartagaanut atasumik suliarineqarsimasorinangitsoq.

Inatsisartut inatsisaanni § 8 ima oqaasertaqarpoq:

“Aningaasanik atorsimasoq immikkut ajornartorsiorsimappat ilinniagaqarnermut akiitsunik taarsersuinermut tapiissuteqartarnermi piumasaqaataasut naammassisimangikkaluarpatigilluunniit qinnuteqarnera naapertorlugu Naalackersuisut aningaasanut inatsimmi aningaasat amerlassusilerikkat iluanni ilinniagaqarnermut akiitsut ilaannakortumik tamakkiisumilluunniit isumakkeersinnaavaat.

Imm. 2. Ilinniagaqarnermut akiitsulik toquppat imaluunniit tamakkiisumik innarluteqalerpat taamaallunilu akiliisinnaajunnaavilluni akiitsui pinngitsoorani isumakkeerneqassapput.

Imm. 3. Aningaasanik atorsimasup ilinniagaqarnerminut akiitsui qanoq ilineratigut imm. 1 aamma 2 naapertorlugit isumakkeerneqarnissaat pillugu Naalackersuisut sukumiinerusumik malittarisassaliussapput.”

Naalackersuisut aalajangersakkami imm. 3 naapertorlugu nalunaarummi maleruaqqusanik aalajangersaasimasorinangillat.

Taamaattumik peqqussutigissavara naammagittaallortup saaffiginnissutaata 16. februar 1995-imeersup ilinniagaqarnermut akiitsunik isu-

makkeerinninnissaq pillugu qinnuteqaatit suliarineqarsimanera ingerlatsiviup nangeqqissagaa.

Ingerlatsivik qinnuigissavara tamanna pillugu isumaliutersuutigisami inernerinik paasisstussequllunga.

Ingerlatsiviup allatigut aalajangiineranut atassuteqartumik qularnaatsumik paasisimavara akiitsut appartinneqarnissaannut tapiissuteqarfiginnikkumanginnermut tunngavilersuutigisami malittarisassanut kukkusunut innersuussisoqarsimasoq, tassami ilinniagaqarnermut akiitsunik oqilisaavigineqartarnej pillugu inatsisartut inatsisaannut, 1995-imi januarip aallaqqaataani ilinniagaqarnermut akiitsunik taarsersuinnermut tapiissuteqartarnej pillugu inatsisartut inatsisaannik taarserneqarsimasumut, innersuussisoqarmat.

Ingerlatsivik inatsisit atuuttut naapertorlugit aalajangiinissaminut pissusaammatt, kukkuluttorneq pisimasoq ajuusaarnarluinnartuusoraara.

Kisiannili ilinniagaqarnermut akiitsut appartinneqarnissaannut tapiissuteqarnissamat piumasaqaatit ilinniagaqarnermut akiitsunik oqilisaavigineqarnissaq pillugu inatsisartut inatsisaata §-iisa 3-ni, aamma ilinniagaqarnermut akiitsunik taarsersuinnermut tapiissuteqartarnej pillugu inatsisartut inatsisaanni oqaasiliorderit assigiimmata aammalu ilinniagaqarnermut akiitsunik taarsersuinnermut tapiissuteqartarnej pillugu inatsisartut inatsisaannut nassuiaatinit ersinngimmat inatsiseqartitsinermit pissutsinik allannguisoqarnissaa siunertarineqartoq, tamanna pillugu annertunerusumik qanoq iliuuseqarnissaannut pissutissaqarsoringilara.

Aammattaaq naammagittaalliortumut itigartitsissummi ima allassimasoqarpoq, "isumakkeerinninnissaq pillugu qinnuteqaatinnik itigartitsisuteqavinneq" nalunaarutigineqarluni.

Akiitsunik isumakkeerinninnissap tungaatigut naammagittaalliortup periarfissarpiaanik ingerlatsivik suliaqarsimanngimmat ilisimatitsissut issuarneqartoq taanna akiitsunik isumakkeerinninnissaq pillugu kingusinnerusukkut qinnuteqaataajumaartussamat atassuteqartumik naammagittaalliortumut eqqartuussutikkut kinguneqartussaannngilaq.

Itigartitsinerup "naggammik" itigartitsissutaaneramik ilisimatitsissuteqarnej pillugu matuma oqaatiginissaanut tunngavissaqarsoraara, akiitsut appartinnissaannut tapiissuteqarfigineqarnissaq pillugu itigartitsinermik aalajangiineq naggaterpiaasumik iliornerunngimmat, itigartitsinermit Ilinniagaqarnerisuteqartitsinermit Naammagittaalliuuteqartarfimmu naammagittaalliuutigineqarsinnaasusaammatt, tamannalumi naammagitaalliornissamat ilitersuummit, naammagittaalliortumut tunniunneqarsimasumit, aammattaaq erserpoq.

Aamataarmi akiitsut appartinnissaannut tapiissuteqarfigineqarnissaq pillugu qinnuteqaammik aalajangiiviginninneq ukiumi qinnuteqaateqarfiusumi tapiissuteqarfigineqarsinnaanissamat taamaallaat sunniuteqarsinnaajumaarpoq.

Taamaattumik isumaqarpunga oqaaseqatigiit issuarneqartut kingulliit ajuusaarnarluinnartuusut.

Ingerlatsiviup tunngavilersuutigisaa pillugu matuma kingorna imaattut oqaatigissavakka:

Tapiissuteqarfignikkumanginnermut tunngavilersuutitut ingerlatsiviup oqaatigaa inatsimmi § 3, imm. 3 naapertorlugu tapiissuteqarnissamut, matuma kingorna akiitsut amerlasoorujussuusimagaangata akilersuutit akilerneqarsimasut akiitsunut ernialiussanik qaangiinerat naatsorsuutigineqanngitsoorsinnaalluni, piumasaqaataasoq tassaasoq “ukioq kaajallallugu qaammatit tamaasa” 2.000 kruunit akilersuutigineqarsimassasut. Ingerlatsiviup matumuuna oqaatigaa naammagittaalliortup akilersuinerani kipeqattaarnernik pisoqartarsimasoq, taamaaliornikkut ukiumoortumik akilersuutit akiitsunik oqilisaavigineqarnissaq pillugu inatsimmi § 3, imm. 3-mi piumasaqaatip naammasinissaanut naammasimanatik.

Tassunga oqaaseqassaanga inatsisip oqaasertaa ilinniagaqarnermut akiitsunut oqilisaavigineqartarneq pillugu inatsisartut inatsisaanni taamatullu ilinniagaqarnermut akiitsunik taarsersuinermit tapiissuteqartarneq pillugu inatsisaanni imaammat:

“Akiitsut amerlasoorujussuusimagaangata qaammammullu akiliutaasartut minnerpaamik 2.000 kruuniusimagaangata imm. 2, nr. 2-mi patsisissaatitaasoq naatsorsuutigineqanngitsoorsinnaasassaaq.”

Aalajangersagaq ilinniagaqarnermut akiitsunut oqilisaavigineqartarneq pillugu inatsisartut inatsisaannut nassuiaatigisani sukumiinerusumik nassuiarneqarsimavoq:

“Imm. 3 imaqarpoq akiitsut amerlasoorujussuugaangata minnerpaamik ernialissummut nalequttumik akiliuteqarnissaq pillugu piumasaqarnermit pinngitsoortinneqarsinnaanermik.

Taarsigassarsiat annertoorujussuit ilaat ukiup ingerlanerani ukiumut 24.000 kruuninik killiliussatut taasaminngarnit annerusumik ernialerneqartarput. Taamaattorli akiligassallit sapinngisamik annerpaamik akiliuteqarnissaannik kajumissaarumallugit. imm. 2, nr. 2-p naatsorsuutiginnissinnaanissaanut periarfissaqarnissaq kissaatigineqarpoq, akiliuteqarneq tapiissutillu ataatsimoorlutik akiitsunik taarsersuivimmik nassataqaannarpata.”

Inatsisartut inatsisaata taannaasup §-iisa 3-nut, imm. 2, nr. 1-imut, taamatuma kingorna ukiumi akiliiffiusumi minnerpaamik 6.000 kruuninik akiliuteqarnissaq tapiissuteqarfigineqarnissamut piumasaqaatitut aalajangersagaalluni, nassuiaatigisani ima allassimasoqarpoq:

“Imm. 2-mi, nr. 1-ip, inuk tapiissuteqarfigineqarsinnaatippaa, aningaasat qaammatiisutit ukiuannut qaangiuttumut akilutigineqarsimasut 6.000 kruunit qaangersimaannarpatigik. Akuttunngitsumik akiliisarnissanik imaluunniit pissusissamik eqquilluni taarsersuivissaq pillugu isumaqatigiissuteqarnissamik piumasaqannginnis-

sap siunertarisamut naleqquttuulluinnarnera paasinarsisimavoq. Ilumut oqarluni Namminersornerullutik Oqartussat akuttunngitsumik akiliisartunut, taarsersuinis-samik isumaqatigiissuteqarfigineqarsimasunut, tapiissuteqarnissap killiliiviginis-saa soqutigisarinngilaat. Tamanna assigiinngisitaartumik akiliisartunut akiliisarnerup tungaatigut orniginanngilaq, taakkuuppullu taarsersuisinniarnissaat taarsersu-inerminnilluunniit aalajangiussisimatinniarnissaat artornarnerpaasartut.”

Tamanna tunuliaqutaralugu akiitsut amerlasoorujussuusimagaangata tapiissuteqarfigineqarsinnaanermut piumasaqaatit pillugit malittarisas-saq ima paasisariaqarpara, akiligassallip tungaanit ukiumoortumik aki-liuteqarnerinnaq minnerpaamik 24.000 kruuninik annertussuseqassasoq, akerlianilli qaammammut ataasiakkaamut minnerpaamik akiliinissaq aalajangersimasoq pillugu piumasaqaateqartoqarsinnaassanani, tas-sami akiitsunik akilersuinissamik isumaqatigiissut naapertorlugu akilii-sarnerni kipititsisarnerit ukiumoortumik akiliutaasimasut minnerpaamik 24.000 kruuniusimagaangata pingaartinneqarsinnaanngimmata.

Taamaattumik isumaqarpunga ingerlatsiviup malittarisassanik aalaja-ngiinermi malinneqartunik paasinninnera naammattumik erseqqissuse-qanngitsoq, tamannalu ajuusaarnartuusoraara. Taamaattorli tamanna pillugu annertunerusumik iliuuseqarnissannut pissutissaqarsorinngi-lara, naammagittaalliortummi paasissutissat ilisimaneqartut tunngavi-galugit ukiumi ukiup qinnuteqaateqarfiusup siuliani akiitsumi appartin-nissaannut 24.000 kruuninik akiliuteqarsimanngimmat.

Aalajangiineq Ilinniagaqarnersiuteqartitsinermi Naammagittaalliuu-teqartarfimmit aalajangiivigineqarsimasoq pillugu:

Naammagittaalliuuteqartarfik aalajangiinermi naammagittaalliuu-teqartup qinnuteqaataanik suliaqarnermut maleruagassanik eqqortunik, ilinniagaqarnermut akiitsunik taarsersuinermit tapiissuteqartarneq pil-lugu inatsisartut inatsisaannik, innersuussuteqarsimavoq.

Taamaattumik isumaqarpunga naammagittaalliuuteqartarfiup aalaja-ngiinermi assuarliutigisimasariaqaraluaraa saqqummiussiviusumi si-ullermi aalajangiineq maleruqqusat kukkusut malillugit aalajangiivigi-neqarsimasoq, suliamimmi utertitsineq aalajangiinermilluunniit taamaa-titsineq eqqartorneqarlersimasinnaammata, naammagittaalliuuteqartar-fiup nalilersimappagu suliaq allatut aalajangiivigineqarsimasinnaagalu-artoq maleruqqusat, aalajangiinermik naammagittaalliuutigineqartu-mik aalajangiinermi najoqqutarineqarsimasut, atuussimasuuppata.

Kisiannili, siuliini taaneqartututtaaq, isumaqarama maleruqqusat taakkua marluk ilinniagaqarnermut akiitsunik taarsersuinermit tapiissu-teqartarneq pillugu malittarisassartaat assigiimmik paasineqartussaa-sut, taamaattoq tamanna pillugu annertunerusumik iliuuseqassanngila-nga.

Naammagittaalliuuteqartarfiup tunngavilersuutigisaanut imaattut oqaatigissavakka:

Inatsisartut inatsisaanni taakkunani marlunni § 3, imm. 3-mi minnerpaamik akiliuteqarnissamik piunasaqaammik paasinninneq pillugu ingerlatsiviup siulliutillugu pingaernerutillugulu aalajangiineranut siuliini oqaaserisakka innersuussutigalugit taamatuttaaq ajuusaarnartuusoraara, naammagittaalliuuteqartarfik ingerlatsiviup iliornera assigalugu qaammammoortumik akiliisarnissamik piunasaqarnermut innersuussuteqarsimammat.”

16-2 Naliliinermik eqqarsaatiginnilluarsimanninnerup kingunerisaanik tusagassiornermik ilinniarfimmi ilinniartumik peersitsineq atorsinnaanngilaq.

A’p naammagittaalliuutigaa agginngitsoortaqattaarpallaarsimaini pissutigallugu Tusagassiornermik Ilinniarfimit soraarsin-neqarsimalluni. Ilinniarfiup A’p soraarsinnissaanik aalajangernera malittarisassat allaffissornikkut aalajangersakkat ilinniar-tut ilinniarfimmu agginngitsoortarnerisa procentikkuutaartumik naatsorsorneqarnerannik aallaaveqartoq tungavigalugu aalaja-ngiineruvoq.

Oqaaseqaateqarpunga ilinniagaqarnermut pineqarnermut nalunaarut atuanngitsoortarnermik nalunaarsuinermut malittarisas-saliornissamut inatsisitigut tunngavissamik imaqqanngitsoq. Om-budsmandi isumaqarpoq ilinniagaqarfiup KIIP-illu atuanngit-soornernik nalunaarsuinermut malittarisassanik siunnersuute-qarnermikkut akuersinermikkullu naliliinermik nalunaarutip §§-iisa 17-ianni 18-iannilu imm. 2 naapertorlugu ingerlanneqartus-samik inatsisit unioqqutillugit killiliisimasut.

Aammattaaq Ombudsmandip isornartorsiortariaqarsoraa ilinni-agaqarfiup taamaaliornissaminut pisinnaatitaanani A peersissi-magaa, tamannami peqatigalugu Ombudsmandip pisinnaatitaa-nermut maleruagassat erseqqissuusorinngimmagit.

Tamanna peqatigalugu peqqussutigineqarpoq suliaq pisinnaati-taanermut malittarisassat peersitsinermullu malittarisassat atuuttut malillugit suliarineqassasoq.

Matuma saniatigut Ombudsmandi ilinniagaqarnermut malittari-sassanut tunngaviusunut oqaatigisassaqarpoq. Ombudsmandip peqqussutigaa ilinniagaqarnermut pineqartumut nalunaarut pi-aarnerpaamik Inatsisartut peqqussutaannut nr. 6, 30. oktober 1995-imeersumut naleqquttunngorsarneqassasoq. Matumanga tusarlerneqarnissaminik Ombudsmandip KIIP’i qinnuigaa.

(J.nr. 11.16.10.0./175-96)

A'p naammagittaalliutigaa Tusagassiornermik Ilinniarfimmit soraarsinneqarsimalluni. A atuanngitsoortaqattaarpallaarsimanini pissutigalugu soraarsinneqarsimavoq. A uannut naammagittaalliuuteqarpoq, isumaqaramimi mianersoqqussutinik 3-nik pereersimatinnani soraarsitsisoqarsinnaanngitsoq. A isumaqanngilaq mianersoqqussutinik 3-nik pisimalluni.

Tusagassiornermik Ilinniarfik suliamut imaattumik oqaaseqaateqarpoq:

"Tusagassiornermik Ilinniarfiup atuanngitsoortarnernik nalunaarsuisarneq pillugu malittarisassaani, matumuuna ilanngullugit nassiunneqartuni, takuneqarsinnaavoq oqaasiinnakkut mianersoqqussut allakkatigullu mianersoqqussut siulleq atuanngitsoornerit 7,5%-inngorneranni ataatsikkut tunniunneqartassasut. Allakkatigut aappasaanik mianersoqqussut atuanngitsoornerit 14%-inngorneranni tunniunneqartassaaq. A eqqarsaatigalugu allakkatigut mianersoqqussut siulleq atuanngitsoornerit 13,57%-inngorneranni tunniunneqarpoq, taamaakkaluatorli A atuanngitsooqattaaruarpoq. Allakkatigut mianersoqqussut siulliup tunniunneqarnerata kingorna ullut marlussuit qaangiutiinnartut 15% sinnerpaat, atuarfiullu atuanngitsoortarnernik nalunaarsuisarneq pillugu malittarisassai malillugit atuanngitsoornerit 15%-it sinnerpatigut soraarsitsisoqartussaavoq. Skema malillugu atuartsinerit tamarmik pinngitsooratik najuuffigineqartussaapput.

Atuarfiup atuanngitsoornernik nalunaarsuineq pillugu malittarisassaani allasimavoq atuanngitsoornerit qaammatit ulluisa 20-inngorneri tamaasa nalunaarsorneqartassasut. Taamaattorli atuanngitsoornerit 15%-inngulivikkaangata allakkatigut mianersoqqussut siulleq tunniunneqartarpoq, oqaatigalugulu atuanngitsoornerit tulluuttut atuarfimmit malinnaaffigeqqissaarneqassasut, qaammatillu tulluuttup ulluisa 20-anni atuanngitsoornerit 15%-it angusimappatigut, periarfissaq siulleq atorlugu soraarsitsisoqassasooq.

Taamaaliortoqartarpoq ilinniartup ilinniartitsissutigineqartunik annerpaamik piasarsiviginissinnaanissaminut ilisimasaqalersimaneramik nalilersuinnissaq pissutiigiinnarnagu, aammattaarli ilinniaqqissaagassanik immikkut ilinniagaqarnissaq pissutigalugu.

Kiisalu oqaatigineqassaaq tusagassiornermik ilinniarfiup agginngitsoortarnernik nalunaarsuisarnera periaasioreerneratut iliorluni suliarineqartarmat, ilinniagassap piffissap tungaatigut sukangasumik tamaviaarnarneramik ilinniartut atuarfimiinne-ranniili sungiusarumallugit.

Atuanngitsoornernik nalunaarsuisarneq pillugu atuarfiup malittarisassai KIIP-imit januari 1995-imi akuerineqarsimapput.

..."

Tusagassiornermik Ilinniarfik atuarfiup atuanngitsoortarnernik nalunaarsuisarneq pillugu malittarisassanik ilanngussivoq. Taakkunannga imaattut erserput:

"...

Atuanngitsoornerit tamarmik ataatsimoortillugit nalunaarsorneqartassapput.

...

Atuanngitsoornernik naatsorsuineq qaammatit ulluisa 20-inngorneri tamaasa piasassaaq.

...

Oqaasiinnakkut mianersoqqusineq allakkatigullu siullermik mianersoqqusineq atuanngitsoornerit 7,5%-inngorneranni taakkuluunniit sipporneqarneranni piasassaaq. Allakkatigut aappasaanik mianersoqqussut atuanngitsoornerit 14%-inngorni-

ariartut tunniunneqartassaaq, qaammatillu tulliani ilinniarnersiutisisarneq unitsinneqassalluni.

Atuanngitsoornerit 15%-inngorpata taakkuluunniit sinnerpatigit ilinniagaqartoq ilinniarnermiit soraarsinneqassaaq.

...

Pissutsit immikkut illuinnartillugit (ilinniagaqartup nammineq meeraataluunniit sivisuumik napparsimanerani) malittarisassat saneqqunneqarsinnaapput, tamatumunngalu peqatigillugu naggataarutaasumik pinngitsoorani akuereqqusamik mianersoqqusisoqarluni.

..."

Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut Ilageeqarnermullu Pisorta qarfik suliamut imaattumik oqaaseqaateqarpoq:

"...

- Soraarsitsineri Tusagassiornermik Ilinniartit (TI) peruserisartagaa:

TI-imi atuanngitsoortarnernik nalunaarsuineq pillugu malittarisassat Pisorta qarfiup akuerisimavai. Tamatuma kingorna aqqissuussineq taanna nammineq aqutasarilerpaa. A'p TI-mit soraarsitaanini pillugu naammagittaalliuutaata pisorta qarfimit suliarineqarneranut atatillugu TI soraarsitsineq pillugu allakkatigit 10. oktober 1996-imeersutigit nassuiaateqarpoq. Tassannga takuneqarsinnaavoq atuanngitsoornernik nalunaarsuineri nalinginnaasumik periuseq atuarfiup malissimagaa, oqaasiinnakkullu mianersoqqussuteqareerneratigit allakkatigit marloriarluni mianersoqqusisoqarsimalluni. Tamanna pisorta qarfiup naammagittaalliummik suliaqarnermini tunngavigisimavaa.

TI-p Ombudsmandimut akissutaa pisorta qarfiup ilisimavaa. Suliassami uani pineqartumi atuarfik sukkasuumik qisuariarsimavoq, kisianni atuanngitsoornerit 20. oktober 1996-imi naatsorsorneqarsimasuuppata inernera taannaaginnarsimassagaluarpoq. Pisorta qarfiup TI-mut eqqaasitsissutigeqqikkumavaa atuanngitsoornernik naatsorsuisarnermi malittarisassat malissagai, tamatumunngalu peqatigillugu naliiffigalugu malittarisassat erseqqarluttorta qarnerat pissutigalugu allannortinneqar-nissaat pisariaqartinneqarnerisq.

- Oqaasiinnakkut mianersoqqussutit allakkatigullu mianersoqqussutit ataatsik-kut tunniunneqartarneranni siunertaq:

Tamanna pillugu TI-p pisorta qarfiimmut allagai 8. marts 1995-imeersut inner-suussutigineqarput. Taakku ilanngullugit nassiuunneqarput.

..."

Tusagassiornermit Ilinniartit KIIP-imut allakkanit 8. marts 1995-imeersunit taaneqartunit imaattut erserput:

"Tusagassiornermik ilinniartitsineri mianersoqquseriaaseq pillugu.

Tusagassiornermik Ilinniartit mianersoqquseriaatsimut nutaamut siunnersuisior-poq, piaartumik atulersinneqartussamik.

...

Mianersoqquseriaatsimut siunnersuutit suliarineqarneranut atatillugu ataatigit atsiortup Ilinniartitissuup atuanngitsoornernik nalunnarsuisarnerani malittarisassat assilineqarneri pissarsiarisimavai, taakkunanimi nal. akunnerinut skemalersukkanut pinngitsoorani najuuttussaataitaneq aamma atorneqartorujussuummat. Atuanngit-soornernik nalunaarsuisarnermi malittarisassat taakku silatusaartumik suliarineqar-

simasutut isigaavut, kisiannili naatsorsuinermit tunngaviusartut semesterikkaartuinaanissaannik aalajangersimavugut, tassami qaammatikkaartumik naatsorsuisarnisamat nukissaqannginnatta. Taamaalilluni nal. akunneri 1995-imi semesterimi siuldermi naatsorsuinermut tunngavissavut 264-iupput.

Mianersoqqusiarnerit siulliat aappaallu sukannerulerersinniarsaraavut, taamaalilluni allakkatigit mianersoqqussut siulleq oqaasiinnakkut mianersoqqussummut peqatigitillugu tunniunneqartalersillugu, tassami oqaasiinnakkut mianersoqqussut allakkatigoortussaareemat. Isumaqarpugut taamaalorsinnaalluta, tassami ilinniartiitaanermit atuartitseriaatsimut atorneqartumut takkutinnngitsortarneq ilikkagaqarniarnermut ilinniarnerrullu ingerlaqqinnissaanut akornutaasaqimmat. Tamatuma sania-tigit tusagassiortunngorniarnermik atuartitsissutit aalajangersimasumik killissaqartittuarlugit ingerlanneqartarput, tamannalu ilinniarnerrup aallartinneqarani piaartumik ilikkartariaqarpoq, taamaattumillu isumaqarpugut oqaasiinnakkut mianersoqqussutit allakkatigullu mianersoqqussutit siulliup ataatsikkut tunniunneqartarnerat killeqartitsisuunerat naleqquttuusoq.

Taamatut oqaaseqaateqarluta tusagassiortunngornianik ilinniartitsinermit mianersoqquseriaaseq tulliuuttuni siunnersuutigineqartoq una akuerisassanngorlugi inassutigaarput.

- * Atuartitsineq pinngitsoorani najuuteqataaffissaavoq.
- * Atuanngitsoornerit tamarmik nalunaarsorneqartassapput, qaammatillu tarmik ulluisa 20-anni naatsorsorneqartassallutik.
- * Atuanngitsoornernik nalunaarsuinermit nal. akunnerisa affaat nal. akunnerisut ilivitsutut naatsorsuunneqartassapput.
- * Ullut pingasut sinnerlugit napparsimanermit nakorsap allagarsiussaa uppenarsaasiunneqartassaaq, napparsimajunnaarniarialrunilu ingerlaannaq tunniunneqartassalluni.
- * Atuanngitsoornerit 7,5%-inngorneranni taakkuluunniit sinnerneqarpata oqaasiinnakkut mianersoqqussut allakkatigullu mianersoqqussut siulleq ataatsikkut tunniunneqartassapput.
- * Allakkatigit aappasaanik mianersoqqussut 15%-it anguneqalinngitsiarneranni tunniunneqartassaaq.
- * Atuanngitsoornerit 15%-inngorpata taakkuluunniit sinnerneqarpata ilinniartooq ilinniagaqarnermit peersinneqartassaaq.
- * Pissutsit immikkut illuinnartut atuutsillugit (ilinniagaqartup nammineq meeraataluunniit sivisuumik napparsimanerani) malittarisassat atuutinnginnissaat immikkut akuersissutigineqarsinnaavoq, kingullermeertumik mianersoqqussummik sanioqqunneqarsinnaanngitsumik tunniussisoqarnera peqatigalugu.
- * Mianersoqqussutit atuarfiup pisortaanit tunniunneqartassapput.
- * Atuarfimmil sulisunut ilinniaqatinulluunniit kusananngitsumik pissusilersorne-rit (annersaaniarnerit qunusaarinerilluunniit) soraarsitaagallarnermik soraarsitaavinnermilluunniit kinguneqarsinnaapput.

..."

Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermit Ilageeqarnermullu Pisortaqarfik paasisutissanik ilassutaasunik saqqummiussivoq. Tassani ilaatigit ima allassimasoqarpoq:

"Ombudsmandi allakkatigit 25. februar 1997-imeersutigut pissutsit makku pillugit paasisutissanik piumavoq:

- A-p Tusagassiornermik Ilinniarfimmi (TI) ilinniartuunerata nalaani atuanngitsoornernik nalunaarsuisarnermi malittarisassat atuuttut, kiisalu taakku pisortaqarfimmit qanga akuerineqarsimanersut.
Qulaani taaneqartunut uppersaatitit ilanngullugit nassiunneqarput TI-mit allakkat 11. april 1995-imeersut assilineqarneri, tassanilu pisortaqarfiup atuanngitsoornernik nalunaarsuisarnermi malittarisassanik 19. april 1995-imi akuersinera uppersarlugu atsiorneqarsimavoq. Malittarisassat taakku A-p TI-mi ilinniartuunerata nalaani atuupput. Atuanngitsoornernik nalunaarsuisarnermi malittarisassat allakkani taakkuusuni atuarneqarsinnaapput.
- Malittarisassat suut tunngavigalugit TI-p atuanngitsoornernik nalunaarsuisarnermi malittarisassai pisortaqarfimmit akuerineqarsimanersut.
TI pisortaqarfiup ataani ilinniarfiuvoq, pisortaqarfiullu atuanngitsoornernik nalunaarsuisarnermi malittarisassat taakku TI-mut qullersaqarfiunini tunngavigalugu pisortaqarfiup akuerisimavai.
- Tusagassiorntunngornianik ilinniartitsineri malittarisassat atuuttut tassaapput tusagassiorntunngorniarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 6, 30. oktober 1995-imeersoq aamma tusagassiorntunngorniat ilinniartitaanerit pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 43, 22. december 1993-imeersoq. Matumani pisortaqarfiup nalunaarummi qulaani taaneqartumi § 18 immikkut innersuussutigisinaavaa.
Inuussutissarsiutitigut ilinniartitaaneq, ilinniarnersiutit inuussutissarsiutillu pillugit ilitsersuisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaanni nr. 16-imi 28. oktober 1993-imeersumi § 1, imm. 2-mi nassuiaataalluni aalajangersakkamit erserpoq inuussutissarsiutitigut ilinniartitsineq imatut paasineqassasoq:
 - 1) STI-mi ilinniartitaaneq
 - 2) Umiartortunngornianik ilinniartitsineq
 - 3) Immikkut suliassanut ilinniartitaanerit annertunerusut.
Tusagassiorntunngorniatut ilinniartitsineq immikkut suliassanut annertunerusumik ilinniartitsinerunngilaq, taamattumillu inuussutissarsiutitigut ilinniartitaaneq pillugu malittarisassani ilaatinneqarani."

A suliamut imaattunik oqaaseqaateqarpoq:

"...

Siullermik paaseqqussavara siumut neriorsorneqarsimagama Aalborg Universitetscenterimi humanistisk instituttimi aallartissinnaasunga. Taamaattumik Nuummii Aalborgimut billetsissannik tunineqarpunga. Taamaattumik Qaqortumi feriareerlunga Aalborgimut ingerlaarpunga, Kangerlussuarmilu piaariitsoornikkut ... KIIP-ip ilinniarnersiutinut immikkoortortaqarfimmiittooq naapillugu. Aallaat naalakkipajaarlungalunniit Nuummukaqqaanga, tassami Tusagassiornermik Ilinniarfimmi ilinniartussatut aamma tiguneqarsimagama.

Taamaattumik Tusagassiornermik Ilinniarfimmi ilinniarneq aallartereersoq ullut arlallit atortariaqarsimavakka Aalborgimukassanerlunga imaluunniit Tusagassiornermik Ilinniarfimmi aallartissanerlunga paasiniaarlugu. Taamaattumik KIIP-imi ilinniarnersiutinillu immikkoortortaqarfimmi arlaleriarlunga oqaloqatigineqartarsimavunga, tassanilu uannit sisamat ingerlapput Tusagassiornermik Ilinniarfimmi aallartittariaqarnerma uannut paasinarsivinnissaata tungaanut. Tassalu ullut sisamat ingerlapput, uangalu isumaga malillugu nammineq pisuussutigiginagu atuanngitsooqattaarsimavunga.

Paniga ulluni marlussunni napparsimavoq, allamillu periarfissaqannginnama uanga nammineq paarisariaqarsimallugu. Pissutsit taamaannerat tusagassiorntunngorni-

arfimmi atuangitsoornernik nalunaarsuinermit malittarisassani immikkut ittuttut isigineqarsinnaavoq.

Aamma piffissami tamatuma nalaani pisut sakkortuut pippu, taamalu panigalu ulluni marlussunni inissaqarsimanata. Taamaattumik atuarfiup pisortaa oqaasiinnak-kut isumaqatigiissuteqarfigaara inissarsiorniarlunga oqartussat assigiinnigisut oqaloqatiginissaannut. Kollegiami inissarsigama iserternernut ulloq ataaseq atorpara.

Ataatsimut isigalugit atuangitsoornikka immikkut ittunik pisimasoqarneranik pissuteqarput, taamaattumillu taakku atuangitsoornernik nalunaarsuisarnermi malittarisassatigut pisortaqaqarfimmit akuerineqarsimasutigit immikkut isigineqarnissaannik pisinnaatitaaffiga atorparpara."

Tusagassiornermik Ilinniarfik paasissutissanut ilassutinik saqqummius-saqarsimavoq. Tassani ilaatigut imatut allassimasoqarpoq:

"...

Atuarfiup ilisimatitsissutigissavaa immikkut illuinnartunik pisoqartillugu, nammineq sivisunerusumik sivisussusilimmik napparsimanermit qitornalluunniit sivisunerusumik napparsimerani pinngitsuugassaangitsutut akueriqqusamik mianersoq-qusisoqartarmat. Ullut 3 sinnerlugit napparsimaneq sivisunerusutut naatsorsuunneqartarpoq, aalajangersagarmi taanna nalunaarsuinermit malittarisassat ilaani allami taaneqarsimammat.

Atuarfiup A-p atuangitsoortarnerinik nalunaarsuineq misissuataaqqissimavaa, pissutissaqarsorinanilu aalajangersaakkap taassuma A-mut tunngatillugu atortinneqarsimanissaanut. A-p paniataluunniit sivisuumik napparsimaneq pineqanngilaq. Tamatumunnga peqatigitillugu ullut pingasut sinnerlugit napparsimaneq pineqarsimannigilaq imatut, tassalu A-p napparsimanerminik atuarfiup tungaanut uppernar-saasiisariaqarsimanissaa pisariaqarsimanani.

A-p atuangitsooqattaarnerpassuani pillugit tunngavilersuutaanut Tusagassiornermik Ilinniarfik oqaaseqaatissaqanngilaq, erseqqissassalluguli atuangitsoornerit tamarmik ataatsimut nalunaarsorneqartarmata, sunik pissuteqarnerisut apeqqutaatin-nagu."

Matuma kingorna imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

1. Atuangitsoornernik nalunaarsuisarnermi malittarisassat:

Tusagassiornermik Ilinniarfik 1995-imi atuangitsoortarnermik nalunaarsuisarneq pillugu malittarisassaliorsimavoq. Malittarisassat taakku Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut Ilageeqarnermullu Pisortaqaqarfimmit 19. april 1995-imi akuerineqarsimapput. Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut Ilageeqarnermullu Pisortaqaqarfiup uannut oqaatigaa Tusagassiornermik Ilinniarfik pisortaqaqarfiup ataaniittoq, malittarisassallu pineqartut pisortaqaqarfiup qullersaqarfiunini tunngavigalugu akueralugit.

Piffissami atuangitsoortarnermik nalunaarsuisarnermi malittarisassat akuerineqarnerisa nalaanniittumi tusagassior-tunngornianik ilinniar-titsineq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 43, 22. december 1993-imeersoq atuuppoq.

Nalunaarummi §§ 17 aamma 18, imm. 2, aalajangersakkanik makkuninnga imaqarput:

“§ 17: Ilinniarfimiinnerup nalaani ilinniartup atuartitsinermik qanoq pissarsiffiginnitsigisimanera ilinniarfiup akuttunngitsumik naliliiffigisassavaa ilinniartup takkuttarneri naammassiniagassanillu (projektinik) suliai tunngavigalugit

§ 18, imm. 2: Takkutikulanngitsoqaraangat brancheudvalgi ilinniarfiup inassuteqarnera malillugu aalajangiisinaavoq ilinniartooq semesterimi atuaqqissasoq imaluunniit ilinniartuujunnaarsitaassasoq.”

Nalunaarummi aalajangersagaqanngilaq Kultureqarnermut, Ilinniar-titaanermut Ilageeqarnermullu Pisortaqarfimmit imaluunniit Tusagassi-ornermik Ilinniarfimmit atuanngitsoortarneq pillugu malittarisassanik amerlanerusunik aalajangersaanissamut tunngaviusinnaasunik.

Nalunaarummi takuneqarsinnaasut saniatigut Pisortaqarfik Tusagas-sionermilluunniit Ilinniarfik atuanngitsoortarneq pillugu malittarisas-sanik amerlanerusunik aalajangersaanissaminnut inatsisitigut tunnga-vissaqarsimangimmata, isumaqarpunga Tusagassionermik Ilinniarfik kiisalu Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut Ilageeqarnermullu Pisor-taqarfik atuanngitsoortarnernik nalunaarsuisarnermi malittarisassanik siunnersuuteqarnikkut akuersissuteqarnikkullu nalunaarummi §§ 17-imi aamma 18-imi, imm. 2-mi, naliliineq pillugu malittarisassanik inatsisit unioqqutillugit killiliisimasut.

Nalunaarummi §§ 17-mi aamma 18-imi, imm.2-mi, aalajangersakkat oqarput takkutinngitsuukulasooqartillugu naliliisoqartassasoq ilinniaga-qartoq semesterip tulliani nangeqqissanersoq ilinniartuujunnaarsinne-gassanersorluunniit.

Aalajangersagaq tunngavigalugu naliliineq ingerlatsivinnut inatsise-qartitsinermi malittarisassat nalinginnaasut malillugit naliliineruvoq. Tamatuma kingunerisaanik ingerlatsiviup naliliinermi tunngavissat anni-killisissinnaanngilai. Matumani aamma atuanngitsoornermut pissutaa-sut eqqarsaatigalugit.

Aamma ingerlatsinermi inatsisitigut malittarisassat nalinginnaasut malillugit illua tungiusumut ajoqutaasumik aalajangiisooqarpat illua tu-ngiusooq taanna tusarniavigineqarnissamik piumasaqarsinnaatitaavoq.

Aamma isumaqarpunga erseqqarluttuusooq oqartussat sorliit ilinnia-gaqartunik soraarsitsinissaminnut pisinnaatitaanersut, tassami nalunaa-rutip §-iisa 18-iani, imm. 2-mi, brancheudvalgip atuarfiup inassuteqar-nera tunngavigalugu soraarsitsisinaanera innersuussutigineqarmat , kisiannili tusagassioortunngornianik ilinniartitsineq pillugu Inatsisartut peqqussutaanni § 5-imi, imm. 2-mi allassimalluni brancheudvalgi ilinni-artitaanermut siunnersuisooqatigiinnit taarserneqassasoq.

A-p soraarsinneqarnissaa Tusagassionermik Ilinniarfiup pisortaanit aalajangerneqarpoq, taannalu nalunaarut peqqussulluunniit tunngavi-

galugu soraarsitsinissamik aalajangiinissamut pisinnaatitaangilaq. Tamanna isornartutut isigaara.

Matuma kingorna inassutigissavara suliassaq Tusagassiornermik Ilinniarfiup sularissagaa pisinnaatitaanermut malittarisassat atuuttut aamma soraarsitsisarneq pillugu malittarisassat atuuttut tunngavigalugit. Tamatumunnga atatillugu oqaatigissavara taamaaliornikkut suliap qanoq aalajangiivigineqarnera isummerfiginnginnakku.

Tamatumunnga peqatigitillugu Tusagassiornermik Ilinniarfiup aalajangiineranik ilisimatinnegarnissara qinnutigissavara.

Naggasiullugu oqaatigisavara Tusagassiornermik Ilinniarfimmi atuannitsoortarnernik nalunaarsuisarneq pillugu malittarisassaliornissamut inatsisitigut tunngavissaqanngereernerata nassatarisaanik A-p ataa-siarluni, marloriarluni pingasoriarluniluunniit mianersoqquneqarsimanageranik apeqqut oqaaseqarfiginianginnakku.

Aammattaaq maluginiarsimavara Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut Ilageeqarnermullu Pisortaqarfik 7. januar 1997-imi suliap Tusagassiornermik Ilinniarfimmit sularineqarsimanageranik misissuinissamut atugassanik paasissutissanik pissarsiniarsimasoq. Atortussat Tusagassiornermik Ilinniarfiup atuannitsoornernik nalunaarsuisarnermut malittarisassaanik pisortaqarfiup akuersissuteqarsimanageranut tunngapput, pisortaqarfimmilu pigineqartussaagaluarlutik. Taamaattorli suliap allatigut sularineqarnera pissutigalugu tamatuma malersunnginnissaa toqqarsimavara.

Naggataatigut oqaatigissavara Namminersornerullutik Oqartussat Alattoqarfiata aalajangiinera isummerfigisimannginnakku.

2. Malittarisassatigut tunngaviusut:

Inuussutissarsiutitigut ilinniartitaanerit imarisaat siulersorneqarnerallu pillugit malittarisassanik aalajangersaanissamut inatsitigut tunngavissaq Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiutitigut ilinniartitsisarnernik Kalaallit Nunaanut Inatsimmi nr. 582-mi, 29. november 1978-imeersumi § 1-imiippoq. Aalajangersagaq imatut oqaasertaqarpoq:

"§ 1: Kalaallit Nunaata hjemmestyriata landstingip peqqussutaatigut aalajangersassavai inuutissarsiutinik ilinniartitsinerit hjemmestyrip naatsorsuutaasigut akilerneqartartussat imassaannik siulersorneqarnissaannillu maleruqqusat."

Aalajangersakkap kingunerisaanik inuussutissarsiutitigut ilinniartitaanerit imassaat siulersorneqarnerallu pillugit malittarisassat Inatsisartut peqqussutaatigut aalajangersarneqartussaapput.

Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut Ilageeqarnermullu Pisortaqarfiup uannut allakkamini 17. marts 1997-imeersuni oqaatigai tusagassior-tunngornianik ilinniartitsinermi malittarisassat atuuttut tassaasut tusagassior-tunngornianik ilinniartitsineq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 6 30. oktober 1995-imeersoq aamma tusagassior-tunngornianik ilinni-

artitsineq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 43 22.december 1993-imeersaq.

Aperineqarami pisortaqarfik oqarpoq tusagassiortunngornianik ilinniartitsineq inuussutissarsiutitigut ilinniartitaaneq pillugu Inatsisartut peqqussutaanni nr. 16-imi, 28. oktober 1993-imeersumi aalajangersakkani ilaatinneqanngitsoq.

Tusagassiortunngornianik ilinniartitsineq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 6, 30. oktober 1995-imeersaq inuussutissarsiutinik ilinniartitsisarnermik Kalaallit Nunaannut inatsit nr. 582, 29. november 1978-imeersaq tunngavigalugu aalajangersarneqarsimavoq, tamannalu uanga akerliliissutissaqartinngilara.

Tusagassiortunngornianik ilinniartitsineq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 43, 22. december 1993-imeersaq inuussutissarsiutinik ilinniartitsineq, ilinniarnersiutit inuussutissarsiutitigullu ilitsersuisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaanni nr. 1-imi, 1990-imeersumi § 1, imm. 3 tunngavigalugu aalajangersarneqarsimavoq. Nalunaarut 31. december 1993-imi atortuulersinneqarpoq.

Inuussutissarsiutitigut ilinniartitaaneq, ilinniarnersiutit inuussutissarsiutitigullu ilitsersuisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 1, 4. maj 1990-imeersaq Inatsisartut peqqussutaat nr. 16, 28. oktober 1993-imeersaq tunngavigalugu atorunnaarsinneqarpoq 1. januar 1994 aallarnerfigalugu. Kisiannili Inatsisartut peqqussutaat nr. 16, § 18, imm. 3 malilugulu aqutsinikkut aalajangersakkat aalajangersarneqassapput peqqussutit atortuutiinnarneqarnera tunngavigalugu, aalajangersakkanit peqqussut taanna naapertorlugu aalajangersarneqarsimasunit allanngortinneqarnissamik atorunnaarsinneqarnissamilluunniit tungaannut.

Tassalu tusagassiortunngornianik ilinniartitsineq pillugu nalunaarut atuutiinnarpoq, naak Inatsisartut peqqussutaat nalunaarummik aalajangersaanermi tunngavigineqartoq taanna atorunnaarsinneqarsimagaluartoq.

Matumani matuma oqaatiginissaanut pissutissaqarsoraara, tassalu inatsit Namminersornerullutik Oqartussat inuussutissarsiutitigut ilinniartitsinerup imassaat siulersorneqarneralu pillugit aalajangersaanissamut tunngavigisaat, inatsit nr. 582, 29. november 1978-imeersaq, inuussutissarsiutinik ilinniartitsisarnermik Kalaallit Nunaannut inatsit, tunngavigalugu malittarisassat taakkua Inatsisartut peqqussutaatigut aalajangersarneqassasut.

Inatsisartut peqqussutaata nr. 1-ip, 4. maj 1990-imeersup atorunnaarsinneqarsimanera pissutaasimavoq tusagassiortunngornianik ilinniartitsineq pillugu malittarisassat ilaasa nalunaarummi aalajangersarneqarsimanerannut, piumasarineqartutullu Inatsisartut peqqussutaatigut pinnatik.

Matuma saniatigut oqaatigissallugu pissutissaqarsoraara tusagassiortunngornianik ilinniartitsineq pillugu malittarisassat atuuttut taakku

marluk, tassalu tusagassiortunngornianik ilinniartitsineq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 6, 30. oktober 1995-imeersoq aamma tusagassiortunngornianik ilinniartitsineq pillugu Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 43, 22. december 1993-imeersoq ajornartorsiutissaqalersitsinnaasut. Tamanna malittarissat taakku marluk suliaassarqarfiimmuut ataatsimut aalajangersaasuunerannik ilaatigut pissuteqarpoq, kisiannili siulleg inuussutissarsiutitigut ilinniartitaanermut tunngassuteqarluni (nalunaarut inuussutissarsiutitigut ilinniartitaaneq, ilinniarnersiutit inuussutissarsiutitigullu ilitsersuisarneq pillugu Inatsisartut peqqussutaat nr. 1, 4. maj 1990-imeersoq tunngavigalugu aalajangersarneqarsimammatt), tusagassiortunngornianillu ilinniartitsineq pillugu Inatsisartullu peqqussutaat Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut Ilageeqarnermullu Pisorta qarfiup oqarnera malillugu inuussutissarsiutitigut ilinniartitaaneq pillugu Inatsisartut peqqussutaanni nr. 16-imi, 28. oktober 1993-imeersumi malittarisassani ilaatinneqarani.

Matuma saniatigut aammattaq ajornartorsiutinik pilersogaarsinnaavoq, tassami Inatsisartut peqqussutaata §-iisa 5-anni, imm. 2-mi oqaatigineqarmat ilinniartitsinermut Tusagassiortunngornianik Ilinniartitsinermut Brancheudvalgi ilinniartitsinermut siunnersuisoqatigiinnit taarserneqassasoq, nalunaarummili brancheudvalgi arlalinnik suliaassarfinneqarluni.

Aammattaq maluginiarsimavara nalunaarummi tusagassiortunngornianik ilinniartussatut tigusinermi piumasaaqatinik, peqqussummi taaneqarsimasunit amerlanerusunik, aalajangersaasoqarsimasoq.

Eqqortuunerusimassagaluarpoq Inatsisartut peqqussutaata aalajangersarneqarneranut atatillugu nalunaarut naleqqussarneqarsimasuuppat, taamaalilluni Inatsisartut peqqussutaata nalunaarutillu akornanni taamaaqatigiinneqalersillugu. Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut Ilageeqarnermullu Pisorta qarfiimmuut inassutigissavara tamanna piaarnerpaamik pissasoq, tamatumunngalu peqatigitillugu qinnutigissavara tamanna pillugu ilisimatinneqassasunga.”

Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut Ilageeqarnermullu Pisorta qarfik A-mut allakkat 12. august 1997-imeersut assilinerisigut nalunaaruteqarpoq A’p peersitaanera pillugu suliaq pisorta qarfiup nalileqqissimagaa. Pisorta qarfiup matuma kingorna imaattut oqaatigai:

Nalileqqinnerup inerneraa, ... (ilinniagaqarfusoq)...’p ilinnik peersitsisimanera eqqunngitsuusorineqartoq, ilinniagaqarnermilu ilinniagaqartuutigineqalissaguit ilinniagaqarnerisuteqartinneqarsinnaatitaanerit tamatumuunakkut nangeqqinneqarumarartoq.

...”

24 - Inunnik isumaginninneq pillugu inatsisit

24-1 Meeqqamut akilersuutininik, kommunip inatsisitigut tunngavissaqarani tunniussimasaanik utertitseqqusinermut tunngavissaqanngitsoq. Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasimanninneq aalajangiinermillu tunngavilersuuteqartitsisimanninneq.

A'p naammagittaalliutigaa K kommunip 42.904,76 kruuninik, naammagittaallortup meeqqamut akilersuutininik siumoortumik tigusimasaanik eqqunngitsumik utertitsilluni akileeqqusimagaani.

Kommuni ukiut 3 ingerlaneranni akilersuutininik naammagittaallortumut tunniussisarsimavoq, tamatumalu kingorna kommunip paasilersimavaa akilersuutininik tunniussinissamik akuersilluni nalunaarummik pigisaqartoqanngitsoq.

Ombudsmandip K kommunip meeqqanut akilersuutit il.il. kiisalu meeravissartaarnermi tapiissutit tunniunneqartarneri pillugit Inatsisartut peqqussutaata nr. 2-p, 3. marts 1994-imeersup § 26-ani, imm. 1-imi utertitsilluni akileeqqusinermut piumasarisasaat uppernarsarneqarsimanissaat eqquutitinnagu akilersuutit tunniunneqarsimasut utertillugit akileeqqusinissamik aalajangersimanagera pillugu isornartorsiorpaa, taamatuttaarlu isumaqartoqarsinnaanngitsoq aningaasanik amerlanaarlugit tunniunneqarsimasunik utertitsiniarnissaq (condictio indebiti) pillugu malerua-gassat inatsisitigut aalajangigaanngitsut malillugit utertitsilluni akileeqqusisoqarsinnaatitaasoq.

K kommunip suliamik suliareqqeeqqullugu qinnuigineqarpoq.

Aammattaaq K kommunip kommunip nammineq piumasassiminnik eqqartuussivimmuut paasiniaanermigut akilersuutit tunniunnessaanik akuersilluni nalunaarummik peqartoqannginneranik ilisimatinneqarsimaneranut atasumik naammagittaallortumik tusarniaaviginissimanninnera pillugu isornartorsiorneqarpoq.

Kiisalu K kommunip utertitseqqusinissamik aalajangernermut, taamaallaat qaammammoortumik naatsorsukkani naammagittaallortumut nalunaarutigineqarsimasumut, tunngavilersuuteqartitsinnginnerminut isornartorsiorneqarpoq. (J.nr. 11.14.20.9./073-96)

A'p naammagittaalliutigaa K kommunip aningaasat 42.904,76 kruunit, naammagittaallortup qitornaanut akilersuutitut siumoortumik akiliutit, naammagittaallortup kommunimit tigusimasaasa, utertillugit akilerneqarsinnaannik piumasaqarnissaq pillugu aalajangersimasoq.

Kommunip maanga oqaaseqaataani ima allassimasoqarpoq:

“...
Naammagittaalliortoq siullermik Nunatta Eqqartuussivianut, Eqqartuussissutissat pillugit ikiorsiisarfirmut suliassaq pillugu saaffiginnissuteqarsimavoq – eqqartuussissutissat pillugit ikiorsiisarfirmik allaffigeqateqartarnermi allakkat assilineri paasissutissiissutitut ilanngunneqarput.

Naammagittaalliortoq kingorna Isumaginninnermut Suliffeqarnermullu Pisortaqarfimmuttaaq suliassaq pillugu saaffiginnissuteqarsimavoq, kommunillu pisortaqarfik oqarasuaatikkut nalunaarfigisimavaa suliamut nassuiaat kissaatigineqartoq sularineqarumaartoq, eqqartuussissutissat pillugit ikiorsiisarfirmut allakkaminut 28. september 1995-imeersunut akissummik tigusaqartoqareerpat.

Kisiannii maannamut kommuni tassunga akissummik tigusaqarsimangilaq, taamaapporlu naak pisortaqarfittaaq fuldmægtigi ... aqutigalugu, ataatigut atsiortumut oqarasuaatikkut ilisimatitsissutigineqartut malillugit, eqqartuussissutissat pillugit ikiorsiisarfirmik nukingisaarinikuusimagaluortoq.

Eqqartuussissutissat pillugit ikiorsiisarfik manna peqatigalugu suli ataasiarluni akissuteqarnissaminik nukingisaarneqarsimavoq, taannalu pineqarniariarpat kommunip, tamanna ajorineqanngippat, suliaq uterfigeqqikkumaarpaa.

...”

Kingorna kommuni imaattunik nassiusseqqullugu qinnuigaara:

“... maannangaq ... naammagittaalliortup akilersuutininik, qaammammoortumik naatsorsukkani 24. juni 1995-imeersuni aamma 27. januar 1996-imeersuni naatsorsorneqarsimasutut, siumoortumik tigusimasaminik kommunip piumasaqarneranut pissutaasoq pillugu tapertamik nassuiaat.

... naammagittaalliortup akilersuutit pillugit kommunimi suliassaataanera pillugu suliama allagaatit tamaviisa, akilersuutininik siumoortumik tunniussinissaq pillugu naammagittaalliortup siullermeertumik qinnuteqarneranut uterluni”.

Allakkat taakkua assilinerannik Nunatta Eqqartuussivia nassiusvigineqarpoq.

Suliassamik kommunimut eqqaasitsissuteqarninnut atasumik imaattunik allagaqarpunga:

“Kommunip allakkani 5. juni 1996-imeersuni maanga nalunaarutigaa 28. marts 1996-imi maanngaannit saaffiginnissutaasoq akineqassasoq Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiveqarfiup, eqqartuussissutissat pillugit ikiorsiisarfiup, kommunimit apequtigineqartoq akissuteqarfigereerpagu.

Allakkani 1010-mik normulikkani, 22. juli 1996-imeersuni kommune nalunaarfigaara paasigiga, Eqqartuussissutissat pillugit ikiorsiisarfik kommunip apeqqutaanut akissuteqareerpat suliaq kommunip uterfigeqqissagaa.

Taamaattoq tamatuma peqataanik kommuni qinnuigaara Eqqartuussiveqarfiup akissuteqarnissaa utaqqinagu, maalaaruteqartumut siumoortumik tunniunneqarsimasut qaammatikkuutaartumik naatsorsuisarnerni 24. juni 1995-imi aamma 27. januar 1996-imi naatsorsugaasut utertitassanngortillugit kommunip piumasaqarnerminut tunngavigisani erseqqissaataasunik nassuiaateqarfigissagai.

Kiisalu allakkani 28. marts 1996-imi piumasarisimasara uteqqippara, tassa maalaaruteqartumut tunngasut suliassat pappiarartaasa tamarmiusut maanga misissugas-

satut nassiunneqarnissaat maalaaruteqartup siullerpaamik siumoortumik akiliuteqarfigineqarnissaminut qinnuteqaataa aallarnerfigalugu.

Uanga 10. september 1996-imi Eqqartuussiveqarfiup kommunimut allagaata 3. september 1996-imeersup assilinerá Eqqartuussiveqarfimmit tiguara, tassani takuneqarsinnaalluni ... Kredsret 8. maj 1995 sioqqullugu akiliutissap aalajangersarneqarnissaanik qinnuteqaammik tigusaqarsimannitsoq, aammalu Eqqartuussisutigit ikiorsiisarfiup suliamik ingerlatseqqinnissani pissutissaqartinnikkaa.

Tamanna tunngavigalugu kommuni qinnuigissavara, allakkani 22. juli 1996-imeersuni allassimasutut, piaartumik nassuiaammik nassiussaqaqqullugu, tassunga atasumik majip qaammataani 1995-imi piffissami tassanerpiaq kommuneq utertillugit akileeqqusineranut tunngavisoq uanga paaserusukkakku.

Kiisalu kissaatigaakka kommunip makku nassuiaateqarfígissagai:

- Kommuni utertillugit akileeqqusinermut atatillugu maalaaruteqartumut qanoq suliniuteqarsimanersoq,
- utertillugit akiligassannqortitsinermi piumasarineqartut tamarmik naatsorsornerat erseqqissaasersugaq,
- aningaasat tiguniarlugit kommuni qanoq iliuuseqarsimanersoq,
- suut tunngavigalugit (maalaaruteqartup qinnuteqarneratigit allatulluunniit) kommuni siumoortumik ikiorsiissutinik tunniussisimanersoq aamma,
- tassunga atatillugu maalaaruteqartoq siusinnerusukkut ilisimatinneqarsimanersoq utertillugit akiliisinneqarsinnaaneraniq.

Matuma peqataanik aammaarlunga kommuni qinnuigaara maalaaruteqartup ikiorsiissutinut tunngasumik suliassartaani pappiaqqat uppersaatit tamaasa maani misissugassatut nassiuteqqullugit. Nassiuteqqullugit kissaatigaakka aningaasaqarnermut ingerlatsivimmi isumaginninnermullu ingerlatsivimmi pappiaqqat suliamut tunngasut tamaasa, aammalu maalaaruteqartumut ikiorsiissutini suliassamut tunngasut annertunerusumik suliassanut ilaasimassappata cpr.nr.-p ataani allagaatit nalu-naarsorneqarlutik taava sagsmappi tamaat misissugassatut nassiuteqquneqarpoq.

Piffissaq sivikitsoq atorlugu kommuni akisinnaassannikkaluarpat tamatumunnga pissutaasoq oqaatigeqquneqarpoq qaqugulu akissuteqarumaarnissaq ilisimatit-sissutigalugu.

Paasivaralu kommunip maanga allagaani 5. juni 1996-imi oqaatigineqartutut Isumaginninnermut Suliffeqarnermullu Pisortaqarfik suliamut akuliutitinneqarsimasoq. Taamaattumik matumunnga peqatigitillugu Pisortaqarfik oqaaseqaateqaqqullugu qinnuigaara.

Makku saniatigit immikkut allakkatigit Eqqartuussisoqarfik nalunaarfigaara tunngavissatut piusut naapertorlugit eqqartuussisoqarfimmit paasissutisseqqinneqarnissara pisariaqassannitsoq.

Naggasiullugu oqaatigissavara maalaaruteqartup ornigulluni oqarasuaatiknullu kissaatigimmagu kommunimut utertillugit akiligassannqortinneqartut unitsikkallar-neqassasut suliamut uanga oqaaseqaateqarnissama tungaanut.

Uanga (apeqqutit taassuma isummerfiginissaanut) tamatumunnga piginnaatitaaf-feqannginnama, kommuni qinnuigaara utertillugit akiligassat unitsikkallarnissaan-ik qinnuteqaammut akissut maalaaruteqartumut toqqaannartumik ingerlateqqul-lugu. Taamaattorli kommunip akissutaata uannut ilisimatit-sissutigineqarnissaa kis-saatigaara”.

K kommuni matuma kingorna suliamut imaattunik oqaaseqaateqarpoq:

“Allakkat 18. september 1996-imeersut taamatullu tamatuma kingorna oqarasu-atikkut oqaloqatigiissimaneq innersuussutigalugit akilersuutit pillugit suliassani

ingerlanneqartuni nalinginnaasumik akilersuutininik tunniussigallartarneq pillugu pingaartumillu suliami qulaani taaneqartumi periaasiusoq pillugu imaattut ilisimatit-sissutigineqassapput:

...
Suliaq pingaartinnartoq taanna aallartimmat akilersuutininik tunniussigallarnermik taassuminnga aallartitsinerimi periaasiusoq unaavoq, “ataatassarsiuilluni killisiuiner-mik” taaneqartumi tassani meeqqamut anaanaasup meeqqamut akilersuutit aalaja-ngersarneqarnissaannik kissaateqarnerminik oqaatiginninnera. Ataatassarsiuilluni killisiuineq politii-nut ingerlateqqinneqarpoq (ataataasinnaasunik killisiuinissaq siu-nertaralugu), pappiarallu atorlut maanngaanniit eqqartuussivimmuut ingerlateqqinne-qarput (eqqartuussiviup ataatassarsiuilluni suliasamik aallartitsinissaa, matumun-galu ilanngullugu meeqqamut akilersuummik aalajangersaanissaq, siunertaralugu).

Akilersuummik pisussap periaatsikkut tamatumuunakkut nalunaarsimavaa akil-ersuummik aalajangersaanissaq kissaatigigini, kommunillu patsiseqarluni naatsor-suutigisinnavaa ataatassarsiuinerpiaq, matumunngalu ilanngullugu akilersuummik aalajangersaaneq, ingerlanneqassasoq “ataatassarsiuilluni killisiuineq” politii-nut, taassuminnga kredsrethimut ingerlatitseqqiisunut il.il., nassinneqarpat.

Matuma kingorna kommuni suliap nangilluni ingerlanera pillugu eqqartuussi-vimmit paasissutissinneqarajunneq ajorpoq, tassalu immineersumik, suliaq inaarne-qareertinnagu.

Taamatuttaaq oqaatigineqassaaq ataatassarsiuinerit amerlangaatsiaqisut ukiut ar-laqalersut ingerlaneranni kredsrethimi ingerlanneqarmata.

Periaaseq atorneqartoq annertunerusutigut assuarnaateqanngitsumik ingerlasima-voq, kisiannili suliat aalajangersimasut arlallit tunuliaqutaralugit (matumunngalu ilanngullugu manna), tamatumani akilersuummik aalajangersaanissaq pillugu qin-nuteqarneq eqqartuussivimmuut ilisimaneqarlersimagunarani, imaluanniit akiler-suummik pisussaasoq kingorna taassuminnga tunuartitsisimalluni kommuni matu-minnga paasissutissinneqarsimanngitsoq, taamaakkaluartorli pineqartoq nangilluni akilersuummik tunniussisoqarallarnissaanik qinnuteqarsimalluni, taava kommuni-p tamatuma tungaatigut suleriaatsini sukanganerulersissimavaa, mannali pillugu ki-ngusinnerusukkut.

Suliami matumani ataatassarsiuilluni 27. februar 1991-imi killisiuinerimi naam-magittaalliortoq nalunaarpoq akilersuutit qanoq annertutiginnissaata aalajangersar-nissaanik kissaateqarni isummerfigisimanngitkini.

Aatsaat 1991-imi apriliip qaammataata naalernerani naammagittaalliortup akiler-suutileriffik atassuteqarfigaa ilisimatitissutigalugulu politiiiniissimalluni nalunaaru-tigalugulu akilersuutit aalajangersarnissaat kissaatigigini, politii-nut imminermi-nut uppersarsimagaat qinnuteqarnera kredsrethimut ingerlateqqinneqarumasoq (taamatut nassuiaateqarneq naammagittaalliortup kingusinnerusukkut eqqartuussissutis-sat pillugit ikiorsiisarfup tungaanut utertarsimasaanut naapertuuppoq...)

Akilersuutileriffiup politii-nut atassuteqarfigai, ..., siuli-nilu taaneqartut tassan-gaanniit uppersarsartilugit, tamatuma kingorna, takuuk suliani ingerlanneqartuni, akiliuteqarni aallartinneqarsimasuni akilersuutininik tunniussinerugallartunut peri-aaseq qulaani allaatigineqartoq.

Akilersuutininik tunniussigallarneri 1994-imi novembarip qaammataa angullugu ingerlapput, tamannalu qaqutigooortuunngilaq, taamatuttaaq takuuk siuli-ni taaneqar-tut.

Naammagittaalliortup 1994-imi novembarip qaammataata aallartinnerani akiler-suutininik ukiup affaanut aggersumut tunniussigallarnissamik qinnuteqarneranut ata-sumik, akilersuutileriffiup kredsrethi 4. november 1994-imi atassuteqarfigaa paasini-arlugu suliaq sumut killinnersoq, nassuiaatitullu allakkatigut 16. november 1994-

imeersutigut kredsretti nalunaarpoq “meeqqap arnaa qanoq ilisukkulluunniit meeqqamut akilersuutininik qinnuteqarsimannngitsoq”.

Matuma kingorna akilersuutileriffiup naatsorsorpaa piffissaq taanna tikillugu ka-tillugit 42.904,76 kruunit akiliutigigallarnejarsimasut, naammagittaallioortullu akil-ersuutileriffik majip qaammataani 1995-imi atassuteqarfigeqqimmagu ukiup agger-sup affaanut akilersuutininik tunniussigallarnissamik qinnuteqarluni, kredsrettp ilisi-matitsissutigisaanik paasissutissinneqarpoq, taamatuttaaq paasissutissinneqarpoq akilersuutileriffiup matuma kingorna akilersuutininik tunniussigallartarnerit taakkua ingerlateqqissinnaanngikkai akilersuummik aalajangersakkamik qinnuteqarsima-nermut uppersaanivimmik kredsretpit tigusaqareersimatinnani, kiisalu periar-fissami taannaasumi sillimaffigeqquneqarpoq akilersuutit tunniunneqarallarsimasut utertillugit akileqquneqarumaartut.

Akilersuutileriffik 8. maj 1995-imi qulaani eqqartorneqartut pillugit kredsretpit uppersaataaniq tigusaqarpoq, periarfissamilu taannaasumi naammagittaallioortoq nalunaarpoq politiiini kredsretpimilu misissorniarini, akilersuutit aalajangersarneqar-nissaanik siusinnerusukkut qinnuteqarnini sumut pisimanersoq.

Suliassaq 29. maj 1995-imi kredsretpimi suliarineqarpoq, kisiannili naammagit-taallioortoq najuutinngitsoq, eqqaartuussummullu allattukkanit ersittoqanngivip-poq naammagittaallioortup eqqartuussissutissat pillugit ikiorsiisarfimmu kingusinneru-sukkut ilisimatitsissutigisaanik kredsretti ilisimasaqarsimanersoq (1991-imi politiiit tungaannut aalajangersimasumik akilersuuteqalernissamik qinnuteqareersimasoq, maannaanniillu paasitinneqarsimasoq matuminnga qinnuteqarneq Nunatta Eqqar-tuussivianut ingerlateqqinneqarumaartooq).

Akilersuutit kingumut atuuttumik aalajangersarneqarnissaannut kredsretpit tun-gavissaqarsorinngilaa, aalajangiinerlu taanna naammagittaallioortup Nunatta Eqqar-tuussivianut nangeqqitassatut suliassanngortissimaguanngilaa.

Akilersuummik 29. maj 1995-imi akuersissuteqarnermi kredsretti imatut aalaja-ngersaavoq 8. maj 1995-imit akilersuutit tamatumalu kingorna akilersuutileriffiup siu-moortumik akiliutigigallarsimagai akuersinermik nalunaarut taanna naapertor-lugu.

Akilersuutininik kingumut atuuttumik aalajangersaasoqarsimannngimmat naamma-gittaallioortullu aalajangiineq nangititassatut suliassanngortissimannngimmagu taava, aammattaaq takuuk akilersuutileriffiup siusinnerusukkut nalunaarutaa, akilersuuti-nik akiliutigineqarallarsimasunik 42.904,76 kruuniusunik kommunip qaammam-moortumik naatsorsugaatigut 24. juni 1995-imeersukkut akileqquneqarpoq.

...
Suliap ingerlasimanageranut nassuiaat siuliini eqqartorneqartoq tunuliaqutaralugu kom-muni isumaqarpoq patsiseqartumik naatsorsuutigineqarsinnaasimasoq, akiler-suutit pillugit suliap ingerlanneqarnerani akilersuutininik tunniussigallarnermut piu-masaqaatit piusimasut.

Aammattaaq naammagittaallioq qularnanngitsumik tunngaveqartumik ilimagin-nissimassaaq akilersuutininik aalajangersaanissaq pillugu suliamik ingerlassisoqartoq, illua'tungaatigulli kredsretpit akilersuutininik kingumut atuuttumik aalajangersaanis-saq itigartitsissutigimmagu, aalajangiinerup taassuma Nunatta Eqqartuussivianut nangitsillugu suliassanngortinnissaanut pissutissaqarsorisimanagu.

Tamanna tunuliaqutaralugu aammalu 1995-imi majip qaammataani naammagit-taallioortup tungaannut nalunaaruteqarneq innersuussutigalugu, naammagittaallioortoq 1995-imi junip qaammataani akilersuutininik, tunniunneqarnissaat tunngavissaqarsi-manngitsut kingorna paasinarsisumik, tunniunneqarallarsimasunik akileqquneqar-poq.

...

Ippassaaniinnaq oqarasuaatikkut oqaloqatigiissimaneq innersuussutigalugu aammattooq paatsuungasoqqaqunagu uppersarneqassaaq piumasarisat akilersinnar-nissaannut maanngaanniit annertunerusumik qanoq iliuuseqartoqassanngitsaq, suliami oqaaseqaatigisatit pineqareertinnagit – matuminnga paasisutissiineq manna peqatigalugu matumuuna naammagittaalliortumut nassiuuneqarpoq.

...
 Kiisalu allakkat ukua aallaqqaataani taaneqartut innersuussutigalugit ilisimatit-sissutigineqassaaq kommunip, suliaq ingerlanneqartoq allallu marlussuit tunuliaqu-taralugit, maanna suleriaatsini sukanganerulersissimagaa imatut, akilersuutitik tun-niussigallartamerit ilaatigut ataataassarsiunerup ingerlanneqarneranik ilaatigullu akilersuutitik pisassallip matuma ataani akilersuutit aalajangersarneqarnissaannik qinnuteqarnerminut allaganngorlugu uppersaammik tigusaqartoqareertinnagu aallartinneqassanatik. Taamatuttooq akilersuutiteriffik ilitsersuiffigineqarsimavoq siunissami, akilersuutitik tunniussigallarnernik nangitsinerni, pisoqarnerni ataasiak-kaani kredsretnimik atassuteqarfignittassasoq, matumunnga piumasarisaasut suliatuuneri paasinarsisikkumallugit ...”

Kommunip maanga oqaaseqaataa siulleeq malillugu maanngaanniit Isu-maginninnermut Suliffeqarnermullu Pisortaqarfik oqarasuaatikkut saaffigineqarpoq, naammagittaalliortup tassunga saaffiginnissutaanut Pisortaqarfiup akissutaanik paasisutissinneqarnissaq qinnutigalugu.

Isumaginninnermut Suliffeqarnermullu Pisortaqarfik naammagittaallior-tumut akissuteqarpoq, akissuteqaatip assilineranik maanga paasisutissiil-luni:

“Pisortaqarfiup ilisimatitsissutigissavaa meeqqap pilersornissaanut malittarisasatigut tunngavigisassat meeqqat inatsiseqartitaanerannik, (meeqqanut inatsit), inatsisip 16. juni 1962-imeersup kapitaliisa 2-annit ersermata. ...

Meeqqanut inatsimmi §13, imm. 1, naapertorlugu meeqqap angajoqqaavi “tamar-mik immikkut meeqqamut pilersuisussaapput”. § 13, imm. 2, naapertorlugu anga-joqqaat pilersuisussaanerminnik naammassinninngitsut naalakkerneqarsinnaapput meeqqap pilersorneqarneranik akilersuisussanngorlugit.

Akilersuutit aalajangersarneqarnissaannik qinnuteqarneq taamaattoq meeqqanut inatsimmi § 13, imm. 2, naapertorlugu eqqartuussivimmumut, akilersuummik pisassal-lip najugaqarfigisaaniittumut, saqqummiunneqassaaq.

Nassuiaatigisat pillugu, aammalu K kommunimit akilersuutitik siumoortumik ilumut tunniussivigineqartarsimanerit pillugu tunngavilersuutigittinneqartariaqarpoq akilersuutitik aalajangersaanissaq pillugu qinnuteqarnerit meeqqap inunngorneranik ukioq ataaseq qaangiutinngitsaq saqqummiussimagit ima isumaqarlutit qinnuteqar-neq eqqartuussivimmumut ingerlateqqinneqarumaartoq. Taamaattoq qinnuteqaat eq-qartuussivimmi aatsaat maji 1995-imi suliarineqarsimavoq.

Pisortaqarfik isumaqanngilaq akilersuummik aalajangersaanissamik qinnuteqaatip 1995-imi majiutinnagu eqqartuussivimmi suliarineqarsimannginnerata nassataris-sinnaagaa meeqqamut akilersuutitik siumoortumik akiliutigineqartunik tigusaqar-tarsimanitit salluliornerusut.

Akilersuutit aalajangersarneqarnissaannik qinnuteqarninnik K kommunimut ilisi-matitsissuteqarnerit meeqqamut akilersuutitik siumoortumik akiliutigineqartunik ti-gusaqartarninnik nassataqarsimavoq, takuuk inatsisartut peqqussutaanni nr. 9-mi 28. oktober 1982-imeersumi § 4, imm. 1, uniffiit aappaanni aamma § 5-imi, imm. 2 taa-manikkut atuuttumi assigiissuseqartitsineq, taakkunanga erserluni meeqqamut aki-

lersuutinin aalajangersaanissaq pillugu qinnuteqartoqarsimassasoq pisortanit akilersuutinin siumoortumik tunniussisoqarsinnaalersinnagu. Akilersuutit aalajangersarneqarnissaat qinnutigineqarsimangippat, taamatut akiliuteqartoqarsinnaassanngilaq, takuuk § 1, imm. 1, akilersuutit aatsaat ullup akiliiffissap qaangiunneratigut tunniunneqarsinnaanerannik piumasaqarfiusoq.

Pisortaqarfik isumaqarpoq kommuni, meeqqamut akilersuutinin siumoortumik tunniussisoqarsinnaalinninnerani, pisussaasoq qulakkiissallugu tunniussinissamut tunngavissaqassasoq.

Akilersuutit eqqartuussivimmi aalajangersarneqarsimanissaannik qinnuteqarsimanerup uppersaasarnissaanik kommunip qulakkeerinnitsoorsimanagera Pisortaqarfiup isumaa malillugu nassataqanngilaq, kommunip aningaasat eqqunngitsumik tunniunneqarsimasut tiguisumit utertinneqarnissaannik piumasaqarsinnaasoq, kommunip uppersarsinnaanngippagu tiguisup aningaasat salluliornermigut tiguisimagai.

Pisortaqarfiup isumaa malillugu kommuni siumoortumik akiliuteqarnermik piaaraluneerlutit tigusaqarsimaninnut uppersaasussaassuseqarsinnaanngilaq. Kommunimut ilisimatitsissutigisimavat akilersuutit aalajangersarneqarnissaat qinnutigigit, taamaattumillu patsiseqarlutit naatsorsuutigisinnaasimavat kommunip qulakkeersimagaa akilersuutinin tunniussinissamut tunngavisoq eqqortuusoq.

Taamaattumik Pisortaqarfik isumaqarpoq kommuni peqqussummi taamanikkut atuuttumi § 17, imm. 2, naapertorlugu aningaasat ilinnit uterteqqunissaannut pisussaannitsoq. Maanakkulluunniit atuulluni meeqqanut akilersuutinin il.il. kiisalu meeravissartaarnermi tapiissutit tunniunneqartarneri pillugit Inatsisartut peqqusutaanni nr. 2-mi 3. marts 1994-imeersumi § 26 naapertorlugu, Pisortaqarfiup isumaa malillugu, aningaasanik eqqunngitsumik tunniunneqarsimasunik utertitseqqussilluni piumasaqarnermik saqqummiussisoqarsinnaanngilaq, Pisortaqarfiummi uppersarsineqarsorinngimmagu salluliorlutit aningaasat tigusarsimagitit.

Pisortaqarfiup ilisimatitsissutigisavaa nalunaarut manna Pisortaqarfiup maleruagassanik paasinninneranik nassuiaanerummat, taakkulu assilineri allakkatigut ukunatigut ullumi ulloq K kommunimut, Eqqartuussissutissat pillugit ikiorsiisarfirmut Nunatta Eqqartuussivianiittumut taamatullu Inatsisartut Ombudsmandiannut nalunaarutigineqarput.

Pisortaqarfiup K kommuni nassuiaammik uuminnga malinneqqusinnaanngilaa, kisiannili aningaasanik, meeqqamut akilersuutinin siumoortumik tunniussinertut tiguisimasannik, tigusaqarsinnaannginnerit nalullugu aningaasat tiguisimagukkit, utertitsillutit akiliinnnginnissannik kajumissaarumallutit. Aningaasat tiguisinnaannginneri nalullugit tiguisimasatit utertillugit akilereersimagukkit, Pisortaqarfiup kajumissaarumavaatit aningaasat K kommunimit tunniunneqaqqinnissaat piumasareqqullugu, K kommunilu tunniussiumangippat, Pisortaqarfiup kajumissaarumavaatit suliaasaq eqqartuussisunut tunniuteqqullugu”.

Taamaattumik kommuni qinnuigaavara ilisimatitsissutigeqqullugu Isumagininnermut Suliffeqarnermullu Pisortaqarfimmit allakkat pillugit qanoq iliulsaartoqarnersoq.

K kommunip matuma kingorna imaattunik nalunaarfigaanga:

“...

Pisortaqarfiup allakkami quppernerisa aappaanni, immikkoortoq siullermi taasimavaa kommuni isumartik malillugu tunniussigallarnissamut tunngavissaqarneranik qulakkeerinnissimangitsoq, kommuni matumani ajornangippat nassuiaati-

mini, quppernerit aappaannut immikkoortut* 2-anit 4-nut, allassimasunut innersuus-sissaaq.

Naalli taamaakkaluortoq kommuni, suliami pisunut pissutaaqataasut aalajangersimasut tunuliaqutaralugit, matumunngalu ilanngullugit pingaartumik pissutsit naammagittaalliortup akilersuutit tunniunneqarallarnissaannut piumasarisat piunerrannik tunngaveqartumik ilimaginnissimagunarneranut tunngasut, pisorta qarfiup ersersitsinera ilanngullugu, aalajangersimavoq utertitsinissamik piumasaqarneq tunu-artinniarlugu, aningaasallu ilanngaassinikkut siornatigut akilersinneqarsimasut naammagittaalliortumut tunniuteqqinneqarumaartut.”

Matuma kingorna suliamilu allagaatinik allanik misissuereernerup kingorna suliap ingerlanera imaattoq oqaaseqaatigisannut tunngavilersuutigittissinnaavara:

Naammagittaalliortup qitornani 5. november 1990-imi qitornartaarivaa.

Naammagittaalliortup meeqqap ataataanik najugaqateqarnera 16. november 1990-imi taamaatippoq. Ernisussior tup eqqartussivimmu 27. februar 1991-imi nalunaarutiginninneranit erserpoq naammagittaalliortup tamatuma nalaani meeqqamut akilersuutip aalajangersarnissaa pillugu apeqqummik isummerfiginnissimanngitsoq, tamatumami meeqqap ataataanik oqaloqatigiissutigeqqaarnissaa kissaatigigamiuk.

Nalunaarummi taassumani “post-it”-imik allagartaliussami assammik allanneqarsimapput:

Aallanngortinneqarpoq meeqqap arnaata politiiniissimanagera malillugu meeqqap ataataa akiliisartussaasoq”

Matuma kingorna naammagittaalliortoq meeqqamut siumoortumik akilersuutinik, kingorna kommunip utertillugit akileqqusimasaanik, imaattunik tigusaqarpoq:

1991-imi aprili 30-ni	7.130 kr.
1991-imi majip 6-ni	4.320 kr.
1991-imi novembarip 5-ni	4.440 kr.
1992-imi majip 6-ni	4.440 kr.
1992-imi oktobarip 29-ni	4.440 kr.
1993-imi majip 6-ni	4.572 kr.
1993-imi novembarip 8-ni	4.572 kr.
1994-imi majip 6-ni	4.458 kr.
1994-imi novembarip 7-ni	4.458 kr.
1995-imi majip 7-ni	74,76 kr.

Tunniussinerit skema qinnuteqarfissaq assigiissagaq tunuliaqutaralugu pisarsimapput, qinnuteqartup skemamik immersuinermini apeqqutit ilaati-gut imaatut akisussaallugit:

“Akilersuisussaatinneqartup aqqi tamakkerlugit

Akilersuummik qinnuteqaatigineqartumik akilersuisussaatinneqartoq najugaqati-gaajuk?

Akilersuutini maanna tunniuteqquniarneqartuni aningaasanik akilersuisussaatin-neqartumit toqqartumik tigusaqarsimavit ?

Paasissutissat siuliiniittut ilumoortumik paasissutissiissutigineqarnerat matumuuna ilumoorluinnarluni nalunaarutigineqarpoq”.

1994-imi novembarip 4-ni K kommunip Eqqartuussivik imaattunik allaffigaa:

“Matumuuna apeqqutilliissutigineqassaaq ataataassarsiineq suli ingerlanneqarnersoq, imaluunniit akilersuutip angissusissaanik akuersinermik nalunaarummik pigisaqartoqarnersoq. Taamaassappat assilineranik nassiussisoqarnissaa qinnutigineqarpoq uunga: K kommune... tassami maanngaanniit suliami aningaasanik tunniussisoqarsimammat”.

Kommunip allagai 7. november 1994-imi tiguneqarput, tiguinerisa naqis-suserneranni assammik allatamik imaattumik uppernarsaasoqarluni:

“Suliaq inaarneqarpoq 290791-imi (akuersissutiginnineq)...”

Eqqartuussiviup 16. november 1994-imi allakkat kommunimut utertip-pai imaattunik uppernarsaavigalugit:

“Siuliiniittunut innersuussilluni matumuuna ilisimatitsissutigineqassaaq mee-qap arnaa qanoq ilisukkulluunniit meeqqamut akilersuutitik qinnuteqarsimanngim-mat, taamaammat akilersuutit angissusissaannik akuersissummik inaarsaasimanngi-lavut”.

Kommuni maanga ilisimatitsissuteqarsimavoq naammagittaallior-toq paasissutissanik, kommunip eqqartuussivimmut paasiniarsimasaanik aam-malu utertitsilluni akileeqqusisinaanermik ilitsersuuteqarfigineqarsima-soq, tassami 1995-imi majimi kommunimut saaffiginninnerminat atasumik ukiup affaanut aggersumut akilersuutitik siumoortumik tunineqarnissani qinnutigisimammagu. Tamanna suliami allagaatinit ersinngilaq.

Matuma kingorna suliami allagaatini taamaallaat ilisimatitsissutigine-qarpoq naammagittaallior-tup 8. maj 1995-imi ataataasumit akilersuutit aalajangersarneqarnissaannik eqqartuussivik qinnuigisimagaa. Tassannga ersinngilaq naammagittaallior-tup eqqartuussivimmut saaffiginnissuteqarnera kommunimit ilitsersorneqarnerup kingorna pisimanersoq.

Tamanna pillugu eqqartuussivimmi eqqartuussisut suliaasa allassimaffi-annit assilisami 29. maj 1995-imeersumi ima allassimasoqarpoq:

“Eqqartuussisunngorallartitaq oqaaseqarpoq akilersuutit 5. november 1990-imit atuutilersussatut aalajangersarneqarnissaannut tunngavissaqarsorinnikkini, mee-qammi arnaata qanoq ilisukkulluunniit meeqqamut akilersuutit aalajangersarneqar-nissaannik qinnuteqarsimanngimmat. Aammattaaq eqqartuussisunngorallartitaq isu-maqarpoq pissutsit pisunut pissutaaqataasut taamaattut, akilersuutit piffissap qinnu-teqaatip tunniunneqarfianit siusinnerusukkut aalajangersarnissaannut pissutigitinne-qarsinnaasut, piunngitsut.

Matuma kingorna eqartuussisunngorallartitap oqaatigaa akilersuutip angissusis-saanik akuersinermik nalunaarut suliarineqarumaartoq ... 8. maj 1995-imit atortuulernissaa naatsorsuutigineqarluni”.

Aammattaaq suliffiup iluani atugassatut kommunip naatsorsuutinit al-lattugaanut takussutissaq 7. juni 1995-imeersaq pigineqarpoq, tassaanga utertilluni akileeqqussutit kommunimit naatsorsorneqarsimasut erserlutik.

Kiisalu ilisimatitsissutigineqarpoq naammagittaalliortoq kommunimit naatsorsorneqarsimalluni utertitsinissamik piumasaqaatit 42.904,76 kruu-niusut, tassaasut kommunimit qaammammut naatsorsukkat 24. juni 1995-imeersut, pillugit nalunaarutisisimasoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

“Naammagittaalliut naammagittaalliortup qitornaanut 1990-imi inuusumut kukkusumik siumoortumik akiliussigallarnikkut akilersuutit 42.904,76 kruunit taakkua utertillugit akilerneqarnissaannik piumasaqarneq pillugu kommunip aalajangerneranut tunngassuteqarpoq.

Kommuni 26. juni 1997-imi allakkamini aalajangerpoq “utertitsilluni akileeqqusissutini taamaatinniarlugu”. Tamanna imatut paasivara kom-munip aningaasat akileqquneqarneri taamaallaat taamaatikikai, kisan-nili utertitsilluni akiliinissamik piumasaqarnermik aalajangernerpiap tu-nuartinneqarnera pinnagu, kommunillu piumasarisami “taamaatinnis-saannut” tunngavilersuutaa erseqqissorinangimmattaaq, aalajanger-neq naammagittaalliutitigineqartoq pillugu imaattut oqaatigaakka:

Meeqqanut akilersuutit il.ill kiisalu meeravissartaarnermi tapiissutit tunniunneqartarneri pillugit Inatsisartut peqqussutaanni nr. 2-mi, 3. marts 1994-imeersumi § 26, imm. 1 malillugu aningaasat eqqunngitsu-mik tunniunneqarsimasut utertillugit akilerneqartussaapput, nalunaar-tussaataitanermik sumiginnaasoqarsimappat imaluunniit nalunaarute-qanngitsoornermik tunniunneqartartunik pisassarinnngisaminnik piso-qarsimagaangat.

Naammagittaalliortumut 1995 tikillugu tunniussinerit tamarmik ilisi-matitsissutigineqartut malillugit naammagittaalliortup akilersuutininik aa-lajangersaanissaq pillugu qinnuteqarnerup politiinut 1991-imi sulias-sannngortinneqarsimaneranik namminerisaminik paasissutissiissutigisai tunuliaqutaralugit ilisimatitsissutigineqarsimammata, suliamilu paasis-sutissanik naammagittaalliortup ilisimasaqaralarluni akilersuutininik ti-gusaqarsimanerminik nalunaaruteqanngitsoorsimaneranut tikkuuasun-ik, utertitsilluni akiliinissamik piumasaqarneq Inatsisartut peqqussu-taanni aalajangersakkamik oqaatigineqartumik tunngaveqartinneqarsin-naanngilaq.

Tamatumunnga atasumik oqaatigissavara qinnuteqaateqartoq Inatsi-sartut peqqussutaata § 25-ani taaneqartut malillugit pissutsinik, siu-moortumik tunniussinissamik tapiissuteqarnermilluunniit aalajangiiner-mut sunniuteqarsinnaasunik paasissutissiisussaammat.

Aalajangersakkamut taassumunnga piareersaataasut aalajangersak-kap sukumiinerusumik annertussuserisassaa pillugu ilitersuutitaqan-gillat, uangalu, qanoq paasisariaqarneranut tapersiutissanik allanik, matumunnga ilanngullugu pisartakkanik taakkununnga assingusunik utertitsilluni akiliisussaatitaaneq pillugu kalaallit qallunaallu inatsi-saanni allani tapertaasumik nassuiaatissanik, amigaateqarneq pissutigalugu aalajangersagaq ingerlatsinermut inatsiseqartitsinermi pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqarnissaat naapertorlugu paasisariaqarpara.

Tunngaviusooq taanna siunertaqarpoq ingerlatsivik suliami aalajangi-soqalinnginnerani suliap naammattumik paasinarsisinneqarsimanissaa-nut akisussaasoq.

Taamaattorli tunngaviusup taassuma malitsigaattaaq suliani qinnute-qaateqarnikkut suliassissutigineqartuni qinnuteqaateqartoq paasissutis-sanik, qinnuteqaateqartup ilisimasimasariaqagaanik imaluunniit immik-kut misissuinnikkaluarluni aningaasartuuteqanngikkaluarluniluunniit pissarsiarineqarsinnaasussanik, pissarseqquneqarsinnaasoq. Pisussaa-nermik taassuminnga naammassinninngitsuineq ingerlatsiviup suliamik aalajangiiviginninnerani eqqartuussuteqarnerup tungaatigut qinnute-qaateqartumut ajoqutaasumik sunniuteqartitsisinnaavoq.

Taamaattumik Inatsisartut peqqussutaanni § 25 tamanna naapertor-lugu paasineqartariaqarpoq.

Qinnuteqaateqartup paasissutissiisussaanerminik naammassinnin-ngitsuinerata eqqartorneqarsinnaaneranut ingerlatsiviup paasissutis-sanik sunik pineqartumit kissaateqarnerminik paasititsisimanissaa tun-ngavissaavoq.

Ingerlatsiviup paasissutissanik qinnuteqaateqartumit paasiniaasiman-ginnera pissutigalugu suliaq suliami paasissutissat amigarnerisa nas-satarisaannik kukkusumik aalajangiivigineqarpat, taamaalluni pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqarnissaasa malitsigaat, kukkusumik aalajangiisoqarneranut akisussaassuseq ingerlatsivimmiit-toq.

Manna naapertorlugu isumaqarpunga pisumi pissutaaqataasoq, tassalu kommunip suliami akilersuutinut tunngasumi killiffiusooq pillugu naamma-gittaallortup paasissutissiinissaanik qinnuiginnissimannginnera, suliami pineqartumi peqqussutip § 25-a malillugu utertitsilluni akiliinissamik naammagittaallortumut piumasaqaateqalernermik pilersitsisinnaanngit-soq, takuuk § 26, imm. 1.

Utertitsilluni akileeqqusineq, inatsisinik tunngavissaqanngikkaanni, matuma kingorna aningaasanik amerlanaarlugit tunniunneqarsimasunik utertitsiniarnissaq (condicto indebiti) pillugu inatsisit najoqqutaralugit pisariaqartitsinermik taamaallaat tunngaveqartinneqarsinnaavoq, tama-tumalu kingorna utertitsiniaaneq annertunerusutigut pisinnaalluni.

Kisiannili inatsisit najoqqutaralugit pisariaqartitsineq taanna inatsisigitut taamaassorinninneq pisoqarneralu malillugit pisartakkanut, inuuniarnermi aningaasartuutininut nalinginnaasunut, soorlu akissarsianut, soraarnerussutisianut, ikiorserneqarnermut isumaginninnikkullu ikiuutininut allanut, tunngavissaasut naapertorlugit aalajangigaasunut nalinginnaasumik atorneqarsinnaaneq ajorpoq, tiguisoq tunniunneqartut eqqortuussusiat pillugu patsiseqartumik ilisimasaqanngikkaangat.

Suliami pineqartumi ilisimatitsissutigineqartut malillugit pisunut pisutaaqataasunik pisoqarsimangilaq naammagittaalliortup akilersuutininik tigusaqarnermini ajortumik siunertaqarsimaneranut tikkuaasinnaasunik. Tamatuma malitsigisaanik aammalu kommunip suliap annertunerusumik paasinarsisinneqarnissaa siunertaralugu qulaajaaniarani akilersuutininik tunniussinermi taamaallaat naammagittaalliortumit paasisutissiissutigisat 1991-imeersut tunngaviutissimammagit, pisartakkamik utertitsiniaaneq pillugu inatsisit najoqqutaralugit pisariaqartitsineq inatsisigitut aalajangigaanngitsoq taanna atorneqarsinnaanngilaq.

Taamaattumik aamma kommunip inatsisit naapertorlugit utertitsinisamik piumasagarneq tapersorsorsinnaassanngilaa pisortat oqartussaaffisa allat kukkussuteqarnissaasa sumiginnaanissaasalu nalorninar-toqarnera pissutigalugu.

Siuliini taaneqarsimasututtaaq kommunip aalajangernera kingulleq imatut paasivara aningaasanik, kommunip isumaa malillugu naammagittaalliortup eqqunngitsumik pisimasaanik, akileeqqusineq kisimi taamaatinneqartoq, kisiannili utertitsilluni akileeqqusineq pillugu aalajangernerpiaq tunuartinneqarsimangilaq. Taamaattumik inassutigissavara kommunip akilersuutit siumoortumik tunniunneqarsimasut katillugit 42.904,76 kruuniusut taakkua utertillugit akileeqquneqarnerat pillugu aalajangernerpiaq suliareqqissagaa.

Tamatununga atasumik aammattaaq oqaaseqassaanga isornartuusorigiga utertitsilluni akileeqqusinissaq pillugu aalajangiinermik inatsisunik tunngavissaqarani aalajangiisoqarsimammat.

Matuma saniatigit akilersuutit siumoortumik akiliussinikkut tunniunneqarsimasut utertillugit akileeqquneqarnissaat pillugu aalajangernermut atasumik kommunip suliamik suliaqarnerata imaattunik oqaaseqarnissannut pissutissaqartippaanga:

Utertitsilluni akileeqqusinissamik aalajangerneq taamaallaat kommunimit qaammammoortumik naatsorsukkat aqutigalugit nalunaarutigineqarsimasorinarpoq.

Kommunip naammagittaalliortumut ilisimatitsissutigisimasai soqutiginagit, tassalu naammagittalliortup siornatigit kommunip allaffianut saaffiginissuteqarsimaneranut atasumik "akilersuutit tunniunneqarallarsimasut utertillugit akileeqquneqarumaarnissaannik naammagittaalliortumik ilisimatitsisoqareersimasoq", paasisutissat pigineqartut malillugit aalajangerneq sioqqullugu naammagittaalliortup isumaanik tusar-

niaasoqarsimangilaq, takuuk suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 19, imm. 1, tassani ima allassimasoqarluni:

“Suliassami (illua ’tungiliulluni) peqataasoq paasissutissanik aalajangersimasunik suliassami pisimasuinnut tunngasunik oqartussaasut pigisaqarnerannik ilisimasaqarsorinanngippat aalajangiisoqassanngilaq peqataasoq taanna paasissutissanik tamakuninnga oqartussaasunit ilisimatinnegartinnagu oqaaseqaateqarnissaanullu periarfissinnegartinnagu. Aalajangigarli taanna aatsaat atortuussaaq paasissutissat peqataasumut tassunga iluaqutaasussaassanngippata suliallu aalajangiiffiginissaanut anertuumik pingaaruteqarpata. Oqartussaasut oqaaseqaateqarnissamut taaneqartumut piffissamik killiliisinnaapput”.

Suliami illua ’tungiusumut tusarniaasussaataitaaneq pisumut pissutaaqataasuinnut, illua ’tungiusumit ilisimasaqarfiginissaat ilimagineqarsinnaasorineqanngitsunut, atassuteqartumik pilersarpoq.

Suliami pineqartumi kommuni akilersuutininik akuersinermik nalunaarummik pigisaqartoqannginnera suliassallu ataataassarsiuinermut tunngasup suliarineqannginnera pillugit paasissutissanik nammineerluni eqqartuussivimmuut paasiniaasimavoq.

Paasissutissiissutigineqartut malillugit tunngavilersuutigittariaqarmat naammagittaalliortup akilersuummik 1991-imit atuutilersumik pisartagaqartinneqalernissani ilimagigaa imaluunniit matuminnga qinnuteqaat eqqartuussivimmi suliarineqarsorimmagu, paasissutissaq ima pingaaruteqartigaaq, suliami illua ’tungiusup isumaanik tusarniaanissamut pisussaasoqarsimagaluarluni.

Suliami illua ’tungiusup isumaanik tusarniaanissamut pisussaaneq naammassineqarsimaneq ajorpoq naammagittaalliortup oqartussaasunut allamik pissuteqarluni saaffiginissuteqarneranut atasumik kommunip naammagittaalliortoq pissutsinik imaattunik ilisimatimmagu, utertisilluni akiliinissaq pillugu aalajangertoqarnissaa piareersimaaffigineqasasooq.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsit suliami illua ’tungiusup suliamut oqaaseqaatinik saqqummiussinissamut periarfissinnissaanut pisussaaneermik erseqqissumik imaqarpooq.

Suliami illua ’tungiusumik tusarniaaffigininneq, qaqutigootumik pisumik allaganngorlugu pisimangippat, suliami allattukkanik allakkialiornikkut uppernarsaaserneqarsimassaaq.

Taamaattumik qularnaatsumik paasisariaqarpara kommuni suliami pigineqartumi naammagittaalliortumik tusarniaaviginninnissaminut pisussaananini ilaginnarsimagaa. Tamanna isornartorsiortariaqarsoraara.

Tamatununga atasumik ajuusaarnarluinnarsoraara eqqartuussiviup paasissutissiissutigisaanik novembari 1994-imili naammagittaalliortup ilisimatinnissaa kommunip sulissutigisimangimmagu, kommunimi paasissutissanik ilisimasaqalereersimammat.

Suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsisip §-iisa 22-at malillugu aalajangiineq allakkatigut nalunaarutigineqaruni aalajangiinermut tunngaviusunik ilaqartinneqassaaq, suliameq peqataasumut tassunga taper-siisuulluinnangikkuni.

Suliameq tassani akilersuutit akiliussinikkut tunniunneqarsimasut utertillugit akilernissaannik piumasaqarneq pillugu aalajangerneq qaammamoortumik naatsorsukkanik nalunaarut, aalajangiinermut tunngavilersuummik imaqqanngitsoq, assigiissagaq aqqutigalugu taamaallaat nalunaarutigineqarsimasorinarpoq.

Kommuni matumuunakkut tunngavilersuuteqartussaananerminik ilaginaasimavoq, tamannalu isornartorsiortariaqarsoraara.

Tunngavilersuuteqartussaananerup annertussusia pillugu suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsisip §-iisa 24-at innersuussutigissavara, tassanga erserluni, aalajangiinermut tunngaviusumik nalunaarummi innersuussutigineqassasut inatsisini maleruaqqusat aalajangiinermi tunngavineqartut. Maleruaqqusat tamakku malillugit aalajangiineq oqartussaasuni sulisut isummaannik tunngaveqarpat, tunngaviusumik nalunaarummi taaneqassapputaaq pissutaasut pingaarnerusut isummat tamakku atornerannut aalajangiisuunerusut. Kiisalu tunngaviusumik nalunaarummi pisariaqarpat naatsumik erseqqissarneqassaaq paasissutissat suliameq pissusiviusunut tunngasut aalajangiinermi annertuumik pingaartinneqartut.

Naggataatigullu kommuni qinnuigaara akilersuutit siumoortumik tunniunneqarsimasut utertillugit akilerneqarnissaannik piumasaqarnissamik aalajangernerup suliareqqinneqarnerata inerneranik paasissutisseqqullunga.

...

Aammattaq Nunatta Eqqartuussivia, Eqqartuussissutissat pillugit ikiorsiisarfik aamma Isumaginninnermut Suliffeqarnermullu Pisortaarfik oqaaseqaatima assilinerannik nassiussiviginerisigut paasissutissipakka.”

32 - Suliffissaqartitsineq

32-1 Akiliunneqarluni angalasinnaatitaanermik nuunnermilu aningaasartuutitut taartisisinnaatitaanermik atuinissaq pillugu qinnuteqaateqarnermi ilatsiinnartoqarsimaneranik apequt. Malittarisassaqarluni naliliineq.

*A’p, katinnikuullugu aapparisa toqunini tikillugu tjenestemandi-usimasoq, naammagittaalliuutigaa Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut Ilageeqarnermullu Pisortaarfip naammagittaallior-
ortup katissimallugu aapparisaata ukiut 9 sinnerlugit matuma si-*

orna toqnerata kingorna nuunnermut aningaasartuutinin taartisinissamik akiliunneqarlunilu angalanissamik qinnuteqaateqar-nini itigartitsissutigisimagaa.

Aappariinni toqukkut kingornusup nuunnermut aningaasartuuti-nik taartisinnaatitaanermik akiliunneqarlunilu angalasinnaati-taanermik tjenestemandip toqnerata kingorna qaammatip ataatsip qaangiutinnginnerani atuisussaanneramik innersuussuteqarluni itigartitsisoqarpoq.

Ombudsmandip isornartorsiorkaa piffissaqartitsinermit aalaja-ngersimasumut innersuussilluni itigartitsisoqarsimasoq, taama-tummi piffissaqartitsineq nuunnermi aningaasartuutinit taartisi-nissamik akiliunneqarlunilu angalanissamik isumaqatigiisutinit (Nal. C-1 4-1-2 aamma 4-1-6), taamaallaat piginnaatitaaffiit taakkua tjenestemandip toqneranut atasumik atorneqartussaa-nerannik peqqussuteqarfiusunit, ersinngimmat.

Taamaamat itigartitsineq malittarisassanik, naliliinissamik kil-liliisunik, inatsisit unioqqutillugit atuinermit imaqarpoq.

Kisiannili Ombudsmandip naammagittaalliortup qinnuteqaa-taata suliareqqinneqaqqunissaanut naammattumik pissutissaqar-sorinngilaa, nalorninartuusorisariaqarmammi suliamik suliarin-neqqiineq allamik inerneqartitsinermit nassataqarumaarnersoq. (J.nr. 11.32.10.0./80-96)

A’p naammagittaalliutigaa illoqarfimmit X-imit illoqarfimmut Y-mut akiliunneqarluni angalanissaminik nuunnermilu aningaasartuutinit taartisi-nissaminik qinnuteqaatini 16. oktober 1995-imeersoq Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut Ilageeqarnermullu Pisorta qarfiup, naalakkersuisunut ilaasortakkut, itigartitsissutigisimagaa.

Naammagittaalliortup qinnuteqaammini tunngavilersuutigaa katinni-kuullugu aapparisami 1986-imi toqukkut qimagussimasup, toqunini tikil-lugu illoqarfiup X-ip aturfiani inspektøriusimasup, kingorna qulaani taa-neqartunik akiliunneqarsinnaatitaalluni.

Pisorta qarfiup itigartitsissutaani ima allassimasoqarpoq:

“Ajuusaarutigalugu nalunaartariaqarpunga Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Ilinniartitaanermullu pisorta qarfik qinnutigisannut akuersinnaanngitsoq, tassami uigisimasavit toqneranut atatillugu nuussinnaatitaasimanerigaluit, piffissap sivisu-allaartup ingerlareersimanagera pissutigalugu, maannakkut piginnaatitaaffigiunnaa-reersimagakku.

Nuunnissamat akiliunneqarnek pisarpoq, tjenestemandip toqnerata kingunin-guatigut tassungalu atatillugu suliffigisimasamik suliunnaarnertut isigalugu sulif-fimmut tunngatillugu illugisap qimanneqarnerani, tjenestemanditut illugisamiit nut-sernermi.

Tassunga atatillugu qimagaasoq tjenestemanditut illugitinneqartumi najugaqaan-nassagalarpat sulisitsisup tunngaviusumik akuleruffigisinnaanngilaa. Atorfeqarun-naarnermit tjenestemanditullu najugaqarnermit qimatsineq, imatut paasineqartaria-

qarpoq, atorfeqarsimasup atorfeqarunnaarnera qaammammik ataatsimik qaanger-nagu nutserneq ingerlanneqassasoq, piffissarititaasumillu taassuminnga saneqqutsi-neq taamaallaat pisinnaavoq umiarsuartigut pequtinik angallassinnaaneq kingusi-nerusukkut aatsaat pisinnaappat. Umiarsuartigut pequtinik angallassinissaq taamatut pissappat piumasarineqarpoq umiarsuup siulliup aallarnerani pequtit ilaatinneqassa-sut.

Atorfimmik soraarussinermi aamma atorfeqarunnaarnerup kinguinnguati-gut akiliunneqarluni nuussinnaanermut piginnaatitaaneq atortinneqarpoq, qulaani eq-qartorneqartuni pequtit angallanneqarsinnaanerannik piffissarititaasut tunngaviusu-millu piginnaatitaanerit naapertorlugit.”

Suliamik suliaqarninni atugassannik pisortaqarfik suliamut oqaaseqaate-qaqqusimavara malittarisassallu aalajangiinermi malinneqarsimasut assili-nerannik nassiusseqqusimallugu, soorlulusooq aamma suliami allagaatit misissugassanngortinnissaat qinnutigisimagiga.

Pisortaqarfimmit akissummik imaattumik tigusaqarsimavunga:

“...
A-p naammagittaalliutaata Pisortaqarfik oqaaseqarnissamat pissutissaqartinngi-laa, taamaattumillu pisortaqarfiup allakkani itigartitsissutini 5. februar 1996-imeer-suni taaneqartut kisiisa innersuussutigissavai. Paasisutissiissutit ilisimatitsissuti-gineqarsinnaavoq apeqqut pillugu Sulisoqarnermut Pisortaqarfimmit tamanna pil-lugu oqaaseqaateqartitsinerup kingorna itigartitsissoqarsimasoq.

Nuunnermi aningaasartuutitut taartisinissaq pillugu isumaqatigiissut 26. maj 1976-imeersoq (NAL C-1, 4-1-2) naapertorlugu aamma akiliunneqarluni angalasar-nerit pillugit isumaqatigiissut (NAL C-1, 4-1-6) 31. maj 1977-imeersoq naapertor-lugu isumaqatigiissuteqartoqarsimavoq. Malittarisassat taakkua assingi ilanngullu-git nassiunneqarput.

Kiisalu matuminnga qinnuigineqarsimaneq naapertorlugu suliami allagaatit pi-ngaaruteqartut assilineri ilanngunneqarput.

Naammagittaalliorloq suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaanermut uannut imaattunik akissuteqarpoq:

“...
Allakkatit paasilluarpakka, taamaattorli “Nalunaarutit” innersuunneqartut atuar-neranni allassimasoqanngilaq ullunik, qaammatinik ukiunillu killilersuisoqarnera-nik, tassa “Nalunaarutit” 4.1.32 § 3. 4. juni 1991-imeersumi, aammalu “Nalunaaru-tit” 4.1.2. 26. maj 1976-imeersumi.

Tamanna pillugu eqqortumik aalajangiisoqarnera aamma uppersarsineqarsin-naanngilaq uppersarsarneqarsinnaananiluunniit inatsimmi allassimasoqanngimmat piffissami aalajangersimasumi nuunnermut akiliussisoqarsinnaasoq.

Tamanna tunngavigalugu eqqunngitsumik pineqarnermik misigisimavunga, tas-sami taamanikkut uigigaluarma toqunerata nalaani Ilulissani inissaqarnangalu sulif-fissaqartinneqanngilanga taamani atorffigisama assiganik, taamaattumillu silaannar-mut aallarsinnaannginnama maani Illoqarfimmi X-imi uninngaannarnissara aalaja-ngersimavara ineqarlungalul suliffeqarama, qularinnginnakkulu angerlaleruma alla-tuulli akiliunneqarnissara.

Kisianni sunaaffa uanga kisima allatut pineqartussaallunga. Isumaqaarpunga Inat-sisinik unioqutitsisumik itigartinneqarlunga, tamanna immaqa aamma illit nalun-

ngilat, illimmi inatsisilerituugavit erngerlutit tamanna takusinnaagakku, uanga Inatsisunik ilisimatuun-ngikkaluarlunga tamanna takusinnaasimavara.

Apeqqutigissavara: Allammi uillarnerit uattut sivisuumik nunagisaminut utingitsut qanoq pineqartarpat ? – Uanga pineqarnittut aamma utimut angerlarnissaat taakkununga akiligassanngortinneqartarpa ?

Nalunngilara taamatut pineqartoqanngisaannartoq – tassami ataasiinnaanngitsuumik nalunngisaqarama ukiut arlaqartut aapparisaq toquneraniit nunaminut angerlaleramik akilunneqartunik. – Tassa Inatsimmi allassimasoqanngimmat ullunik, qaammatinik ukiunilluunniit killiliisimanermik.

Apeqqutigissavarattaq: Qullersaqarfiup itigartereeraluaraanga, maani atuarfeqarfimmuut imaluunniit kommuunimut angalanermut akiliunneqarnissamik qinnuteqarsinnaavunga ?

...
Inatsimmi allassimasoqanngilaq killiliisimamermik taamaattumik aalajangiineq kukkuneruvoq. Taamatut isumaqarlunga kukkusumik pineqarnera tunngavigalugu suliaq misissorluarneqarnissaa eqqortumillu aalajangiisoqarnissaa pissutigalugu suliaq nangeqqitassanngortippara.

...”

Matuma kingorna pisortaqarfik imaattunik qinnuigaara:

“ – Atorfimmuut ikkunermut atorfimmillu tunuarnermut atasumik akiliunneqarluni angalarnerit pillugit malittarisassat, isumaqatigiissut 31. maj 1977-imeersoq, Nal C-1-4-1-6, Pisortaqarfiup tusarniaanermut akissummini tunngavissaqarnermi tunngaviusutut taasaa, § 2, imm. 2, ltr. d)-mi oqaasiliorneqarsimanini malillugu tjenestemandip toquneratigut aapparip Danmarkimi najugaqarfisaminut akiliunneqarluni angalasinnaatitaanerinnaanik eqqartuivoq.

Taamaattumik pisortaqarfik qinnuigineqassaaq ilisimatitsissutigeqqullugu aalajangersagaq taanna qanoq ililluni Kalaallit Nunaata iluani akiliunneqarluni angalarneq pillugu qinnuteqaammik aalajangiivigininnermut tunngavittut atornerqarsinnaanersoq.

– Nuunnermi aningaasartuutitut taartisinissaq pillugu aalajangersakkat § 3-nni, imm. 1-imi pisoqarnermik imaattumik eqqartuipput, tassalu inuit tjenestemandip inoqutigisaaniittut tjenestemandip toquneratigut illu unnersuunneqarsimasooq qimallugu nuussasut.

Taamaattumik pisortaqarfik qinnuigineqassaaq ilisimatitsissutigeqqullugu naammagittaallioortoq aapparisaq toquneratigut illumit unnersuunneqarsimasumit nuuttariaqarsimanersoq. Naammagittaallioortup uiata atorfeqartitaanera pillugu suliam allagaatit eqqartorneqartup 1986-imi toqunerata kingorna pisimasunut tunngasut tamarmik tamatumunnga atassuteqartumik maanga misissugassanngorlugit nassiuteqquneqarput.

– Naammagittaallioortup tusarniaanermut maanga akissuteqarnermini ilisimatitsissutigaa nalunngikkini aappariit allat aapparisaq toqunerata kingorna ukiut arlallit qaangiuttut angerlamut angalanissaminnik akiliunneqartarsimasut.

Taamaattumik Pisortaqarfik qinnuigissavarattaq sukumiinerusumik nassuiaateqarfigeqqullugu nuunneq/ angalaneq tjenestemandip toquneranut atassuteqartumik tamatuma kinguninguatigut pinngikkaangat tjenestemandimut aappaasup nuunneranut angalaneranullu aningaasartuutit matussusernissaannut qanoq periaaseqartoqarnersoq.”

Pisortaqarfik imaattunik akissuteqarpoq:

“...

A’p aapparisa nunaqavissutut naatsorsuunneqarsimavoq. A’p qinnuteqaataanik suliaqarnermut atasumik Sulisoqarnermut Pisortaqarfik ilisimatitsisimavoq aapparisaq toqnerata nalaani malittarisassat atortuusut tassaasimasut isumaqatigiissummi (Nal C-1, 4-1-6) qulaani taaneqartumiittut. Pisortaqarfiup Ombudsmandimut taper-tamik oqaaseqaateqarnissaminut atugassaminik Sulisoqarnermut Pisortaqarfik qin-nuigisimavaa taassumunnga erseqqinnerusumik nassuiaateqaqqullugu.

Sulisoqarnermut Pisortaqarfik ilisimatitsivoq akiliunneqarluni angalanerit nuun-nermilu aningaasartuutitut taartisinissaq pillugit nunaqavissunut tunngasumik im-mikkut isumaqatigiissutinik peqartoqanngitsoq. Kisiannili nuutitaanermik, soraar-ninngornermik toqusoqarnermillu pisoqarneratigut nunaqavissut tikisitat pisinnaati-taanerisa assinginik pisassaqartikkumallugit periaaseqartoqarnikuvoq. Sulisoqar-nermut Pisortaqarfiup allakkiaata 30. septembarimeersup assilineri suliami allagaa-tinut ugartorneqartunut allanut peqatigitillugit ilanngullugit nassiunneqarput.

Naammagittaallioortup illumit unnersuunneqarsimasumit nuussimanagera pillugu apeqquummut, nuunnermi aningaasartuutitut taartisinissaq pillugu isumaqatigiis-summi 26. maj 1976-imeersumi, Nal C-1, 4-1-2, § 3, imm. 1, tunngavigalugu imaat-tut ilisimatitsissutigineqarsinnaapput:

Suliami pappiaraatinut mappimit ersinngilaq naammagittaallioortuq uimi toqune-rani inigisamit unnersuunneqarsimasumit nuuttariaqarsimanagersoq. Aallaavisoq unaavoq, illumi unnersuunneqarsimasumi ineqarsinnaatitaaneq atorfeqartitaanerup taamaatinnerani atorunnaartartoq. Eqqartorneqartorli inissiami attartortittakkami ineqarsinnaatitaappat – s.assers. eqqartorneqartup utaqqisunut allattuiffimmi kom-munimiittumi siullerpaatut allassimanagera pissutigalugu imaluunniit nammineq ator-feqartitaanini iluaqutigalugu – inigisap imminut namminerimut nuutillugu inigiler-nissaa qinnutigineqarsinnaavoq. Aammattaaq namminerisamik inigisap pineqarnera pillugu periarfissaqarpoq. Naammagittaallioortup uiata toqneranut atasumik naam-magittaallioortumit saaffiginissummik Pisortaqarfik tigusaqarsimanngimmat, naam-magittaallioortup illumit unnersuunneqarsimasumit nuussimanagera suliamit ersissan-gilaq.

Nuunneq/angalaneq tjenestemandip toqneranut atassuteqartumik tamatuma ki-nguninnguatiqut pinggikkaangat, tjenestemandip aapparisaata nuunneranut angala-neranullu aningaasartuutitik matussutessaqartitsinerimut periaasiusoq pillugu pisor-taqarfiup apeqquteqarneranut imaattut ilisimatitsissutigineqarsinnaapput:

Suliap ingerlasimanageranit ersersutut pisortaqarfiup A’p qinnuteqaataa qinnute-qaatip akineqalinnginnerani Sulisoqarnermut Pisortaqarfimmu saqqummiussima-vaa. Taamaallioortoqarsimavoq akiliunneqarluni angalasarnerit nuunnermilu aningaa-sartuutitut taartisinissaq pillugu malittarisassanik assigiiaartumik atuinissaq qulak-keerumallugu. Aammattaaq Sulisoqarnermut Pisortaqarfik suliani pisarnertut inngit-suni atorfinitsitsinerimullu inatsisinut tunngassutilittut pissusilinni nalornisoortunik apeqquteqarfiusuni tusarniaavigineqartarpoq.

Pisortaqarfik sulianik, taakkunani aapparisaq toqnerata kingorna ukiut arlallit qaangiuttut aappaasup akiliunneqarluni angerlamut angalasimanageranut tunngasunik, ilisimasaqarfiginningilartaq.

Naammagittaallioortup uigigaluata atorfeqartitaanerani, eqqartorneqartup 1986-imi toqnerata kingorna, pisimasut pillugit suliami allagaatit tamaasa ilanngup-pakka. Aammattaaq suliami pappiaraatinut mappi tamakkerluni allaffinni misissor-neqariaannanngorluni saqqumiumaarpoq.

”

Sulisoqarnermut Pisorta qarfiup Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut Ilageeqarnermullu Pisorta qarfimmu oqaaseqaataani ima allassimasoqarpoq:

“ ...

Nuunnermi aningaasartuutitut taartisiassanik tunniussisoqassaaq tjenestemandip toqunerata kingunerisaanik toquneratalu kinguinnguanut atassuteqartumik toqusup atorfeqartitaasimanera aqutigalugu illumit innersuuneqarsimasumit nuuttoqaraangat atorfeqartitaanerup atorunnaarnerata ilaatut. Aapparisaq toqukkut kingornusup matuma kingorna qanoq ililluni inissinera, matumunnga ilanngullugu eqqartomeqartoq ilumut illumiiqinnarnersoq, sulisitsisup susassarinnigilaa. Kinguinnguanut atassuteqartumik oqarnermi eqqarsaatigineqarpoq piffissaq atorfeqartitaanerup taamaatinneranit qaammat ataaseq (1) sinnerlugu sivisussuseqarajunneq ajortoq, pisutsit umiartorfigninnermut tunngasut immikkut ittut patsisaanngikkaangata. Taamatut pisoqartillugu nuunnermi aningaasartuutitut taartisiassanik tunniussisoqassaaq, illumi pigisat aqutissakkut suillikkut nassiunneqarpata.

Taamatuttaaq soraarnikkut akiliunneqarluni angalanernik atorfeqartitaanerup taamaatinnerata kinguinnguanut atassuteqartumik pisassaqtitsisoqassaaq.

...”

Naammagittaalliortup kingorna oqaasiinnakkut uannut ilisimatitsissutigaa aapparigaluami 1986-imi toqunerani ilitsersorneqarsimanani illumipigisanik nuussisinnaatitaaneq akiliunneqarlunilu angalasinnaatitaanermik atorluanaissaq toqunermit atassuteqartumik tamatuma kinguinnguatigut atorneqartussaasoq.

Akiliunneqarluni angalasarnerit nuunnermilu aningaasartuutunik akiliunneqarnissaq pillugit malittarisassanik sukumiinerusumik qulaarsinissaq siunertaralugu Naalagaaffiup allagaatinik toqqorsivia isumaqatigiissutit Nalunaerutini C-1-4-1-2-mi aamma 4-1-6-imi nassaassaasut pillugit sulianik journaliniittunik inniminniiffigaara.

Matuma kingorna imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

“Tunngavilersuutigittariaqarpara naammagittaalliortoq uigigaluami 1986-imi toqunerata kingorna namminersornerusut aqutigalugit akiliunneqarluni angalanissaminik nuunnermiluunniit aningaasartuutunik akiliunneqarnissaq pillugu aatsaat 1995-imi qinnuteqarsimasoq.

Tunngavilersuutigittariaqarparataaq naammagittaalliortup uigigaluata toqunerata nalaani tjenestemandit nunaqavissut pisassaritinneqartunik taamaattunik piginnaatitaanerit pillugu suliffissaqartitsinermi allaniluunniit isumaqatigiissutinik peqartoqarsimanngimmat, periaaseqartoqasimasorli toqusoqarnerni il.il. akiliunneqarluni angalasarnerit nuunnermilu aningaasartuutunik akiliunneqarnissaq pillugit malittarisassanut atassuteqartumik tjenestemandit nunaqavissut tjenestemandinut nunaqavissuunngitsunut naligiississallugit.

Tjenestemandit immikkoortut taakkua marluk sooq naligiissinneqarsimanerinit oqaatigisassaqaanngilanga.

Aalajangiinerpiaq pillugu pisortaqarfik ugguuna isumaqatigisinnaangilara, tassalu akiliunneqarluni angalaneq illumilu pigisanik nuussineq tjenestemanditut atorfeqartitap toqunerata kingorna tamatuma “kingu-ninnguaticut” pissasoq.

Aalajangersakkat eqqartorneqartut oqaasiliugaanerit matumuuna pingaartittariaqarpara, malittarisassammi tunuliaqutarisaat pillugit paa-sissutissat ilisimaneqartut allatut nassuiaateqartitsinissamut tunngavis-sinngimmanga.

Nuunnermi aningaasartuutunik akiliunneqarnissaq pillugu isumaqati-giisummi 26. maj 1976-imeersumi § 3, imm. 1, imatut oqaasiliugaavoq:

“Tjenestemandi toquppat inunnut inoqutigisaaniittunut, taakkua tjenestemandip toqunera pissutigalugu illu unnersuunneqarsimasoq qimallugu nuuppata, nuun-nermi aningaasartuutitut ajunngitsorsisitsisoqassaaq.”

Akiliunneqarluni angalasarnerit pillugit isumaqatigiisummi 31. maj 1977-imeersumi § 2, imm. 2, ltr. e) ima oqaasertaqarpoq:

“Aammattaaq akiliunneqarluni angalasoqartassaaq Kalaallit Nunaanni atorfe-qarfigisamiit Danmarkimi najuqarfigisamut

...

e) Tjenestemandip toquneraticut, aapparisarmi toqukkut kingornusoq akiliunne-qarluni angalasinnaatitaalisamat.”

Malittarisassat issuarneqartut imatut paasivakka, tjenestemandip to-qunerata aamma aapparisap toqukkut kingornusup akiliunneqarluni angalasinnaatitaanerinik nuunnermilu aningaasartuutunik akiliunne-qarsinnaatitaanerinik atuinerata akornanni pissutigineqartutigit ata-qatigiinneqassasoq. Nuunnermi aningaasartuutunik akiliunneqarsinnaa-titaanermut tunngavissaavortaaq aapparisaq toqukkut qimataasoq taas-sumalu inoqutai illumit innersuunneqarsimasumit nuussasut.

Aapparisap toqukkut kingornusup piginnaatitaanerit eqqartorneqartut atornissaannut periarfissaqarnerani piffissap tungaatigit nalinginnaa-sumik killiliisoqarsimanera malittarisassanit taakkunannga erseqqissu-mik uppernarsaateqartinneqarsinnaangilaq, apeqqummi suliami aalaja-ngersimasumi taassumani naliliineq tunngavigalugu aalajangerneqarta-riaqarmat.

Ingerlatsivik suliffiup iluani malittarisassanik, naliliinermik taassu-minnga akornusiisunik killiliisunilluunniit inatsisinut naapertuuttumik malittarisassiorsinnaangilaq.

Naammagittaalliortup akiliunneqarluni angalanissaminut illumilu pi-gisami nuunnissaannut pisinnaatitaaneranik aalajangiineq taamaalilluni piviusumik naliliineq tunngavigalugu aalajangerneqartussaavoq, tassalu naammagittaalliortoq piginnaatitaanermik taassuminnga atuinissami-nik kissaateqarsimansoq aapparisap toqunerata kingunerisaanik, pi-

ngaartumillu nuunnermi aningaasartuutinin akiliunneqarsinnaatitaanerup tungaa pillugu, piginnaatitaaneq matuma kingunerisaatut atornergarniarnersoq, uigisap atorfeqartitaanerani illugisaaq innersuunneqarsimasooq qimallugu nuunnerup ilaatut.

Taamaattorli oqaaseqarfigisinnaanngilara piffissaaq uiusup toqneraniit ingerlasimasooq naliliiniarnermi tangertatut ilanngunneqassanersoq.

Taamaalilluni imaannaq erseqqinngippat akiliunneqarluni angalasinnaanissamut nuunnermilu aningaasartuutinin akiliunneqarsinnaanermut piumasarisaasut, uigisap toqneraniit pisassarisallu taaneqartut taakua pillugit qinnuteqaammik tunniussinerup akornanni piffissap sivisunerusup ingerlasimanerata nassatarisaanik, eqquutitinneqarsimasut, taava oqartussaasut aalajangiinerminni qinnuteqarnermut tunuliaqutaasooq sukumiinerusumik misissortariaqarpaat.

Suliami pigineqartumi Sulisoqarnermut Pisortaqarfiup Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut Ilisimatusarnermullu Pisortaqarfik nalunaarfigisimavaa nuunnermi aningaasartuutinin taartisisinnaatitaaneq piffissap, “atorfeqartitaanerup taamaatinneranit qaammat ataaseq (1) sinnerlugu, pissutsit umiarsuartigut angallatsitsinerumut tunngasut immikkut ittut patsisaanngikkaangata, sivisussuseqarajunneq ajortup” iluani atorluarniarneqartussaasooq. Naatsorsuutigisariaqarpara Naalakkersuisoqarfiup naammagittaalliortup qinnuteqaataanik itigartitsinera malittarisassamik taassuminnga paasinninneq aallaavigalugu itigartitsinerusooq.

Siuliini taagorneqartut pissutigalugit isumaqarpunga ingerlatsiviup suliaq aalajangersimasooq taanna akiliunneqarluni angalasinnaatitaanermik nuunnermilu aningaasartuutinin akiliunneqarsinnaatitaanermik atuinissamut piffissarititanut immikkut ittunut innersuussilluni aalajangiivigisinnaasimannngikkaa.

Ingerlatsiviup erseqqissumik tunngaveqarani, piffissaliinermullu taamaattumut taamaallaat innersuussilluni naammagittaalliortup qinnuteqaataanik aalajangiiviginissimanera ajuusaarnartuusoraara.

Aammattaaq aapparisaq toqneraniit piginnaatitaaffiit atornissaanik qinnuteqarnerup tungaanut piffissap ingerlasimaneranik naliliineq, taaneqareersutut, qinnuteqaatip aalajangiiviginissaanut kisimi naammannngilaq, ingerlatsiviummi piginnaatitaaffiit taakua atornissaannik kingusiinnakkut kissaateqarnermut pissutaasumik nalilersuineq akuliussimasariaqaraluarmagu.

Kisiannili isumaqarpunga pissutsit, tassalu naammagittaalliortup uiata toqneraniit naammagittaalliortup akiliunneqarluni angalanissaaq nuunnermilu aningaasartuutinin akiliunneqarnissaaq pillugit qinnuteqarneranut piffissap ukiut qulingiluat (9) sinnerlugit sivisussusillip ingerlasimanera, naliliiniarnermi immikkoortumik ima pingaaruteqartigilersinnaasut, uanga qularnartuutillugu suliamik suliarinneqqiineq allamik inerniliisitsiumaarnersoq, taamaammatt ingerlatsiviup suliami aalaja-

ngiinera pillugu annertunerusumik qanoq iliuuseqarnissannut pissutis-saqarsorinnngilara.

Naammagittaalliortup uigigaluami toquneranut atasumik akiliunneqarluni angalasinnaatitaaneq nuunnermilu aningaasartuutitik akiliunneqarsinnaatitaaneq atorumallugu piumasarisaausut pillugit ilitsersorneqarsimannnginnerminik ilisimatitsissutaa pillugu oqaatigissavara pissutisit Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu inatsisartut inatsisaata atortuulerneru ukiumik ataatsimik sioqqullugu sivisunerusumiluunniit pisimasut misissorsinnaanngikkikka, takuuk inatsimmi § 16, imm. 2.

...

Tamanna peqatigalugu paasissutissiissutitut ilisimatitsissutigissavara Sulisoqarnermut Pisortaqarfik allakkat ukua assilinerannik nassiussinermut atasumik qinnuigineqarsimasoq sulisorineqartup toquneranut atasumik ilaqutaasut toqukkut kingornusut soraarnermi akiliunneqarlutik angalasinnaatitaanerannut nuunnermilu aningaasartuutitik akiliunneqarsinnaatitaanerannut malittarisassanik atoruminarsaanermut sukumiisumik nassuiaateqaqqullugu, pissutisit misissugassanngortinneqarsinnaanerannik nalilersuinnissara siunertaralugu, takuuk Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu inatsisartut inatsisaanni § 6, imm. 5.”

32-2 Sulinnigiffeqarnerisutissatut akissarsiassani unerartitsisinnaatitaannginneq.

A’p naammagittaalliutigaa kommunip sulisitsisutut sulinnigiffeqarnerisutissaminik tunniussinermut atasumik 1.314 kruunit, naammagittaalliortup meeqqap pilersorneqarneranut akilersuutinit akiitsuinut naafferartumik akiliutissaatut, unitsissimagai.

Ombudsmandip peqqussutigaa naammagittaalliortup sulinnigiffeqarnerisutissani pisassarisaani akissarsiassani unerartitsisoqarsimanera kommunip suliareqqissagaa feriernerisuteqarneq feriernerlu pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 23-p, imm. 2-p eqqartuussivikkut malersorneqarnissamut illersorneqarnissamik imarisaata aammattaaq eqqartuussisarneq pillugu inatsimmi maleruaqqusat malillugit akissarsiassani unerartitsinermut illersuutitut atuuttuusorisariaqarnera pissutigalugu.

Kisiannili Ombudsmandip kommunip suliamik suliaqarsimane-rata isornartorsiuiviginissaanut pissutissaqarsorinnngilaa, malittarisassatigummi tunngaviusoq nalornissuteqalersitsinnaamat ilaatigut pissutigalugu Sulisoqarnermut Pisortaqarfiup ferierneq feriernerisuteqarnerlu pillugit Inatsisartut inatsisaannut ilitsersuutissatut 30. oktober 1992-imi suliarisimasaanit erser-mat, sulinnigiffeqarnerisutissat eqqartuussisarneq pillugu inatsit malillugu akissarsiassat ilaannik unerartitsinermut illersugaanngitsut. (J-nr. 11.32.20.0./51-96)

A'p naammagittaalliuutigaa K kommunip sulinngiffeqarnersiutissanik 4.556,20 kruuninik 1996-imi januarip naanernai tunniussinermut atasumik 1.314 kruunit unitsissimagai naammagittaalliortup meeqqamut akilersuutini-
 nik akiligassaanut akilersuutitut. K kommuni sulisitsisutut akissarsiasat
 ilaannik unerartitsissuusimavoq.

Naammagittaalliummit erserpoq A akiliisitsiniartarfimmut saaffigin-
 ninnermini feriarneq pillugu inatsimmut ilitersuummik nalinginnaasumik
 30. oktober 1992-imeersumik Sulisoqarnermut Pisortaqarfimmit suliarine-
 qarsimasumik imaattumik tunineqarsimasoq:

“Sulinngiffeqarnersiutissanik piumasat inatsisinik tunngaveqarluni akiliisitsiniu-
 tistsissutaasinnaanatilullu eqqartuussisutigit sulissutigisassanngortitsissutaasinnaan-
 ngillat.

Aalajangersakkap millisinngilaa sulisitsisup akissarsiallip sulinngiffeqarnersi-
 tissaanik ilanngartuisussaana, tassalu taamatut unerartitsisussaaneq eqqartuussi-
 sarneq pillugu inatsimmi pisortanut akiiligassaqaqarnermut tunngavissaqaraangat.

...
 Kisiannili sulinngiffeqarnersiutissanik akiliisitsiniarnermi il.il. arsaarinnittoqar-
 sinnaassanngilaa, sulinngiffeqarnersiutissat akissarsialimmut tunniunneqariivssi-
 matinnagit.

...
 Ilanngaassisoqarsinnaajuannartassaaq, taamaaliornissamat piumasarisat naam-
 massineqarsimappata.”

Kommunip naammagittaalliummut oqaaseqaammi imaattut oqaatigai:

“...
 Kommunip “ilanngaassisimanagera” tassani pineqanngilaa, kisiannili Kalaallit Nu-
 naanni eqqartuussisarnermik inatsimmi kapitali 7, § 12, naapertorlugu 1994-imi
 akissarsianit ilanngaateqartoqarsimanersoq naammagittaalliortup akilersuutini-
 kinguaattoorutaanut (tamatumaa nalaani kr. 60.000 miss.) matussutissanik, taamatut
 akissarsianit ilanngaateqartarneq taamanili atuutilersimavoq, tassalu tamatumaa nas-
 satarisaanik 1995-imut sulinngiffeqarnersiutissanik ilanngartuisoqarsimavoq.

Kommunip feriarneq pillugu inatsimmi § 23, imm. 2-mi aalajangersagaq ilisima-
 vaa, isumaqarlunili taanna akornutaanngitsoq sulinngiffeqarnersiutissanik tunnius-
 sinerup Kalallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi kapitali 7, § 12 naaper-
 torlugu ilanngartuiffigineqarsinnaaneranut, takuuk inatsimmut ilitersuummi qup-
 pernerit 10-ni taaneqartut.

...”

Kommunip suliami allagaatit maanga misissugassanngorlugit nassiu-
 nerinut atasumik tapertamik imaattunik oqaaseqaateqarpoq:

“...
 Taamatuttaaq X aamma Y-mit, Akiliisitsiniartarfimmeersunit, akissarsiani ila-
 ngaateqartarneq pilersinneqarsimasoq pillugu allakkiaq 28/5 1996-imeersoq paasis-
 sutissiissutitut ilanngunneqarpoq.

Akissarsiani ilanngaateqarnermik allanngiineq pillugu 17/11 1994-imi isumaqa-
 tigiissut pillugu taava oqaatigineqassaaq, sulinngiffeqarnersiutissanik tunniussi-

nermi ilanngaateqartarneq Kalaallit Nunaanni Eqqartuussisarnermik inatsimmi kapitali 7, § 12, imm. 2-mi taaneqarsimalluni killissarititaasup 33,33 procentiusup iluaniimmat”

Allakkiami, kommunip tapertamik oqaaseqaammini innersuussutigisaani, ima allassimasoqarpoq:

“...
Suliassaq Y-mut inaarlugu suliarineqarpoq. Akiitsuni – akilersuutit kiisalu ineqarnermut akiliutit aningaasartaannik allannguineq – pillugit A-p taanna oqaloqatigiartorsimavaa. Akilersuutissanik ingerlaavartumik akilersuisitsinermut ilanngaassisarneq allanngortinneqartussaavoq 33,33 procentimik ilanngaassisarnermut taarsiuullugu. Inooqatigisaa maannakkut suliffeqanngilaq – suliffissarseqqippat akiitsut taakkorpiat oqaluusereqqinneqassaput.

...”

Suliami allagaatinit imaattut erserput:

Kommunimi suliffiup iluani atugassatut allakkiamut allaffissiaq malilugu akilersuutinit akilinngitsuukkanit akiligassanut matussutissatut akisarsiasat 1/3-iinik 23. september 1994-imi ilanngaassisarneq 17. november 1994-imi allanngortinneqarsimavoq “meeqqanut marlunnut akilersuutit – Ib.”

Manna peqatigalugu Akiliisitsiniartarfimmit suliarineqarsimalluni akisarsiani unerartitseqqussummit erserpoq erngerluni atuutilersumik “ingerlaavartumik 1.314 kruuninik” ilanngaassisoqartalissasoq.

Taanna aallaavigalugu imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

Tunnngavilersuutigisinnaavara naammagittaalliuuteqartup 1995-imut sulinnngiffeqarnerisutissaanit 1.314 kruuninik ilanngaateqarneq kommunip akiliisitsiniartarfiata 17. november 1994-imi naammagittaalliuuteqartup akilersuutinik akilinngitsuugaanik akiliisitsinissamut unerartitseqqussutigisaa malillugu pisimasoq.

Tunnngavilersuutigisinnaavarataaq Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnermik inatsimmi kapitali 7, § 12, naapertorlugu unerartitseqqusisogarsimasoq, takuuk § 1, imm. 2, nr. 4.

Eqqartuussisarnermik inatsisip kapitaliisa 7-nni, § 12-mi ima allassimasoqarpoq:

“Pisimasuni § 1, stk. 2, nr. 1, 2, 4, 5 aamma 6-imi taaneqartuni naammassinninissaq aammattaq pisinnaavoq aningaasat akiligassallip pisassaasa tunniunnerini ilanngartuinikkut. Ilanngartuineqartarsinnaavoq akiliutissani tamani, tamatumani ilanngullugit sulineramik akissarsiasat tunisassianillu tunisaqarnermit pisassat tunniunnerini”.

§ 1, imm. 2, nr. 4 akilersuutinik, Kalaallit Nunaanni pisortanit aalajangersarneqarsimasunik naammassisisinnaanermik eqqartuippat.

*Tassani oqaatigaara kommunip akiliisitsiniartartuata eqqartuussisarnermik inatsit naapertorlugu aalajangiinerisa isummerfiginissaannut pisinnaatitaanngitsunga, tassami pinngitsaaliinikkut naammassinninnissamut tunngaviusoq pillugu nalornissuteqarneq pillugu apeqqutit eqqartuussisarnermik inatsimmi kapitali 7, § 22 naapertorlugu eqqartuussi-
viup pisinnaatitaaffeqarneranut atammata.*

*Kisiannili akissarsiani unerartitseqqussut K kommunimut sulisitsisuumsumut tunniunneqarsimavoq, taamaattumillu pissutsit imaattut oqaaseqarfiginissaannut pisinnaatitaavunga, tassalu kommunip naam-
magittaalliortumut atassuteqartumik sulisitsisusutut akissarsiassat ilaannik unerartitseqqussut naammagittaalliortup sulinngiffeqarner-
siutissaanik unerartitsinissamik ilaqartissimagaa.*

*Kommunip akiliisitsiniartarfikkut ilanngaateqartitsisimanerata inatsi-
sinut naapertuuttuuneranik apeqqut matuma kingorna unaalerpoq, fe-
riernersiuteqarneq feriernerlu pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 23,
imm. 2 naammagittaalliortup sulinngiffeqarner-
siutissatut akissarsiassa
ilaannik unerartitsinermut akornusiinersoq, imaluunniit eqqartuussisar-
nermik inatsisip kapitali 7, § 12-mi pinngitsaaliinikkut naammassitsi-
sinnaanera aammattaaq sulinngiffeqarner-
siutissanit pisassanik naam-
massisitsinermik ilaqarner-
soq.*

*Feriernersiuteqarneq feriernerlu pillugit Inatsisartut inatsisaanni §
23, imm. 2, ima oqaasertaqarpoq:*

*“Feriernersiassanik allanut nuutitsinermik isumaqatigiissut sunaluunniit ator-
sinnaanngilaq, taamaaqataanillu piumasarineqartoq eqqartuussivikkut malersor-
neqartussanngortitaasinnaanani”.*

*Inatsisissatut siunnersuummut oqaaseqaatini, Inatsisartut 1990-imi
Ukiaanerani ataatsimiinneranni saqqummiunneqartuni, aalajangersak-
kamut taassumunnga atatinneqartunik nassuiaateqanngilaq.*

*Kisiannili siunnersuummut oqaaseqaatini nalinginnaasuni ima allas-
simasoqarpoq:*

*“Siunnersuummi tunngavigineqarput Danmarkimi, Savalimmiuni Islandimilu fe-
riernermut inatsisit atuuttut, aammalu feriernermut inatsisiliornermut tunngasumik
suleqatigiissitat Kalaallit Nunaanni feriernermut inatsisissamut missiliuutit marlus-
suit, kiisalu Danmarkimi feriernermut inatsisit atuuttut pillugit aalajangersakkanut
isumaliutersuutinullu ataasiakkaanut tunngasut naliliiffigalugit.*

*Feriernermut inatsisiliornermi pissutsinut tunngatillugu, nunat ilaat qangaanit
periuseqarput tamanna inatsisit aqqutigalugit iluarsaattarlugu, nunanili allani ta-
matumani aamma Kalaallit Nunaanni feriertarnermut tunngasut suliner-
mik inuutis-
sarsiuteqartut aammalu sulisitsisut isumaqatiginninniarsinnaatitaasut akornanni
isumaqatigiissutitigut maannamut iluarsineqartarlutik. Taamaattoq feriersinnaati-
taaneq pisinnaatitaaffittut pingaaruteqaqimmat inatsisitigut iluarsaanneqartaria-
qartinneqarpoq, peqataanik minnerpaamik pisinnaatitaaffiit isumannaariffigalu-
git”.*

Sulinngiffeqarnerisiaqartussaataitaanerup inatsisinik tunngaveqarluni malersorneqarnissamut illersorneqarnissaa pillugu inatsissatut siunnersuummi § 23, imm. 2-p atuuffissaa pillugu apeqqummut Inatsisartut erseqqinnerusumik aalajangiisimangimmata naatsorsuutigisariaqarpara Inatsisartut siunertarisimaagaat inatsisartut inatsisissaata akuersissutigineqarnerani inatsisitigut pissutsip, sulinnigiffeqarnerisiutissanik piumasaqarluni inatsisinik tunngaveqarluni malersorneqarnissap inerteqqutaanissaa pillugu qallunaat feriernermut inatsisaanni aalajangersagaq aqqutigalugu ersersinneqarsimasup, Danmarkimi atuuttup malinnissaa. Qallunaat maleruuaqqusaata pingaarnerusutigut Inatsisartut inatsisaanni § 23, imm. 2 assigaa.

Namminersorerullutik Oqartussat malittarisassanik, sulinnigiffeqarnerisiutissani pinngitsaaliinikkut naammassinninnissanik pinngitsoortisisunik, aalajangersaanissamut pisinnaatitaanerat pillugu Inatsisit Atortinneqarnerannut ministereqarfik, Kalaallit Nunaanni Naalagaaffiup sinniisaa Statsministereqarfillu aqqutigalugit, 7. april 1997-imi oqaaseqateqaqqusimavara.

Inatsisit Atortinneqarnerannut ministereqarfimmit oqaaseqaat imaattoq 20. oktober 1997-imi tigusimavara:

“... ”

Feriernersiuteqarneq feriernerlu pillugit Inatsisartut inatsisaanni § 23, imm. 2, malillugu sulinnigiffeqarnerisiutissanik piumasat inatsisinik tunngaveqarluni akiliisitsiniutigineqarsinnaanngillat.

Eqartuussisarneq Kalaallit Nunaanni namminersorerulernissamik aaqqiissuteqarneq malillugu naalagaaffiup piginnaatitaaffigaluarpaguluunniit Inatsisit Atortinneqarnerannut ministereqarfiup isumaa malillugu akornutissaqanngilaq taamatut iliorluni – akissarsiallip sulinnigiffeqarnermut tunngasumik pinngitsoorani piasaanik atortussatigut iluarsiviginninnerup malitsigisaanik (tassa imaappog ilaatut) – Inatsisartut inatsisaatigut aalajangersarneqarpat sulinnigiffeqarnerisiutissanik piumasat akiliisitsiniarnermi il.il. arsaarinninnermut illersorneqassasut.

“... ”

Inatsisartut inatsisaata akuersissutigineqarnerani feriarneq pillugu inatsit Danmarkimi atuuttoq tassaavoq inatsit nr. 273, 1970-imeersoq kingusinnerusukkut allannguutitalik.

Qallunaat inatsisaanni maleruuaqqusamut, Inatsisartut inatsisaanni § 23, imm. 2-mut assingusumi, siunnersuummut oqaaseqaatigisat Folke-tingstidende-mit 1969-1970-imi saqqummersumit, tillæg A, sp. 751-imit erserput, imatullu oqaasertaqarlutik:

“Siunnersuut ferierneq pillugu inatsimmi atuuttumi § 7, imm. 2-mut assinguvoq, taamaattorli feriernermut tapiutit ilaatinneqarlutik.

Tamanna peqatigalugu ilaatinneqarpoq sulinnigiffeqarnerisiutissanut katersanut uppennarsaaninik allamut tunniussinissaq pillugu isumaqatigiissutit atortussaanginnerat pillugu aalajangersagaq, taamatuttaarlu soorlu uppennarsaatit taamaattut inatsisinik tunngaveqarluni akiliisitsiniutaasinnaanngitsut”.

Suliffeqarner siutissanut katersanut uppernarsaatissat eqqartorneqartut taakkua atuagarsornermi ulluinnarnilu atorneqarnerminni sulinngiffeqarner siutissanik sunilluunniit piumasagaatitut paasineqartarput.

Isumaqartoqarpoq Ainatsisinik tunngaveqarluni akiliisinneqannginnissamik” piumasaqarnernik oqaatigineqartunik illersuineq naammassisitsisinnaatitaanermut nalinginnaasumut, eqqartuussisarneq pillugu inatsimmi aamma akiliisinnaajunaarneq pillugu inatsimmi nassaassasumut, illersuinertut paasisariaqartoq. Matumuuna oqaatigineqassaaq qallunaat eqqartuussisarneq pillugu inatsisaat akissarsiani unerartitsisarneq pillugu aalajangersakkanik imaqanngimmat.

Isumaqartoqarportaaq akissarsiani unerartitsisinnaatitaaneq, qallunaat inatsisaasa immikkut ittut ilaanni atuutereersoq, taanna ferierneq pillugu inatsisip sulinngiffeqarner siutissanik piumasagaatini inatsisinik tunngaveqarluni akiliisitsiniarnissamut inerteqqutitaanit nalinginaasumit annikillisinneqanngitsoq.

Inatsisartut kalaallit ferierneq pillugu inatsisissaannik oqaluuserininnerisa nalaanni Danmarkimi akissarsiassat ilaannik unerartitsisinnaatitaaneq akileraartarneq pillugu inatsisip tamatumunnga maleruagassartaanut, § 73-imut, akilersuutinillu akiliisitsiniartarneq pillugu inatsimmut tunngatinneqarsimavoq.

Aammattaaq Folketingip 1988-imi akileraartarneq pillugu inatsisip pisortat inatsitigut piumasarisaaat allat arlallit pillugit maleruagassartai malillugit akissarsiassat ilaannik unerartitsisinnaanermik annertunerusumik atuinisaaq pillugu inatsit akuersissutigisimavaa.

Akileraartarneq pillugu inatsimmi § 73, imm. 1, ima oqaasertaqarpoq:

“Akileraartartoq piffissaq akiliisitsiniarluni arsaarinnissuteqarnissamik piumasaqarsinnaalernerneq nallertinnagu aningaasarsianit pigisanillu naalagaaffimmut akileraartugissasani akilersimannippagit ... akileraarnermut pisortat pineqartut akileraartartup sulisitsisua peqqusinnaavaat akileraartartup akissarsiassaani, tuninaasuunermi akissarsiassaani sulinermigulluunniit akissarsiassaani allanit aningaasat pisariaqartut naammaqataannik akiligassanut matussutissanik unerartiseqqullugu....”

Aalajangersakkamut oqaaseqaatini, Folketingstidende 1966-1967, katersat aappaanni, tillæg A, qupp. 269 -271, akissarsiani unerartitsisinnaatitaaneq ferierneq pillugu inatsimmut atassuteqartumik eqqartorneqanngilaq, taamaallaalli akileraartarneq pillugu inatsisip akissarsiassat ilaannik unerartitsisarneq pillugu aalajangersagartaa annertunerusutigut kommuninut akileraartarnermut inatsimmi siornatigut Danmarkimi atuuttumi § 42, imm. 1-imi aalajangersakkamut naapertuuttoq. Aalajangersagaq taaneqartoq kingulleq sulinngiffeqarner siutitut akissarsiat ilaannik unerartitsinissaq pillugu apeqquummik toqqartumik isummerfiginninngilaq, inatsisinulli tunngasunik atuagarsornermi isumaqartoqar-

poq unerartitsisinnaatitaaneq qallunaat akileraartarnermut inatsiseqartitsinerat malillugu aammattaq sulinngiffeqarnermut inatsisissamut periarfissamik ilaqartoq.

Akilersuutit akiliisitsiniartarnej pillugu inatsimmi unerartitsisinnaatitaaneq Inatsisartut kalaallit feriarnej pillugu inatsisissaannut siunnersuummik oqaluuserinninneranni imaattumik oqaasiliugaallunilu tamatuma siorna oqaasiliugaanikuvoq:

“§ 5, imm. 1. Akilersuutit akiligassallip akissarsiassaani sulinermigulluunniit akissarsiiani allani ilanngartuunikkut akilersinneqarsinnaapput, tamatuma ataani tuniniaasuunermi akissarsiiani, iluanaarutinit tapisiatut akissarsiiani, kajumissaati-siani sulinngiffeqarnermut inatsisissamut periarfissamik ilaqartoq. ...”

Inatsimmut oqaaseqaatinit erserpoq assersuusiorsimanerup annertuumik siunertarigaa nalornissuteqarnerup, siornatigut inatsisissamut aalajangersagartaasa oqaasiliornerannik pissuteqarsimasup, aaqqiiviginissaa.

Tamanna tunuliaqutaralugu inernilertariaqarpara feriernej pillugu Inatsisartut inatsisaannik Inatsisartut akuersissuteqarnermikkut sulinngiffeqarnermut inatsisissamut pinngitsaaliinikkut naammassissitsisinnaanermut nalinginnaasumik inerteqqummik Danmarkimi atuuttumik, eqqartuussisarnej pillugu inatsiseqartitsineq malillugu ajornartussaannikkaluartumik, atuutsitsilersimasut.

Qallunaat inatsisaat malillugu akissarsiassani unerartitsisinnaatitaaneq taamaalilluni pinngitsaaliinikkut naammassissitsisinissamut periaasiuvoq inatsisini nalinginnaasumik tunngaveqartinneqanngitsoq, kisiannili naammassissitseriaasiusoq qallunaat pisortatigut inatsiseqartitsinermit piumasariassamut erseqqinnerusumik oqaatigineqartunik akiliisitsiniarnej pillugu immikkut inatsisitigut arlalitsigut tunngavissaqartinneqartoq.

Taamaattumik imaassorisariaqarpoq Inatsisartut feriernej pillugu Inatsisartut inatsisaatigut siunertaqarsimasut sulinngiffeqarnermut inatsisissamut piumasagaatinit akiligassaqarfigisat akiliisitsiniarnerannut illersuutissamik aalajangersaasoqassasoq, Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarnej pillugu inatsimmi akissarsiassat ilaannik unerartitsinerut akiliisitsiniarlunilu arsaarinninnertut ilusilimmik pinngitsaaliinikkut naammassissitsisinnaatitaanermut nalinginnaasumut atassuteqartumik immikkut itumik maleruagassatut.

Taamaattumittaq imaassorisariaqarpoq akileraarutit pillugu inatsiseqartitsinermit aamma akilersuutit akiliisitsiniarnej pillugu inatsimmi akissarsiassat ilaannik unerartitsisarnej pillugu qallunaat maleruagassaasa immikkut ittut taakkua, eqqartuussisarnej pillugu inatsisip atuuffiata avataani immikkut itumik akiliisitsiniaanermut atortussanngorlugit nuunneqarnissaat Inatsisartut siunertarisimannikkat.

Taamaattumik kalaallit inatsisaat malillugu sulinnigissaqarnerisutissatut akissarsiassat ilaannik unerartitsinerup inatsisinut naapertuunneranik nalilersuisinnaajumallunga akissarsiassat ilaannik unerartitsisinaatitsiffimmi kalaallit eqqartuussisarneq pillugu inatsisaanni aammalu akilersuutinit piumasarisat pinngitsaaliinikkut naammassisinneqartarnerat pillugu maleruagassani Kalaallit Nunaannut atuuttuni inissisimaffiisunik toqqammaveqartariaqarpunga.

Akissarsiani unerartitsisarneq pillugu malittarisassat pinngitsaaliinikkut naammassinissutitut atorneri Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarneq pillugu inatsimmi kapitali 7, §§ 12 – 24-imi tunngaveqartitaapput.

Akissarsiani unerartitsisinnaatitaanerup pinngitsaaliinikkut naamasisisiniutitut nalinginnartut atorinissaa Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarneq pillugu inatsimmi siullermili 1951-imeersumi inatsisitigut aalajangersagaavoq.

Inatsimmi tassani kapitali 7-mut oqaaseqaatini, Rigsdagstidende 1950-51, qupp. 5258 ff, ima allassimasoqarpoq:

“§ 1-imit. Aaqqissuussaq pinngitsaaliinikkut naammassininneq pillugu maannamut atorneqartoq tamanna pillugu immikkut maleruagassaqqannginneranik sunnersimaneqarpoq. Pinngitsaaliinikkut naammassinittoqavittarneratut ilusilimmik pisoqartarnera taamaalilluni Kalaallit Nunaanni ilisimaneqanngilaq.

Kisiannili annertunerusukkut aningaasat tigoriaannaat Kalaallit Nunaata inuinit neqeroorutigineqartartut pisortanit tunniunneqartarmata, sulinermi akissarsiassatut iluseqartillugit imaluunniit kalaallit nioqqutissiaannut akissarsiarititatur, periaaseq imaattoq atorneqartarsimavoq, aningaasat tunniunneqartussat 1/3-ii tikillugit pisortat unerartitsisarlutik, pisassarsisanut pineqartunut matusissutissatut.

... § 2-mut. Periaatsimik maannamut, takuuk § 1 pillugu siuliiniittut, akissarsiassani unerartitsinikkut akiliisitsiniarnerup tungaatigut maannamut malinneqarsimasumik kipititsinerup nangaanartoqarnera pissutigalugu imm. 2-mi, ilaatigut eqqartuussisarnermi inatsisip § 511-ani, imm. 3-mi maleruagqasamut akierliusumik, akiligassanut akilerneqartussanngorsimasunuinnaanngitsoq, aammattaarli siunissami akissarsiassani inissiisinnaatitsisoqarsimavoq.

...”

Taamaattumik inernilersinnaavara akissarsiassat ilaannik unerartitsinikkut pinngitsaaliilluni naammassisitsineq, Danmarkimi atuutsinneqartunut akierliusumik, Kalaallit Nunaanni pinngitsaaliinikkut naammassisitsiniaasarnerusoq nalinginnaasoq eqqartuussisarnermik inatsit aqutigalugu aqunneqartoq, taamaammallu ferierneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 23, imm. 2, malillugu sulinnigiffeqarnerisutissatut akissarsiasat ilaannik unerartitsisoqarsinnaanngitsoq.

Allatut nassuiaaneq aammattaq taamatut inerneqartitsissaaq, tassami ferierneq pillugu inatsimmi inatsisinik tunngaveqarluni akiliisitsiniarnissamut inerteqqut annertuumik immikkoortumik imaqartussaassanngimmat, taamaassappammi akiligassaqqarfimmut illersorneqarneq taamaallaat akiliisitsiniarluni arsaarinninnissamut inerteqqummik ilaqa-

sammat aammalu sulnngiffeqarner siutissanik piumasaqaat akiligassalip akilisinnaajunnaarnerani pigisaanut ilagittinneqarsinnaanani.

Akilersuutini pisortat piumasaqarnerannik pinngitsaaliinikkut naammassinnissinnaatitaaneq pillugu oqaatigissavara pisortat akilersuutini akiliuteqarnissamik piumasarisaat Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarneq pillugu inatsisip kapitaliisa 7-ni, imm. 1, nr. 2)-mi taaneqarsimamata.

Eqqartuussisarneq pillugu inatsimmi aalajangersagaq ullumikkut iluseqartinneqarnermisut aaqquissuunneqarpoq inatsisikkut nr. 556-ikkut 30. november 1983-imeersukkut, kisiannili Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarneq pillugu inatsimmi siullermili pilersuisutut akilersuuteqarnissamik piumasaqarnernik pinngitsaaliinikkut naammassisitsiniartoqarsinnaatitsisoqareersimavoq.

Inatsisini maleruqqusanut taakkununga oqaaseqaatini ersinngilaq akissarsiassat ilaannik unerartitsisinnaatitaaneq sulnngiffeqarner siutissat ilaannik unerartitsisinnaatitsinermik nassataqarner soq.

Meeqqanut akilersuutit il.il. kiisalu meeravissiarthaarnermi tapiissutit tunniunneqartarneri pillugit Inatsisartut peqqussutaani nr. 2-mi 3. marts 1994-imeersumi § 19-imit erserpoq pilersuisutut akilersuutiniq siuumortumik akiliussinernit kommunip pisassariligaanik akiliisitsiniaaneq Kalaallit Nunaanni eqqartuussisarneq pillugu inatsit naapertorlugu pissa-soq.

Aalajangersakkamut tassunga oqaaseqaatini ersinngilaq sulnngiffeqarner siutissat ilaannik pinngitsaaliinikkut unerartitsisinaatitsisoqarner soq.

Taamaamat ferierneq pillugu Inatsisartut inatsisaannik akuersissutiginninnikkut aningaasanik piumasaqarneq pillugu akiligassaqarfigisamit malersorneqarnermut nalinginnaasumik illersorneqartussaalersitsisoqarnerup inatsimmi eqqartorneqartup taassuma pilersuisutut akilersuutiniq akiliisitsiniarnerup tungaatigut malittarisassanik immikkut ituninik sakkukillitsinikkut pissutsinut naleqquttunngorsarneqarsimasorinissaanut tunngavissaqaqqanngilaq.

Taamatut paasinnineq aammattaaq ferierneq pillugu inatsisip akissarsiallip piginnaatitaaffiik atortussatigut iluarsivigininnerata malit-sigisaanik Namminersornerullutik Oqartussat ferierneq pillugu inatsimmi akiligassalimmik illersuinissaq pillugu aalajangersaasinnaatitaaner at pillugu Inatsisip Atortinneqarnerannut ministereqarfimmit maanga oqaaseqaataasunut naleqquppoq.

Matuma kingorna paasisariaqarpara K kommuni kommunip akiliisitsiniartarfianit tunniunneqarluni akissarsiassat ilaannik unerartitseqqusutit 17. november 1994-imeersup taassuma aammattaaq naammagittaalliortup sulnngiffeqarner siutissaanik ukiumut 1995-imut katersorsimasaanik ilaqartinnissaanut tunngavissaqarsimannngitsaq.

Matuma tapertamik ilisimatitsissutiginissaanut pissutissaqarsoraara, Inatsisartut, naammagittaalliutit Atorfeqarfimmu maanga tunniunneqarnerata kingorna, pisortanut akiitsut akilersinniarneqartarnerat pina-veersaartinneqarnissaallu pillugit Inatsisartut inatsisaannik nr. 3-mik, 2. maj 1996-imeersumik, 2. juli 1996-imi atuutilersumik, akuersissuteqarnermikkut sulinngiffeqarnerisutissatut piumasarisani pinngitsaaliinikkut naammassisitsisarneq pillugu apeqqummik isummerfiginnissimasut qanoq paasinnittariaqarneq siuliini tunngavilersuutigisara naapertorlugu.

Inatsisartut inatsisaanni tassani sulinngiffeqarnerisutissanik piumasat akissarsiasat ilaannik unerartitsinertut ilusilimmik pinngitsaaliinikkut naammassisitsiniaanissamit erseqqilluinnartumik attorneqarsinnaajunnaarsinneqarput.

Aalajangersagaq inatsisissatut siunnersuutit pingajussaaniq oqaluuserineqarnissaanut allannguutissatut siunnersuutit Naalakkersuisunit saqqummiunneqarsimasutut ilanngunneqarpoq, Aningaasaqarnermullu Naalakkersuisoq inatsisissatut siunnersuutit pingajussaaneerlugu oqaluuserineqarnerani imaattunik oqaaseqarpoq:

“§ 4-mut nutaamik siunnersuuteqarnermut tunngatillugu oqaatigisinnaavara kikkulluunniit feriarnersutissanik il.il. katersarisimasaminnut nammineerlutik sunut atorneqarnissaanut aalajangiisinnaatitaasariaqarnerannik kissaateqarneq tunngaviummat. Feriarnersutissallit kisiisa ilaasa feriarnersutissamik ilaat akiitsunut matussutigerusukkunik soorunami taamaaliorsinnaatitaasariaqarput. Naalakkersuisunut pingaaruteqartorujussuuvooq aningaasat pineqartut pissusissamisoortut ilanngartuisinnaatitaanermut aqqissuusissinermi malittarisassat naapertorlugit assigisaannik pineqannginnissat qulakkeerneqartariaqartoq, taamaaliluni innuttaasut feriarnissaminnut periarfissat annikillisaaffiqineqannginniassamat.

Naalakkersuisut isumaqarput feriarnissamut piginnaatitaaffeqarneq kisimiusariaqanngitsoq aammattaarli feriarnissamut akissaqarsinnaanermut piginnaatitaaffeqarneq tunngaviulluinnartoq. Taamaatumik politikikkut qulakkeertariaqarparput taamatut piginnaatitaaffeqalernerneq feriarnersutissanik il.il. akiitsunut ilanngartuinerup kingunerisaanik takorluukkarsaarutaannaassanngitsoq.

...”

Allannguutissatut siunnersuummut oqaaseqaatini aamma ilaatigut ima allassimasoqarpoq:

“Siunnersuummi feriarnersutit il.il. malittarisassat ilanngaassisarnermi atuuttut malillugit ilanngaassivineqarsinnaasut ilaatinneqarput. Siunnersuummi feriarnersutit ilanngaanneqarsinnaanngillat ilanngaassinissamik isumaqatigiissuteqarsimagaluarpalluunniit, tassani apeqqutaatinnagu feriarnersutit il.il. sulinngiffeqartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni malittarisassat, sulisitsisup sulisullu akornanni immikkut isumaqatigiissutit malillugit tunniunneqarnerisut, imaluunniit illuatungeriit akornanni, matumani illuatungeriit kattuffii ilanngullugit eqqarsaatigalugit, pissutsini taakkunani qallunaat sulinngiffeqartarneq pillugu inatsisaat taakkuluunniit assigisaat atorneqassasut isumaqatigiissutigineqarsimanerat apeqqutaatinnagu.

...”

Taamaattumik isumaqarpunga sulinngiffeqarner siutissat il.il. akissarsiassat ilaannik unerartitsinermi ingalassimatinnissaat pillugu inatsimmi maleruaqqusaq 1996-imi atortuulersinneqarsimasoq taanna sulinngiffeqarneq pillugu inatsisip akiligassaqaqfigisamut illersuutitut siornatigut atortuussimanerata killiligaaneraniq qularutiginnissimanerup peernissaaniq Inatsisartut kissaateqarnerannut ersiutitut isigisariaqartoq.

Kisiannili tamatuma tungaatigut maleruaqqusaalluni tunngaviusup qanoq paasinnittariaqarnerup tungaatigut qularutiginninnermut pissutaasimasinnaanera pissutigalugu, soorlu ilaatigut Sulisoqarnermut Pisortaqarfiup sulinngiffeqarneq pillugu inatsimmut ilitsersuutaata siuliini issuarneqartup nassatarisaaniq, kommunip akissarsiassat ilaannik unerartitseqqussummik sullissisimanerata isornartorsiornissaanut pissutisaqarsorinngilara.

Taamaattorli inassutigaaara kommunip akiliisitsiniarluni malersuinnermut malittarisassaniq sulinngiffeqarner siutissat ilaannik piumasaqarnernut sammitinneqartunik paasinninneq pillugu isumaliutersuutigisama siuliini oqaatigineqartut maleruarnersigut naammagittaalliortup 1995-imit tunngasumik sulinngiffeqarner siutissaanit ilanngartuisimaneq suliareqqissagaa.

Tamatumunnga atasumik kommunip suliamik suliarinneqqinnerata innerneraniq tusarlerneqarnissara qinnutigissavara.

Kiisalu, takuuk Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 11, oqaaseqaat manna peqatigalugu, Naalakkersuisut Inatsisartullu ferierneq pillugu inatsimmut ilitsersuutip naleqquttunngorsartariaqalerneraniq ilisimatissimavakka, inatsisitigut pissusiusut pisortanut akiitsut akilersinniarneqartarnerat pinaveersaartinnissaallu pillugit Inatsisartut inatsisaata atuutilerana sioqqullugu atuussimasut nassatarisaanniq Inatsisartullu inatsisaata matuma nassatarisaaniq.

Immikkut allagaqarnikkut allakkallu matuma assilineraniq naammagittaalliortoq aamma Sulisoqarnermut Pisortaqarfik suliaq pillugu isumannik paasissutissipakka.”

32-3 Napparsimmavimmi portørimik soraarsitsineq suliaq suliarinerani kukkuluttortoqarsimaneq, matuma ataani suliami illua'tungiusup isumaaniq tusarniaasimanninneq, pissutigalugu atorsinnaanngilaq.

A'p naammagittaalliutigaq inatsisip unioqqutillugit agginngitsoorsimaneq pissutigalugu napparsimmavimmi portøritut atorfirmiit soraarsinneqarsimalluni.

Soraarsinneqarneq oqarasuaatikkut nalunaarutigineqarpoq, soraarsitaanerullu oqaasiinnartigut nalunaarutigineqarnerata kingorna qaammatit pingasungajaat qaangiuttut aatsaat A aalajangiineq pillugu allaganngorlugu nalunaarummik tigusaqarsimaluni. Ombudsmandip assorsuaq isornartorsiortariaqarsoraa A soraarsitsineq sioqqullugu tusarniaavigineqarsimannngimmat, taamatuttaarlu isornartorsiortariaqarsoralugu A-mut atassuteqartumik suliap oqaasiinnartigut suliarineranut atasumik allattuisussaataaneq maleruarneqarsimannngimmat.

Matuma saniatigut Ombudsmandip ajuusaarnartuusoraa napparsimmaviup oqaasiinnartigut soraarsitsinerup kingorna qaammatit pingasungajaat qaangiuttut aatsaat tamanna A-mut allakatigut uppersarmagu. Aalajangiinnermi amigaatigineqartut pissutigalugit Ombudsmandip A-mik soraarsitsineq atorsinnaanngitsuusorisariaqarjaa, peqqussutigineqarporlu napparsimmaviup tamanna pillugu qanoq iliulersaarnerminik A nalunaarfignisaga. (J.nr. 1.32.10.0./52-96)

Napparsimmavimmi portøritut atorfirminit soraarsinneqarnini A'p naammagittaalliuutigaa. A naammagittaalliummini ilaatigut ima allappoq:

“... ”

Ukioq 1995 februari naalersoq 27-iani naalagarput (portør naalagaa) isumaqatigaara ullut arfineq marluk feeriarnarlunga. Taavalu akueraanga. Ulloq taanna akuerimmanga unnukkuutaani aallarpunga (feeriarnarlunga). Aqaguani ullaakkut feeriarfinnut tikikkatta suli ualinngitsoq napparsimmavimmut sianeqqusaavunga. Taamaakkimart telefonbox-ikkut sianerpunga, sianerama ningiutta pilerpaanga nalunaaruteqarnangaligooq aallarsimagama soraarsitaallunga. Aaliuna portørit naalagaallu isumaqatigereemikuulluta. Tassalu portørit naalagaata ningiutsinnut ingerlateqqissimannilaa feerialersunga.

Illit tusarnikuut telefonikkut soraarsitsisumik? Telefonikkummi toqqaannarlugu soraarsippaanga, ulloq manna tikillugu atsiugassamik takusaqanngilanga. Uangalu tupangaarama feeriarnera nuannerunnaartutut misigisimavara. Tassani pilerpara feeriarninniit uteruma oqaloqatigiissutigiumaaripput. Feriareerlunga uterlunga tikikama ingerlaannarlunga oqaloqatiginnikkiartorama pisimasut oqaloqatigiissutigaarput sivilungaaatsiartumik. Tassanilu aamma oqarfigaanga (neriorsorpaanga) sulileqqissasunga, imminerooq pisuussutigiamiuk.

Taava ningiutta Portøritut afløsererput oqaloqatiginiarlugu aggeqquaa, taavalu aperivaa afløseritut sulileqqissinnaanersoq. Akivoq naaggaarluni, Portøritummi uanga sulilerniassagama. Soormi immineq sulisitsisuulluni unalu afløserinnaasoq taama aperivaa ? Tassalu taanna afløseriugaluarluni Portøritut atorfinitsippaat, uangalu soraarsitatut nalilerlunga.

Suliarlu naammagiunnaarlugu S.I.P.-mut ingerlappara. Tassani iternga (aallaavia) tikillugu ingerlappaat. S.I.P.-mut ingerlakkiarakku ningiorput allamut saaffissaarluni S.I.P.-mut allagaqarsimavoq arlaleriarlungagooq aalakoornalunga suliarunngitsoortarsimagamagooq soraarsitaassutigigiga. Uppersaatsissatut atsiortitsinermini isertuussimavai kikkut tassani atsiorsimanersut.

Suliaq uannut tunngamat allatut ajornartumik uteriiserlunga paasiniarpakka. Sunaaffa aajuna aatsaarpiarpiaq afløseritut sulilersoq atsiqataasimasoq, aaliuna afløserit suliamut sumulluunniit atsiqataaqqusaanngitsut, afløseriinnaanertik pissutigalugu.

Taamaalilluni suliaq allanngorpoq. Timesedleni uanniittuni takuneqarsinaavoq ataasiaannarlungaluunniit aalakoorklunga suliarunngitsoornikuunngitsunga. S.I.P.-milu aalajangiuppaat aamma soraarsitaasutut, taamaakkiarmat tamanna S.I.K.-mut allagaqaqqillunga ingerlateqqippara. Suliaq ingerlavoq qaammatit ingerlapput. S.I.K.-miit taamatut aamma nalilerpaat, tassa imaappoq soraarsitaasutut.
...”

A naammagittaalliumminut nal.ak. suliffigisanut allagartanik (timesedler) allakkanillu, soraarsitaanini pillugu peqatigiiffimmut sulinermini atvigisaminut saaffiginnissuteqartarsimanerminik takutitsisunik, assigiinngitsunik ilanngussaqaarsimavoq. Sulinermik Inuussutissarsiutillit Peqatigiiffiat (S.I.P.) Sulinermik Inuussutissarsiutillit Kattuffiata (SIK) aalajangiinera A-mut 7. november 1995-imi nassiuppaa:

“...nalunaarutigissavarput Sulinermik Inuussutissarsiuteqartut Kattuffianniit peq-qissaartumik suliaq misissorsimagatsigu, imatullu aalajangersimalluta:

Suliami pineqartumi Portøriusimasoq A suliffimminiit vagteqartussaalluni sulinngitsoortarsimavoq, aammalu sulisitsisuminut nalunaqaarnani sulinngiffeqarsimalluni.

Suliini pissutsit taaneqartut aallaavigalugit A-mut tunngatillugu suliaq Sulinermik Inuussutissarsiuteqartut Kattuffianniit qanoq iliuseqarfigeqqissinnaannginnera S.I.P.-mut nalunaarutigaarput.

Taamaalilluni Sulinermik Inuussutissarsiuteqartut Kattuffianniit suliaq A-mut tunngasoq naammassineqartutut naatsorsuutigineqalerpoq.”

Suliamit imaattut erserput:

A’p atorfeqarfigisaani suliami allagaatini allakkiaq:

“Pineqartoq: A

Ataatigut atsiortut matumuuna upeprnarsaapput, A arfininngornermi 25. februar 1995-imi suliarturnasimannngitsoq (pigaarnissaq pilersaarutaareersoq), nammineq oqarnera malillugu, aalakoornini pissutigalugu.

(atsiortoq)

X

Immikk.napparsimasunik
paarsisoq

(atsiortoq)

P

Portøri

(atsiortoq)

P

Portørimut taartaasoq”

Immikkoortortaqaarfimmi napparsimasunik paarsisoq ilisimatitsivortaaq “portørimut taartaasoq ataatigut atsiqataasoq aalajangersimasunik sulisorineqanngimmat sulisorineqarsimannngimmallu”

Soraaqquissutit napparsimmavimmit A-mut allagaapput 26. maj 1995-imeersut ima qaasertallit:

“... -mit matumuuna napparsimmavimmi portøritut sulininnit soraarnerit uppernarsarneqassaaq. 1995-imi martsip aallaqqaataani atuutilersussamik 28. februar 1995-imi soraarsitsisoqarsimavoq.

Soraarsinneqarninnut pissutaasoq ilaatigut tassaavoq, arfininngornermi 25. februar 1995-imi suliarturnngitsoorsimagavit aalakoormik pissuteqartumik. Ilaatigullu napparsimmavimmi pisortaasunit akueriteqqaarnak nalunaaquttallu akunnerinik qassialuinnarnik siumut ilisimatitsillutit ...mukarsimagavit sapaatip akunnerani ataatsimi tassaniissallutit. Taamaaliorsimavutit naak atorfinitsinneqarnikkut nalunngilluaraluarlugu tamatumani akuersisitsisoqartussaasoq.”

Napparsimmavik eqqartorneqartoq qinnuigaara A’p Ombudsmandimut allakkamini taasai oqaaseqarfigeqqullugit.

Napparsimmavik ilaatigut imaattunik akissuteqarpoq:

“... ”

A’p Napparsimmavimmi sulinerminit nalunngilaa holdlederi kisimiilluni sulinngiffeqarnissamut akuersissummik tunniussinnaanngitsoq – ullormillu ataatsimik sioqqutsilluni kalerriisoqartillugu taamaaliorsinnaanngivissoq!

Eqqorluarsinnaavoq A’p holdlederi aperisimassagaa, kisiannili holdlederip ilisimatitsissutigisimavaa A qinnuigisimallugu ataatigut atsiortoq apereqqaqqullugu, tassami nammineq kisimi tamanna aalajangersinnaannginnamiuk.

A feriarluni aallarpoq allamik holdlederiunngitsumik oqaloqateqarani.

Tamatumunnga atassuteqartumik portørinut suleqatigiinnut holdlederiusup tutsuviginnginnissaanut pissutissaqarsorinngilara, angummi taanna aalajaatsuullunilu taginartuummat.

A’p aalakoormi suliarturnngisaannarnerarnera pillugu, tamanna eqqortuusimasinnaagaluarpoq, pigaartuunissamulli pilersaarusiorneqarsimasumut takkussimanngilaq.

Portøri kingoraarneqartussa (P) biilerluni A’p angerlarsimaffianukarpoq, kisiannili A suliarorumannngilaq, aalakoormimimi.

Tassa A aalakoornini pissutigalugu agginngitsuuvisimavoq.

Portørip aalajangersimasumik sulisorisap P’p atassuteqarfigaanga aperalunilu qanoq iliussasugut. Aalajangersimasumik kingoraartaasartutta pigaartuunissaq pigaartuuffigisinnaanngilaa. Aalajangerpugut PA pigaartuutinniarsariumallugu (P tunuliaqutaalluni pigaartuutillugu), Tassami PA aatsaat siullermeerluni qamummik napparsimasunik angallassissummik (ambulancemik) ingerlassisussaammat.

Taamaalilluni PA taannaanngilaq aalajangersimasumik taartaasartoq, aalajangersimasumillu sulisorineqanngisaannarsimalluni.

Kingoraarti A-mut taarsiullugu aalajangersimasumik sulisorineqalersoq X-imik ateqarpoq, taannalu A’p agginngitsoorsimaneranut tunngasumik atsiugaqarsimanngilaq.

A’p 25.02.95-imi sulisimanerminik nal.ak. suliffigisanut allagartamigut uppernarsaasinnaanera periaatsimi kukkuneruvoq tamatuma kingorna allanngortissimasarput.

Ajoraluartumik periaatsit imaassimapput, napparsimanermik nalunaarnerit agginngitsoornerillu nal.ak. suliffigisanut allagartanik atsiuisumit tamatigut ilisimaneqalerneq ajorlutik, tamannalu peqquuserluttuliornissamut periarfissisarsimavoq, A-lu aammattaaq taamaaliornermut pisuulersissimavoq.”

Napparsimmavimmit oqaaseqaat taanna A’p oqaaseqarfigisimanngilaa.

Matuma kingorna Ombudsmandi imaattunik oqaaseqaateqarpoq:

“Atorfinitsinissamik soraarsitsinissamillu aalajangernerit, matumunnga ilanngullugit peersinneqarnerit, ingerlatsinermut inatsit najoq-qutaralugu aalajangiinerupput. Taamaattumik suliassat suliarineqararnerat pillugu inatsimmi peqataasup isumaanik tusarniaanissaq, tunngavigisat aamma naammagittaalliornissamut ilitersuineq pillugit maleru-aqqusat malinneqartussaapput. Pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 19-imi, imm. 1-imi ima allassimasoqarpoq:

“Suliassami (illua ’tungiulluni) peqataasooq paasissutissanik aalajangersimasunik suliassami pisimasuinnut tunngasunik oqartussaasut pigisaqarnerannik ilisimasaqarsorinangippat aalajangiisoqassanngilaq peqataasooq taanna paasissutissanik tamakkuninnga oqartussaasunit ilisimatinneqartinnagu oqaaseqaateqarnissanullu periarfissaqartinnagu. Aalajangigarli taanna aat-saat atortussaavoq paasissutissat peqataasumut tassunga iluaqutaasussanngippata suliallu aalajangiiffiginissaanut annertuumik pingaaruteqar-pata. Oqartussaasut oqaaseqaateqarnissamut taaneqartumut piffissamik killiliisinaapput.”

*Pisortat ingerlatsineranni suliassat suliarineqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 19 naapertorlugu suliami illua ’tungi-usup isumaanik tusarniaasussa-
anerup nalinginnaasup saniatigut qinnuteqaatitaqanngitsumik soraarnernik aalajangiiviginninnernut suliami illua ’tungi-usup isumaanik tusarniaaqqinnissaq pillugu isuma najoqqutassarlu pingaarnerusoq inatsisitigut aalajangigaanngitsoq atortuupput. Tamatuma kingorna suliami ilua ’tungi-usooq suliami ilumut pisimasut pillugit tusarniarneqaannartussaannngilaq, aammattaarli suliami inatsisit tungaatigut tunngaviusut pillugit. Pisortat suliaq pillugu namminerisaminnik isumartik nassuiaateqarfigisussavaat, matumunnga ilanngullugit pisimasuiit inatsisit tungaatigut qanoq pitsaassuseqarnerat up-pernarsaatissaasinnaasunillu nalilersuinerit. Nassuiaat pisimasut naapertorlugit allaganngorlugu suliarineqarsimassaaq. Ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi soraarsitsinernut piumasaqaatit aammattaq takuneqarsinnaapput: Hans Gammeltoft-Hansen ’ip, Jon Andersen ’ip, Kaj Larsen ’ip & Karsten Loiborg ’ip atuakkiaanni: Ingerlatsinermi inatsiseqartitsineq, quppernerit 164-iat.*

Suliamit ersinngilaq oqarasuaatikkut 28. februar 1995-imi oqaloqati-giinnermi A oqaasiinnartigut napparsimmavimmit nassuiaateqarfigineqarsimansooq. Matuma saniatigut taasariaqarsoraara oqarasuaatikkut illua ’tungi-usup isumaanik tusarniaaneq aallaaviusutut naammassanngimmat, aammattaarli qularnarluinnartuusorinarpoq A oqarasuaatik-kut saqqummiussivigineqarsimasinnaanermini isumaliutiginnissami-nut naammattumik piffissaqartinneqarsimassanersooq suliamullu oqaati-gisassaminik pingaaruteqartunik saqqummiussilluni. Oqaloqatigiinneq taamaalilluni qanorluunniit pisoqarsimassagaluarpat suliami illua ’tu-

ngiusup isumaanik allakkatigut tusarniaanermik malitseqartinneqarsimasariaqaraluarpoq.

Matuma kingorna tunngavilersuutigisariaqarpara A soraarsinneqarnerminut atasumik suliami illua tungiusup isumaanik tusarniaavigineqarsimannigitoq ingerlatsinermi inatsiseqartitsinikkut piumasarisaasut naapertorlugit, tamannalu isornarluinnartuusoraara.

Soraarsitsinissaq pillugu aalajangiineq allaganngorlugu atorfeqartitamut nalunaarutigineqartariaqarpoq, soraarsitsinermullu pissutaasumik imaqartussaalluni. Aalajangiineq qaqutigootumik oqaasiinnartigut tusarliunneqarsimappat, soorlu A oqarasuaatikku 28. februar 1995-imi taamaaliorfigineqarsimasoq, pisortat pappiaraatinut allattuisussaapput, takuuk paasitinneqarsinnaatitaaneq pillugu inatsimmi § 6. napparsimmaviup A nassuiaateqarfigisimaguniuk, taava suliami pappiaraatinut allattuisoqarsimasariaqaraluarpoq. Taamatutaaq, oqaloqatigiinnerup tamatuma kingorna pisup nalaani paasissutissanik nutaanik saqqummer-soqarsimappat, tamanna pillugu suliami pappiaraatinut allattuisoqarsimasariaqaraluarpoq. Allattuisussaataitanermik malinnissimannigineq taanna isornartuusoraara.

Kingorna napparsimmaviup soraarsitsineq tunngavilersuuteqartillugu allakkatigut uppernarsarsimavaa. Napparsimmaviup, ingerlatsinermi ileqqussaq kusanartoq nalinginnaasoq pingaartumillu pisortat sulisumik tungaannut qajassuussisumik periaaseqarnissaannik kissaatigisaqarnerit eqqarsaatigalugit suliami illua tungiusumik tusarniaanerup kinguninguatigut oqaasiinnartigut soraarsitsineq taanna allaganngorlugu tunngavilersuummillu ilaqartillugu uppernarsarsimasariaqaraluarpa. Allakkatigut kingusinaartumik uppernasaaneq taanna ajuusaarnartuusoraara.

Malugisimavara napparsimmaviup A'p nalunaaquttap-akunnerinut suliffigisaanut allagartai, piffissamik suliffiusumik eqqunngitsumik nalunaarsuisimanermut atasumik naammagittaalliortup akisussaanera pillugu oqartussaaffiup nammineq naliliineranik imallit, pillugit oqaasiliarisimasai: "Ajoraluartumik periaatsit imaassimapput, napparsimanermik nalunaarnerit agginngitsoornerillu nal.ak. suliffigisanut allagartanik atsiuisumit tamatigut ilisimaneqalerneq ajorlutik, tamannalu peqquserluttuliornissamut periarfissiisarsimavoq, A-lu aammattaaq taamaaliornermut pisuulersissimavoq," A suliami illua tungiusup isumaanik tusarniaanermut akissuteqarsimannigimmat naliliinerup taassuma sukumiinerusumik misissornissaanut tunngavissaqarsorinngilara. Aammattaaq qularnaatsumik paasisimavara napparsimamyk ilisimatitsissuteqartoq napparsimanermik nalunaarnerit agginngitsoornerillu pillugit periaatsit allanngortinneqarsimasut, taamaammatt tamanna pillugu anertunerusumik qanoq iliuuseqassanngilanga.

Matuma kingorna oqaaseqaatigissavara A'p soraarsitaanera pillugu aalajangiineq suliami illua tungiusup isumaanik tusarniaasimannigineq

pissutigalugu atorsinnaangitsutut isumaqarfigisariaqartoq. Tamanna tunuliaqutaralugu peqqussutigissavara napparsimmaviup tamanna pil-lugu qanoq iliortoqalersaarnernanik naammagittaalliortoq nalunaarfigis-sagaa.

Napparsimmaviup suliami annertunerusumik qanoq iliuuseqarneranik paasissutissineqarnissara qinnutigissavara.”

32-4 Kommunimi inunnik isumaginninnermi siunnersortimik so-raarsitsineq suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaasi-mannginneq suliallu paasissutissatigut amigaateqarnera pis-sutigalugit atorsinnaangilaq.

A'p naammagittaalliutigaa K kommunimi inunnik isumaginnin-nermi siunnersortitut atorfimminit soraarsinneqarsimalluni. Isornarluinnartuursorisimavara K kommunip soraarsitsineq sioq-qullugu pisortat aalajangiinissaminnut paasissutissanik pisaria-qartunik pissarsinermikkut naammattumik tunngavissaqarnissaat malissimangimmagu soraarsitsinernullu atasumik suliami il-lua'tungiusup isumaanik tusarniaanissamik pisariaqartumik tu-sarniaasimangimmat. Tamanna tunngavigalugu eqikkaavunga A-mik soraarsitsineq atorsinnaangitsoq. Matuma kingorna K kommuni peqqussuteqarfigaara soraarsitsinerup atorsinnaan-ginnera pillugu qanoq iliulersaarnerninik nalunaarfigeqqullu-nga. (J.nr. 11.32.20.7./161-96)

A'p uannut naammagittaalliutigaa K kommunip isumaginninnermi si-unnersortitut atorfimminit soraarsissimagaani.

Suliamit erserpoq A isumaginninnermi siunnersortitut 1996-imi augus-tusip aallaqqaataani atorfinitsinneqarsimasoq. Taamaammat A K kommu-nimit allakkani 31. maj 1996-imeersuni imaattunik nalunaarfigineqarpoq:

“Siunnersuisarfimmi Isumaginninnermi siunnersuisutut atorfik inuttaqangitsoq pillugu qinnuteqaatit unnersuussutigalugu matumuuna nalunaarutigineqassaaq, aa-lajangertoqarsimasoq ... Immikkoortoqarfiup allaffiani atorfinitsinniarlutit, taamaa-lillutit 1996-imi augustip aallaqqaataani aalajangersimasumik atorfinitsinneqarsin-naaqullutit.

Taamaattumik qinnuigineqassaatit paasissutissanut skema ilanngunneqartoq akis-sarsiassanik naatsorsuinissaq pissutigalugu immersoqqullugu, piaarnerpaamillu akissarsialerinermut sulisoqarnermut immikkoortortaqarfimmut utertillugu.”

Paasissutissanut skemami “Peqqissutsikkut qanoq issuseqarnermik paa-sissutissat”-mik qulequttallip ataani apeqqutit imaattut apeqqutigineqarput:

“Illit ilaqqattilluunniit siornatigut nappaateqarnikuuit/-isi (meeqqat nappaataat nalinginnaasut nappaatilluunniit allat, nakorsamit katsorsarneqarnissamik pisaria-qartitsinngitsut eqqaassanngikkaanni) imaluunniit sumilluunniit sanngiilliuteqar-nikkuuit/-isi?”

A’p apequt taanna akivaa naaggaarnermut krydsiliiffissakkut krydsiliinermigut. Paasissutissanut skema A-mit 3. juni 1996-imi atsiorneqarsimavoq.

K kommunimit allakkatigut 6. juni 1996-imeersutigut A imaattunik nalunaarfigineqarpoq:

“K kommunip matumuuna isumaginninnermi siunnersortitut atorfinitsippaatit 1996-imi augustip aallaqqaataanit aallartinnissat naatsorsuutigalugu ...

Nunaqavissutut tjenestemandimut assingusunik atugassaqtillutit akissaasersorneqarumaarputit...

...

Atorfeqartitaaneq illua’tungeriinnit atorunnaarsinneqarsinnaavoq allaffimmiutut sulisut pillugit inatsimmi § 2-5-mi maleruagassat malillugit.

...”

Suliamit erserportaaq A napparsimanerminik nalunaaruteqarsimasooq ataasinngornermi 2. september 1996-imi. Nakorsap allagarsiussaa 8. september 1996-imi allanneqarsimavoq. Nakorsap allagarsiussaani erserpoq A 1996-imi septembarip aallaqqaataani(napparsimmavimmut) nakorsiarsimasooq. Aammattaaq erserpoq A Apiffissami ... sivikinnerusumiugunartoq sulisinnaangitsoq napparsimanini pissutigalugu”.

Suliamit ersinngilaq qanga A sulileqqissimanersoq.

18. september 1996-imi K kommuni R-imit (umiarsuaatileqatigiit) allakkanik tigusaqarpoq, imaattut oqaatigineqarlutik:

“Sulisorisassinnit, isumaginninnermi siunnersortimit A-mit ullumi marloriarluta sianerfigineqartarsimavugut.

...Hr. A’p kissaatigaa umiarsuaatileqatigiit M-ip angallammi inuttatut akissarsiasaanik immikut a conto-mik tunniussissasut, inooqatigisap inaallagissamut akiligassaanik matusissutissatut, taamaangippammi aapparit ineqarfianni sarfaq aqagu matuneqassammat. K’p ileqqorissarluni ilisimatitsissutigaa siumoornermik immikut ittumik inuttanut tunniussineq ajortugut...

Matuma kingorna hr. A’p nipaa sukannerpasinnerungaatsialerpoq, isumaqarpoq pisussaasugut aalisartut akissarsiassaminnik aalajangiiviginnissinnaanissaat isumagisussaagipput, taamaaliornikkut s.i. aningaasanik sapaatip-akunneranut immikkoortitsisoqartassalluni angerlarsimaffimmi ilaqutarisat pilersornissaannut atugassanik. X (umiarsuaatileqatigiinni atorfeqartitaq) akivoq isumaqarluni akissarsiassaminnik qanoq atuinerat uagut susassarinnikkipput. Matuma kingorna hr. A nalunaarpoq aalisartuutitsinnik iluamik pinnineq ajornitta tamanut tusagassanngorlugu saqqumersinnissaa isumagiimaarini, aammattaaq isumaginninnermut pisortaq matumunnga isumaqataasoq.

Hr. A aappasaanik saaffiginimmat X najuutinngilaq, taarsiullugulu uanga ataaticigut atsiortunga oqaluullunga. Suliassaq uannut naalisarlugu oqaatigaa, oqaluttuupparalu X-p suliassamik paasitissimagaanga, isumaqartungalu aalisartunut sulisutsinut immikkut siumut siumoorutinik tunniussineq ajornerput pissutigalugu tamanut tusaamanerlutsitsiniaarnermik uatsinnik sioorasaarinnissaminut pisussaangitsoq. Taamaattorli isumaqaannarpoq pisussaaffigini – allaat isumaqarluni pisussaassu-seqarluni – suliap tamanut saqqummiunissaanut, sulimi isumaqartuarami kilisaataatileqatigiit aalisartut sulisorisatik iluamik pineq ajoraat.

...
Suliap ingerlasimanagera taanna naammagittaalliutigiumavarput, imaassinnaanngimmammi aalisartut taakkualuunniit ilaquataat ikiorneqarumallutik saaffiginnikkaangata uagut isumaginninnermut ingerlatsiviup tungaanut akisussaassuseqassasut...”

A-mut allakkani 23. september 1996-imeersuni kommunip imaattut oqaatigai:

“Matumuuna nalunaarutigineqassaaq K kommunimi isumaginninnermi siunner-sortitut atorfinnit soraarsilersaaraatit 1996-imi oktobarip naaneraniit, takuuk allafimmiutut sulisut pillugit inatsimmi § 2, imm. 2, nr. 1.

Matumunnga tunngavilersuut isumaginninnermut ingerlatsivimmi isumaginninnermut pisortaagallartup aamma immikkoortortaarfimmup pisortaagallartup siunnersuutigisaannit ilanngunneqartumit erserpoq.

Tamanna peqatigalugu nalunaarutigineqassaaq suliffinnit suliunnaarsinneqaralartutit.

Suliap nangilluni suliarineqarnissaa pissutigalugu kommunip qinnuigissavaatit pissutsit qulaani taaneqartut pillugit kingusinnerpaamik 27. september 1996-imi allakkatigut oqaaseqaateqaqqullutit.

...”

(Akissarsialerinnermut sulisoqarnermullu immikkoortortaarfimmup) siunnersuuteqarneq allakkiami eqqartorneqartoq taanna ima nipeqarpoq:

“19. september 1996-imi aalajangertoqarpoq isumaginninnermi siunnersortip A’p soraarsinneqarnissaa siunnersuutigiumallugu pissutsit ataani taaneqartut tunuliaqutaralugit.

Pisortaasut pingaartumik suliami R-imit (umiarsuaatileqatigiit) saaffiginnissuteqarneq ajuusaarnarluinnartutut isigaat.

Suliaq ima pissuseqarpoq, isumaqarluta allakkatigut mianersoqqussuteqarneq tassungaluunniit assingusumik iliuseqarneq naammanngitsoq, kisiannili isumaqatigiissutitigut siumut ilisimatitsilluni soraarsitsisoqassasoq, tamannalu peqatigalugu soraarsitsinerup nalaani akissarsiaqartitsilluni suliunnaarsitsigallarluni

Suliap ingerlasimanageranik, siunnersuuteqarnermik nassataqartumik, naatsumik allaatiginninneq.

“17.9.96-imi umiarsuaatileqatigiinnut saaffiginnissuteqarsimavoq sulissutap akissarsiassaminit siuumoorummik immikkut ittumik tunineqarnissaa siunertaralugu, tamanna umiarsuaatileqatigiiffimmit itigartitsissutigineqarmat tamanut eqqartorneqarumanermik siorassaarummik, tassalu kilisaatileqatigiit sulisutik qanoq ajortigisumik pisaraat, saqqummiussisoqarpoq. Aammattaq innersuussutigaa tamanna isumaginninnermut pisortaq peqatigalugu oqaloqatigiissutigisimagini, taamatullu isumaginninnermut pisortaq matumunnga isumaqataasoq. Taakkualu arlaannaalluunniit pisimannigilaq.

Suli ataasiarluni umiarsuaatileqatigiiffimmup saaffiginneqqippooq, tamanut eqqartorneqarnissaaq pillugu siorasaarisooqalluni.

Umiarsuaatileqatigiinnut oqarasuaatikku saaffiginnissuteqarnerit taakkua marluk pillugit journalimut allattugaqannigilaq.

Inuinnartut, kisiannili isumaginninnermi siunnersortitut ilisimasaminik aallaaveqarluni inummillu aalajangersimasumik tunuliaqutaqarluni, Naalakkersuisunut ilaa-

sortamut allakkatigut saaffiginnittoqarpoq timikkut tarnikkulluunniit qaangerumi-naatumik misigisaqarsimanermit atassuteqartumik nuunnissaminnik kissaateqartu-nik INIp ingerlatsinera pillugu.

Tassani ajornartorsiutinik isummerfiginninniarnert pingaarnerusut, pisortaa-sut peqatigalugit siumut oqaloqatigiissutigineqarsimanngitsut, pineqarput. (Ajornar-torsiutinik isummerfiginninniarnert qullersarisanittaaq sulissutigineqartut).

A'p poltikkikkut namminerisaminik isummani suliamik nalinginnaasumik sulia-qarnermut nalinginnaasumut akulerussimavai, taakkulu K kommunip politikkiatut timitalerlugit ingerlateqqissimallugit.

A innuttaasumit saaffigineqarsimavoq pineqartup arnaata inooqatigisaa pillugu. Saaffiginnineq inooqataasup aningaasatigut eqqartorneqartup arnaanik atornerlui-neranut tunngavoq.

Matuma kingorna A suliami tassani suleqataalluni peqataalerpoq, naak ajornar-torsiut saaffiginnittumut pineqartumut tunnganngikkaluartoq, kisiannili pineqartup arnaata inooqataasullu akornanni ajornartorsiutaalluni.

Ajornartorsiutit isummerfigisassat pillugit paasisinnaasaqarnikkut paasisakissu-sermut nalinginnaasunik assersuutissaqarpoq, matumunngalugu ilanngullugu ajor-nartorsiut ilumut kimut tunnganersoq, tamannalu ajornartorsiutit aqqissutissarsi-nissaanut naleqqiussilluni eqqarsarluaqqaarani tassanngaannaq iliuuseqarnernik nassataqartarpoq, taakkualu isumaliutigilluagaanatilluunniit qullersarisat qaninner-paat peqatigalugit oqaloqatigiissutigineqarsimasaratik.

A'p qulaani taaneqartunik tunuliaqutaqarluni oktobarip naanerani soraarsinneqar-nissaa siunnersuutigineqarpoq, 19. september 1996-imiit suliunnaarsinneqarallar-tussanngorlugu.”

Aningaasaqarnermut ineqarnermullu naalakkersuisumut allakkiaq eq-qartorneqartoq K kommunip allagassiaatai atorlugit allanneqarsimanngi-laq. Nassitsisutut taaneqarpoq A, taassuma nammineq imminermi ad-ressia allasimalluni. A isumaginninnermi siunnersortitut atsiorpoq. Allak-kiami ullulerneqarsimanngitsumi imaattut allaatigineqarput:

“Isumaginninnermi siunnersortitut sulininni arlaleriarlunga misigisarsimavunga A/S Inissiaatileqatigiiffik INI tunngavigisassat, kalaallit pissusivigisaannut naaper-tuutivinningsut, qassit tunngavigalugit ingerlatsisoq. Pingaartumik tassani nuunnis-samik kissaateqarnerit pillugit apeqqutit pineqarput.

Inissamut allamut nuunnissamik kissaateqarneq inigisami timikkut tarnikkul-luunniit misigisaqarsimanerit ajoqutaasut malitsigisaannik pilersinnaavoq. Inuar-neq, imminorneq nakuuserlunilu saassussinerit ajoraluartumik pisimasuusarput nali-nginnaanngitsut, tamannalu inuup taamaattunik misigisaqarsimasup taakkuusunik avatangiiseqarluni inuunermini ingerlaqqinnissaanut anigorneqarsinnaanngingajat-tumik misiginarsinnaasarpoq. ...

...
Neriutigisaraara pissutsit taamaattut oqaluusereqqitassanngortikkumaaritit. Paa-sissutissanik amerlanerusunik paasissutissiinissannut piareersimajumagaluqaqa-nga.”

Kommunip soraarsitsinissamik siunnersuutaanut oqaaseqaatini 23. sep-tember 1996-imeersuni A imaattunik taasaqarpoq:

“ ...

Vikaritut atorfinitsinneqarnera sioqqulluguli nikallungasarnernut nakorsaaticigut katsorsartittarsimanera siornatigullu ilaannikkut pisartumik isummakkut sualuttumik allanngorartarsimanera isertuunniartarsimanngilakka. Tamanna ammasumik eqqartortarsimavara, aammattaaq vikaritut atorfeqartitaanerma nalaani, tamatumungalu atassuteqartumik suleqatiga, isumaginninnermi siunnersorti SR, qinnuigisimallugu maluginiartaqqullugu tamaviaarniarpallaarlunga sulilernersunga, tassami peqqammersutut pisoqarnissaata pinngitsoortinnissaa kissaatigigakku.

Nassuiaatitut allakkani 20.09.96-imeersuni sulianut pingasuusunut tamarmik piffissaq ullunik 14-inik sivissusilik, tassa tamatuma nalaani tarnikkut allanngujavallaarnerup nassatarisaanik napparsimanera nalunaarutigisimallugu, sioqqutitsiarlugu kingoqqutitsiarluguluunniit pilersimasunut unnersuussisoqarpoq. Tarnikkut allanngujavallaarnerup taanna ilaatigut pissuteqarpoq nikallungavallaarnaveersaarnernut nakorsaammik, tarnikkut nappaatinik katsorsaarnernut nakorsaaneq O malillugu pisumi uannut tunngasumi atussallugu eqqortuunngitsumik, katsorsarneqarsimaninik. Taamaattumik eqqunngitsumik iliorsimasinnaanera tunuartsinnaanngilara, kissaatigaarali erseqqissassallugu “tamakkiisumik paasinissinnaannginneq” aammalu “eqqarsarluaqqaarani tassanngaannartumik iliuseqarnerit” taakkua nassuiaatitut allakkani eqqartorneqartut, sulininni iliuseqartarninnut nalinginnaasumut ersiutaanngimmata, kisiannili nappaatinnut atassuteqarpiartumik pilersimallutik.

Suliat aalajangersimasut pillugit imaattumik oqaaseqassaanga:

1) R-imut (umiarsuaataatileqatigiinnut) siullermeertumik 17.09.96-imi saaffigininninni ”tamanut saqqummiussinissara pillugu siorasaauteqarsimanngilanga”. Oqarpungali isumaqartunga suliaq tunngavimmigut soqutiginaateqartoq, taamaammallu taanna politikkikkut tunuliaqutarisannut saqqummiunnariiga. Matuma kingorna isumaginninnermut borgmesteri S atassuteqarfigaara, taassumalu ersersippaa suliami naliliinera isumaqatigigini qinnuigalungalu suliap ingerlaqqinnissaanut tunngavigisassamik allakkialiuassasunga, namminertaarmi aamma apeqqut tunngavaitgut soqutigamiuk.

Nalunngilara suliamik taassuminnga suliaqarnerma nalaani isummakkut allanngorartuusarsimasunga, taamaattumillu kingorna R-imut (umiarsuaatileqatigiiffimmut) saaffiginissimavunga iliuseqarsimaneralu utoqqatsissutugalugu. Umiarsuaatileqatigiiffiup pissutsinut atukkannut paasininnini ersersissimavaa utoqqatsissuteqarneralu akuerisimallugu. Oqarasuaatikkut oqaaserineqartunik allattuisimannginerit aammattaaq piffissami tassani isummakkut pissutsima allanngorartuusimaneranut ersiutaapput.

2) INIp nuunnissanik kissaatigineqartunik ingerlatsinera pillugu naalakkersuisunut ilaasortamat L-imut saaffiginissuteqarnera inuinnartut pisimavoq, tamannalu allagassiap qulaatungaaticigut nammineq adressinnik taasaqarsimaninnit erseqqissumik ersepoq. ... Isumaqarpunga uanga innuttaasut namminertut, pissutsinik siunertarineqartoq malillugu ingerlanngitsunik malugisaqaraangama oqaaseqarsinnaatitaasunga, aammattaaq naak pissutsit taakkua sulininnut atassuteqartumik paasisimagaluarlugit. ...

3) Pissutsit, allakkiami eqqartorneqartut, pingajuat sullitamut saaffiginissimasumut tunngassuteqarpoq, taannami isumaqarami anaanami inooqataata anaanani aningaasaticigut atornerlukkua. Suliaq taanna ilanngunneqarpoq isumaqartoqarmammi uanga suliamut, sullitannut tunngassuteqanngitsumut, suleqataallunga peqataalersimasunga.

Suliap ingerlanerpiia unaavoq, angummit inuusuttumit assorsuaq nalornissumit, suliami aalajangersimasumi tassani ilitserorneqarnissamik pisariaqartitsisumit, saaffigineqarsimagama. Ilisimatippara ajornartorsiuat isumaginninnermut ingerlatsi- viup ataainngitsaq, ilisimatilluguli politiinut saaffiginissinnaasoq pasitsaassimamiuk anaanami inooqataata iliuseqarneri pinerluttuliornerusut. Nalorninini pissu-

tigalugu politiinut saaffiginninnissani nangaassutigaa, nammineerlunilu saaffigin-nissuteqalersinnani suliaasaq saqqummiullugu. ... Taamaattumik politiinut sianer-nera angummik inuusuttumik nalornisumik taassuminnga ikiorssiiniarneruvoq.

Sisamangornermi 19.09.96-imi SC-mik aamma AL-imik oqaloqateqarnerup na-laani, sulisut sinniisaata F’p najuuffigisaani, arlaleriarluni erseqqissarneqarpoq so-raarsitsineq napparsimaninnik pissuteqanngitsoq. Kisiannili aalajangiusimassavara pissutsit, isornartorsiorarialitut saqqummiunneqartut, tamarmik napparsimaninnik nalunaaruteqarnera sioqquutitsiarlugu kingoqquutitsiarluguluunniit pisimammata nap-parsimaninnullu toqqartumik atassuteqarlutik, tamannalu aammattaq oqaloqati-giinnitsinni paasititsissutigaa.

Maannakkut nalilersorneqarpoq lithiumimik katsorsarneqarsinnaanersunga, tar-nillu pissusiinut nakorsaaneramik O-mik septembarip 30-ni oqaloqatiginnikkiartor-tussaavu-nga. Pisariaqassappat nappaatinnut uppernarsaammik sukumiisumik saq-qummiussisoqarsinnaassaaq.

... Soorunalimi paasilluinnarpara isumaginninnermi siunnersortip kommunimi-luunniit atorfeqartitat allat suleqatigisatut illua’ tungerisanut naleqqiussilluni sualut-tumik pissusilersornissaat siunertarisamut naleqqutinngitsuusoq, oqareernittulli maannakkut katsorsarneqarpunga tatigalugulu lithiumimik katsorsartinnissap taas-suma, piaarnerpaamik aallartinniarnaqartup, taamatut pisoqaqqinnissaa pinngitsoor-tikkumaaraa.

Nassuerpunga aammattaq SC-mik aamma AL-imik oqaloqateqarnerma nalaani taamaaliorsimallunga, napparsimaninnillu nalunaaruteqareernerma kingorna tarnik-kut sulii eqqissisimananga suliarforsimallunga, tamannali isumaginninnermi siunnersortitut suliiinnarnissannik sakkortuumik kissaateqarsimaninnik kissaateqarninnillu pissuteqarpoq.

...”

Allakkani 1. oktober 1996-imeersuni K kommuni imaattunik taasaqar-poq:

“Allakkat 1848-mik normullit, 23. september 1996-imeersut innersuussutigalugu K kommunip matumuuna nalunaarutigissavaa maanna aalajangertoqarsimasoq ator-feqartitaanerit taamaatitinniarlugu erniinnarluinnaq atulersumik, tunngavigisat aja-lusoorsimanerat pissutigalugu, atorfinitsinneqaravimmi peqqissutsit pillugu paasis-sutissanik pingaaruteqartunik nipangiussisimagavit.

Oqaaseqaatninit (qupperneq 1-imi immikkoortut pingajuat sisamaallu) erserpoq vikaritut atorfinitsitaaninnut atasmusik siornatigut nappaatigisimasat/massakkut nap-paatigisat pillugu paasissutissiisussaasimagaluartutit, taamatullu katsorsarneqarsi-masutit/ maannakkut katsorsarneqartutit.

Aalajangersimasumik atorfinitsinneqarnissannut atassuteqartumik akissarsialeri-nermut sulisoqarnermullu immikkoortortaqaarfik 31. maj 1996-imi ilinnut allakkia-mik nassiusivoq. Tassuuna qinnuigineqarputit skema paasissutissanik immersugas-saq ilanngunneqartoq immersoqullugu, taavalu akissarsialerinermt sulisoqarner-mullu immikkoortortaqaarfimmu utertillugu.

Skema ilinnit 3. juni 1996-imi immersorneqarsimallunilu atsiorneqarsimavoq. Skemap quppernerisa 2-anni ilisimatitsissutigisussaavat nappaateqarnikuusimaner-lutit (meeqqat nappaataat nalinginnaasut nappaatilluunniit allat nakorsamit katsor-sartinnissamik pisariaqartitsinngitsut eqqaassanngikkaanni) imaluunniit timikkut sanngiussuteqarsimanersutit. Inssiiffimmi “Naagga”-mut krydsiliiffissakkut krydsi-liisimavutit. Taamatutaaq qaninnerpaallugit qullersarisavit arlaannaannilluunniit

uppernarsarneqarsinnaasimangilaq nappaatinnik ilisimasaqarfiginnissimanersut, ilinnit allalluunniit tungaannit ilisimatinneqarnikkut.

Tassalu imaassimavoq kommunip atorfinitsitaanerup aallartinnerani ajoquteqanngilluinnerit upperisimagaa, isumaginninermilu siunnersortitut atorfimmik isumannaalluinnartumik isumaginnissinnaanissat peqqissutsip tungaatigut akornutissaqanngitsoq.

Kommuni isumaqanngilaq atorfinitsitaaninnut atasumik paasissutissanik eqqortunik paasissutissiisimasutit, taamaammat taamatut taamaatitsinissaq taanna maanna pisariaqartinneqalersimavoq. Kommuni suliami pissutsit pissutaaqataasut immikkut ittuunerat pissutigalugu akuersarluni 1996-imi oktobarip qaammataata naaneran akissarsiaqartissavaatit.

...

K kommunimut allakkani 2. oktober 1996-imeersuni A imaattunik taasaqarpoq:

“..

Paasissutissiinermi pisariaqartuulluni tunngavissaasoq tassaavoq taakkua paasissutissiisutiginneqarnissaannik kissaateqarnerup nalaani piginissaat. Tarnikkut pissutsip tungaatigut ajornartorsiutit, oqaaserisanni innersuussutiginneqartut, napparsimanerma kingusinnerpaap nalaaniunngikkallarmalli nappaatip suussusiata paasivinnissaanik pissutissaqartitsisimangilat, nakorsaatinillu ilaannikkoortumik katsorsarneqartarnera tarnikkut katsorsarneqarnermut, nappaateqarniviunngitsumut timikkulluunniit sanngiissuteqarniviunngitsumut, ilaasimavoq. Nakorsaatinik katsorsartinneq taanna paasissutissanut skema immersorneqarmat inaarneqareersimavoq, taamaammat nalinginnaasumik paasissutissiisussaanerup nalaani atorfinitsitaanera siqqullugu sianiutilussimanera pillugu nalunaarutigisassanik pingaaruteqartunik atorneqarsinnaasunilluunniit nassaassaqsamangilaq.

...

Nakorsaaneq O, (napparsimmavimmi), paasissutissanik, K kommunip suliami matumani kissaatigisinnaasaanik, tapersiuteqarumalluni nalunaarsimavoq.”

K kommunimit uannut nassuiaammi ilaatigut imaattut taaneqarput:

“Oqaaseqaat A.

Isumaginninnermut ingerlatsivik R-imit (umiarsuaataatigatigiinnit) allakkanik 18. september 1996-imi tigusaqsamavoq, isumagininnermullu ingerlatsivimmi pi-sortaaq isumaqarput allakkat imarisaat imatut pissuseqartut, suliaq tuaviormerpaamik misissorneqartariaqarluni, allakkanimmi ersermat A’p akissarsiassanik siu-moornissaq itigartissutiginneqarmat R (umiarsuaataatigatigiiffik) tamanut saqqum-iukkumallugu sioorasaarsimagaa, taamatullu A’p innersuussutigisimagaattaaq su-liaq isumaginninnermut pi-sortaaq peqatigalugu oqaloqatigiissutigineqarsimasoq, taamaattoqarsimangilarli.

Isumaginninnermut pi-sortaaqallartoq SC aamma immikkoortortaarfimmuut pi-sortaaqallartoq AL septembarip 18-iani aalajangersimapput A R-imit saaffiginnissu-tip imai pillugit septembarip 19-iani oqaloqatiginnikkiartoqquneqassasoq. Aamma-taaq A sulinermi suliuunnaarallartinneqassaaq oqaloqatigiittoqareerserlugu. Taamaaliortoqassaaq tassunga assingusunik pisoqarnissaa pinngitsoortikkumallugu, in-nuttaasut qajassuukkumallugit taamatullu suliami allagaatit peerneqarsinnaanissaat/allannortinneqarsinnaanissaat ingalakkumallugu.

18. septemberimi aalajangerneq pillugu A 19. septemberimi paasissutissinneqarpoq, ...

Ataatsimiinnermi A suliat pingasut, pisortaasut isornarluinnartuursorisaat, pillugit paasissutissinneqarpoq. Suliat taaneqartut isumaginninnermut ingerlatsivimmit siunnersuummi 20. septemberimeersumi eqqartorneqarput.

A'p isummani nassuiaateqarfigai, misiutiginnigilaalu suliat taaneqartut ajuusaarnartumik suliarisimagamigit, oqaatigaluguli tamanna nappaammik pissuteqartoq, ilisimatitsissutigaaalu maannakkorpiaq nakorsaatinik katsorsartilluni isumatsassimasumik pissuseqarnermini nikallungasarnini pissutigalugu suliallu saqqummiunneqartut piffissamut, napparsimanerminik nalunaaruteqarnermi siornanut taamatullu piffissamut napparsimanermik nalunaaruteqarnerup kingornaniittumut tunngasut.

A paasissutissinneqarpoq Isumaginninnermut ingerlatsivik maleruagassat atuutut malillugit soraarsinneqarmissaanik siunnersuuteqarumaartoq taamatullu sulinerminit suliunnaarsinneqarallartoq.

Suliani taatsiarneqartuni taakkunani suliassanik suliaqarneq tunuliaqutaralugu isumaginninnermut ingerlatsivimmi pisortaasut nalilerpaat A piumasarisat, isumaginninnermi siunnersortimit piumasarineqartut, taakkua eqquutitinnissaannut immikkut ilinniakkatigut pisinnaassuseqanngitsoq, ajornartorsiutimmi isummerfiginissaannik paasinnissinnaassuseqarneq paasissutissallu, atorfini aqutigalugu pissarsiarisami taamatullu paasissutissat inuinnartut inuunermini pissarsiarisami akornanni immikkoortitsisinnaaneq amigaatigigamigit. Tamanna eqqarsarluuaqaarani tassangaannartunik isumaliutigilluagaanngitsunillu, kommuniq oqaaseqaateqarnermut periusigisartagaanik malinninngitsunik qullersarisalluunniit qaninnerpaat peqatigalugit oqaloqatigiissutigineqarsimangitsunik, iliuseqarnermik nassataqartarsimavoq.

Vikaritut atorfeqartitaanermut kingusinnerusukkulluunniit aalajangersimasumik atorfeqartitaalernermit atasumik A'p ilisimatitsissutigisimanngilaa nakorsaatinik katsorsartinnikuusimalluni isummallu sunnerneqarnikkut allanngoriaartaarneranik sualuttumik nappaateqarluni.

Kisiannili A'p ilisimatitsissutigisimavaa imigassamik ajornartorsiuteqarluni, antabusitortinneqarnermigut katsorsarneqaatigisaminik.

...
Isumaginninnermut ingerlatsiviup nalilerpaa isumaginninnermi siunnersortimik isummap sunnerneqarnikkut sualuttumik allanngoriaartaarneranik nappaatilimmik sulisoqarneq immikkut ilinniakkatigut isumannaatsuunngitsoq, taamaannermimi ilaannikkut nappaat malunniussimaartillugu isumaginninnermi siunnersortitut atorfiup taama piumasaqarfutigisup ingerlanniarnera artornartassaqqimmat. Taamaappoq tassa atorfik taamaattoq inunnet ataasiakkaanut ilinniakkatigut inuttullu anner-toqisunik piumasaqarfiusarmat.

A qullersarisami tungaannut paasissutissanulluunniit skemamik immersuinermi paasissutissamik taama pingaaruteqartigisumik, tassalu siornatigut ilaannikkoortumik isummap sunnerneqarneratigut allanngoriataarnermik sualuttumik nappaateqarluni, saqqumiussisimangimmat aalajangertoqarpoq atorfeqartitaanera piaarnerpaamik taamaatitinneqassasoq, takuuk allakkat 1. oktober 1996-imeersut."

K kommunimit nassuiaammut issuaqqammerneqartumut oqaaseqaatigisamini A imaattunik taasaqarpoq:

"Allakkiami taaneqartumi K kommuni atorfeqartitaanerup taamaatitinneqarneranut pissutaasunik assigiinngitsunik pingasunik taasaqarpoq, tassalu a) "piumasarisat isumaginninnermi siunnersortitut sulinermi piumasarineqartut immikkut ilinniakka-

tigut piginnaassuseqarfingnikkikka”, b) “isumaginninnermi siunnersortimik isumap sunnerneqarnikkut sualuttumik allanngoriaasaartarneranik nappaatilimmik sulisoqarneq immikkut ilinniakkatigut isumannaatsuunngitsoq” aamma c) atorfinitsinneqarninni qanoq peqqissuseqarnera pillugu paasissutissanik pingaaruteqartunik nipangiussisimasunga.

Immikkoortoq a) pillugu K kommunimut nassuiaatiga 23.09.96-imeersaq innersuussutigaaara,...

K kommunip tunngavilersuutigaa piumasarisat, isumaginninnermi siunnersortitut sulinnermi piumasarineqartut naammassinissaannut immikkut ilinniakkatigut piginnaassuseqanngitsunga, suliammi ataasiakkaat pingasut ingerlasimanerinit innersuussisoqarmat. Taakkua allakkani qulaani taaneqartuni nassuiaateqarfisimavakka, aalajangiusimasariaqarlugulu taamaassorinnivinnera malillugu suliat pingasut taakkua ilaanni marlunni kukkusoqarsimannitsoq, pingaartumimmi ersersikkusukkakku naalakkersuisunut ilaasortamut L-imut allakkakka inuinaap saaffiginninneratut pissuseqartut, erseqqissumik taaneqanngikkaluamik ersitsumilluunniit K kommunimik akuliutitsiniarnerunngitsut. ...

K kommunip allagaani taaneqarpoq oqaloqatigiinnermi 19. septembarimi pisumi “misiutiginnikkiga (uanga) suliat taaneqartut ajuusaarnartumik suliarisimagikka”. Tamanna eqqunngilaq, Oqaloqatigiinnermi taaneqartumi pisup tamarmiusumik ingerlasimaneranik pingaartumillu suliamik R’imut (umiarsuaatileqatigiit) tunngasumik ajuusaaruteqarnera ersersissimavara. ... Kisiannili tamanna imatut paasineqassanngilaq, suliani pineqartuni pingasuni tamani immikkut ilinniakkatigut naliliisinaannginnermik takutitsisimanera oqaloqatigiinnermi ilumoornerarsimagiga.

...

Atorfeqartitaaneramik taamaatitsinnermut pissutaasutut b)-tut taaneqarpoq isumaginninnermi siunnersortimik, isumaa sunnerneqarnikkut sualuttumik allanngorartumik, sulisoqarneq ilinniakkatigut isumannaatsuunngitsoq. Tassunga ima oqaannartariaqarpoq immikkoortortaarfimmuut pisortaagallartuq AL manio-depressiv-imik nappaatillip pissusaanik katsorsarnissaanullu periarfissanik pioreersunik ilisimasaqarunannitsoq. Oqaatigineqartut isumaqartoqartariaqarpoq qanoq iliorninnik paasisimasaqanngittuaannartutut iliuseqartartunga; kisiannili atorfeqartitaanerma ingerlanerani misigissutsikkut qaffassimaarnermik ataatsimik pisimasoqarsimavoq, tamatumalu nassatarisimavaa maanna Litarex-imik katsorsarneqartunga. Taamatut katsorsarneqarneq akuersaarnartumik sunnuteqartarsimavoq, katsorsaaticigullu ullumikkut ilisimasaqarneq tunuliaqutaralugu qularutigiunnaarsimavara uanga – nappaammik uatsulli atugaqartorpasuit allat assigalugit – inuunerup sinnerani katsorsarneqarnissaq naatsorsuutigalugu toqqissisimanartumik naammaginatumillu sulinnermik isumagisaqarsinnaalerumaartunga.

Atorfeqartitaanerup taamaatitinnerqarneranut pissutaasutut c)-tut taaneqarpoq peqqissuseqarnera pillugu paasissutissanik pingaaruteqartunik nipangiussisimasunga. Matumani K kommunimut, Akissarsialerinnermut Sulisoqarnermullu immikkoortortaarfimmuut, 02.10.96-imi allakkakka innersuussutigaaakka, taakkunatigut oqaatigaara salloqittaallunga nipangiussisimannitsoq, tassami aalajangersimasumik atorfinitsinneqanngikkallaramali – tassalu peqqissuseq pillugu nalunaarfissamik immersuereernerup kingorna – nappaatip suussusiata paasineqavinneranik ilisimatinneqarsimagama nakorsaammillu katsorsarneqalersimallunga. K kommunimut allakkiani 23.09.96-imeersumi ajuusaarnaraluartumik imatut oqaasertaqartumik allassimavunga, siornatigut “manisk psykose”-mik nappaateqarsimasunga, tamannali siornatigut isummakkut allanngorartarnerma nappaateqavinnermut ersiutaaneramik sianigisaqarsimaninnut ersiutaanngilaq. Oqaaseq nappaatip suussisianik paasinnineq, K kommunimut oqaaseqatigisannik inaarsinissara sioqutitsiarlugu tigusima-

sara, najoqqutaralugu eqqarsaatigillugaasumik aaqqiissuteqarnertut atorneqarpoq.

...

... Nalunnigilluinnarpara suliami ataatsimi naleqqutinngitsumik iliuseqarsimallunga, tamannalu qullersarisama tungaanit assuarliuteqarnermik imaannaanngitsumik nassataqarsimasariaqaraluartoq. Maannali taarsiullugu soraarsitaanissara toq-qarneqarsimavoq, soraarsitsinermullu aallaqqaammut tunngavilersuutaasoq naam-massorineqarsimagunangimmat tunngavilersuutunik allanngorartunik amerlaqisu-nik saqqummiussisoqarpoq. Imaassoraara suliaq K kommunimut pisimasumi piviu-sumi iliuseqarsimaninnik imaqarunnaartoq, kisiannili maanna pinngitsuunngivillu-nga soraarsinneqassasunga, suliap aallartitinneqarsimanera pissutiginnarlugu. ...”

Suliap ingerlasimaneranik allaatigisat tunuliaqutaralugit imaattunik oqaaseqaateqarpunga:

1. Maleruaqqusat pisortat ingerlatsineranni tunngaviusut.

Pisortani atorfeqartitamik soraarsitsinissaq pillugu aalajangerneq pi-sortat oqartussaasut suliaqarnernut, inatsisitigut maleru-aqqusanut tunngaviusunullu inatsisinik tunngaveqarani aalajangigaasu-nut taakkuusunut ilaatinneqartoq, aalajangernerit pisortanit aalajangi-gineqartut allat assigalugit. Pingaartumik soraarsitsineq pillugu sulia-ssanik suliaqarnermi suliami illua tungerisap isumaanik tusarniaanis-sap annertunerusumik pisussaaffigineqarnera atortuuvoq, suliaqat sulia-rineqartarnerat pillugu inatsimmi § 19 malillugu aalajangiinernut allan-ut atortuutinneqartuninngarnit annerusumik.

a. Pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqarnissaat

Pisortat paasissutissanik pisariaqartunik pissarsinermikkut naammattumik tunngavissaqarnissaannik taaneqartartoq malillugu pisortat oqar-tussaasut pisussaapput nammineerlutik paasissutissat, inatsisit naaper-torlugit eqqortumillu aalajangiisoqarnissaanut pisariaqartut, pissarsia-rissallugit. Taamaattumik K kommunip suliap, soraarsitsinissamik aala-jangiissoqalinnginnerani, naammattumik erseqqissisinneqarsimanissaa nammineerluni isumagisussaavaa.

K kommunip allakkamini 1. oktober 1996-imeersuni (siuliini qupper-neq 8 -mi issuarneqartuni) oqaatigaa “maanna aalajangertoqarsimasooq atorfeqartitaanerit taamaatitikkumallugu erniinnarlunnaq atuutilersu-mik tunngavigisat ajalusoorsimanerannik pissuteqartumik, tassami ator-finitinneqarninni peqqissuseqarnerit pillugu paasissutissanik pingaar-uteqartunik nipangiussisimagavit.”

Allakkani 23. september 1996-imeersuni (siuliini qupperneq 6-imi is-suarneqartuni) A’p manna sioqqullugu ilisimatitsissutigisimavaa “iser-tuunnar(tar) simanngikkiga” vikaritut atorfinitinneqarnera sioqqullu-guli nikallungasarnermik ajoquteqarninnut nakorsaatilik katsorsarne-qartarsimasunga, siornatigullu ilaannikkoortumik isummap sunnerne-qarneratigut sualuttumik allannguuteqartarneranik ajoquteqarsimasu-nga.”

Naak allakkanit erseraluartoq A vikaritut atorfinitsinneqarnini sioqqullugu isummap sunnerneqarneratigut allangorartarnermik nappaateqarsimasoq – taamaalillunilu isumaginninnermi siunnersortitut aalajangersimasumik atorfinitsinneqarnini sioqqullugu – nalilerpara K kommuni pissutsinik napparsimanermut tunngasunik sukumiinerusumik missisueqqaartinnani atorfeqartitsinermik taamaatitsisinnaanngitsoq.

Tamatumunnga atasumik malugaara A’p kommunimut allakkamini 2. december 1996-imeersuni (siuliini qupperneq 10-mi issuarneqartuni) oqaatigigaa: A K kommunimut allakkanni 23.09.96-imeersuni ajuusaar-naraluartumik oqaasiliorneq imaattoq atorlugu allassimavunga, tassalu siornatigut “Isummap sunnerneqarneratigut allanngorarnermik sualut-tumik A nappaateqarsimasunga, tamannali ersiutaanngilaq isummakkut allangorartarnerma nappaateqavinnermut ersiutaaneramik siornatigut ilisimasaqarsimasunga. Oqaaseq nappaatip suussusianik paasinninner-mik nalunaarut, K kommunimut oqaaserisannik inaarsinera sioqqutitsi-arlugu tigusimasara, najoqqutaralugu kingumut qiviarluni naqqiissute-qaqqinnertut atorneqarpoq. ...”

A’p allakkamini 23. september 1996-imeersuni (siuliini qupperneq 7-imi issuarneqartuni) oqaatigaattaaq: “Pisariaqassappat nappaatinnut uppennarsaammik sukumiisumik saqqummiussisoqarsinnaassaaq”.

Uanga isumaga malillugu A’p nappaataata suussusia kommunip missoqqissaarsimassariaqaraluarpa, matumunnga ilanngullugu nakor-samit katsorsarneqartilluni isumaginninnermi siunnersortitut atorfimmi sulinissaq A-mut ajornassannginnersoq.

Taamaattumik isumaqarpunga K kommuni soraarsitsineq sioqqullugu pisortat paasissutissanik pisariaqartunik tunngavissaqartussaanerani malinnissimanngitsoq, tamannalu isornarluinnartuusorivara.

b. Suliami illua ’tungerisap isumaanik tusarniaaneq

Pisimasut suliami pissutaaqataasut pillugit paasissutissanik aalajangersimasunik pisortat pigisaqarnerannik suliami illua ’tungerisap ilisi-masaqarsorinannikkaangat, suliassat suliarineqartarnerat pillugu inat-simmi § 19 malillugu aalajangiisoqartariaqarpoq, oqartussaasup paa-sissutissanik illua ’tungerisamut ilisimatitsilinnginnerani taassumalu oqaaseqaammik saqqummiussisinneqannginnerani. Taamaattorli ta-manna taamaallaat atortuuvoq paasissutissat illua ’tungerisamut pine-qartumut akaarinaallisaataagaangata, suliallu aalajangiivinissaanut an-nertuumik pingaaruteqaraangata.

Aammattaaq siuliini taaneqartutut soraarsitsineq pillugu suliani sulia-mi illua ’tungiusumut annertunerusumik tusarniaanissaq pillugu periaa-seq aalajangersimasoq malillugu inatsisigut aalajangigaanngitsumik tunngaveqarneq atortuuvoq. Suliami illu ’atungiusumut annertunerusumik tusarniaanissap taassuma nassataraa – oqartussaasut – suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 19-imik malinninnissap saniatigut – inatsisit najoqqutaralugit pissutaasut uppennarsaatissallu, oqartussaasut

isumaat malillugu soraarsitsinissap pinissaanut tapersiutaasut, suleqataasumut nassuiartussaagaat. Aammattaaq suleqataasooq pisortat oqartussaasut imminermik soraarsitsiniarnerminnut tunngavilersuutigisaannut oqaaseqaatinik saqqummiussinissaminut periarfissinneqassaaq. Pissutsit pisunut pissutaaqataasut naapertorlugit nassuiaat allaganngorlugu nassuiaasiarineqarsimasariaqarpoq. Gammeltoft- Hansenip atuakiaani: Ingerlatsinermi inatsiseqartitsineq, siullermeerlugu naqitaq, qupperneq 347 innersuussutigaara.

Suliamit erserpoq K kommunip allakkamini 23. september 1996-imeersuni (siuliini quppernerit 4-nni issuarneqartuni) A imatut nalunaarfignaa: “K kommunip isumaginninnermi siunnersortitut atorfinnit soraarsilersaaraatit... .” ingerlaqqillunilu: “Matumunnga tunngavilersuut siunnersuummit ilanngullugu nassiuunneqartumit erserpoq...”. Nagataatigut K kommuni nalunaarpoq kommunip Aqinnuigissavaatit allakkatigut oqaaseqaateqaqqullutit ...”

Allakkatigut 1. oktober 1996-imeersutigut K kommuni nalunaaruteqarpoq “maanna aalajangertoqarsimasooq atorfeqartitaanerit piaarnerpaamik atuutilersumik taamaatitinniarlugu tunngaviusut eqquutitinneqarsimanninnerat pissutigalugu, atorfinitsitaaninnimi qanoq peqqissuseqarnerit pillugu paasissutissanik pingaaruteqartunik nipangiussisimagavit”. Ingerlaqqillunilu: “Kommunip suliami pissutsit pisunut pissutaaqataasut akuersornartuuneri pissutigalugit 1996-imi oktobarip qaammaataa naaneranut akissarsiaqartissavaatit.”

Kisiannili siunnersuummit pineqartumit (siuliini quppernerit 4-nni issuarneqartumit) ersinngilaq A’p atorfeqartitaanera nappaataa pillugu paasissutissat atorfinitsinneqarneq sioqqullugu amigaataanerisa malitsigisaannik taamaatilersaarneqarnerisooq.

Taamaattumik A soraarsinneqarnini sioqqullugu atorfeqartitaanerup taamaatitinneqalersaanerata kommunilluunniit matumunnga tunngavilersuutaata oqaaseqarfiginissaannut periarfissinneqarsimannigilaq.

Isornarluinnartuusoraara K kommunip matumuunakkut soraarsitsinissaq sioqqullugu suliami illua tungiusup isumaanik tusarniaasussaati-taaneq malissimannimmagu.

2. Atorfimmik qinnuteqarnermi paasissutissiisussaaneq.

Atorfimmut inuttassarsiorneqartumut qinnuteqartoq pisussaavoq pissutsit, atorfiup atorfiginissaata piginnaassuseqarfiginissaanut pingaaruteqartut, pillugit nammineerluni ilisimatitsissuteqassalluni. Pissutsinik taamaattunik nipangiussinerup pisumi pingaaruteqartut naapertorlugit sulisitsisooq atorfeqartitsinermik taamaatitsisinnaatissavaa.

Allakkani 1. oktober 1996-imeersuni (siuliini quppernerit 8-ni issuarneqartuni) K kommunip naammagittaalliortoq nalunaarfignaa, “maanna aalajangertoqarsimasooq atorfeqartitaanerit piaarnerpaamik atuutilersumik taamaatitinniarlugu tunngaviusut ajalusoorsimanerat pissutigalugu, atorfinitsitaaninnimi qanoq peqqissuseqarnerit pillugu paasissutissanik

pingaaruteqartunik nipangiussisimagavit". Kommuni matuma kingorna pingaartumik naammagittaalliortup nappaatini pillugu paasissutissanut skemami immersuiffissanut nalunaaruteqarsimanginneranut innersuus-suteqarsimavoq.

A allakkani 2. oktober 1996-imeersuni (siuliini quppernerit 8-nni issuarneqartuni) maanga ilisimatitsisuteqarpoq "Paasissutissiinissamat tunngaviulluni pisariaqartoq tassaavoq taakkua piffissami, tunniunneqarnissaannik kissaateqarfiusumi, piginEQarnissaat.."

A allakkamini 2. oktober 1996-imeersuni (siuliini quppernerit 8-nni issuarneqartuni) nangilluni ilisimatitsivoq: "K kommunimut allakkanni 23.09.96-imeersuni ajuusaarnaraluartumik imaattumik oqaasilorsimavunga, tassalu siornatigut "manisk Psykose"-mik nappaateqarsimasunga, tamannali ersiutaanngilaq isummakkut allanngorartarnerma nappaateqavinnermut ersiutaanerani siornatigut ilisimasaqarsimasunga. Oqaaseq nappaatip suussusianik paasinninnermik nalunaarut, K kommunimut oqaaserisannik inaarsinera sioqqutitsiarlugu tigusimasara, najoqqutaralugu kingumut qiviarluni naqqiissuteqaqqinnertut atorneqarpoq ..."

Suliamit erserpoq kommunip naammagittaalliortumik atorfinitsitsinissamik aalajangernera naammagittaalliortup skemamik paasissutissanik immersuiffissamik immersuilinnginnerani aalajangiinerusimasoq. Taamaalluni kommunip allakkatigut 31. maj 1996-imeersutigut (siuliini quppernerit 2-nni issuarneqartutigut) A nalunaarfigisimagaa, "aalajangertoqarsimavoq Immikkoortortaqarfiup allaffiani ... atorfinitsinniarlutit..." ingerlaqqillunilu: "Taamaattumik qinnuigineqassaait skema paasissutissanik allattuiffissaq ilanngunneqartoq immersoqqullugu akissarsiassanik naatsorsuinissaq pissutigalugu, ..."

Skema paasissutissanik allattuiffissaq A'p atorfinitsinnissaanik aalajangernerup kingorna A-mit tunniunneqarsimamat, K kommunip A-mik soraarsitsinini taassuma nappaatini pillugu paasissutissanik skemami paasissutissanut allattuiffimmu allattuinnngitsoornermigut nipangiussisimanerarneranik tunngavilersuuteqartissinnaanngilaa. A'p aammattaaq paasissutissanik atorfinitsinneqarnini sioqqullugu nipangiussisimanersoq uanga isumaga malillugu suliami paasissutissat pisariaqartut peqqaartinnagit aalajangiivigineqarsinnaanngilaq, takuuk siuliini immikk. 1a.

Ataatsimut kattussineq

Kommuni suliami paasissutissiinissaq pillugu piumasaqarnermik mallinnissimanginnermigut, takuuk immikk. 1a, suliamilu illua tungiusup isumaanik tusarniaasimanginnermigut, takuuk immikk. 1b, suliasamik suliaqarnermini annertuunik kukkussuteqarsimamat, isumaqapunga kommunip soraarsitsinera atorsinnaanngitsoq.

K kommuni inassuteqarfigaara nalunaarfigeqqullunga aalajangiinerup atorsinnaannginnera pillugu kommuni qanoq iliuuseqalersaarnersaq.

Malugaara K kommuni A-mik atorfinitsitsinissap aalajangiunneqa-reernerata kingorna skemamik, peqqinnikkut qanoq issuseqarneq pillugu paasissutissiinissamik ilaqartumik, immersueqqusimagaa. Peqqissutsikkut qanoq issuseqarnermik paasissutissat kommunip atorfinitsitsinissamut pingaaruteqartuusorimmagit siunertarisamut naleqquttuusorinngilara kommunip atorfinitsitsinissamik aalajangerneq sioqqullugu paasissutissanut immersuiffissaq A'imut nassiussimangimmagu.

Malugaarattaaq kommuni atorfinitsitsinissamik aalajangernerup kingorna aatsaat paasiniaasimappat, taava paasissutissat A'p atorfimmik atorfeqalernissaminik qinnuteqaataanik kommunip suliaqarneranut soqutaanngitsut. Tamatumunnga atasumik malugeqquara pisortat ingerlatsinerata iluani sulisoq, suliassat suliarineqartarnerat pillugu inatsimmi § 33 malillugu tamatumunnga atassuteqartumik paasissutissanik allanut tusarliuteqqusaanngitsunik, eqqartorneqartup suliassaminik suliaqarneranut pingaaruteqanngitsunik, pissarsiniaqqussanngitsaq.”

K kommuni peqqussuteqarfigisimavara aalajangiinerup atorsinnaannginnera pillugu kommunip qanoq iliulersaarnerninik nalunaarfigissagaanga.

Kingorna nalunaarummik tigusaqarpunga kommunip naammagittaalliuuteqartullu isumaqatigiissuteqarnermikkut suliaq imatut inaarsimavaat, kommunip naammagittaalliortoq qaammatinut arfinilinnut akissarsiassanik akiliuteqarfigissagaa.

6. Sulianik ukiunut siusinnerusunut nalunaarutini eqqartorneqartunik malinnaaffiginnineq

Ukiutum 1995-imut nalunaarummi qupperneq 34 ff. ukiumullu 1996-imut nalunaarummi qupperneq 139 ff.

**“32-1 Piffissaq suliamik suliaqarnermut atorneqartoq, suliami up-
pernarsaatissaqarneq inuussutissarsiorsinnaassusermillu ana-
naasaqarnermut taarsiivigineqarnissaq pillugu suliami inger-
latsinnermut inatsisitigut eqqartugassat allat.**

Suliami ukiumut 1995-imut nalunaarummi, qupperneq 34ff-imi, eqqartorneqartumi Ombudsmandi ingerlatsiviup allaffissornikkut suliarisarta-gaasa sungiutiinnakkat pitsanngorsarneqarnissaat pillugu Isumaginninner-mut Suliffeqarnermullu Pisortaqarfimmut arlalitsigut peqqussuteqarsima-voq. Pisortaqarfiup nassuiaatigigallagaanik 9. februar 1996-imeersumik taamatullu pisortaqarfiup nalunaarutigisaanik 11. december 1996-imeersu-nik Atorfeqarfik tigusaqarsimavoq. Taakkua saniatigut Atorfeqarfik taper-tamik nassuiaammik 13. december 1996-imi tigusaqarpoq. Pisortaqarfiup nassuiaatigisai Atorfeqarfiup 27. december 1996-imi akissuteqarfigai. (Ukiutum 1996-imut nalunaarummi qupperneq 139ff-imi eqqartorneqar-toq, immikkoortumi 6-imi, sulianik ukiunut siusinnerusunut nalunaarutini eqqartorneqartunik malinnaaffiginnineq).

Isumaginninnermut Suliffeqarnermullu Pisortaqarfiup 14. maj 1997-imi nalunaarfigaanga qarasaasialerinnermi periaasissartik nutaaq suli piviusunngortinneqarsimanngitsoq, periaaserlu Inatsisartut 1997-ip upernaavani ataatsimiinneranni oqaluuserineqartussanngortinneqarsimasoq.

Isumaginninnermut, Suliffeqarnermut Pisortallu Suliassaqarfiutaannut Pisortaqarfik 14. oktober 1997-imi uannut imaattunik allagaqarpoq:

“Allakkassinni 25. september 1997-imeersuni, 11.32.10.1/026-95-imik journal-normulinni, allakkanik tiguneqartunik nassiuuneqartunillu nalunaarsuinnermut qara-saasialerinnermi periaaseqarnermut ilassutitut aningaasaliissuteqarnissaq taaneqartoq Inatsisartut upernaakkut ataatsimiinneranni oqaluuserineqarsimavoq.

Qinnuteqaat qarasaasialerinnermi-periaatsimut taaneqartumut aningaasaliissute-qarnissamat tunngasoq Inatsisartut ataatsimiinneranni qarasaasialerinnermi-periaatsi-nut, suliassanut ikiorsiutaasunut, arlalinnut allanut tunngasumik Namminersornerul-lutik Oqartussanut qinnuteqaammut kattunneqarpoq. Aningaasaliissutit atorneqar-sinnaajunnaarlugit toqqorneqarallarsimapput suliassanut periaatsinik ikiorsiissuta-a-sussanut allanut tunngasumik apeqqutit arlaqartut paasinarsisinneqareerserlugit.

Taamaattumik sulisilluni ajoqusersinnaanermut sillimmasiisarneq pillugu Ataatsimiititami piviusunngortitsiniarnissamat piareersaataasumik sulineq aallartinneqar-simavoq, qilanaaraarpullu aningaasaliissutissat 1977-imut tunngasumik tunniunne-qarsimasut aammattaq 1997-imi atorneqarsinnaasunngortinneqarumaarnerat.

Ataatsimiititat allallu piviusunngortitsinissamat piareersaaneranni ikiorsernis-saannut Namminersornerullutik Oqartussat siunnersortimik, toqqortuinnermut sulia-

nullu ikiorsiutaalluni periaatsimik nioqputissioortumeersoq, 1997-imi decembarip qeqqa tikillugu sulisussamik atorfinitsisimavoq.

Taamaattumik sulisilluni ajoqusersinnaanermut sillimmasiisarneq pillugu Ataatsimiititaq qaammatini aggersuni, siunnersorti taaneqartoq qanimut suleqatigalugu, periaasissamik allaatiginnikkumaarpoq, taamaaliornikkut piviusunngortinneqarsinnaaqullugu immikkoortitaarlugit nalunaarsukkat piumasaqaatillu, Ataatsimiititaliap periaatsimut saqqummiussimasaat, naapertorlugit.

Neriuppugut periaasissaq 1998-imi januarip qaammataata aallartinnerani ikkusuunneqareerluni Ataatsimiititaliami atorneqalernissaa piviusunngortinneqarumaartoq.”

Isumaginninnermut, Suliffeqarnermut Pisortallu Suliassaqaarfiutaannut Pisortaqarfik 4. november 1997-imi uannut imaattunik allagaqarpoq:

“allakkani 14/10-1997-imeersuni ilisimatitsissutigaarput qarasaasialerinnermi-periaasissamut allakkanik tiguneqartunik aallartitassanillu nalunaarsuinnermi atorneqartussamut nutaamut aningaasaliissutit atorneqarsinnaajunnaarlugit toqqorneqarlarsimasut qarasaasialerinnermi periaatsit sulianut ikiorsiissutaasussat allat pillugit Namminersornerullutik oqartussanut apeqqutit arlallit akineqarsarlugit.

Kingorna sulisilluni ajoqusernerup kingunerinut immikkoortortaqaarfimmi qarasaasialerinnermi periaatsimut aningaasaliissutigineqartut aningaasaliissutigineqartunit tamarmiisunit avissaartinneqarsimapput.

Taamaalliluni ilimagineqarpoq qarasaasialerinnermi periaasissaq ikkusuunneqarlunilu 1998-imi januarip qaammataata aallartinnerani sulisilluni ajoqusernerup kingunerinut immikkoortortaqaarfimmi atorneqalerumaartoq.”

Eqqartorneqartoq kingulleq taanna pillugu pisunik malittarininneq suli utaqqimaarpara.

Ukiumut 1996-imut nalunaarummi qupperneq 44ff.

**“04-3 Qinnuteqaammik kukkusumik adresselikkamik oqartussaaf-
feqarfiup taannaasup iluani ingerlatsinnermut immikkoortor-
tamit immikkoortortamut allamut nassiussinngitsoorsima-
neq.”**

Suliami Ukiumut 1996-imut nalunaarummi qupperneq 44ff-imi eqqartorneqartumi “Atorfeqarfik peqqussuteqarsimavoq, kommunip qinnuteqaat piaarnerpaamik suliarissagaa.”

Naamagittaalliortup erhvervstøttemit taarsigassarsiaanut akilersuutaa-
nik akiliutigineqareersimasunik utertitsinissamik akiitsullu sinnerinik naat-
sorsorneqarsimasunik isumakkeerinninnissamik Aningaasaqarnermut A-
taatsimiititaliap aalajangieneratigut suliap aalajangiiffigineqarsimanera pil-
lugu kommunip paasissutissiisutaanik 18. juni 1997-imi tigusaqarpunga.

Taamaattumik kommuni nalunaarfigisimavara suliami annertuneru-
mik qanoq iliuuseqarniangitsunga.

Ukiumut 1996-imut nalunaarummi qupperneq 92ff.

“32-3 Akiliunneqarluni sulinngiffeqarnermi angalanermut atasumik sulisitsisup akiligaanik qaannanik timersuutunik marlunuk sulinngiffeqarnermi nassatatut nassaqqusaanginneq pillugu naammagittaalliuttip malittarisassat kukkusut malilugit aalajangiivigineqarsimanera.”

Suliami Ukiumut 1996-imut nalunaarutip quppernerisa 92ff-ianni eqqartorneqartumi peqqussuteqarsimavunga qaannat timersuutit marluk sulinngiffeqarnermi nassatatut nassarsinnaanissaannik naammagittaalliortup qinnuteqaataa kommunip suliareqqissagaa.

Kommuni uannut allakkani 27. december 1996-imeersuni, ukiumut 1996-imut nalunaarummi qupperneq 99-imi allaatigineqartumik suliap suliareqqinneqarnerata inerneranut nassuiaateqarpoq.

Tamanna pillugu imaattunik nalunaaruteqarsimavunga:

“... uunga isumaqataangitsunga, tassalu kommunip aalajangiinerminut ilisarnaqutitut ilanngussimagaa qaannat sulinngiffeqarnermi nassatatut nassarneqarajuttanngitsut, qaannammi ilisimatitsissutigineqartut malillugit timersornermut atortuummata, taakkua nassiunneri annertunerusumik ajornakusooruteqarfiusarnatillu aningaasartuuteqarfiusanngitsut.

Taamaammat isumaqarpunga kommunip, isumaqatigiissummi pingaartinnartumi tassani matumunnga inatsisitigut erseqqissumik tunngavissaqaanginnera pissutigalugu, sulinngiffeqarnermi nassatat suussusiat suliap aalajangiiviginerani ilisarnaqutitut inatsisinut naapertuuttut ilanngussinnaassanngikkaa, nassiunneqartut anneruunik ajornakusooruteqarfiusussaanaatillu aningaasartuuteqarfiusussaanngippata.

Kisiannili kommunip aalajangiinermik ingerlatsinermi inatsisitigut piumasarisaasunut naapertuuttumik aalajangiisimammat, isumaqaramalu piumasarisat, suliap aalajangiiviginerani kommunip ilanngussimasaasa, allat isornartorsiornissaannut tunngavissaqaangitsoq, suliami annertunerusumik maanngaanniit qanoq iliuuseqartoqaqqissanngilaq.”

Ukiumut 1996-imut nalunaarummi qupperneq 100ff.

“32-4 Meeqqat atuarfianni ilinniartitsisut atorfinerlaat akissarsiaqarlutik sulinngiffeqarsinnaatitaanerminnik katersisimanatik sulinngiffeqartussaataanerat pillugu apeqqut”.

Suliami Ukiumut 1996-imut nalunaarutip quppernerisa 100ff-anni eqqartorneqartumi Sulisoqarnermut Pisortaqarfik ilisimatitsissuteqaqqeqarpoq sulinngiffeqarneq pillugu inatsimmik sanioqputaarissinnaatitaanerup pisortat oqartussaaffiannut, suliffeqarneq pillugu inatsiseqartitsinerup tungaatigut isumaqatigiissutinik isumaqatigiissuteqarfinginnittartumut taan-

naasumut suliasanngortinneqartarnerata pisortaqarfik taanna qanoq iluuseqarnerunissamut pissutissaqartinneraat.

Sulisoqarnermut Pisortaqarfik allakkani 26. juni 1997-imeersuni uannut imaattunik oqaaseqaateqarpoq:

“Sulisoqarnermut Pisortaqarfiup ilisimatitsissutigisinnaavaa qulaani taaneqartut maannakkorpiaq qanoq iliuseqarnerunissamut pissutissaqartitsinngimmata. Taa-maattorli tamanna ilutigalugu ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq sulinngiffeqarneq pillugu inatsisip aalajangersagartaasa sukumiinerusumik misissornissaat isumaliutigineqartoq, allannguuteqartissinnaajumaarnissaat siunertaralugu.”

Allakkani 30. junimeersuni Sulisoqarnermut Pisortaqarfik imaattunik nalunaarfigaara:

“Pisortaqarfiup akissutaa imatut paasivara pissutsit pisortat malittarisassanik aalajangersaasartut pisortallu aalajangersakkanik saneqqutsisinnaatitaasut akornanni ataatsikkut pinerannut tunngasut maanngaanniit taaneqartut ferierneq pillugu inatsisip nalinginnaasumik nutarterneqassamaarneranik suliaqarnermut atasumik Pisortaqarfiup isumaliutigisaasa ilanngunneqarnissaat ilimagineqarsinnaasoq.

Matuma kingorna suliami annertunerusumik iliuseqassanngilanga.”

Ukiumut 1996-imut nalunaarummi qupperneq 76ff.

“32-1 Suliffimmi pisortat imigassartoqqusinnginnerannik unioqqutitsinermi tjenestemanditut atorfillip qinnuteqaatiginngisamik soraarsinneqarnera.”

Suliami Ukiumut 1996-imut nalunaarutip quppernerisa 76ff-ianni eqqartorneqartumi nalunaarutigisimavara, takuuk Inatsisartut Ombudsmandiat pillugu Inatsisartut inatsisaanni § 11, Namminersornerullutik Oqartussat allaffiini imigassanik aalakoornartulinnik imeqqusaannginneq pillugu Sulisoqarnermut Pisortaqarfiup sulisunut ilitersuutaa nr. 1/91, 24. april 1991-imeersoq immikkut kisimi tjenestemandinik soraarsitsinermut tunngavittut atorsinnaanngitsoq.

Nalunaaruteqarsimanera pissutigalugu sulisunut ilitersuutip 3. januar 1997-imi nutarterneqarsimaneranik Sulisoqarnermut Pisortaqarfiup nalunaarutaanik 6. januar 1997-imi tigusaqarpunga. Iilitersuummik unioqqutitsinermi pineqaatissiinermik toqqaaneq pillugu maanna ima allassimasoqarpoq:

“Inerteqqummik unioqqutitsineq sulinermi pissusiusunik sakkortuumik unioqqutitsinertut isigineqassaaq, nalileereernerup kingorna sulisup atorfeqartitaaneranut kinguneqarsinnaallunilu kinguneqartariaqartoq”.

Matuma kingorna Sulisoqarnermut Pisortaqarfimmut, Naalakkersuisut Allattoqarfiannut Inatsisartullu Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaannut imaattunik nalunaaruteqarpunga:

“Ilitsersuut taamaalilluni tjenestemandinik allanilluunniit soraarsitsinernut kisi-miilluni tunngavissatut atorsinnaajunnaarmat, Ombudsmandip suliaq matumuuna naammassineqarsimasutut isigaa.”

7. Ujarliutit

Angalanerit	9ff
Akissarsiat ilaannik unerartitsineq	193ff
Allaffissiat immersugassat assigiiaartut	38f
Folketingip Ombudsmandia	9f, 16ff
Ilinniagaqarnermut akiitsut	143ff
Ilinniagaqartitsinermit Ingerlatsivik	143ff
Ilinniagaqarnerseiteqartitsinermit Naammagittaalliuuteqartarfik	143ff
Ilitsersuineq	108ff, 126ff
Inatsisit Atortinneqarnerannut Ataatsimiititaliaq	11ff
Inatsisitigut tunngavissaq	42ff, 68ff, 113ff, 143ff, 162ff, 172ff, 185ff, 193ff, 225
Ineqarnermut tapiissutit	40
INI	11ff, 39f
Inuup-normui	34, 108ff
Inuussutissarsiornermut, Angallannermut Pilersuinernullu Pisortaqarfik	42ff
Inuussutissarsiuinut Tapersiisarnermut Ataatsimiititaliaq	36
Inuussutissarsiuinut Tapersiisarfimmit taarsigassarsiat	126ff, 224f
Isumakkeerinnineq	143ff
Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiveqarnermit ataatsimiititaliarsuaq	10
Kisitsisit atorlugit nassuiaasiat pillugit nalunaarsukkat	20ff
Kukkunersuineq	18f
Meeqqamut akilersuutit	138ff
Missingersuasiat	18f
Mittarfiit	42ff
Naatsorsuutit	18f
Peersinneqarneq ajortumiitsaaliiniarnermik pissuteqartoq	113ff
Peersitaaneq	113ff, 162ff
Piffissaq suliamik suliaqarnermut atorineqartoq	25ff, 106ff, 126ff
Pilersuinermit akilersuutit	172ff
Soraarsitsineq	203ff, 209ff
Suliami uppersarsaatissaqarneq	108ff, 126ff, 138ff, 209ff
Suliami illua'tungiusup isumaanik tusarniaaneq	172ff, 203ff, 209ff
Sulisoqarnermut Pisortaqarfik	40, 185ff, 226f
Sulisut	8f, 14f, 17f
Tikeraarnerit	9ff
Tunngavilersuut	143ff, 172ff
Tuttut	68ff
Utertitsilluni akiliineq	126ff, 138ff, 172ff
Vordingborg	10, 41